

Biblioteka

ANTOLOGIJA

ZBORNIK SAVREMENIH LJUBAVNIH PRIČA

Izdavači:

Kreativna radionica Balkan

IP Jovan

Za izdavače:

Stevan Krstec Starčinski

Nevenka Antić

Urednički kolegijum:

Marina Đenadić, Dragana Popović, Tijana Krstec, Snežana Samčević Cvetkoski, Stevan Krstec Starčinski

Lektura:

Marina Đenadić

Dizajn korice:

Zvonimir Stanković

Dizajn teksta:

Vesna Petrinović

Marketing:

www.krbalkan.rs

marketing@krbalkan.rs

tel: 065 33 18 452; 011 33 18 452

Štampa:

SZGR Jovan

ISBN 978-86-6403-006-9

Tiraž:

300

*Zbornik
savremenih ljubavnih
priča*

Beograd
2014.

Zbornik
savremenih ljubavnih priča

PREDGOVOR

U vreme dok smo ovu akciju vodili stalno smo Vam se obraćali sa: DRAGI PRIJATELJI. Sada, kada je projekat dovršen, kada su obe knjige već pred Vama, ove dve reči: DRAGI PRIJATELJI, nama, koji smo, zajedno sa Vama, verovali u ovaj naš zajednički poduhvat još toplije zrače.

Kada ovo budete čitali, znaćemo svi da smo prebrodili mnoge teškoće. Mi, koji smo radili na ovim Zbornicima, Vi, kojima su radovi objavljeni i svi oni koji su poslali svoje radove, a nisu imali sreće da se nađu u ovom izboru, moramo da priznamo sebi i drugima da smo POBEDILI. Pokazali smo toleranciju primerenu ljudima od pera, kojima je lepa reč iznad svega. Svako je dobio priliku da se predstavi na svom jeziku i svom pismu. Ostaje žal što nismo bili u finansijskim mogućnostima da u zbornike uvrstimo i pripadnike manjinskih naroda na njihovom maternjem pismu, no, obećavamo da ćemo i to u narednim projektima ispraviti.

Nismo slučajno za prve dve knjige odabrali temu LJUBAV, to plemenito osećanje koje nas obuzima i koje nas spaja u životu i ovoj knjizi. Tu poruku želimo da podelimo sa što više ljudi a namera nam je i trudićemo se da, uz pomoć dobrih ljudi, ove knjige dopru do što većeg broja čitalaca. Da je u svojim rafovima imaju sve biblioteke, pre svega u regionu.

Sa ponosom možemo konstatovati da imamo radove autora iz svih zemalja regiona i dela dijaspore. Naš kreativni tim je dao podjednaku šansu svima, i onima kojima je ovo prvi put

da svoj rad ponude čitalačkoj publici, kao i onima koji imaju zvanja svetski priznatih književnika. Zahvaljujemo se na hrabrosti početnicima i podržavamo ih, kao i na odsustvu sujete priznatih književnika, koji su upravo učešćem u ovom projektu pokazali svoju veličinu.

Savremena proučavanja kulture i književnosti čitav svet tretiraju kao „veliki tekst”, koji se sastoji iz različitih poruka, koje razmenjujemo, čitamo, tumačeći njihova značenja. Potreba za odgonetanjem značenja je ontološka.

„Mase ne postoje, postoje samo načini da se ljudi posmatraju kao mase”, rekao je Rejmond Vilijams. Svaka priča iz ovog Zbornika je posebna i jedinstvena, predstavljajući zaseban mikrosvet. Odgonetanje ovih različitih mikrosvetova svakom čitaocu će omogućiti onaj (su)višak snage koji je prvi korak ka izdvajanju iz mase.

*Marina Đenadić
Stevan Krstec Starčinski*

STIGLA VAM JE POŠTA

Na hiljadu kilometara odavde negde postojiš

Posle dvadeset godina ponovo pričamo, mili moj. Kako sam samo čekala taj trenutak da se opet nađemo, da ti pričam o sebi, o svom životu. Oprosti, olako sam pustila da godine prođu, i ti u njima. Ali, obećaj mi nešto, hoćeš li? Obećaj mi, ako se ikada ponovo sretnemo u ovom ludom svetu, obećaj mi da nećeš biti onako razoren i razočaran, kao pre mog odlaska... Obećaj mi da ćeš biti pun energije, pun radosti i veselja što se opet srećemo, da će ti srce ludo tući, a oči zasijati onim istim sjajem, kao onda kad si me prvi put pozdravio, kad sam ti ja osmehom uzvratila, kad su nam se ruke u stisak spojile, kad smo prvi put plesali... Obećaj mi da ćemo se sresti u leto, u onom parku, i to baš kraj naše klupe... Da ćeš me pozdraviti sa:

„Zdravo, Čudnovata!“ (Sećaš se da si me tako zvao?)

Ja ću tebi odgovoriti:

„Zdravo, moj Ufrčkani!“

Sešćemo na klupu, možda se dugo gledati, ćutati... Drhtava kolena će se na trenutak dodirnuti, oči zasijati... U parku će se igrati neki novi klinci, a ti i ja... Ćutanjem ćem se izvinjavati za sitnice. Ti ćeš po običaju početi priču, ja ću te slušati:

„Čudnovata moja, najbolja... Oprosti mi, molim te... Ako možeš! Bio sam sve najgore što sam mogao biti, i ludak, i pijanica, druge ljubio, tebe u stranu sklanjao. Koji sam ja konj bio, sada znam. Najbolja moja, znam i da drhtiš dok sve ovo čitaš.

Moraš znati da nisam više bezosećajni divljak kakvog me pamtiš, i kakvog si me volela. Znam da jesi, samo sam ja bio nespo-sobnjaković da sve to shvatim. Žao mi je izgubljenog vremena koje se nikad više ne može vratiti. Žao mi je što te nisam voleo onako kako si zasluživala, što nisam proživio s tobom sve ono što je trebalo. Što nisam razumeo zašto ni s jednim momkom nisi ostajala u dužoj vezi i zašto si mi pričala da ni jedan nema ono nešto... Žalim što me nikad nisi primila u sebe, što ti nisam bio prvi, a ni drugi, ni treći... Što nikad nismo otišli na more, i što oči mog deteta nisu tvoje, što mi danas ne peglaš košulje i ne praviš kolače. Žao mi je, žao mi je, žao mi je... Al', bilo je divno držati te za ruku."

Znaš, tako je divno zamišljati te kraj sebe, zamišljati naš susret, taj dan. Kao da od tih snova živim novi život. Izgledaš tako nestvarno, stojiš pored mene i govoriš mi da sam tvoj anđeo. Bedasto me uveravaš da me želiš, a ja ti, kao ne verujem, samo da bi me i dalje uveravao.

Tako divno sjaje tvoje oči, dok mi šapućeš koliko ti značim. Već stvaram u sebi sliku tog dana.

„Šetaćemo, zar ne?”

Gde samo nećemo šetati... I našom ulicom i prelepim varoškim sokacima i kraj kanala, do kupališta... Po šumi, izvan grada i po svim onim našim puteljcima. Vodiću te za ruku da te svi vide! Šetaćemo pa se opet vraćati kući, u naš sobičak, da vodimo ljubav i da ti prsti više nikad ne zaborave koliko mi je koža meka.

„Život od ljubljena, anđele moj? Šta bih mogao poželeti više?”

„Pristajem.”

AHILOVA PETA

2011. godina...

- Je l' ovaj auto?
- Nije...
- Je l' ti uopšte znaš kako izgleda taj tip i koja kola vozi?
- Znam kako izgleda lik, ne znam koje auto vozi.
- I ti ćeš baš po ovom mraku da ga prepoznaš, baš u kolima?

- Ej, bre, znam da hoću...

Benzinska pumpa, omorina julske večeri, izlazak iz grada u unutrašnjosti. Velika bela torba sa pola moje pokretne imovine i „kilo“ cigara pod miškom. Ne znam šta radim ovde, ali znam da bi trebalo tu da budem. Lepi mi se vazduh za pluća, čudno se osećam.

Budalo jedna, koji ti je đavo? – pomislih.

Ja sebe smirim tako što se izderem u sebi onako žestoko...

- E, koliko je sati ?
- Pola deset za neki minut... Ma neće taj lik da dođe...
- Hoće.
- Budi Bog s nama... Pa gde je? Je l' ga vidiš negde?
- Još ne, ali sad će...
- Nisam ja u životu video ovako ludu ženu ali 'ajd... Alo, bre ovo je Srbija, niko se ne drži dogovora... Kad nije došao do sad neće ni doći...

- Pola deset, eno ga!
- Aha, ti si baš prepoznala na 200 metara auto...
- Nidžo, ne seri...

Auto je munjevitom brzinom zakočio pored mojih nogu. Tačno pola deset. Drhte mi noge, loše mi je...

- Ne kasnim...
- Taman posla.
- Ej, družo, ja sam Nidža, mislim...
- Nidžo, možeš da ideš, hvala ti.
- Kako, bre, da idem, ko će te vrati kući?
- Sve je u redu, ne bih te više zadržavala i onako sam ti pojela dan...

Nidža nije stigao da se snađe... Lik je uzeo kilo cigara ispod moje miške i zaputismo se u gradić... Zapamtila sam br. 21. Zapamtila sam da mi je lice buktalo od stida i zbunjenosti, a trudila sam se da budem velika. Sećam se zvonjave telefona, laži i izgovora da sam u gužvi. U stvari nije bila laž bila sam u gužvi. Prvi put u životu. Mislila sam da su pesnici izmislili ono „na prvi pogled”. Nisu, jebo te, stvarno radi.

I šta je bilo posle?

2012, 2013. godina

Posle je bilo tri godine lutanja po svetskim sokacima, srećanja i rastanaka, rodbine i prijatelja, suza i pobeda, razočarenja i nade... Sada znam, naučila sam da živim sa tim da je to julsko veče rođeno da bih umela da merim težinu osećaja...

- Je l' hladno tamo?
- Jeste, tri stepena.
- Ovde nije...

– Majke ti?

– Aha...

Moram da idem, bežim da ne pobegnem... I dobro je ima to smisla, ako smisao postoji. A zvezde su čudo, tačno znaju koga bi trebalo da spotaknu i ubodu u Ahilovu petu...

2014. dolazi...

Nastaviće se...

NE ODBIJAJ PLES

Ne odbijaj ples. Neće ti biti prvi put. Već smo plesali očima. Sigurno jednom. Sigurno i više nego jednom. Bilo je dugo. I bilo je lepo.

Ne odbijaj ples. Neće ti biti prvi put. Već smo plesali rukama. Sigurno više nego jednom. I sigurno više plesova. Bilo je dugo. I bilo je lepo.

Ne odbijaj ples. Neće ti biti prvi put. Već smo plesali obrazima. Sigurno više nego jednom. Bilo bi kratko. I bilo bi lepo.

Ne odbijaj ples. Neće ti biti prvi put. Već smo plesali rečima. Sigurno jednom. Sigurno i više nego jednom. Bilo je dugo. I bilo je lepo.

Ne odbijaj ples. Neće ti biti prvi put. Već smo plesali suzama. Jednom. Bilo je dugo. I bilo je lepo.

Ne odbijaj ples. Neće ti biti prvi put. Već smo plesali.

ИДЕМО ВАН

Срце моје мало, ти не слутиш битку што у себи водим. Никада нећеш спознати жељу да ти се приближим, да осјетим твој мирис и дах, твој поглед што подсјећа на јуче и осјетим длан што слути сутра, да подјелим са тобом мисли, вријеме и осјећаје, надошле и набујале као планински поток у прољеће. Никада нећеш знати??? ... Или можда хоћеш???

Прошао сам много, упознао свашта. И није да није и није да јесте, у очајању, у незнању, безнадници и најмању стазу, претворе у цесте. Илузије сањара у бијегу.

Срно моја, плаха. Паметна си, шта да ти причам. Била си „тамо“ и видјела све. Све што може да се деси човјеку, све што је блиско животу нагризало је моју душу, прешло преко мог срца. Преко моје душе велике као Русија (прецизније Совјетски Савез у старом оквиру). И било је ту свега и свашта. Било је, није да није.

И сада нема простора за све. Нема мјеста за „овакве и онакве“, нема мјеста за експерименте и „можда добре“ ликове.

Тај простор у срцу и души што је остао чувам за „посебне“. Остарило се, немам времена нити емоција за расипање. Немам ни снаге за лажи и „трчање кругова“, за глупости, преваре и велику памет, авионе, камионе...

Од свега што имам, имам само снагу и жељу за „сродну душу“ којој нећу ништа преводити, која неће тражити разлоге за не, која ће се привити на моје раме и дисати.

Дисати живот пуним плућима без остатка. За некога ко зна осјетити и пратити ритам срца и зна се препустити и живјети. Некога ко зна искључити мозак и логику за тренутак надахнућа, за тренутак који се памти.

Није ми тешко да будем стрпљив. Није, јер знам да постоји неко коме желим да се надам, неко кога желим уз себе и кога није тешко чекати. Све има своју цијену и нисам ни помислио да нешто што је тако драгоцјено и особе но постоји на сваком кораку.

Понекада праве вриједности само прођу поред нас (као Каирос) и потребно је осјетити и препознати тај тренутак, јер такав тренутак је непоновљив. Само срећни дохвате тај тренутак и задрже га у себи и за себе. Уз те тренутке лакше је живјети.

Неко је одлучио да се сретнемо, видимо, и препознамо. Неко је у мени упалио искру, неко се или игра са мојим осјећањима или ми живот поклања „мој срећни тренутак“.

Свашта пишем. Истина из срца, али ... Увијек постоји али ... Мрзим али ...?!

Никако да схватим да се и ти ту „нешто“ питаш. Знаш да је све „до тебе“. Само остало је до мене.

Једном ћеш посложити коцкице у своме срцу и у својој глави. Једном ћу знати?! Да ли је то добро?

Ако у мозаику твога срца буде уграђен и мој лик, бит ће да сам ухватио Каироса за његов плави чуперак. Ако и нисам, бар сам прошао поред тебе, додирнуо те у пролазу.

Све би било нормално да смо ми „нормални“ а нисмо, да живимо у „нормалном“ свијету са „нормалним“ уређењем и нормалним животима, али не живимо, само смо ту присутни, вегетирамо.

На нашу несрећу „свима“ је баш такво стање нормално. Сада можеш да схватиш да је потпуно нормално у овом лудилу да ми се деси да се покушавам допасти баш теби и да желим баш тебе. Нормално би било и да се ти вежеш за мене. Вага увијек вуче према жељи.

У ЛУДНИЦИ ИЗА РЕШЕТАКА, ЛУДАК ГЛЕДА ВАЊСКИ СВИЈЕТ. ОДЈЕДНОМ ПОЧИЊЕ ДА ВИЧЕ:

„СВИ СТЕ ВИ ТАМО УНУТРА ЛУДИ“

Човјек тако види свијет.

У свијету у коме живим твоје мјесто је уз мене. Могуће да се питаш да ли сам???

Па, шта ако јесам?

Буди и ти.

ОНИ ТАМО УНУТРА СУ КАО ПАМЕТНИ???

Идемо ВАНИ!

МОЋ ЛУБАВИ

Свјетла као ниске бисера, дуж медитеранске обале, огледају се у мору. У мору се огледају и небеса препуна звијезда. Ноћ свјетлости и сјаја. Мјесец је био пун. Око њега је била црвенкаста корона која је најављивала вјетрове и олује.

Мјесец је прешао половину ноћног неба кад се појавио момак у његовој пратњи. Појавио се на брду између неба и мора. Изгледало је издалека као да лебди између земље обасјане мјесечином и неба препуног звијезда које су као ватрене бакље сијале око Мјесеца. Биле су то ноћне ватре неба, величанственије од сјаја некадашњег моћног града Цариграда.

Дјевојка је те ноћи мислила само на момка. Пожељела је да удише мирис ноћне свјежине и да буде у његовој близини. Устала је у пола ноћи из кревета и кренула ка оближњој долини. Није знала да је и момак, вођен неком интуицијом, устао из кревета око пола ноћи и био на оближњем брду.

Изгледао је величанствено на вјетру који му је лепршао раскопчану кошуљу и ковитлао разбарушену косу. Као да је имао крила и да ће полетјети у небо раширених руку или слетјети у долину ка дјевојци, да је зграби као орао плијен.

Она је пожељела да се ваљају по зелено-шареној ливади попут најљепшег тепиха. На брду је осјетио пријатан мирис који никад није осјетио прије. Мирис који га

опија, мирис грожђа и вина који ће вјечно памтити. Мирис буђења живота, мирис младости, мирис дјевојке.

Док је удисао тај мирис који му је вјетар доносио из долине, мислио је само на дјевојку. Ширио је руке од неке необјашњиве среће као да је жели ухватити, привући себи и љубити. Њене мисли су биле сличне. Трчала је по ливадама, опијена неком чудном срећом.

Мјесец је обасјавао брдо и долину, свуд је расипао своју срмену свјетлост и огледао се у мору. Он је сјео на земљу, а онда се завалио уназад и гледао ватрену дијадему на небу коју је чудна црвенкаста маглица заробила и најављивала буран остатак ноћи.

Догађаји с неба преносили су се и у његово срце које је ужурбано куцало, а груди се надимале и шириле од ноћне свјежине и њему необјашњиве милине. Уживао је опкољен Мјесецом и звијездама, у мирису винограда на брду. Заробљен у необјашњиву љепоту коју му је нудила топла звјездана ноћ и чаробно небо, све мисли је потиснуо и само мислио на дјевојку. Од мора му је стизао сланкаст вјетар и доносио мирис цвјетне долине. Вјетар је све више распаљивао набујале страсти и узбуркавао узаврелу младалачку крв. При помисли на дјевојку будила му се силна жеља за њом. Дјевојка је оно што му ноћас не да мира и због чега лута и сањари на мјесечини по виноградима на брду.

Дјевојка му ноћас треба. Први пут откако је стасао пробудио се мушкарац у њему.

Момак је магија која је и њу ноћас у пола ноћи извукла из кревета да лута и трчи по долини на мјесечини испод њиховог насеља. Било јој је потребно расхлађивање вреле крви. Трчала је по ливади као да је крила носе.

Случајно је погледала према брду и видјела људску силу-ету горе. Мислила је да јој се привиђа мушка силуета.

Он њу није видио у долини јер је поглед усмјерио ка бескрајној небеској и морској пучини гдје се море с небесима спаја.

Мјесећ се већ почео крити иза облака и провиривати, а звијезде су се повремено појављивале и свјетлуцале кад је вјетар разгрнуо облаке који су се умножавали. Тамо далеко на пучини, гдје се небо утапа у море и облаци купају, почело је сијевање муња. Муње су постајале све чешће и све више се разгранавале као јеленски рогови или попут гранатог стабла. Сијевање се кретало око мора, а ондах и преко мора ка обалама Црне Горе. Испред кишних облака, препуних гранатих муња, ишао је хладан вјетар.

Момак је осјетио хладан вјетар на брду, али му је годдио и расхлађивао младалачку врелу крв. Ковитлао му је косу и кошуљу, а он је уживао у миловању вјетра. Кад ја вјетар постао хладнији и јачи и кад се грмљавина зачула и изнад његове главе схватио је да ће киша и видио да му се приближава кишна завјеса праћена олујним вјетром.

Дјевојци у долини вјетар је такође ковитлао косу, задизао хаљину, разоткривао груди и бутине. Закључила је да се ближи олуја, а онај мушкарац је још горе на брду. Кад је загрмило тако јако да се сва тресла, она се уплашила и почела дозивати:

– Хеј, ти, горе! Долази олуја!

Чуо је у налету вјетра да неко зове, али није вјеровао ушима. Поново је чуо дозивање и било му је чудно да неко зове у глуво доба ноћи, а ником није рекао куд иде и да је отишао на брдо. Понављало се дозивање учесталије и јаче. Препознао је глас своје дјевојке и ухватила га језа.

Откуд она да га зове у ово доба ноћи – питао се.

Помислио је да му се причињава, те да је у питању нека заблуда и збрка због његове заљубљености у њу.

Како се олуја приближавала, она је интуитивно осјећала све већи страх за оног на брду. Помислила је да би га могао убити гром испод неког дрвета гдје се склони или грана коју олујни вјетар откине.

Облаци су већ заклонили Мјесец и звијезде. Ноћ је постајала све црња. Дјевојка се почела плашити мрака. Хладноћа праћена језом ју је обузимала. Ливадске траве су јој се обмотавале око ногу. Посртала је и падала.

Ништа више није видјела, осим при свјетлу муња. Сјетила се чобанске колибе у долини и пошла у том правцу да се сакрије у колибу од олујног вјетра и кише. Поново је дозивала њега, али сад је говорила и своје име:

– Јана зове тебе на брду. Чујеш ли ме?

Он је пошао у правцу села, али чувши и препознавши њен глас да га зове из долине, скренуо је на путељак, козијом стазом, која са брда води у долину.

– Гдје си, Јано? Јеси ли то заиста ти или ми се причињава?

Препознавши његов глас, сва се протресла.

– Јесам, Радош! Зовем те одавно – рече промуклим гласом.

– Чуо сам, али не вјерујем да си у ово доба у пољу.

– Нисам могла спавати, мислила сам на тебе, па изашла да се прошетам.

– Ни ја нисам могао да спавам, мислио сам на тебе, па изашао на брдо да се расхладим.

Муње су им обасјавале пут. Он је силазио с брда у долину, а она ишла ка колиби.

– Послије овог вјетра долази олуја, иди у чобанску колибу – довикивао је он Јани.

– Управо тамо идем, дођи и ти што прије – говорила је она, а вјетар јој глас дизао на брдо.

– Добро, добро – рече он.

Вјетар се појачавао, праћен олујном кишом. Кишна завјеса се приближавала, праћена олујним вјетром. Трчао је што је брже могао, путељком при свјетлу муња. Запињало му је грање за главу и посртао по камењу. Она је трчала према колиби, саплићући се о високе траве. Падала је и брзо устајала. Кад би завладао тотални мрак у паузи муња, дозивали су се, да би по гласу открили колико су близу једно другог. Он је по гласу открио да је она исцрпљена.

Саплет' ће се о траве и пасти у кишом натопљене барице, прије него што стигне до колибе – мислио је он.

Трчао је још брже. Кад је био при изласку из шуме, на самом рубу, заборавио је на овећу стијену на том путељку, запео за њу и претумбао се преко главе. Пао је на тло и од удара се онесвијестио. Она га звала, али јој је глас постајао све тиши. Мислила је да је он због тога не чује.

Како он ондах не зове њу – питала се у себи.

Била је близу колибе, видјела је колибу при свјетлу муња. Кишна завјеса је стигла прије него је ушла у колибу и сву је смочила. Десетак корака дијелило је од колибе, али је олујни вјетар присили да се баци на земљу. Онако мокра почела је да пузи до колибе. Допузала је до прага и ухватила се за њега. Постепено се придизала и склањала под стреху. Како је вјетар био јак, морала се ухватити за алку на вратима. Кад се ухватила за алку, нагло је гурала врата у намјери да их отвори, али их није могла отворити. Врата су била замандаљена великом и јаком пречком. Она то није знала и тражила је кључ испод врата, а не знајући

гдје га чобан држи. Кључ није нашла и морала се држати за алку пред колибом, док он не дође.

Поново је прикупила снагу и почела га дозивати. Киша која га је облила, вратила га је из ошамућености. У први мах није ни знао гдје се налази ни зашто лежи на мокрој земљи. Кад јој је чуо глас, сјетио се да је пошао у колибу до ње. Осјетио је јак бол у бутини, сјетио се да је пао са стијене. Жеља да дође до ње и буде с њом у колиби била је јача од бола у бутини. Скупио је снагу и одазвао се.

Она се озарила срећом, кад је чула да није далеко.

– Гдје си? – питала је она.

– Ево ме на рубу шуме, вјетар ми дува у прса, па не могу ићи брже.

Заправо, вјетар и киша су му дували у леђа и тјерали га да иде брже, али није могао, увелико је храмао, напросто ногу вукао за собом.

– Прошли пут си рекао да си на рубу шуме. Да ниси залутао? – питала је она.

– Нисам, нисам! Идем у правцу твог гласа. Гдје си ти? – питао је он.

– Ево ме пред колибом, не могу отворити врата да уђем – рече она.

Добро је – помисли он – да је бар она успјела да се склони од олује.

– Да ти пођем у сусрет? – пита га она.

– Не, не, никако! – узвикну он – чекај ме ту, залутаћеш, јер се прст пред оком не види, а олуја не јењава.

Ишао је преко поља, саплићући се о траве, као она мало прије. Храмао је и вукао једну ногу за собом. Протегао се, што би се рекло, тог прољећа и био најљепши младић у околини. Висок, снажан, црн с нагла шеним цртама

лица са којег осмијех није силазио. Био је посебно харизматичан, прави Црногорац. С лица му се могло прочитати, чојство, поузданост и повјерење. Зато је и „запео“ за око Јани.

Јана је била у цвијету младости. Дуга смеђа коса падала јој је по леђима и уоквиривала румено, преплануло од сунца лице. Груди су јој набујале, па се поносно кретала као пауница, уз и низ обале прелијепе Боке. Сви момци су се окретали за њом и сваки потајно о њој сањао. Красио је дјевојачки понос, поред чедности и љепоте. Сви у околини су закључили да је он најљепши момак, а она дјевојка на црногорској обали.

Опет га је дозивала те ноћи по ко зна који пут. Био јој је сасвим близу и она задрхта при помисли на његову близину, усред поља, усред тамне олујне ноћи. Само њих двоје у колиби. То је свим срцем и жељела, али је нека патријархална спутаност стезала око срца.

Тамна ноћ нема свједока, олујна ноћ у невољи зближава. Муња изненада освијетли његов лик и она га угледа. Потрча му у сусрет. Загрлили су се страсно недалеко од колибе. Окретао је око себе, упркос олујном вјетру и болесниј нози. Киша их је већ одавно сквасила. Љубили су се на киши која им се слијевала низ образе и тијела.

Хаљина јој се припила уз тијело и јасно је видио, при свјетлу муња, њене обрине.

„Надошао“ је као море за вријеме плиме. Зграбио је у наручје и понио у колибу. Заборавио је бол у бутини. Младо срце жељно љубави и живот би дало за љубав. Спустио је пред врата колибе, а она му рече да их није могла отворити јер не зна гдје је кључ.

– Не знам ни ја – рече он, али здравом ногом пуче у предјелу браве и врата се отворише.

Пребио је пречку која их је затварала. Алка зазвеча и паде на под. Он Јану пренесе преко прага у бнаручју као младожења младу. Муња сијевну и освијетли унутрашњост чобанске колибе, а он угледа кревет у углу. Спусти је на кревет и пође до врата да их затвори јер је њима млатарао вјетар. Она тад при свјетлу муња угледа да он храмље. Зачуди се и упита:

– Шта ти се десило?

– Ништа, саплео сам се у шуми и пао – рече јој.

Кад је затворио врата, вратио се до кревета. Она је дрхтала, што од хладноће, а више од треме шта ће бити између њих.

Почео је љубити. Она је пропадала у амбис, што би се рекло, од стида.

– Опустите се, сами смо у пољу у колиби у мркој ноћи. Зар ниси знала да је стид давно умро – шалио се он.

Ватра из њихових тијела брзо им је осушила одјећу. Нестале се, као у земљу да су пропале све предрасуде у њиховој глави. Љубав и страст су својом моћи порушиле све препреке и они су их превазишли те ноћи. Он је желио да буде његова и не знајући да ће их судбина спојити у олујној ноћи. Жеља му се испунила. И ако је олуја бјеснила по долини око колибе, он се није освртао на олују и није је више чуо као ни она. У њима је пламтио младалачки жар љубави и жеља да припадну једно другом. Милион предрасуда дјевојке су тад имале: шта ће рећи други о том припадању прије брака, поготово родитељи. Јана је све предрасуде те ноћи одбацила у загрљају вољене особе и предала се љубавним чарима.

Љубав је слијепа, како кажу, не види ништа у мрачној колиби, осим саму себе. Све је виђено раније споља, сад само треба да се преда осјећањима, а она су јака и крв је

узаврела у њима. Осјећања су преплавila њихова тијела, а њима је завладала страст па она није ни осјетила бол о ком су причале удате жене. Јана је те ноћи била срећна што је припала баш оном у ког је била потајно заљубљена, а и он у њу. Грлили су се и мазили, распаљивали ватре, гасили пожаре у тијелу док уморни нису заспали.

Њега нису мучиле предрасуде. Мушкарци не виде ништа осим љубави кад је у питању вољена особа. Радош је био сигуран у себе. Јана му је ноћас припала и то је најважније у његовом животу. Кад сване, водиће је својој кући. Родитељи ће му бити сретни што је направио прави избор. Отац ће се поносити и говорити да је синчина на њега. Јанини ће се љутити јер је још млада. Крива ће бити олујна ноћ. Олуја је прошла, све се смирило.

Свануо је нови дан. Сунце се појављивало иза брда на ком је ноћас руке ширио будући младожења. Призивао је своју љубав, а и она њега. Богови су тако хтјели. Бог олује и грома који су им освјетљавали пут. Богиња природе и љубави која их је те ноћи извела у природни рај да се споје сродне душе, срца и тијело и да буду срећни.

Хвала Богињи природе! Моћ јој је јака као и моћ љубави. Моћ љубави нико не може саломити. Љубав у природи је романтичнија, заноснија, складнија, природнија. Сједињавање у складу с природом је оно што природа нуди човјечанству за опстанак. Кад се природа буди, њене моћи утичу на људе и у њима буди чула, еротичку и љубав. Моћ љубави чини људе способним да се одупру свакој недаћи и злу у борби за бољи живот. Љубав крчи све пред собом. Што љубав може, нико не може. Њена снага је огромна, а моћ велика. Љубав има стан у срцу природе у срцима људи. Одатле невидљивим нитима плете мреже у које хвата љубав другог срца и постаје моћнија. Моћ јој постаје

ненадмашна. Њене мрежа треба свуда расплести, по пољу по брду, као што су то радили Радош и Јана. Њихова љубав је доживјела триумф.

Љубав права све препреке слама. Моћ љубави је духовна сила, несагледива и непредвидива. Моћ љубави је у срцима људи од памтивијека, на вјеке вјекова. Док постоје земље и свијет, она ће царовати својим моћима. Моћ љубави је јача од свих моћи. Моћ љубави, моћ љубави...



ЛЕПТИРИЦА У ЋИЛИБАРУ

Сећам се дечачке љубави тако јасно као јуче да је била. Одлазио сам у нови град и док сам чекао да путници заузму своја места у аутобусу, замишљено сам гледао кроз прозор. Мало по страни стајала је девојчица и нетремице гледала у мом правцу. А моје срце, та мала грудва живота, одбројавало је секунде и слало их у свемир. У њеном погледу је било туге, љутње и поноса и нечега налик на прекор. Преко рамена су јој падале кике боје зрелог жита и уоквиривале мале груди.

Стајала је и ћутала, охола и лепа. Груди су се дизале и спуштале, она није махала, само је гледала и ћутала. У том делићу тишине, у топлој омами ковитлала се судбина мог будућег погледа на чулност, на све тајанствене односе што ће опредељивати путању љубави.

Често сам је после сањао и волео у сновима. Чини ми се да никада и никога на јави нисам волео као њу у тим сновима. Она се не мења, не расте и не стари, што време даље одмиче чежња је све већа, а снови све немирнији. Она је до данас остала главна јунакиња мојих снова. И док читам или слушах приче у којима неко са пуно лепих надахнућа описује своју љубав, ја видим њен лик. Она је увек ту, и њене очи и њен осмех и све оно неказано чему само ја могу давати облике.

Само ја пре спавања могу казати сновима да је и ноћас дозову. Често сањам оно јутро и оне ране зраке сунца на златној коси и видео њу на оном месту и знам да ће бити

тамо и после мене и после смрти свих људи, исто онако тужна, охола и лепа. И данас ми буде душу из заспалих дубина њене мале очи. До краја живота уз моје срце куцкаће то друго, нежно и вечито младо срце. Она, нетакнута лепота, увећавана чежњом, остаће вечно да живи у мом крвотоку. И када наше душе не би биле бесмртне, она би остала сачувана у мојим сновима као шарена, праисторијска лептирица, заробљена у провидном ћилибару.

Кријем је у сновима од завидних погледа и не дам да ова груба садашњост трује њену просту лепоту и нашу чедну, тек започету љубав. Знам и са сигурношћу могу да тврдим да ће и она мене памтити до краја живота. Лепо се још и заборави, само се туга и патња вечно памте.

SUMNJA I SJEĆANJE NA NJU

Sjećam se...

Pitam se – *da li se sjećam ili je to bila stvarnost?*

Sjećanje me nosi u davno prošlo vrijeme, kada sam bio mladi student. Bio sam, niti nešto drčan, niti povučen u sebe, onako između ta dva pojma. Kao i svi mladi imalo je tu i ljubavnih avantura i krahova i posrtanja i ustajanja, sve u svemu normalno. U traženju sebe i svoga identiteta išao sam laganim koracima, ne srljajući, a ni kasneći u tome.

No, htio sam nešto drugo da ispričam po sjećanju, memoarski, koliko to budem uspio.

Bili su to majski dani kada je bilo dosta manifestacija i kada je omladina imala svoje divne dane druženja, veselja i divnih doživljaja. Toga dana bio je izlet srednjih škola u Touk bašti kod Prištine. Sjatila se sa svih strana mladost i ljepota, tišina i žagor, pjesma i šala. Kako sam volio da, s vremena na vrijeme, budem sâm sa svojim mislima, tako i toga dana izdvojih se, kako bih bio sâm sa svojim mislima.

Lutao sam besciljno, posmatrajući bez ikakvog posebnog interesovanja za okolinu, gomile razdragane omladine. Sva ta buka mi i nije smetala. Kakva sve ljepota i zajapurena lica prolaze mimo mene, čini mi se, ne obraćajući pažnju na moju usamljenost.

Poznao sam sva lica i naličja grada u kojem sam studirao. Ni jedno lice nije moglo biti neidentifikovano mom oštrom teleobjektivu, tako da se je moje društvo koristilo tim mojim darom.

Većina te mladeži bila je u mojoj kinoteci. Ono što je trebalo da bude zapamćeno bilo je tu, u mom objektivu. Odjednom, kao grom iz vedra neba ošinu me iznenadna pojava nalik na priviđenje. Ljubičasta suknjica, malo iznad koljena, bijela bluzica, kratkih rukava, otkopčana dva gornja dugmeta, lice providno i blještavo, blago našminkane usne crvenkastim ružem, oči u kojima je stalo nebo i sunce, i kosa boje zrele pšenice. Sama ta pojava pomuti mi razum i više oko sebe ne vidim ništa, niti šta čujem.

Izletište sa svim svojim čarima mi se okrenu. Bila je kao i ja, sama sa svojim mislima i svijetom u kojem je utonula. Da li je to bilo tako, ni dan danas ne mogu da razjasnim sebi. Jedino što znam, to je da mi se ta slika nikada nije izbrisala iz kore maloga niti velikoga mozga.

Nije primjećivala nikoga i ništa oko sebe. Kao djevojčica, s vremena na vrijeme, sagla bi se da ubere koji cvetić, slažući ga sa još nekoliko isto tako rijetkih cvjetića. Nešto bajkovito je lebdjelo u vazduhu.

Kad sam došao sebi i primirio se, počeh da pretražujem po kinoteci mojega sjećanja da li sam ikada vidio to lice, tu kosu, taj paperjasti hod, taj izraz na licu, nisam mogao da nađem tu sliku. Čudio sam se, ali nije ga bilo.

Šta da radim? – prebirao sam po pomućenom umu – *kako da stupim u kontakt, da priđem, koje pitanje da joj postavim, jer me je nešto vuklo silno prema njoj.*

Nikada do tada nisam osjetio, takav magnetizam u sebi, koji me silno tjerao prema tom bajkovitom stvorenju. Nije primjećivala ništa i nikoga oko sebe. Bila je potpuno u svom svijetu kojem se prepustila. Stajao sam kao ukopan i čekao šta može da se desi u sljedećem trenutku. Išla je laganim koracima, tražeći cvetiće po zelenoj površini, ne dižući pogled koji sam samo u jednoj sekundi snimio, kada je pogledala u daljinu,

onako nezainteresovana za okolinu. Približavala se mojem položaju bez ikakvog cilja. Na korak-dva saže se i ubra još jedan cvjetić i sa umiljatim osmjehom ga uvrsti među ostale.

Prepustio sam se sudbini. U grudima sam osjećao turbulenciju orkanskih vjetrova. Čini mi se da mi je i majica skakala tamo gdje mi je bilo srce. Slučajno spustih pogled prema travi i ugledah jedan prekrasan cvijet ljubičaste boje. Nekako u istom trenutku ruke mi se pružiše prema njemu. Ubrah ga i polako, držeći ga među prstima zastadoh pored suknjice, gdje se cvijet stopi sa tom bojom.

Pomislih da ga izgubih. I njena ruka, ispružena, išla je za cvjetom i u jednom trenutku me tače. Kao da se probudi iz sna, zlatokosa, trže se i pogleda me tim nebeskim očima. Nije bilo riječi, pokreta. Šutnja. Pogledi. Šutnja. Bez ijedne progovorene riječi krenusmo kao po nekoj komandi prema praznoj klupi gdje sjedosmo u hladovini. Ona nestvarna, a ja utonuo u njenu kosu i nebesne oči. Gledam, a ne vidim ništa drugo osim nje.

Više nije bilo ničega okolo. Sami. Bagremovi i trava. Sunce se igralo u njenoj kosi, uranjajući u oči pune plavetnila. Strah da nije ovo neko priviđenje, uvuče se u mene. Strepnja me nije napuštala i odlučih da proverim sebe i zbilju da li sam na ovom ili u nekom nestvarnom svijetu. Lagano, kao paperje, prebacih ruku preko njenog ramena, zagrlih je i privukoh sebi. Osjetih toplinu i neku nestvarnu nježnost njena tijela. Tada vidjeh da joj se bujne grudi nadimaju u amplitudama. Pomilovah joj vlati pšenice, pomiješane zracima sunca. Osjetih njen blagi drhtaj.

Usporeno je okrenula glavu prema meni i požudno, samo nama znanom mimikom, potražila moje usne koje joj poklonih. Svi pokreti su bili lišeni naglosti i sve se odvijalo kao u usporenim TV sekvencama. Dugo je dugo trajao poljubac, pomiješan milovanjima. Nikada nisam saznao koliko smo bili tu.

Čini mi se da smo i zoru dočekali, jer nismo imali mjeru za vrijeme.

Najsladši trenuci moje davnašnje ljubavi trajali su nekoliko mjeseci i kako je došla u moj život, tako je i nestala bez traga i glasa. Ni danas nisam svjestan da li sam to sanjao, ili je bila zbilja.

Sve mi se to urezalo u mozgu pa i danas sumnjam u stvarnost, a drago mi je da se sjetim toga doživljenog trenutka. Ipak je sve sada prepušteno sjećanju i sumnji. Na mnoga pitanja nisam u stanju da odgovorim, iako je sve prepušteno samo mašti koja jedino može da dà odgovore na moje sumnje.

FOSILNI SPERMATOZOID I BERAČICA TREŠANJA

Ime mi je Ja. Lep sam kao Apolon. Kao sneg u maju. Razvejaće me prva ženska rugoba.

Fosilni spermatozoid se vere uz trešnju. Kiša rominja. Od-lazi nigde. Dolazi niotkud. I rominja kao da nebo plače. Sme-jem se svojoj zabludi...

Gleda pod suknju beračice trešanja. Nema usta da jede. Ima oči da vidi. Prvo vereničko putovanje je uvek delikatno.

Lepa beračica širi noge. Niko je naučio odakle da počne. Ime mi je Ego. Krut sam kao krčag. Razbiće me prva devica.

Mazno se oblizuje, dok joj mlaz crvenih trešnjinih kapi kaplje niz bradu. Uzima jednu prezrelu, crvenu trešnju i gnječi je u šaci.

Munja para nebo. Muka je to, zapisana u genima. Devi-čanski zapis o svetom Iliji. Ona tvrdu koščicu pruža nevoljniku ispod sebe.

Grom udara u susedno stablo. Dečak se stropoštava na blatnjavu zemlju. Ljubomorani su na svetog Iliju. Obožava ga. Isusu je želeo da veže sandale, ali je zakasnio zbog devojčice koja nije znala kako se zove crveni trešnjin cvet.

Dečak ljubi ikonu, kad razbije kolena. Juče je imao deset godina, danas ima osamnaest. Punoletstvo je put u fosilni oblik.

Ime mi je Spodoba. Volim da se kezim. Imam silikonske usne. Razdvojiću se od moje ljubavi, čim pojedem pirinčanu

kašu i mleko od koze. Spavam na slami i zamišljam svet bez mene.

Spermatoziod izlazi iz svog bunkera.

Devojački, ironični smeh zaglušuje grmljavinu.

– Pašćeš jednom i ti i izgubiti nevinost – kaže joj dečak.

Korpa s trešnjama pada na dečakovu glavu.

– Mamaaaaaaaaa, seka je opet pocepala cuclu i polila me mlekom!

JEDINI

Danas sam prešla i poslednju stranicu tvoje omiljene knjige. I kao što već znaš, na korici se nalazi jedno pitanje koje često postavljam sebi, pokušavajući već duže vreme da ti pružim odgovor.

Šta bih ti rekla da znam da Sunce više nikada neće izaći i da je ovo poslednjih pet minuta života? Da li bih ti rekla da te volim ili mrzim što si me ostavio? – razmišljala sam, nepomično gledajući kako slova popunjavaju beline papira i ćuteći.

Po prvi put u životu osetila sam tu žustru i opaku moć ćutanja. Priznajem, tišina me je uplašila. Nisam želela da znaš da me i dalje boli tvoja poslednja suza koja se krotko i bez imalo kajanja našla na mom dlanu. Ne želim da znaš da me sve više guši ona ista omča koju si upotrebio da nestaneš. Ali, i dalje si tu. Osećam te. Tvoji prsti još uvek se prepliću sa nežnim vlasima moje kose, nesmetano klizeći niz lice, prelazeći preko ružičastog karmina, jedino potkrepljenog ivicama sočnih usana. Tvoj poslednji dodir se još uvek od mene ne odvaja. I osećam tu težinu tvog tela, dok pokušavam da se oslobodim nje.

Kažu da ljudsko srce iznosi od 200 do 425 grama i da pri nastupu smrti, besvesno i mlado, odlazi ka večnom miru, ploveći u crnoj tmuni, čeznući što ne kuca više. Ali i dalje mislim da su to previše male i beznačajne brojke, da bi označile važnost i smisao tvog postojanja u meni.

I tako čvrsto držeći tvoje nepomično telo, nisam želela da te pustim, ali sam to ipak učinila. Znala sam da će Sunce pono-

vo izaći i pomilovati me, svakog jutra, ispred mog prozora, kao što je do sada i činilo.

Znajući da ovo nisu poslednjih pet minuta života, pustila sam te. Lagano sam te pomerila iz mojih ruku, dopuštajući vazduhu da mi prostruji telom.

Oprostila sam ti. Da, jesam, jer više ne osećam prazninu u svojoj duši što nisam uspela da te sačuvam. Oprostila sam sebi.

MALENA

– Bio je ožujak – rekla je.

– Sjećam se i datuma, ali sumnjam da ti pamtiš takve sitnice.

– 02. 03. 2013. – izvalio je kao iz stopa – sjećam se, malena. To ne mogu zaboraviti.

Sjedili su u svojem kafiću, kao i svako drugo jutro, ali za promjenu su bili sami. Vani je padao snijeg.

Super! – pomislila je ona tog jutra, hodajući prema autobusnoj stanici – *nije dovoljno što sam i ovako nervozna zbog te kave, još će mi se i kosa nakovrdžati zbog snijega.*

Bila je živčana. Utrošila je cijelo jutro spremajući se za susret s njim i htjela je da sve bude savršeno, a njena kosa ju nikad nije slušala. Sjela je u autobus, stavila slušalice u uši i pustila glazbu. Utonula je u sjedalo i gledala kroz prozor. Razmišljala je o njemu.

Super! – pomislio je on, gledajući kroz prozor svog skućenog kupea kako prve pahulje snijega počinju padati.

Udobno se smjestio i uživao u tišini koja ga je okruživala. Bilo je rano i vagon je bio prazan, a baš to mu je i trebalo. Mogao je na miru sjediti i razmišljati. Razmišljao je o njoj, naravno.

Ironično, upoznali su se preko „Facebook-a“. Njena sestra i njegov prijatelj bili su u vezi i bilo im je zabavno igrati se „Kupid-a“, pa su ih pokušavali spojiti.

– Glupost, obična glupost! – rekla je svojoj sestri, kada joj je objasnila što želi napraviti. – Ja njega nikad u životu nisam vidjela, nisam ni riječi s njim progovorila. Kako bi se netko mogao upoznati i sprijateljiti preko društvene stranice na internetu, zaboga! Ne možeš tako stvarno upoznati osobu, vidjeti kakva je, ništa... Glupost!

Kada je dečko njene sestre to rekao svom prijatelju, on je isto tako reagirao, ali u sebi je drugačije razmišljao. Naime, on je nju znao, barem je volio tako misliti. Gledao ju je svako jutro kako sjedi sama, pije prvu jutarnju kavu i uživa u prvom dimu cigarete.

Lijepa je – pomislio je. – ali ne na onaj uobičajeni način, ova cura je posebna.

Kada mu je prijatelj rekao da ga želi upoznati s njom, nije mogao vjerovati, ali je hladnokrvno odgovorio da mu je svejedno. Zatim joj se javio, preko „Facebook-a“, naravno.

Počeli su razgovarati, šaliti se, nalaziti zajedničke interese. Slagali su se. Imali su isti način razmišljanja, isti smisao za humor, voljeli su isti bend.

Ovo je nevjerovatno – pomislila je ona, čitajući njegove poruke.

Tek su se upoznali, ako se razgovor preko „Facebook-a“ može svrstati u upoznavanje, a već je razumije. Imala je puno prijatelja koji su dugo bili u njenom životu, ali nisu je poznavali i nisu je razumjeli. Ali on... Već nakon pet minuta, imala je osjećaj da mu može reći sve o sebi.

On je poseban – pomislila je.

Prije njega, mislila je da ima neki svoj tip željenog dečka, kao i svaka druga cura njenih godina. On je odskakao od svih opisa, ali baš to ju je njemu i privuklo. Začudila se sama sebi.

Njihova euforija trajala je nekoliko mjeseci. Razgovarali su svaki dan, odgađali su sve obaveze samo da bi se mogli vidjeti. Svi ostali su vidjeli promjenu na njima i sreću u njihovim očima, kada bi razgovarali jedno sa drugim.

Jedna ovisnost dovela je do druge – bili su ovisni o „Facebook-u“ i, upravo zahvaljujući tome, postali su ovisni jedno o drugome. Oni to, naravno, nisu htjeli priznati.

– Nismo mi jedno za drugo – govorili su.

Tu rečenicu su često morali izgovarati, jer bi ih svako malo netko pitao jesu li u vezi. Svi su vidjeli da među njima postoji kemija, ali oni to nisu željeli vidjeti. Poricali su i poricali, a s vremenom su se počeli odvajati. Sve manje su se viđali, sve manje su razgovarali. Nakon nekog vremena, sasvim su prestali.

Ona je počela izlaziti s drugim društvom i nalazila nove, ali kratkotrajne ljubavi. Nije ga više ni viđala, sama sebi je govorila da jednostavno nemaju vremena za to. Ali, nikada nije prestala razmišljati o njemu. Svaki dan bi provela, sjedeći na svom krevetu, čitajući njihove stare razgovore. Nadala se da će odjednom doći neka njegova poruka. Nije mu se javljala. Bilo ju je strah da ju više ne želi.

Kako sam to mogla dopustiti? Zašto je sve to nestalo? – razmišljala je.

Tek tada shvatila je koliko joj on zapravo znači i koliko joj nedostaje.

A on? On je radio isto što i ona. Izlazio je s mnogima, zabavljao se s društvom i uživao u životu, barem se tako činilo. Čekao je njenu poruku.

Samo jedna poruka – mislio je – *jedna poruka, samo da znam da li joj je još stalo.*

Ali, kako se ona bojala javiti, on se bojavao da će izgubiti svoj ponos i čvrsto odlučio da se neće prvi javiti. Tako su

im prolazili dani, mjeseci, a ubrzo je prošla i godina. Uvijek su imali nekog, ali nešto je nedostajalo. Bili su isti, previše tvrdo-glavi da sami sebi priznaju da im fali ono što su imali i sve ono što su mogli imati.

– Odlučila sam da mi je dosta da sjediš u krevetu i žališ sama sebe. Danas ideš van s nama, nemoj da moram dolaziti po tebe! – rekla joj je prijateljica, kada ju je nazvala.

Stala je i razmislila, shvativši da zaista već jako dugo nije nigdje bila vani s društvom, već dugo se nije zabavila, već dugo se nije smijala. Opet se sjetila njega, jer on ju je uvijek mogao nasmijati, čak i kad joj je bilo najteže. Otjerala je te misli i odgovorila prijateljici:

– Slažem se. Reci kad i gdje i pomogni mi što da obučem – dogovorila se i počela spremati.

Kvragu, pa zašto se ne bih i ja malo zabavila nakon toliko vremena? Tko zna možda je danas taj dan, možda sutra više neću misliti na njega – razmišljala je u sebi.

Pogledala je na sat i shvatila da se mora požuriti. Kada je stigla na dogovoreno mjesto i vidjela cijelo svoje staro društvo, shvatila je koliko su joj nedostajali.

Oni su bili tu prije njega i s njima mi je uvijek bilo zabavno. Zašto sam se uopće prestala družiti s njima? – zapitala se u sebi.

Opet, odgovor je bio on. A ona je ponovno otjerala sjećanja iz svoje glave, sjela za stol s društvom, uzela čašu i natočila si. Nešto. Ni sama ne zna što je bilo u tim flašama. Večer je tekla odlično. Bilo je tu i smijeha i suza, razgovora i plesa. Pila je jednu za drugom, koliko god je mogla. Znala je da to nije pametno, uvijek joj je loše kada previše popije. Ali nije ju zanimalo. Htjela se opustiti i nije htjela misliti ni na što. Podigla je svoj mobitel da pogleda ima li čega novoga na „Facebook-u“.

Kvragu i toj ovisnosti! – pomislila je, shvaćajući da se ne može od toga odvojiti ni kada se tako dobro zabavlja s društvom.

Vidjela je da ima poruku, a kada je shvatila od koga je, skoro je pala sa stolca. On joj je poslao poruku:

„Ej, pa gdje si ti?“ – pisalo je.

Kao da je sve normalno, kao da su se jučer čuli zadnji put. Bila je ljuta na njega.

Zašto mi to radi? Nakon toliko vremena... – pitala se u sebi.

Čvršće je uhvatila mobitel i krenula mu pisati poruku, iako je jedva razlikovala slova na sitnoj tipkovnici:

„Ja ne mogu vjerovat' da mi to radiš. Nakon toliko vremena, misliš da je to dovoljno? Nevjerovatan si, znaš? Bez ijedne riječi si otišao i sad tako... Ja nemam riječi za tebe. Ti si odlučio da me ne trebaš i da te boli briga, a sad bi se samo tako vratio u moj život? Možeš imati koju god hoćeš, zašto se meni vraćaš? Jesi li možda konačno shvatio da nijednoj nikad neće biti toliko stalo do tebe? Ili ti je samo dosadno? Ne možeš me tretirati tako, ne možeš od mene očekivati da budem tu svaki put kad se odlučiš odjednom vratiti. Ja te volim i trebam te i želim te uz sebe. Ali stalno, a ne ovako. Kvragu i svi ostali, ja trebam tebe. Mogli smo imati sve, samo da si htio, a ti si me ostavio da te čekam godinu dana. Ni jedan znak, ni jedna poruka... Svaki dan sam te čekala, svaki dan sam ti se nadala, jer sam bila izgubljena bez tebe. Trebala sam te, a tebe nije bilo tu. Nadam se da si sretan. Jer ja tako ne mogu, ne više.“ – stisnula je: „pošalji“.

Znala je da je pogriješila. Prvo, nije mogla smisleno razmišljati ni pisati, a njega je okrivila za sve, samo zato što joj se konačno javio. Proklela je i njega i „Facebook“ i cijeli život, kao i obično, natočila si još jednu čašu i vratila se svom društvu.

„Ne znam što da odgovorim na ovo...“ – odgovorio joj je.

Shvatio je da je pijana po tome kako je pisala. Nije znao što je skrivio.

Pa ja sam se barem javio. Znao sam da je to bila pogreška... – pomislio je i zaključio kako bi bilo najbolje da ode na spavanje, a nju pusti da raščisti glavu.

„Ne znam što da odgovorim na ovo...“ – njegova poruka dočekala ju je drugo jutro kad se probudila s užasnom glavoboljom.

Prokleti mamurluk! – pomislila je dok joj je u glavi tutnjalo i dok je čitala što mu je pisala prošle večeri.

Nije mogla vjerovati da mu je priznala da ga voli. To je jedva sebi priznala.

„Ne znam ni ja zašto sam to napravila. Jednostavno ne vrijedi više...“ – odgovorila mu je.

„Simply speechles. Ne da ne vrijedi, nego se ja ne mogu pomiriti s činjenicom da ti voliš nekog poput mene, malena. Nekog tko nije vrijedan toga, nekog tko ti može pružiti samo patnju i ništa drugo. Žalosti me to“ – ubrzo joj je odgovorio.

Ostala je bez teksta čitajući njegovu poruku i suze su joj krenule na oči. To je bila jedna od stvari koje je voljela kod njega, ubacivao je fraze iz stranog jezika u svakodnevni govor, kao što je ona nekada radila, praveći se pametna. Nikome se do sad to nije sviđalo i svima je išlo na živce kada bi upotrijebila neku stranu riječ, ali ona je to voljela raditi, tako je testirala samu sebe i svoje znanje. A on je to prihvatio, kao i svaku njenu manu i posebnost.

Kako je tvrdoglav! – pomislila je, spremajući se da mu odgovori.

Počela je pisati, a suze su joj još uvijek tekle niz obraze:

„Znam da puno tražim, znam kakva mogu biti. Za mene treba imati puno strpljenja. Ali znaš me, znaš sve o meni. Znaš

da ne mislim ništa loše, makar moji postupci nekad tako ispadnu. Znam kakve priče kruže o meni i da me puno ljudi ne voli, a ti si oduvijek govorio da te ne zanima ono što drugi pričaju jer ti vidiš kakva sam. I to je bila i istina, jer ti me znaš. Mogu ti reći da sam stvarno mislila sve ono što sam ti jučer napisala, znaš da sam u takvom stanju uvijek najiskrenija. Ali, volim te i trebam te. Možda zvuči glupo, možda ti nisam trebala to tako napisati, ali ne mogu promijeniti to što osjećam. Nisam te trebala okriviti za sve, jer znam da sam i ja jednako kriva za to što se nismo čuli. Ali mogu ti reći još jednu stvar – ti si idiot. I govorim ti to iz ljubavi. Ne mogu shvatiti kako za sebe možeš nešto takvo napisati. Ako netko tu nije vrijedan nekog, onda ja nisam vrijedna tebe.”

„Ostavljaš me bez teksta, malena...” – napisao je.

„I bolje. Jer pišeš samo gluposti. Stvarno mi nije jasno kako za sebe možeš reći da nisi dobar i da bi mi samo naškodilo, kad si jedina osoba koja me nikad nije povrijedila ni razočarala. A takvih, vjeruj mi, ima i previše. Uvijek si bio tu, uz mene, uvijek znaš što treba reći i uvijek sam sretna kad sam pored tebe. Zato nema smisla to što si napisao. Znaš da se brzo vežem za ljude, a teško se odvajam od njih. Za tebe se čovjek stvarno lako veže... Da se vidiš mojim očima, bilo bi ti jasno što ti pokušavam reći. I da si najgori na svijetu, ja te volim” – odgovorila je.

„Kažem ti, malena, ostavljaš me bez teksta. Moram ići. Čujemo se.” – napisao je.

Pročitala je tu poruku i shvatila da je pogriješila.

Gotovo je. Sad sam sve zeznula. – razmišljala je. – Ah, valjda postoji neki tečaj gdje ću naučiti kako držati jezik za zubima.

Za sat vremena zazvonio joj je mobitel. U međuvremenu je zaspala, a kad ju je poziv probudio nije ni otvorila oči da pogleda tko ju zove. Javila se i čula poznat glas:

– Malena, ja sam. Volim te. Otvorila si mi oči i ne mogu i ne želim dalje bez tebe. Pred tvojom kućom sam, barem se nadam da sam pogodio kuću, i smrzavam se. Otvori mi, moram te vidjeti.

I to je bilo to, cijeli razgovor. Ona nije progovorila ni riječi i isprva je mislila da još uvijek sanja. Zatim joj je sestra uletila u sobu i samo joj rekla da ju netko treba vani. Znala je da nije san. Obukla je jaknu i istrčala van, ravno njemu u zagrljaj. Nije mogla vjerovati da se to stvarno događa, ali bila je presretna.

Proveli su cijelu noć zagrljeni i razgovarali. Bio je to najbolji dan u njenom životu. Vratila se u sadašnjost. Njene misli ponekad ju odvedu predaleko. Sjedili su u svojem kafiću, kao i svako drugo jutro, ali za promjenu su bili sami. Vani je padao snijeg. Zagledala se u njegove oči i shvatila da joj je još uvijek teško povjerovati da je pored nje i da neće otići. Konobar je prolazio pokraj njih i nasmiješio im se. I on je od početka navijao da budu skupa, bili su tako sretni kad su bili zajedno. Prigušio je svjetla i pustio njihov bend.

Neka uživaju malo – pomislio je, još uvijek sa smješkom na licu.

Ovo je raj – pomislila je – *Pipsi, cigareta, kava i on.*

On. Ako moram umrijeti jednog dana, želim tako umrijeti.
– nasmijala se svojim mislima.

Znala je da je prerano da razmišlja o tome, ali nije si mogla pomoći. On joj se nasmiješio, nagnuo se prema njoj i, kao da joj je čitao misli, prošaptao:

– Zauvijek, malena. – i poljubio ju je.

Oboje su tada shvatili da je to sve što im treba.

ЗАБЛУДА БАЈКЕ

Живот пише приче, сваку осмисли на неки посебан начин. Има их, променљивог трајања, лепих и ружних, срећних и тужних. Спусти на длан своја слова, у души тканицу испреде, мисли присвоји без срама. Још једна прича кренула је путем по звездама.

Тренутак у коме сам заковала срце, закључала сузе дубоко у очима, отказао је послушност. Сусрет са тим очима пуним смеха, са песмом која је летела преко усана. Помало дрско и безобразно окренуте ка мени, иако нисам била сама, крао је мој поглед. У друштву господина, који у свом вештом маниру представљања, мене представи као своју будућу супругу, није био препрека за напад интересовања, нити је могла отказати осмех на мојим уснама.

Стидљив поглед, окупан напором неприметности, летео је ка тој насмејаној песми, лица широког осмеха. Нејасан страх измешан са топлином и драгошћу. Крала сам ту радост нехотице, помало бојажљиво.

Музика је пратила, разливала речи пуне љубави, дрско их спуштајући у те очи, на осмех нежних усана.

Сусрет судбине којем се душа одупире, не верује. Вече закићено изазовом погледа оста иза нас. Ноћ доноси немире у тами мале собе, сан отворених очију, питања. Зора је загрлила очи неиспаване, загребала испод трепавица, даривала сну свој сјај, наслоњена на капке. Кратак сан, благо отржењење, неуверљиво признање да све то нема значаја. Која заблуда бежања од судбине.

Нови простор, неке друге ноте играју по струнама, само је лик остао исти на другој страни стола. Први плес, додир руку, наизглед опуштена прича:

– Чуо сам да и Ви пишете поезију?

Дрхтај тресе, румен прелива, само једна мисао кључа у глави:

Да не осети, да не примети.

Славила сам победу над собом, бар сам мислила да сам успела да савладам немир, само да би неми, сопствени завет одбацивања наде нове љубави, испоштовала. Враћање на место првог погледа, приноси жртву предаје. Изнова песма, опуштена и можда још упорнија да стигне до циља. Успех препуштам песми, плесу и личној дрскости лова погледа. Колико сам храбрости тог трена упила у себе, да не паднем, да се не повучем пред изазовом признања пораза. У ствари, више нисам желела успех свог заветовања да љубав свом срцу нећу више дати.

Ко мене пита, ко пита срце и душу када ће заиграти? А играло је, заједно са нама између других парова који су се тражили у очима као нас двоје.

Смелост је излетела на усне питањем:

– Идеш ли на песничко вече?

Као да је једва дочекао прилику да жељи отвори врата:

– Наравно да бих ишао, само не знам где се одржава?.

Договор следи иза ове, наизглед безазлене размене речи. Погледом сам пила његове очи, само је тренутак стао и у њему изазвао ватру. Нисам била свесна његове ватре превише окупирана својом, која је буктала у глави и грудима.

– Мало је фалило! – рекао је, пруживши ми свој широки осмех.

Отрежњење моје, трен који је забрујао у глави да својим погледом изазивам пламен не само у себи, тај пламен гори у обома.

Крај плеса, крај вечери. Следе поруке, загонетне, стиховане, баш како то могу песници.

Одређено време ноћне радости ухватило нас је на путу ка месту песничког окупљања. Сапутник је био цвет црвене руже којом је додао сјај звездама на ноћном небу.

Песме су искриле у друштву дивних људи, док ми се црвен котрљала по образима. Било је лепо дружити се, само је дрхтај телесни тукао по коленима која су клецала при сваком налету.

Повратак извлачи питање са његових усана:

– Хоћемо ли негде на кафу?

– Може – кратко сам одговорила.

Ада циганлија, фебруар месец, готово пуста под звезданим небом, није нас окрепила црним напитком. Даривала нам је кратку шетњу, додир руку и зов усана. Пољубац је рекао све, само се црвен на образима заинатила те ноћи. Осећала сам се кô балавица која упознаје своју прву љубав. Заборавила сам на завете, боли и сузе које су исписале време бивше.

Савски кеј, сплав са тихом музиком, очи спојене у један поглед. Исповест живота, упознавање. Нисмо могли много рећи у тих неколико сати једно другом, само смо осетили обоје струју која је тресла, да ми се чинило да овај сплав поиграва под нама.

– Да ли си расположена да сутра дођеш код мене на ручак? – слетело је пред моје очи питање.

Пристала сам, чак можда одвише смело, јер, шта смо ми једно о другом знали осим неколико реченица провучених између уздаха. Ручак доноси почетак љубави која је украла редове непознате бајке, бар се мени тако учинило. Залуди бајка у заблуду увуче.

VOLEO BIH DA ZAUSTAVIM VREME

Debele pahulje, kao komadi raščesljane vune, padaju u odsjaj noći. Nebo se raspolovi, strašan krik preseče san:

Moja ćerka, moja ćerka!

Njeno mesečevo lice je sasvim blizu, iskrivljeno grimasom bola, njeno nekadašnje mesečevo lice. Vidim je u polusnu, čujem eho svojih reči:

– Šta su joj uradili?! Zašto joj nisi pomogao, zašto je nisi zaštitio?! Tvoje meso i tvoja krv! Kada je otišla, kada je pobjegla, kada si je izgubio?

Sneg začara okolinu u privid. Sedim u krevetu i pogled pipa po mraku. Providna belina otkrivenih nogu.

Ti, moje detence – kažeš i pokrivaš je.

Još jednom pogledaš. Nema je više. Stoji na vratima, u mlečnoj svetlosti vidiš konture njene siluete.

– Ne idi napolje, tako je hladno.

– Tako je to – kaže ona i trči bosa.

– Ne, ne! – vičeš.

Sada se i žena probudi.

– Ti si totalno lud – dahne i okrene se na stranu, prema zidu.

Polako ustaješ, teturaš do kupatila. Zasljepljujuće svetlo i prva cigareta. Ljubičasti oblaci na mračnom nebu. Polako kreneš po stepenicama. Čamiš u dnevnoj sobi.

Naša deca nisu naša deca – prikrade se glas.

Ispod stakla na zidovima nalaze se njene fotografije. Poredane vremenski. Beba sa sunčanim osmehom i okruglim obraščićima. Prvi rođendan. Ti sa kolicima. Prvi koraci. Devojčica u ružičastoj haljini. Tako bistar, otvoren pogled. U pozi Kipa slobode. Proslava rođendana u vrtiću. Maske. Obučena u pajača. Koketa. Prvi dan u školi.

Gubiš je – pomisliš – odlazi.

I odjednom odraslost, ali na okruglom, mesečevom licu još uvek onaj pritajeni osmeh.

– To je smešno – kaže žena – sve ove stare fotografije.

– Neka ih tu.

– Ti si blesav!

– Ima šesnaest godina, a veliki grad je zver, bojim se za nju.

– Snaći će se, kao i svi.

– Ona nije, svi! – siknem.

– A ko je onda?! – vrati mi.

– Pa moja ćerka, zaboga!

Sa navikom dolazi otuđenost. Dvadeset godina zajedno. Ćerka je donela sunce. Kako je bilo jednostavno smejati se, maziti je, igrati se sa njom.

– Ti si bolesno vezan za nju – kaže.

– Nisam, ona je najbolji deo moga života – odgovaraš joj.

Težina vremena. Nova cigareta. U stvari, trebalo bi da bude jednostavno, tako, deca odlaze od kuće. Gubiš ih, prekida se veza. I to ne možeš da prihvatiš. Moje meso i moja krv. U njoj tražiti sebe? Ne, samo, njeno detinjstvo je bilo tako lepo, tako puno.

Nedeljno jutro. On izlazi na terasu. Trzne kad na stepeništu začuje korake, i trči, doslovno. Vratila se devojčica mesečeva lica.

- Zar ne spavaš? – pita.
- Ne mogu.
- O čemu razmišljaš?
- Ma, neću da pričam. A gde si ti bila celu noć, ništa nisi javila da dolaziš?
- Imali smo žurku. Sva sam slomljena, idem da spavam, i to kod mame da se zavučem.

Kroz neko vreme pritvorim vrata spavaće sobe. Ona i ćerka leže kao dve polovine školjke. Jedna drugu zagrlile preko ramena.

Voleo bih da zaustavim vreme.

(BEZ)VREDNI LANČIĆI

Kad su se upoznali, Sreten Stijović i Ana Rilak, sve je ukazivalo na vezu koja je, bogom dana. Bila je to ljubav na prvi pogled; između doktora i medicinske sestre. Doktora je privuklo Anino jedro telo i iskrenost. Anu je privlačila docina prefinjenost i njegov ugled u društvu.

Doktor Stijović nije mnogo držao do tradicionalnih normi. Na kraj pameti mu nije bilo da svoju dragu odvede u krevet posle venčanja. Ana je bila tiha, ali strastvena žena, u krevetu je bivala poput buktinje. Doktoru je to godilo, jedino mu je smetala: „ta, prokleta, jeftina bižuterija oko njenog vrata”.

Uskoro je voljeni svojoj svojoj voljenej poklonio zlatan lančić.

Sutradan je doktora Stijovića čekalo veliko iznenađenje: oko Aninog vrata je i dalje visila ona bižuterija. Dugo se borio sa svojim emocijama. Na kraju je, reagovao:

– Draga Ana, zar još uvek nosiš tu glupu bižuteriju oko vrata? Očekivao sam da na tvom lepom vratu vidim...

– Izvini, ljubavi, zaboravilla sam.

Anina zaboravnost je potrajala. Posle jedne strastvene noći, izabranik je svojoj izabranici, jasno i glasno kazao:

– Ana, hoću ubuduće oko tvog vrata da vidim lančić koji sam ti ja poklonio.

Sutradan je doktora Stijovića čekalo novo iznenađenje. Oko Aninog vrata behu oba lančića. Bižuterija je, pored skupocice nog, zlatnog, lančića, delovala još jasnije. To je iznerviralo

čoveka koji je držao do ukusa. Hteo je oštro da reaguje, ali ga je u nameri omeo telefonski poziv prijatelja.

Dva dana pred venčanje, gospodin Stijović je razgovarao sa kolegom, a koji je važio kao dobar poznavalac žena. Kad je ginekolog saslušao hirurga, ponudio mu je odgovor i savet:

– Podrazumeva se, čuva uspomenu na nekog u koga je bila, ili je još uvek zaljubljena. Kolega, sa ženama treba oštro i bez pardona.

Razgovor je za budućeg mladoženju bio presudan; u sumnji više nije bio sâm. Dan pred venčanje, ljubomora je proključala; verenik je grubo sklonio bižuteriju sa Aninog vrata.

Ana se od te noći zauvek izgubila iz Sretenovog života. On je nikad više neće videti nasmejanu ni uplakanu. I svi njeni prijatelji, Ana neprijatelja nije imala.

Anina smrt je najviše iznenadila doktora Stijovića, zato što je umislio da zna za uzrok Aninog samoubistva.

Zbog jednog bednog lančića, ili, ili... Zbog jednog bednog lančića, ili, ili... – danima je ponavljao u sebi.

* * *

– Sedite, tetka Maro. Hoćete li kafu? Dobro sam, ne brinite – doktor Stijović je govorio kao u nekom bunilu.

– Dobro si. Crno ti dobro, pa ti kopniš. Zapamti, od sudbine se ne može uteći – tetka će.

– Sudbine. Koješta! – reagovao je doktor Stijović kao da je iglom uboden.

– Da, od sudbine! Ana je izgubila bakin lančić, zatim se desilo ono najgore.

– Bakin lančić?! – bio je šokiran Sreten Stijović.

– Pokojnu Anu je othranila njena baka. Bila je to jedna sirota duša. Ani je ostavila ono što je imala: taj lančić, bezvredan što se novca tiče, ali je za pokojnu Anu je bio vredniji od svakog zlata. Čuvala ga sirota Ana kao amajliju. Eto, prvi put je bila bez lančića, i...

Doktor Stijović je zaplakao. Bio je on na Aninoj sahrani, ali, suzu nije pustio. Tada je još uvek bio u zabludi da je Ani bezvredan lančić poklonio neki, bezvredan muškarac, a zbog koga je digla ruku na sebe.

Njegova tetka je to shvatila na svoj način. Ustala je sa fotelje, pomilovala ga po kosi, a potom je glasno prekorila samu sebe:

– Koja sam ja glupača, na živu ranu, pa so!

SEME LJUBAVI

Seme ljubavi je kao vetrom nošen polen. Nepredvidivo je i neznano gde će pasti i da li će uroditi plodom.

Po najgorem decembarskom vremenu sam izašla iz kuće. Bio je to neki unutrašnji imperativ kome se nisam mogla odupreti. Vejavica i lapavica, a košava kakvu samo možeš poželeti za vreme užasnog smoga u Beogradu. Zavijena u dugački šal, u debelom kaputu i čizmama sa kramponima, glave uvučene u ramena, umal' ne podleteh pod auto. Sva sreća i on je milio ulicom, jedva se probijajući kroz sneg i led.

Zakoči i doklizi sasvim do mene. Ja sam bila kriva. Izvučem promrzlo lice iz šala i osmehnem se u znak izvinjenja. Mora da sam se osećala jako krivom kad je osmeh bio dodatno vrednovan.

Vozač, mlad i dopadljiv momak, spremno se vedro nasmeha i zavrti glavom.

Mislim se – *Prihvatio je izvinjenje.*

Jeste, i više, od toga. Vozi za mnom, dok razgrčem sebi put kroz košavu i vejavicu i uslužno se nudi da me odveze kući.

- Eee, 'ajte odvezem! Kud si krenula na ovaj kijamet?
- Hvala!
- Ništa mi loše ne pada na pamet. 'Oću te samo odbacim!
- Ne, hvala!
- 'Ajde, bre ulazi, vidiš da će te zaveje!

Stanem, odmahujem glavom, smejem se i čudim njegovoj upornosti. Na sred ulice izlazi iz kola i ostavlja motor da radi. Sneg veje.

– Eee, kod mene banja, šljaka grejanje.

– Ne, ne vozim se sa nepoznatim muškarcima.

Gleda me pun optimizma. Vidi da se neprestano smejem njegovom mangupskom, duhovitom i sasvim očiglednom udvaranju. Siguran je da ne može da ne uspe.

– Daj, sva si se zaledila!

Nemam nameru da uđem. Smejem se i dalje i odlazim.

Trči za mnom, prosipa zadnji šarm. Ne mogu ostati svoja.

– Dobro, daj mi tvoj telefon!

Vadi hemijsku i na nekom računu piše broj.

Trpam ga u prepunu torbu.

– Gledaj pa neka ti ispadne, kad budeš vadila te krpe na polje!

Smejem se i sva promrzla trčim na autobus.

Mislim se – *Spadalo pravo, ne zatvara usta, ne možeš mu odoleti...*

Naravno, nikako mi nije izlazio iz glave. Posle nedelju dana sam ga nazvala.

Zvučao je kao da svakog momenta očekuje moj poziv. Kasnije mi je pričao kako ga je neki neobjašnjiv unutarjni nemir te večeri isterao na ulicu, iako su maltene „padale sekire“.

METAMORFOZA

I

Mladić je koračao kroz gužvu velegrada, on ne haje za arhitektonske poklone predaka i savremenika, za šarenilo kaleidoskopa, sačinjenog od mnoštva hodajućih, stojećih i sedećih duša, za hor različitih glasova, za zvukove, lep dan i sunce.

Mladić je obasjan unutrašnjom tamom, oličenom u Klari, profesorki likovnog, on je utamničen tom svetlošću i vidi i čuje samo Klaru, Klaru, Klaru – svoje rešetke.

Mladić uđe u kafe „Vinsent” i smesti se u zatvoreni separe. Sa zida su ga posmatrali *Suncokreti*, *Kafana noću*, *Žitno polje sa gavranovima* i još nekoliko reprodukcija Van Gogovih slika.

Naručio je absint. Dok ga je ispijao, njegova svest se razvodnjavala. Ali, Klara je i dalje bila „tu“.

Uzeo je telefon u ruku i čim ga je otključao sa desktop-a je sinula Klara, krišom ju je fotografisao na času. Hteo je da joj otkuca jednu poruku, da joj se ispovedi, da joj kaže.

Ali, šta da joj kaže? Imao je poteškoća da sastavi sms, pisao je i brisao i pisao i brisao.

„Draga profesorka Klara“ – napisao je i obrisao.

„Draga Klara, želim da ti kažem“ – napisao je i obrisao.

„Najdraža Klara, volim te već duže vreme i“ – napisao je i obrisao.

„Klara, moje interesovanje za Vas nije sentimentalne prirode. Reč je o Demijurgu, Bogu, providenju, sudbini, nazovite

Ga kako želite, o nečemu što je uredilo da Vi i ja budemo“ – napisao je i obrisao.

„Klara, ne volim Vas! Nisam umobolnik koji Vas proganja, ali kada sam Vas slučajno sreo čak tri puta sa profesorom fizike B.L. bio sam zapanjen – nepravda je golema prema kosmičkoj ravnoteži da Vi, tako lepi i mili, tom pavijanu, zlobniku, akrepu, nakazi, uputite osmeh i reč, kamo li šta drugo. Kada Vas vidim zajedno osetim...“ – zastao je sa pisanjem i počeo da briše.

II

Klara korača kroz gužvu velegrada kao cvet, upijajući lepotu oko sebe i sunce. Pogledala je u izlogu jedne turističke agencije slike grčkih znamenitosti i pomislila:

Rečeno, napisano, naslikano, otpevano, sve to je samo zrno ostalo od stvorenog, odbačenog i raspršenog u miličestice.

Čula je iz dubine svoje damske tašne zvuk mobilnog telefona koji je signalizirao da je dobila SMS.

III

„Profesorka, četiri godine ste mi predavali. I da znate da ste mi mnogo pomogli da se moja tehnika slikanja poboljša. Sada, kada sam maturirao, red je da Vam se odužim, te Vas pozivam na piće. Može?

P.S. Broj sam uzeo od profesora fizike, B.L, ne zamerite ni njemu, ni meni. Pozdrav, Vinsent IV₃.“

BAJKA ILI OBIČNA PRIČA

Još uvek delimo isti krevet, onda kada se poželimo intime, a posao nam da slobodan dan odnosno več.

Svoj je gazda. Nije. Gazduju mu ovi surovi dani ispunjeni borbom za preživljavanje. Jedan deo bića još uvek ga je željan. Željna ga je devojčica, studentkinja kojoj je bio prvi, prvi joj zavukao ruku u intimu, a ona se nije pobunila.

Sve je počelo te noći buđenja, martovske, snežne, praznične. Ona u svome elementu – raspevana, poetična, nežna, romantična... On, pravi muškarac – brkat, zgodan, zabavan, uporan. Noć igranja, njegovog zavođenja, njenog odbijanja, rezervisanosti. Izašli u snežno veče posle ponoći.

– Hoće li me pustiti u studentski dom jer portir posle ponoći spava i ne može se ući? – upita ga.

– Verovatno hoće, jer je prijavljena proslava u susednom domu, „Gajretu” – odgovorio je.

Tako je počelo, nalik na bajku. Sneg je za par sati napadao dvadeset cenata. Mala dama u plitkim cipelama, vetar duva i hoće da je odnese. Noge zapadaju u meki pokrivač. Dozvoljava mu da je pridržava, jer ne može bez oslonca, a on je tako stabilan, snažan. Daje mu do znanja da ništa ne uobražava, da je to važeće samo za ovu priliku, ovu noć.

Onda, ta neprijatnost koja ih je i spojila, fizički. Dok jednom nogom nekako drži ravnotežu, druga ostaje zaglavljena. S mukom je izvlači i shvata da je bosonoga. Cipelica misteriozno nestala.

Noć stvorena za takve događaje, izazove. Polumrak, njoj hladno, prsti ukočeni.

– Preneću te do Doma. „Vera Blagojević“, nije daleko. Naći ću je i donosim ti sutra.

Nije je ni pitao može li. Već je bila obešena o njegova ramena.

Čudna mešavina straha i uzbuđenja.

Spušta je pred dogovorenim ciljem. Uneo bi je najradije u sobu, grejao joj promrzle nožice. Baš nožice – numera 36. Nije dozvoljeno dalje. Udaljava se sa mirisom njene kože u nosnicama.

Sutradan se nastavilo. U deset je ponovo uživala u njegovom osmehu. Bio je u holu, šarmirao dežurnu studentkinju na portirnici da ga pusti. U ruci mu cipelica, izgubljena, njegove princeze, pronađene te večeri.

Nije mu odmah dala da je poljubi, ni iz zahvalnosti. Druga su vremena bila, a i ona stidljiva, čedna.

– Večeras te vodim na „Mašinac“. Pravimo čajanku i kasnije igranku. Biće zabavno.

– Obećala sam cimerkama zajedničku proslavu 8. marta.

– Bićete skupa. Vodimo i njih. Evo pozivnica.

Svaki vikend obeležio je naš „Mašinac“. On je bio dežurni na igrankama, ja dolazila da mu pravim društvo. Dežurni se smenjivali, a ja uživala u našem zagrljaju, igri, muzici. Postali smo jedno, fizički i duhovno. Više me se nije ticalo što dolazi iz Bosne, što po imenu ne pripada mojoj naciji.

Približavalo se leto. Radovala sam se noćima. Po danu smo bili razdvojeni njegovim i mojim fakultetom, obavezama. Problem su bili i njegovi noćni treninzi. Trenirao je karate, bio majstorski kandidat, odlazio na takmičenja.

– Hoćeš li i sama da treniraš? Tako ćemo više biti skupa.

Šta bi zaljubljeno žensko biće odbilo? Priliku da bude sa onim koji je deo njenog života? Naravno ne. Već sutradan na sebi sam imala mali ženski kimono. Zajedno smo se gurali u autobusu, uživali dok me je pipkao, pokazujući mi stav, pokrete koje moram da naučim. Najlepši deo dolazio je posle treninga.

Zajedno bi se tuširali i izlazili u veče, koje nam je pripadalo. Često bi završili u pivnici i ja se navikla na ukus pića koje do tada nisam volela. Njega jesam.

Život smo vezali najtananim nitima. Postali porodica, dobili dva sina, zatim unuke...

Nismo se videli desetak dana. Ja poslom u njegovoj Bosni, on poslom u Beogradu i po terenima. Razdvojeni fizički, a emotivno – ne. Nedostaju mi naše noći, njegova ruka na grudima... Sve.

Da li je i to ljubav?

Verujem – da.

SUDBINA

Da li si ikada razmišljao o pravoj, istinskoj ljubavi? Kako ona zapravo izgleda? Hoćeš li umeti da je prepoznaš i očuvaš na dostojan način?

Rečeno mi je da su sve prave ljubavi sudbinski predodređene i da njih ni smrt ne može pobediti. Tako su nekad govorili, danas takvu ljubav nazivaju bajkom i mitom. Moderno društvo ti je dozvolilo da sam odabereš...

Jesi li spreman da veruješ ili ćeš se zadovoljiti imitacijom istoga. Imitaciju ljubavi bih definisao kao potrebu da život provedeš s osobom koja te poštuje, s kojom svakodnevno razgovaraš, dok delite jedan drugom savete. No, ono najvažnije ipak nedostaje.

Naučiti da sve to voliš! Da ljubav ne doživljavaš kao potrebu, već kao deo nas samih. Da ljubav nije garancija za bolji život, ona nas sama čini boljim nego što jesmo. Dok sam čitao o mitskoj ljubavi, kao da sam izgubio kontakt sa realnošću. Na tren mi se dopalo. Nastavio da čitam. A, onda sam shvatio da sam sâm u čitaonici i da me bibliotekarka čudno posmatra. Šta više kao ludaka, koji nepomično sedi i čita knjigu, a povrh svega je vikend.

Verovao sam da joj delujem patetično. Samo sam čekao kada će izgovoriti:

„Mladiću, zatvaramo!”

Nisam joj dozvolio da izgovori te turobne reči, spakovao sam svoje stvari, nečujno primakao stolicu i na prstima uz tiho: „Doviđenja”, napustio prostoriju.

Na putu do kuće sam razmišljao o članku. Trebalo bi da bude neki naslov o ljubavi...

A, da bih o njoj pisao nije dovoljna literatura koju sam mesecima pripremao, potrebni su mi ljudi koji su je doživeli...

Od tog trenutka je počela moja potraga. Ušao sam u stan. Na samom ulazu, osetio sam neki nepodnošljiv miris.

Aha! Naravno! Kako sam mogao da zaboravim na cimere. Meso zagorelo, tiganj uništen, prljave čarape razbacane po stolu, a muzika trešti i dovodi do ludila.

Dobro – pomislio sam – i nije tako strašno, umelo je da bude i gore.

A, dugo joj je trebalo da se odazove. Obično je brza! Nazvala je stanarka koja živi iznad nas. Kao po običaju, buka joj smeta. Ona je žena u godinama. Nakon poziva, udara štakom u pod – ne bi li naše kupatilo odzvanjalo, a uvek je postojala i mogućnost da cevi puknu.

Bakica bi mogla da bude zanimljiva – pomislio sam – možda bi mogla da posluži za članak. Ha, ha, haaa.

Naslov bi glasio: „Bakinu ljubav izaziva buka!”

Smejao sam se...

Ustao sam rano, narednog jutra i počeo da guglam, ne bih li pronašao jednu od tih istinskih ljubavi o kojoj već mesecima čitam. Međutim, sve prave ljubavi su se završile neslavno. Smrt bi ih pokosila, kao kakvu štetočinu koja zagađuje okolinu. Već sam polako gubio nadu. Krenuo sam na posao. Na stolu me je čekala poruka, da se odmah javim glavnom uredniku. Uzeo sam stvari i popeo se na četvrti sprat. Zamalo da zaboravim, jedva sam uspeo. Uzdisao sam kao klinac koji pokušava da se domogne nemogućeg. Zakucao sam na vrata i pogledao začuđeno. Za stolom je sedela devojka, duge crne kose, sa prelepim osmehom. Postavio sam to glupo pitanje:

– Urednik bi mi trebao? Marvina tražim?

Ona me je oštrim pogledom pokosila i glasno rekla:

– Ja, sam tvoj novi glavni urednik.

Bio sam frapiran, ujedno sam se osećao osramoćeno.

– Tvoj članak želim da vidim do sutra na mom stolu.

Pokušao sam da joj objasnim da je to gotovo nemoguće.

No, jedino što sam uspeo je još jedan dan na dar. Smilovala se.

Dok sam izlazio, pomislio sam:

*Ovo će biti nezgodno, što bi rekla moja stanarka odozgor:
Vrcaće perje.*

Sada je već ovaj članak zahtevao ozbiljnost i mir. Odlučio sam da je zbog situacije u stanu najbolje da odem do svojih i tamo napišem članak o kojem sam razmišljao trenutno u vidu neke svoje fikcije. Kuća je bila prazna. Moji su otišli na odmor. Raspakovao sam se i otišao do kuhinje da priprelim ručak. Na stolu je stajala neka hrpa pisama. Stajala su otvorena. Pomislio sam:

Zašto ih ne bih pročitao, makar samo da zavirim šta to u njima piše?

Pisma su adresirana na moju baku i deku. Gledao sam u pisma s nevericom. Počeo sam da čitam. Sve ove divne reči su bile na jednom mestu. Prava ljubav je sve vreme bila tu, baš pored mene, a ja je do sad doslovno rečeno nisam ugledao...

Pročitaću vam jedno:

23. 05. 1945.

Draga moja Liz,

Pišem ti ovo pismo, mada ne mogu biti siguran da ćeš ga ikad dobiti, shodno situaciji u kojoj si.

Poslednje što sam čuo o tebi je da se nalaziš u logoru nadomak... Neću ni da izgovorim... jer već sad osećam da grcaš u suzama dok ovo čitaš.

Naime, želim ti reći, da ne brineš. Ja sam dobro. Pustili su me iz bolnice. Sve ove rane koje lečim, ne mogu se porediti sa bolom koji osećam dok sam razdvojen i daleko od tebe. Ali, ono što me i dalje održava jeste tvoj osmeh, hrabrost i vera. Ti umeš s ljudima. Sigurno te i oni tamo svi vole. Ti prosto ne umeš da budeš drugačija. Sećaš se kad si mi pričala, da si ti jedina od sve dece preživela tu oholu bolest. Da si parče hleba delila s prijateljima iz susedstva i tako preživela. Ti si uživala dok si spavala na slami i brojala grančice drveća kojim ćeš naložiti vatru.

Znaš li zašto? Zato što si predodređena za velike stvari. Mi to zovemo sudbina ili viši život. Dok sam pisao ovo pismo, želeo sam da bude savršeno. I sama znaš da je to nemoguće. No, ti si ta koja će ga učiniti posebnim, onog trenutka kad ga pročitaš.

Očekujem tvoj odgovor.

Voli te Mark

Naravno da sam nakon svih ovih pisama koja sam pročitao, napisao članak koji je čak zadivio i moju novu, glavnu urednicu.

Tada sam po prvi put, osetio pravu ljubav. Pisma su je oživela, a ja sam verovao u magiju koju ljubav sa sobom nosi. Moja baka je preživela sve nedaće i ponovo se susrela sa svojom jedinom, pravom...

SNAGA ŠTO SE GUBI

Točno onda kad je počnem gubiti, osjetim da mi je snaga bila tamo negdje ispod ramena, točnije, između ramena i podlaktice, na rukama. Ruke nose, dižu, spuštaju, pišu i gužvaju. Izjedalo me to što sam svako drugu situaciju s nama ispraćala s onim, glupim, Monalisa smiješkom, koji bi govorio svima okolo da sam se upravo prisjetila nečega za što im nikad nisam ispričala, što im nikad nisam priznala.

Ove noći pod svjetlom one iste buduće žute svjetiljke pronašla sam dvije situacije zbog kojih ipak nisam nabacila „ML smiješak” (nije bilo nikoga da ga vidi i pomisli kako uživam neopisivu sreću i ispunjenost), ni zbog čega su mi se obrazi oznojili. Kao da sam počela gubiti snagu, kao da je neki čelični pojas silazio s mojih ramena, odnosno dijela između ramena i podlaktica. Probudila se u meni želja da zaustavim taj pojas, da me drži još koji dan, ne bih li smogla snage opet pronaći nešto pozitivno, lijepo, uzbudljivo u silnoj zbuđenoj šutnji, koja me okružuje, a nosi tvoje ime. Baš onda kad, sam posegnula dahom da zaustavim okove, ovaj, pojase, osjetih se beskrajno usamljenom. Tu sam te vidjela prvi put.

Zašto ruke? Nose, dižu, spuštaju, pišu i gužvaju. Rukama sam pravila sama sebi ožiljke po vratu, kada bi mi živci dosegli maksimum na ljestvici gubitaka. Ovaj put sam poželjela da ih pružim prema nekom cilju, negdje gdje želim otići, nečemu što želim reći. Nisam mogla. Probola me neka slutnja nedorečenosti, i iako tipično za mene u ovakvim trenucima, zateklo me u vlastitom mraku one žute lampe. Krenuh utopiti sve te čudne

vibracije u neke stihove, u neku noć, u neke besmislene, tebi nikad izgovorene, riječi da lakše zaspim. Nisam mogla pronaći nijednu olovku, nijedan prigušivač svjetla, nijedan pokret tijela za znojnim obrazima i zatvorenim očima. Baš onda, kad sam krenula vrisnuti, da sve to izađe iz mene, osjetih se beskrajno bespomoćnom.

Tu sam te vidjela drugi put.

Ti si moja snaga (što se gubi).



NOVI POČETAK U SEN TROPEU

Natalija Montesino je tridesetogodišnja devojka koja svojom lepotom i dobrotom osvaja sve oko sebe. Duga, crna kosa prekriva njena leđa, njene oči, boje kestena, sijaju nekim posebnim sjajem. Anđeoski osmeh krasi njeno rumeno lice. Ona je ljupka, umiljata, nežna, dobra i fino vaspitana devojka. Ume da voli, da sasluša, da uteši i prašta. Dobar je drug i pravi prijatelj i u dobru i u zlu.

Natalija je devojka koju bi svako pozeleo kraj sebe, ali ona je već verena za Džeka, dečka, sa kojim je u vezi još od studentskih dana. Zajedno su već četiri godine i bilo je vreme da tu vezu i ozvaniče. Bližilo se njihovo venčanje. Ostalo je još samo dva dana do trenutka kada će mlada devojka reći svoje sudbomosno: „Da”.

Bio je petak, mnogima omiljen dan jer je označavao kraj radne nedelje i početak vikenda, kada su ljudi uglavnom odmarali posle napornog rada, izlazili, družili se i zabavljali. Veče je bilo prijatno i tiho. Natalija je pozelela da se malo prošetala i uživa u čarima Pariza. Šetala je ulicama, razgledala butike, popila kafu u bašti svog omiljenog kafića, a zatim otišla do Ajfelovog tornja i sela na obližnju klupu.

Mesec, kao dukat žut, obasjavao je put koji je vodio ka obližnjoj šumi. Sjajne zvezde, kao biseri rasuti po nebu, pratile su mesec u stopu. U jednom trenutku, Natalija je ugledala zvezdu padalicu. Zažmurila je i pomislila želju. Dugo je ostala da sedi na toj klupi, uživajući u predivnim čarima prirode.

Posmatrala je prolaznike koji su se tuda šetali. Neki su bili zagrljeni i srećni, neki sami, uzrujani i užurbani. A onda se zapitala:

Da li je ona srećna?

Imala je sve. Topli dom, brižne roditelje koji je vole i podržavaju, Džeka, koji je ceni, poštuje i voli i koji bi učinio sve za njenu ljubav i sreću. I ona je volela njega. Njen život je bio ispunjen i srećan, ali ipak je osećala da joj nešto nedostaje. Toliko je zalutala u svojim mislima da nije bila svesna vrelih suza koje su klizile niz njene rumene obraze. A, onda je to njeno razmišljanje prekinuo tako nežan i prijatan glas:

– Zašto tako mlada i lepa devojka sedi sama i plače?

Uplašeno se trgla na nepoznati glas, a onda je stidljivo podigla glavu i njihovi pogledi su se sreli. Ugledala je prelepog mladića, kratke plave kose. Njegove oči, plave kao more, sijale su kao najlepše zvezde. U njima se ogledalo čitavo nebesko prostranstvo. Iako ga vidi prvi put, Natalija je imala osećaj kao da ga poznaje celog života.

– Izvini, ako sam te uplašio. Ja sam Viktor... Viktor Duran – predstavio joj se mladić, pruživši joj ruku.

Brzo je obrisala suze i pružila ruku mladiću...

– Ja sam Natalija Montesino...

– Drago mi je, Natalija, što sam te upoznao. Da li bi želela da se zajedno prošetamo?

Prihvatila je mladićevu ponudu. Imala je osećaj kao da ga već dugo poznaje. Čim ga je ugledala, srce je počelo ubrzano da kuca. Istog trenutka znala je da je on onaj pravi, koga je tako dugo čekala.

Ugledavši je, Viktor je odmah znao da je ona prava žena za njega, da je ona ljubav njegovog života. Šetali su dugo i pričali o svemu kao da se već odavno znaju. Posle izvesnog vremena, vratili su se kod Ajfelovog tornja i seli na onu istu klupu.

– Želim da znaš da sam se proveo lepo večeras. Bilo mi je veoma prijatno u tvom društvu.

– I meni je bilo lepo sa tobom. Zaista sam uživala u tvom društvu, hvala ti...

Njihovi pogledi su se sreli. U tom trenutku kao da je vreme stalo za njih dvoje. Njihove usne su se spojile u dug poljubac.

U jednom trenutku, Natalija je skočila sa klupe.

– Izvini, nisam smela ovo da uradim. Ja sam verena, prekosutra se udajem. Obuzela su me neka divna osećanja, pa sam se malo zanela. Nisam želela da te povredim, molim te, oprosti mi.

A onda je nestala bez traga.

Celu noć nije mogla da zaspi, razmišljala je o svemu, a onda je pred zoru donela konačnu odluku. Shvatila je da se zaljubila u Viktora, da ga iskreno voli i da se ne može udati za drugog. Sutradan je otišla kod Džeka i sve mu priznala. Plakali su oboje.

– Oprosti mi, dragi moj Džek, ja te volim, ali kao prijatelja i ne mogu da se udam za tebe.

– Iako mi je žao što te gubim, ti znaš koliko te volim i da mi je tvoja sreća najbitnija.

– Hvala ti što si bila iskrena. Nemam ja šta da ti oprostim. Ako si sigurna da je on tvoja sreća, idi što pre, dok ne bude kasno. Želim ti svu sreću ovoga sveta.

– Hvala ti na razumevanju, dragi moj. Možemo li ostati prijatelji?

– Naravno... Ja ću uvek biti tvoj prijatelj.

Zagrlili su se, poželeti sreću jedno drugom, a onda se rastali.

Zadovoljna i srećna, Natalija je brzim koracima, otišla do Viktorove kuće. Polako, ali sigurno, ušla je u prostrano i lepo sređeno dvorište. Na terasi, ispred kuće, sedela je jedna žena.

– Dobar dan. Izvinjavam se što smetam – rekla je Natalija, tihim, pomalo uplašenim, glasom.

– Dobar dan, drago dete. Pridi slobodno, ne smetaš mi. Ti mora da si Natalija. Viktor mi je puno pričao o tebi. Drago mi je da sam te upoznala. Ja sam Rozalija, Viktorova tetka.

– I meni je drago što smo se upoznale. Da li je Viktor kod kuće?

– Viktor je morao, zbog porodičnih obaveza, da se vrati kući u Sen Trope. Ostavio ti je adresu i broj telefona, ako poželiš da mu se javiš.

Natalija se zadovoljno nasmešila. Poljubila je tetku i ljubavno joj se zahvalila na divnom gostoprimstvu.

Još istog dana spakovala je svoje stvari i otputovala u Sen Trope da pronade svog dragog.

Dok je sređivao dvorište svog porodičnog imanja, Viktor je začuo njemu dobro poznat glas:

– Zašto tako lep i mlad gospodin sređuje sâm ovo veliko imanje?

– Zato što čeka onu pravu koja će mu pomoći da sagrade zajednički dom na ovom prelepom imanju.

– A, da li će ona doći?

– Došla je, samo ne znam da li će pristati.

– Pa, hoćeš li je pitati?

– Naravno... Draga moja... Želiš li da ostatak života provedemo zajedno?

– Da... Želim... Ljubavi moja... – rekla je, potrčavši mu u zagrljaj.

Ljubili su se dugo, dugo.

Viktor je svoju dragu preneo preko praga njihovog novog doma. Seli su pored kamina, zagrljeni i srećni. Nazdravljali su ljubavi, sreći i novom početku:

– Za nas! – rekla je, smeškajući se zadovoljno.

– Za nas i za naš novi početak – rekao je tiho, a zatim je nežno privio na grudi.

IPAK SE ISPLATI

Ako si otišao kako to da si još ovdje? – pitala ga je.

Ništa nije odgovorio, samo ju je blago pogledao i prije nego se snašla poljubio u kosu. Nije stigla ništa reći, a on je već bio na petom skalinu od njih, sigurno, pedeset. Zaderala se za njim:

– I to je to?

On se okrenuo, iako to nije očekivala, prodorno je pogledao i rekao:

– Za sada.

Nije mogla više izdržati. Počela je hodati ulicom, gledajući prvo u pod pa u ljude oko sebe i briznula u plač. Bilo joj je čudno kako nitko ne primjećuje njenu tugu, ali i drago što je nitko ne vidi i što ne mora nikome ništa objašnjavati. Stala je nasred grada i plakala. Manijakalno plakala. Djeca su dolazila iz škole, ljudi su izlazili iz kina, sve se kretalo, samo je ona stajala na mjestu ukopana. I nije mogla disati. Nazvala je najbolju prijateljicu i rekla joj:

– Dolazi, ne mogu to podnijeti.

Ona se stvorila u sekundi i zagrlila je najjače na svijetu, dok nije prestala plakati. Nećemo nikad više ovo spomenuti, kao da se nije ni dogodilo.

– Dobro – odgovori prijateljica smireno.

Prošlo je pola godine. Ponovno se zaljubila. Svijet je opet krenuo svojim tokom. On se nije spominjao. Bio je samo obi-

čna mistifikacija. Izmišljena osoba. I sve u vezi sa njim odisalo je pretjeranom romantikom.

Ne znam gdje je nestao. Možda je stvarno otišao u Bangkok, kako je govorio, a možda sam prošla kraj njega u pokrajnjoj ulici, ne znajući. Nema veze. Morala sam ga upoznati da znam da postoji i da je tamo negdje u svom savršenom životu koji je izabrao. I ja sam u svom savršenom životu i sada više cijenim ljubav. Sada znam da se isplati. Makar i na kratko vrijeme.

ONI ŠTO ĆE SE NEKADA UZALUDNO VOLJETI

U godištu, kada patnja sva svoja mrtva tijela zavija u krpe, satkane od tame, živjeti će dvoje, a to neće niti znati. Patiti će jednako, samo će im u ustima zubi drugačije gristi, samo će ih nepca probranim okusima razlikovati. Jedno će voljeti drugo, a drugo će isto tako voljeti to svoje jedno; uzvraćeno, uzajamno, uzaludno, čedno. Biti će tako, samo što se vjerovati neće, pronjušit' će ljudi, pronaći će kako lišiti ih sreće. Živjeti će dugo, a neće nit' to znati; oči će im se samo jednom u ponor, pogled, stopiti, moliti će potom da im netko te ljigave, žive, crne krakove od muke zanavijek skрати, jer pogledi će sjećanje na ljubav postati, lijepa dama koja nikada ne umire, i jedino što su sebi toplom krvlju ikad' uspjeti dati. Žalost započeti će priču, govoriti o sestri tuzi i kako je još jednom pobijedila mladost, kako je ubila dvoje koji si, nit' pisma još poslali nisu, koje niti odsanjati smrtno htjela nije.

Priznati će kako promašaj joj nije što život više ne voli kao nekad prije, reći će još jednom kako one s dušom uzaludne sreće ne poštuje, njih otima i drobi, postaju staro, potrošeno smeće. Oni što zavoljeli se jesu, na tren samo, i voljet' će se dok živoga je srca, ostati će sami, svaka će im stjenka tijela pokazati kako predivno to zvuči kada tijelo puca, kada tkiva više nema i traži se samo žila da se u nju zrak upusti; ili oštrica, ili ljekoviti predozirani mrak. Za pogled, samo, poraženi prodisati za života neće, kukce iz glave vaditi će, kopljima zastava na pola sebe častiti, slamati slova pustih riječi iz zaostalih rečenica bez

smisla, suton skrivati od dana bez dana; udahnuti prhut nevidljivih zvijezda ipak neće. Jer neće ih biti, slavaluci su nad glavama drugih, za voljene nije dozvoljeno da sjaje dok zakopani nestaju u blatu običnog stijenja.

Blokirana pomoć nije dovoljna, odustat' će, jer prozivaju ih ljudi, svijet, smrt. Mrze, znaju, umiru. Ljubav nikada osjetiti neće, osjećaj baš nikada voljeti neće.

ČOVEK MOG ŽIVOTA

Putujući morem života, odavno sam znala da ne može svaki vetar biti povoljan za plovidbu. Moji brodovi su često bili nasukani, ali nekako sam iz tih olupina izlazila na kopno kao pobednik jer... Trebalo je preživeti.

Da, a ja sam i dalje verovala da ću pronaći svoj brod i svoju luku, jednom kad dođe pravi trenutak za to. Januarska noć dvehiljade i neke, donela je sa sobom još jednu, novu, nesvakidašnju priču.

Sve je počelo na tom čudnovatom raskršću dok sam na Sarino insistiranje krenula s njom „bestraga”. Sara beše moja dobra, stara prijateljica, koja je bila dvadesetak godina starija od mene. Da dobro sam rekla: „Stara”. Bežala je od svojih godina, a od njih se čovek ne može sakriti, pa je pored mene koristila svaki trenutak za izlaske i provode koji su mi iskreno dosadili, ali, eto, kao i uvek nevoljno sam i tada krenula s njom i te večeri se hiljadu puta pokajala što sam uopšte pristala da izađem iz kuće. Čekale smo pratnju do vikendice, gde se spremala žurka, a znajući da je to kod Sarinog velikog prijatelja, a mog još većeg davitelja, ma bilo mi je muka od same pomisli da budem prisutna. Tako da je od samog starta krenula svađa sa čovekom koji je došao po nas drugim autom i koga je trebalo da pratimo, a u stvari, čim je pristigao odmah je krenuo sa direktivom kako je put užasan i da će on voziti.

Malo sutra – pomislila sam.

Poludela sam. Prepirala sam se s njim dobrih pola sata, ne znajući ni ko je, a toliko me je razbesnela njegova neljubaznost, hladnoća.

Uh! – vapila sam.

Na kraju je ipak ostalo po mome. Vozila sam ja. Mada priznajem koliko je put bio očajan, toliko nisam popuštala u vožnji, spremna da dokažem koliko je žena spretna. Tako i beše. Uspela sam.

U vikendicu sam uletela kao tempirana bomba koja bi svakog časa eksplodirala od besa. I dok se moja Sara već uveliko provodila i ćaskala sa njenim Vladom, u koga je bila zatreskana, ja sam se toliko smorila, pitajući sebe:

Jesam li normalna i šta ću ja u toj džungli?

Međutim, vreme večere je promenilo tok priče. Kakve sam sreće, zadeslila sam se da sedim baš pored mog pratioca na koga sam još besnela, a onda se u trenutku sve promenilo. Nakon što smo razmenili par rečenica, pokajala sam se zbog svoje drskosti. Jedan predivan čovek sa licencom „velika duša“. Naravno, nije mi bilo druge, osim da mu se javno izvinim zbog svoje jezičine, ali šta ću...

Njegova pažljivost da mi čaša uvek bude puna, ili da mi u tanjir stavi dobro parče mesa me je oduševila, Zoran je učinio da mi veče baš ne ode bestraga. Iako sam samo par sati unazad

bila spremna da ga oteram dođavola, bio je predivan, bar prema meni.

Priznajem, jako lep čovek, srednjih godina, nekih dvadesetak stariji od mene, ali jako, jako privlačan, sa najlepšim očima koje do tada nisam ugledala. Nakon što mu je supruga umrla, ostao je sa svojom, sada već velikom decom, koju je morao sâm da čuva i školuje. Zbog teške situacije u Srbiji, bio je primoran da ceo svoj život spakuje u jedan kofer i otputuje u

Austriju, gde se ubrzo zaposlio i oženio ženom, koju nije voleo, kako bi se zadržao gore. Te večeri kad sam ga upoznala, bio je na odmoru koji se već bližio kraju. Na rastanku, dok smo se pozdravljale sa društvom, sa njim sam se poljubila u obraz, dok mi je ruka nešto duže ostala u njegovoj ruci. Čudan neki osećaj.

Više ga neću sresti – pomislila sam.

I bilo mi je nekako žao što je tako. Otišle smo kući.

Treći dan Božića. Svako zašto, ima svoje zato. I dalje sam uvažavala Sarine fiks ideje, ali mislim da joj je ovog puta bila najnenormalnija ideja da odemo kod Zorana kući, s obzirom da će joj tamo biti njen Vlada, a što će me njen, veliki prijatelj, koji će takođe biti prisutan, daviti svojim izlivima bolesne ljubavi, za to nije marila. Uvek je gledala samo sebe, iako sam to podsvesno znala, opet sam bila uz nju, ne znam zašto i ne znam zašto sam se uopšte složila s tim da pozove Zorana da dođe po nas jer, pre svega, njega nismo ni poznavale, da bismo mu tek tako upale u kuću. Za razliku od nje, nisam volela da se namećem pogotovo nekom ko nas nije ni zvao. I na moje iznenađenje, došao je po nas. Bila je to brza odluka, brzo spremanje i brza vožnja, pa se ubrzo i našosmo kod njega.

Priznajem u početku mi je bilo pomalo neprijatno, tu su mu bila i deca, dva divna anđela i njegova majka. Kasnije sam se opustila i bilo mi je prijatno. Da, bilo je divno sedeti i pričati s njim, jednostavno slušati ga. S vremena na vreme, pogledi su nam se sretali, što je budilo u meni neki poseban osećaj. Neopisivo lep osećaj.

Bože, da li je moguće da mi se ovaj čovek sviđa? – mislila sam u sebi.

Nisam bila svesna šta mi se dešava. Ali, život piše romane, zar ne? A, onda sam se budila iz mašte i ubeđivala svoje, pro-

klete misli da prestanu o njemu. On je, zaboga, bio dosta stariji od mene i pre svega oženjen čovek. Ali, dokaži ti srcu...

Bez obzira na celu situaciju i znajući da njegov prijatelj ludi za mnom, nastavio je i dalje da krade moje poglede koji su bivali sve češći, zapravo pričali smo očima i dobro smo se skapirali, misleći da to sa strane niko ne primećuje. Naravno, niko i nije, osim Sare kojoj ni skener nije bio ravan.

Sreća nas je poslužila za jedan ukraden minut nasamo, dok sam bila u susednoj sobi, tražeći odgovarajuću pesmu. Seo je pored mene, nežnim i tihim glasom me je upitao:

- Mogu li da te pozovem?
- Naravno, kad god poželiš.

Pružio mi je telefon i brzo sam mu otkucala svoj broj. Bilo je dovoljno za početak nečega među nama, ali nemoguće više bilo šta progovoriti, jer više ni jednog trenutka nismo ostali sami.

Nisam verovala šta me je snašlo. Najmanje sam očekivala da će me pogledati u tom smislu, onako skroz nespremnu, očajno obučenu, sa kosom vezanom u rep. Baš sam bila u nekom bezveze stilu.

Iste večeri, kad sam se vratila, još pod utiskom, kući, telefon mi je zazvonio. Bio je to poziv koji se ne odbija. Zoki. I tako je sve počelo.

Već sutradan je došao po mene i opet smo otišli kod njega, ali ovaj put bili smo sami. Ne mogu se opisati svi, ti, ludi osećaji i emocije, ljubav je nemoguće opisati, što mi se upravo tada desilo sa njim.

Pustila sam priču da sama ispisuje svoje stranice, onako kako je i počela spontano...

Mnogi su mi skidali zvezde, ali Zoki mi je svojom nežnošću i pažnjom skinuo čitavo nebo za jedan trenutak. O njego-

vom odlasku i o činjenici da je oženjen nisam razmišljala, sve dok nije otišao. Morala sam da se mirim s tim, ali lepe trenutke, jednostavno ne možeš izbrisati.

Nastavila sam dalje, ubeđena da ga moram zaboraviti, iako mi je obećao da će me zvati i da ćemo se ponovo videti.

Za nas je znala samo Sara, s obzirom da od nje čovek teško može bilo šta sakriti. Volela je sve da zna.

Nekako sam smogla snage da nastavim i vratim se svom poslu i svojim obavezama sa svojim šestogodišnjim sinom. U međuvremenu me je zvao, ali to nije ništa nagoveštavalo da će se naša priča nastaviti. A, onda je počeo na fejsbuk-u da mi ostavlja predivne poruke, sve više i sve češće. Nekako je zaživelo.

Opet mi je probudio nadu i oni ljudi osećaji. U životu se jednostavno dešavaju nepredvidive stvari i niko ne zna šta donosi sudbina.

Zoki je dolazio i odlazio. Radovali smo se svakom susretu oboje i oboje tugovali kad god je odlazio. Pitala sam se u sebi:

Ima li kraja tom bolu i prokletim kilometrima koje sam pokušala da smanjim?

Da, ali samo pokušala. Moj pokušaj u Salzburgu da pro-nađem posao i tamo ostanem blizu njega bio je bezuspešan, pa sam se nevoljno vratila. Kako je vreme odmicalo više nisam mogla da zamislim život bez njega. On mi je postao sve. A delilo nas je toliko toga....

Srećom, Bog poživio tehnologiju i onog ko je izmislio „Skajp“, pa smo se čuli i gledali vrlo, vrlo često, uglavnom svaki dan.

Desi se tako ponekad da se neki brodovi nasukaju o steni. Sarin i moj brod je udario u tešku kamenčinu. Više nismo bile prijateljice. Mojom odlukom. Prestala sam da je zovem sva-

kodnevno i govorim detalje o sebi, kako je obično bila navikla, zbog čega se našla uvređena, a pogotovo kad mi je Zoki dolazio, jer sam je tada zapostavljala i što sam prestala više da bilo gde idem. Verujem da mi je zavidela na sreći koju sam srela na onom neželjenom putu, a još kad se njen Vlada, u koga je bila zaljubljena, oženio nekom drugom, mogu misliti koliko je poludela. Prekinula sam svaki, ali svaki, kontakt s njom onog trenutka kad je Zokija i mene izdala, jer je u afektu, pre bi se reklo u ljubomori, ispričala njenom, večnom prijatelju za našu vezu, koji nije trebalo da zna. Toliko o prijateljstvu i njenoj odnosti, počeli smo da je mrzimo i preziremo oboje. Srećom, Sarina zloba nije uspjela da nam poljulja brod kojim smo zaplovili. Nekoliko meseci kasnije Zoki je napustio ženu koju nije voleo, firmu u kojoj je radio i život kojim je navikao da živi i vratio se nazad u Srbiju, kako bismo oboje pronašli posao, školovali i pomagali našu decu i ostatak života proveli zajedno.

Nekada davno, bio je stranac, s kojim sam pri prvom susretu bila u situaciji da se žestoko posvađam, a danas je neko bez koga ne mogu ni da zaspim, dok me ne zagrlji. Jedna poruka za njega:

„Zoki, hvala ti što postojiš i što si život moj.

Tvoja Maka”

LOGORSKA NOĆ

– Sutra se vidimo. Ne zaboravite ponijeti vašu kabanicu! – doviknula je nastavnica, uzimajući dnevnik sa stola, te ga gurnula ispod pazuha.

U drugoj ruci nosila je svoju, tešku torbu, natrpanu kojekakvim knjigama.

– Do sutra! – sa vrata je doviknula i napustila učionicu.

Veselim drečavim glasom, brzo smo skočili sa svojih stolica i počeli juriti učionicom, vrišteći od sreće što je dolazio produženi vikend, a za druge bio je dan izviđačkog izleta. Kao da smo na takmičenju tko će biti najglasniji, skoro da se nismo međusobno čuli u toj buci skakanja, vrištanja po učionici.

– Šta je rekla nastavnica, šta je rekla? – priupitali smo se međusobno, kad smo ugledali da se vrata na učionici zatvaraju.

Po nekoj, glupoj navici iz razreda sam izlazila uvijek posljednja. Nisam voljela onu buku i jurnjavu po hodnicima, gurajući se tko će prije izaći kroz izlazna vrata.

– A, tebe dragi Bog ne bi dočekaao, Mirjana! Ti uvijek moraš bit' zadnja. Daj mrdni guzicu sa te stolice i krenimo. Znaš da se trebamo dogovorit' kad i u koje se vrijeme sutra sastajemo.

Čula sam grubi, drečavi glas kroz polu otvorena vrata odakle je virio mali, crni, vrckavi dečko sa velikim zelenim očima.

– Mijo, šta se deračiš? – odgovorih ljutitim glasom, uzimajući svoju torbu i krenuvši ka vratima.

– Na tebe se treba samo derat'. Uvijek kad te trebam tebe nigdje, ili na čekanju do besvijesti.

– Tko čeka, taj dočeka – odgovorila sam uz smijeh i dodala – vidiš da si me dočekao.

– 'Ajde, ne seri više. Ljut sam na tebe! – skoro vrišteći je izgovarao, dok sam mu na licu ugledala bijes.

– Auuu... Tko te toliko iznervirao? – dodala sam, prolazeći pokraj njega i namjerno rukom gurajući ga u stranu.

Osluškivala sam njegove korake što su bijesno udarale o drveni pod koji je škripao pri svakom pokretu. To škripanje poda odzvanjalo je da sam prstima začepila uši.

– Vadi prste iz ušiju – vikao je Mijo, dok me hvatao za ruku i trgao prste iz ušiju – ti, majke mi, nisi normalna. Jesi ti mene čula šta sam pričao? – pjenio se Mijo, klackajući pored mene.

– Jesam, čula sam te – dodala sam – sutra u šest ispred škole. Jesi li to rekao? – priupitala sam ga.

– Da! – odgovori.

– Onda, dobro! – rekoh.

Sutra u šest da si se nacrtala pred školom. Ja nikoga ne čekam! – dodao je ljuto.

I ne trebaš, trčat' ću ja za vama, ne brini! – kroz smijeh sam dodala i krenula doma.

– Što je Mijo onako ljut? – upitala me školska prijateljica koju sam usputno srela.

– Nemam pojma – odgovorila sam i ušutila.

Hodajući jedna pored druge, upita me čudnim glasom.

– A, od kad ti ideš ovom ulicom doma? Zar tebi nije bliže onom drugom, imaš neki poseban razlog?

– Da, imam! Trebam svratit' do postolara, podići cipele koje duže vrijeme stoje kod njega.

Dodala sam joj na brzinu izmišljenu laž.

Ah, samo da zna zašto sam krenula – u sebi sam pomislila.

Sama pomisao na tog dečka, u meni je stvarao nemir. Išli smo u isti razred. Bio je visok, crn, miran, tih, jako povučen, totalna suprotnost od mene. U razredu sam bila najmanja, da su me zbog toga prozvali Kalimero. Baš neko ružno pače. Dok su se moje školske prijateljice svakim danom razvijale u prave krasne djevojke. Na meni je sve bilo ravno kao daska. Često sam znala razmišljati, šta ova priroda sa mnom namjerava, da se neće predomisliť i na kraju muško me stvorit'. Na moj račun znala sam izvodit' kisele šale, a na tuđi još draže, u sebi sam se nasmijala. Nisam ni zapazila da je školska prijateljica već davno skrenula u svoju ulicu.

Da li me pozdravila? – pomislih.

Bože, kako sam se utulila u ove misli nisam ništa oko sebe primjećivala.

Sad će pomislit' da se ljutim – u sebi sam ponovila i nastavila spuštenim pogledom niz ulicu.

Baš sam glupa! – drobila sam sebi u bradu – *ma, tko me natjera da krenem ovim dužim putem. Do sad sam već mogla bit doma. Kao da je njemu do mene stalo pored onih predivnih djevojčica iz razreda koje su bile isto u njega zaljubljene.*

To su mu na neki, svoj način i dokazivale, dok sam se ja uvijek krila iza tuđe sjene. Sramila sam se što nisam bila razvijenog tijela kao one. Moji leptirići u drobu nisu puno marili za to. Zujali su kao ljudi kad bih se našla u njegovoj blizini.

Morat' ću nešto poduzeti, kako da mu se približim, da mu na bilo koji način dokažem da sam potajno zaljubljena – kroz glavu mi prostruji – *ali kako, na koji način? E, baš si glupa, Mirjana* – opet sam sebi u brk ponovila – *Sutra! Da, sutra je i on sa nama* – kao da mi je netko došapnuo i osmijeh mi se kao vrelo mlijeko rasu po licu, da mi je svo gorilo.

– Mirjana! Molim te pođi sa mnom, trebam, znaš gdje idu male djevojčice – kroz smijeh mi se obratila Ljubica, dok sam polagala skupljene grančice za paljenje logorske vatre.

Noć se polako spuštala kroz gustu šumi u kojoj smo se nalazili. Neki su šatore razastirali, neki skupljali kao ja grančice po šumi, dok bi neki pripremali večeru.

– Evo idem, Ljubice! – doviknula sam, sa sebe otresajući prljavštinu i poneki list što se po majci okačio.

Potrčala sam prema njoj, dok je ona već čučala pod stablom. Prišla i sjela na travu nedaleko od nje.

– Šta se bojiš sama? Pa nije još mrak pao, draga Ljubica – govorila sam, dok sam u glavi smišljala kako da ju uplašim.

– Znaš, Ljubica? – dodala sam – malo prije, dok sam granje za logorsku vatru skupljala, osjetila sam kao da se nešto probija kroz granje, sve je pucalo pod nogama – rekla sam, prateći Ljubicu kako joj lice sve bljeđe postaje.

– Ma daj, Mirjana! Sad si našla vrijeme da mi to pričaš. ‘Ajde šuti, molim te! – dodala je drhatvim, uplašenim glasom – kako ću noćas spavat’? Pa je l’ ti znaš gdje se mi nalazimo? Baš si glupa.

– Dobro, neću ti ništa pričat’! – rekla sam.

Šuteći je okrenula glavu na drugu stranu, prateći maleni putić koji se protezao niz cijelu šumu.

– Mirjana, i šta ti misliš, tko je to mogao bit’? – začujem Ljubičin drhtavi, zamucavajući glas.

– Nemam pojma, vjeruj mi. Pretpostavljam, možda divlja svinja ili medvjed.

– Ljubice, je l’ ti šta čuješ? – upitala sam je poslije duge šutnje, tihim glasom kao u strahu.

– Šta trebam čuti? – dodala je.

– Štutiiii – utišavala sam Ljubicu i navodila je da prisluškuje oko sebe – slušaj sad! Ponovila sam još tišim glasom. Je l' sad čuješ?

Pitanje do kraja nisam uspjela izgovoriti, ugledala sam Ljubicu kako se digla i počela trčati, usputno posrćući od gaćica što su joj bile spuštene do ispod koljena.

– Glupačoooooooo jedna!!! – vikala je.

Čula sam, eho njenih riječi, dok je odzvanjalo šumom. Krenula sam za njom, držeći se za trbuh koji me zabolio od smijeha, gledajući kako ispred mene kao bez glave juri.

– Znaš šta, Mirjana? – dodala mi dok sam se približavala šatoru kraj kojeg je zadihana stajala – ja sa tobom ni u crkvu više, eto, samo da znaš – zamucavajući dodavala – glupačo, kravo! – dodavala je i sve životinjska imena koja su joj na um padala – ti si mene na smrt uplašila, a kako noćas spavati – govorila je, razastirući deku i polako se spuštala da sjedne.

Prišla sam joj, zagrlila je, privukla sebi izvinjavajući se, dok smijeh nisam mogla obustaviti. Osjećajući njeno tijelo kako drhti, bilo mi je žao.

– Glupa si, Mirjana! – dodala je.

– Znam da jesam – brzo sam joj odgovorila – ali znaš mene, željela sam se samo našaliti. Pa ja nisam znala da si plašljivi zec?

– 'Ebo te on – dodala mi i ljutito se trgala iz ruku.

– Ja se čudim tko tebe primi u izviđače?! – dodala sam opet kroz smijeh koji nisam mogla nikako obustaviti.

Stalno mi je pred očima slika kako je trčala, uzvlačeći gaćice, nasmijala sam se na glas, dok je ona ljuta odlazila u šator.

Noć je šumu obavila svojim tamnim pokrivačem. Plamen logorske vatre davao je predivan ambijent, dok smo svi

bili okupljeni oko nje, osluškujući pucketanje granja što ga je plamen gutao. Povremeno bi nabacivali vlažnog lišća, kako bi spriječili ubode od dosadnih komaraca, što su nam zujali oko glave.

– Tko večeras stražari? – upitao je Mijo, koji je bio vođa naše grupe i kao da su svi zanijemili, ni muk se nije čuo. – Šta je sad? – dodao je kao neki zapovjednik, stojeći ispred, bacajući pogled na mene.

– Šta blejiš u mene? Ili ti sa očima nešto nije u redu? – upita me.

– Nisam ja jedina – dodala sam oštrim glasom.

– ‘Ajde, ptičice! Pokaži svoju hrabrost – smješajući se, doda i napravi dva koraka iza mene – baš bih te volio vidjeti kako trčiš ovom šumom, Ljubica ti je put pokazala. Trebaš samo nju pratit’ nećete zalutati – kroz smijeh je jedva izgovarao.

– Baš si pokvaren, što se smiješ na njen račun? Nije ti lijepo – dodala sam.

– Ma, vidi nje sad, ona će meni kako se na tuđi račun smijem. Kad ti je žao, što si je plašila?

– Žao mi je, nisam znala da je toliko strašljiva – dodala sam, pomjeravajući se u stranu – Znaš šta, Mijo, makni mi se sa leđa, ne volim kad mi netko stoji iza leđa i priča sa mnom.

– Je l’ to zapovijed? – upitao je, odlazeći od logorske vatre ljutito.

Ulazeći u svoj šator doviknuo je:

– Mirjana je večeras dežurna! Želim vam laku noć!

– Idiote! Ovo ću ti vratit’ samo da znaš – doviknula sam mu srdito.

Dok su ostali polako kretali svatko u svoj smještaj, uzela sam svoju vreću, uvukla se u nju i ostala sjedit’ uz vatru. Dugo

sam smišljala plan kako da se Miji osvetim za ovu noć, znam da mi je ovo namjerno učinio, želi provjerit' koliko sam hrabra. Poznavajući njega, znala sam da i on meni neku smicalicu noćas priprema.

Ma nije on bez razloga noćas ostavio mene na straži. E, čekaj, ti, maleni stvore – u sebi sam gundala.

Muk je nastao, ništa sem zujanje komaraca nisam čula i po neko mahanje moje šake, pokušavajući ih od sebe otjerati. Dok sam zamišljeno sjedila, prateći plamen vatre koji je postajao sve manji, pomislih da bih trebala donijet' još nekoliko debljih grana koji bi je održali preko noći.

Šta, ako mi se ugasi, ni dovoljno granja mi nisu prikupili?! – pomislih, okrenuvši se oko sebe – ajme, kako je tama gusta, ništa se nije vidjelo. Strašno!

Od stabala koji su bili nedaleko od mene, svako malo mi bi se pričinjavalo na svašta samo ne na stablo. Trnci su me hvatali, pošla sam, sama sebe tješiti, govoreći u sebi:

Nije to ništa, Mirjana, nije ništa.

U tom strahu koji me obuhvatio zaboravila sam i na osvetu koju sam željela Miji učinit'. Očekivala sam samo zoru da se pojavi, da razbije ovu tamu koja mi kroz kosti strah probija.

– Mirjana! – čula sam tihi šapat dozivanja.

Sva u strahu ukočena u vreći pomislih:

Šta mi se još neće pričinjati?

Tresla sam se cijelim tijelom.

– Mirjana! – još jednom začuh tiho šaputanje, primijetivši sjenu koja se pored mene ispružala.

– Je l' te strah? – upita, nježnim, tihim šaputanjem, okrenuvši se cijelim, ukočenim tijelom.

Primijetih Mladena kako se spušta, sjedajući kraj mene.

– Ufff! – jesi me uplašio – znaš da mi se krv sledila?! – govorila sam sa nekim olakšanjem što je u mlazovima napuštalo tijelo.

– Što ti ne spavaš? – upitala sam, tek toliko da povedem neki razgovor, gledajući njega.

Bio je kao mjesečar, sav u bunilu rukama, prekrivajući lice. Na prvi pogled pomislih da je nastavio spavati.

– Mladene, spavaš li?

– Aha – odgovorio je kao kroz san.

– Pa što si došao?

– ‘Ajde, pođi pod šator – dodala sam i ne spuštajući pogled sa njega.

– Neka, i ovdje mi je dobro – dodao je i nastavio spavati.

– A, budale. Kako ti ovdje može bit’ bolje nego u šatoru? – priupitala sam, osjećajući njegov smiješak zagušen rukama.

– Ti ne spavaš? Glumiš bolesnog majmuna?! – dodala sam, gurajući ga rukom u stranu da se skoro prevrnuo na tlo.

Ma daj, Mirjana, kod mene u šatoru su toliko naprdili da sam se skoro ugušio, gore je nego u gasnoj komori – dodao je sa ogromnim smiješkom.

– A, zato si ti bio tako opijen? A ja pomislila da si mjesečar, pa krenuo u neke pustolovine – uz smiješak sam dodala.

– Hajde, šuti – dodao je, držeći lice u šaci – muka mi! – te nastavi uz podrigivanje, kao da će svakog momenta povratit’.

Baš si svinja! Ufffff! Sad mi je muka, daj prestani više. Došao si da mi u drobu mučninu stvoriš – dodala sa malo ljučim glasom.

– Diži se, diži seeeeeee, svinjo jedna, muka mi je.

– Oprosti, Mirjana, i meni je muka. Kako su stoka. Bit’ će da se u snu takmiče tko će više i jače, pa to je za ne izdžati. Ja ću se sutra buniti, ne želim sa njima u svinjcu ležati – dodao je.

Podižući se na noge, krenuo je do vatre, uzeo neki štap i pročačkao žar kako bi potaknuo vatru da se ne ugasi. Položio par preostalih grančica, vratio se i sjeo uz mene. Pogledom je tražio moje oči. Okrenula sam se i ugledala tračkom plamena osvijetljeno mu lice. Ispod kože sam osjećala kao roj mravi probuđenih i kao da na mravinjaku sjedim sva uznemirena. Polako je stavljao svoju ruku na moje rame, privlačeći me sebi. Kako sam bila kao svezana u vreći, nisam se mogla slobodno gibati. Pri njegovom povlačenju rukom cijelim tijelom, pala sam mu u krilo.

– Ej, lane, kuda se žuriš? – doviknuo je – imamo vremena. Ti bi odmah prešla na stvari – kroz smijeh mi dodao.

– Koje stvari? – upitah.

– Pa kud si poletjela? – upita kroz malo jači smijeh.

– Mladene, ovo od tebe nisam očekivala! Znaš da o tebi imam lijepo mišljenje, a bit' će da sam se prevarila.

– Ne ljuti se, molim te – dodao je – znaš da mi je ovo ispalilo smiješno, samo sam se malo našalio. Nisam ja takav – dodao je, dok mi je uspravljao tijelo u sjedeći položaj.

Sjedili smo neko vrijeme jedno pored drugoga, ne progovarajući ni rijeći. Digao se i stao pored mene, osjećajući kako me njegov pogled bode u leđa. Krenuo je prema šatoru i uz put tiho dodao:

– Oprosti, Mirjana, nisam te želio povrijediti.

Ništa mu nisam odgovorila, a u sebi sam pomislila:

Da samo znaš koliko te želim – ostajući sjedit' skvrčenih nogu u vreći.

Motрила sam vatru, ne trepnuvši, u momentu slika mi se pred očima stvorila, nas dvoje u strasnom zagrljaju, kako se njegove ruke sve jače obavijaju oko moga tijela, kao zmija oko svoje žrtvu. Prepuštajući se tim osjećajima, tom bunilu što mi

tijelo grijalo, ugledala sam Ljubičinu sjenu kako se približava vatri.

– Šta je, Ljubica? – doviknula sam, napuštajući misli i slike od malo prije što su mi pred oči nazirale.

Spuštala se kraj mene, ne odgovarajući na moje pitanje.

– Ljubica, jesi ljuta na mene? – priupitala sam.

– Nisam, Mirjana, poznavajući tvoje kisele šale – odgovori tihim glasom – a, vjeruj da si me do samrtni uplašila – dodala je kroz smijeh.

Zagrlila sam je.

– Ne brini, Mirjana, ne ljutim se – dodala je – a šta mi se može desiti u ovoj noći, kad ti stražariš?

Vjeruj da sam očekivala da ćeš mi još neku glupost učiniti, eto zato nisam smjela oči zatvoriti – smješkajući se.

– Šta je Mladenu? – sa čuđenjem upita, gledajući u mene.

– Ne znam, zašto me to pitaš?

– A malo prije greškom uđe meni u šator. Zaboravio gdje mu je mjesto, pa umjesto u svoj uletio kod mene. I on me ustraši – reče, smijujući se.

– Daj, Ljubice, samo o strahu pričaš, daj, reci nešto, čega se ne plašiš.

– Mirjana, baš si glupa!

Odakle ti znaš da je greškom uletio? Možda je tražio grudi za utjehu? – kroz smjeh sam dodala dok me ona sa čuđenjem gledala.

Ostala je malo zamišljena, dok joj se osmijeh odrazi na licu.

– A, jesam glupa, o tome nisam ni razmišljala. E da sam znala, pozvala bi ga da mu dam sisu prije spavanja – nasmijala se glasno.

– A, imaš mu šta i ponudit'?! Baš kao i ja. Treba je povećalom tražit' – kroz smijeh sam dodala.

Ponijela sam ja vate, vidjet' ćeš do sutra kako će one narasti. A i ovi muški, gledaju samo u veličinu grudi, a dušu našu nitko da zapazi – dodala je – Vidjet' ćeš, Mirjana, sutra, kad ja natrpam vatom a grudnjake sam ponijela da mi ne padnu.

– Svašta tebi padne na pamet, Ljubice! – dodala sam.

A, šta fali? – odgovorila je – šta fali Mirjana?! Puno ih nose vatu u grudnjacima.

– Ma daj? – sa čuđenjem sam je pogledala – odakle ti to?

– A, vidjela sam – doda i nastavi priču – znaš da sam se jučer sa Anom tukla?

– Da, znam i? – odgovorila sam.

– A, znaš zbog čega? – upitala me Ljubica.

– Ne znam, 'ajde pričaj – okrenuvši se prema njoj, motreći dok se ona uživila u priču.

– Znaš da se ona uvijek prsi sa svojim grudima, prolazi kao da nam svima prkosi. Jučer za vrijeme velikog odmora, dosadila mi je kako se vrti oko muški, kao na ringišpilju. Dodala sam joj samo da je prozirna i prodaje se jako jeftino. Ona će mene za kosu, mož' si mislit', Mirjana?! Ona je mene za kosu uhvatila i pošla vući, da sam se jedva izvukla iz njenih ruku, dok je bijes u njoj pjenio, nasmijala sam se na njene riječi.

– Da i kako je završilo? – upitala sam je i nastavila slušati dok se ona uživila, pričajući.

– Ma, zgrabila sam je za majicu, svu je počupala, iz grudnjaka se već nazirala vata. Auuuuu, kad sam je pošla vadit', učinilo mi se kilometrima dugu, nikako je povadit'. Poslije je ostao grudnjak kao ispuhani balon – nasmijala se glasno, dok sam suze od smijeha sa lica brisala.

Svašta, o, Bože, svašta – dodala sam, kroz smijeh, ne primjećujući Mladena da nam se približio, dok smo se nas dvije uživile u priči.

– A, tako vas dvije vatu u grudnjak stavljate?! – kroz smijeh je dodao i sjeo kraj nas.

– Tko je tebe zvao, mangupe? – dodala je Ljubica Mladenu.

– A, baš ste, vi, ženske, interesantne za slušati – kroz smijeh je dodao Mladen – bit' će da ni prvi poljubac niste primile, zato ste razočarane – uz osmjeh je govorio.

– Ma, tko ga nije primio? – dodala je Ljubica – pa, ti si mi prvi dao, šta misliš da sam na njemu ostala?! Sad sa drugim usavršavam predmet – kroz smijeh je dodala.

– A, tako znači vas dvoje? – dodala sam kroz tračak ljubomore koju sam vješto skrila – i kakav je bio, Ljubice? Kako se Mladen ljubi?

– Pa, eto, neka ti sam pokaže! – dodala je, gledajući prvo mene pa Mladena.

– Ništa protiv! Tebe sam Ljubice naučio, sad je Mirjana na redu – uz osmjeh je dodao, pomjerajući tijelo bliže meni i glavu izvrnuo, namještajući za poljubac.

Kao u nekom strahu brzo sam ga uhvatila rukom za bradu i okrenula lice na drugu stranu.

Drugi njegov pokušaj da mi se približi, a ti ga glupačo odbijaš – pomislili u sebi – *sad je prilika da mu pokažeš svoje osjećaje* – razmišljala sam, zamišljenog pogleda i kao u nekom sramu koji se kolebao u meni.

– Daj, šta čekaš, Mladene – začula sam Ljubičin glas – pokaži joj kako se ljubi, šta si se uplašio. Jel' tako, Mirjana? – govorila je kao da me želi ohrabrit' na taj prvi korak.

– Tako je, Ljubice – izgovorila sam u nekom iščekivanju da će Mladen krenuť svojom rukom preko moje noge, koja se nalazila uz njegovu.

I kao da je pročitao moje misli, moje skrivene želje, počeo je razotkrivati. Osjetila sam njegove ruke koje su me čvrsto zagrlile i lagano spuštao na tlo. Na sebi sam osjetila njegovo uzdrhtalo tijelo i svu težinu koja se spuštala na mene.

– Ugušit' ćeš meeee, auuuu, kako si težak – dovikivala sam ispod njega, boreći se za zrak – Je l' to može malo nježnije – dovikivala sam, čupajući se iz njegovih ogromnih ruku.

– Nitko nije umro, pa nećeš ni ti – dodao je, stežući me još jače rukama, gurajući ispod sebe, kako mu ne bi pobjegla.

– To su neki, bolni poljupci – gundála sam, dok sam već osjetila njegove usne na mojim.

Počeo me ljubit' tako strasno, da sam pošla gubit' svijest. Za mene je to bilo prvi put i sve nepoznato. Svidjeli su mi se njegovi poljupci, oni nježni dodiri, dok je dlanovima istraživao po mom tijelu. U momentu sam poželjela da to vječno traje, dok su leptirići u trbuhu zadovoljno obletali svaki djelić tijela.

– I kako je bilo na izletu? – čula sam pitanje moje majke, koja me motrila, dok sam stajala uz zrcalo, ogledavajući lice.

– Dobro, mama! – promucala sam drhtavim glasom i ne obazirući se na nju.

Sva u strahu da na meni slučajno ne uoči Mladenove dodire, poljupce. Pred zrcalom sam dugo stajala, pregledavajući trag koji ne smije nitko uočit', misleći da se mama već uputila u drugu prostoriju. Pred zrcalom sam zinula kao ptiče kad očekuje od majke hranu, vrtila glavu na sve strane, ne bi li neki trag uočila. Glupe su me misli opkolile da su tragovi poljupca odraženi negdje na meni i da će to mama primijetiti.

Šta zijevaš kao luda tu pred zrcalom? – čula sam majčin povišen glas.

Trgla sam se, drhteći cijelim tijelom, okrenula se prema njoj i samo je pogledala. Žurno sam prošla pored nje i otrčala do u vrt, legla na travu sa pogledom u nebo i pošla razmišljati o tim trenucima, tom poljupcu, dodiru.

Da, prvi poljubac ostavlja tragove na duši, koji se može uočiti samo u zaljubljenom pogledu.

To znam danas, dok prije nisam znala.

ПАРТИ

Опет сам стајао ту, пред Реноаровом сликом и опчињен гледао у његово платно. Тераса брода на коме се одржавао парти одисала је редом, достојанством, финим манирима поткрепљеним смехом и уобичајеном живошћу, својственој младом свету, окупљеном у намери да се добро забави.

Но, ипак су ти његови ликови деловали опуштено, дискретно раскалашно, што је успешно дочарао лежерном, летњом гардеробом и задовољним лицима својих јунака. Очигледно нису оскудевали у јелу, пићу и музици која се није видела на слици, али су звуци чаробних нота лебдели у ваздуху. Неколико парова је играло валцер, погледа упртог у празину, где су им тренутно одлебделе мисли и устрептала срца.

Далеко у перспективи назирало се неколико једрењака, надуваних једара, што је ишло у прилог претпоставци да је тог дана на Сени пирио благ ветар, мада су уредне фризури на главама учесника говориле супротно. Како су они, углавном, носили сламне шешире и тако оправдавали изглед своје косе, за младића у првом плану се то не би могло рећи. Очигледно је био припит, али никако аљкав. У белом џемперу, ретких, негованих брчића одавао је утисак особе задовољне својим животом и очевим иметком.

На крају палубе назирала се гужва коју је чинила озбиљнија господа у цилиндрима и мушким, негованим брковима, што су се у шпицу спајали са зулуфима. Оку-

пљени око даме чији се шешир и дуга хаљина прошарана сребрним нитима разликовала од других, пушили су дуван и успут се утркивали за њену наклоност.

Закопчана до грла, рекло би се званична, могла је бити само домаћица веселог скупа. С обзиром на број удварача било је вероватно да је реч о богатој удавачи, навикнутој на пажњу супротног пола, а мистериозан осмејак на њеном лицу давао је подједнаке шансе свим заинтересованим странама. Чак и голобрадом младићу који се осмелио да је обавије око струка и тиме истакне своју кандидатуру. Или је њему праштала дрскост, како би побрала симпатије осталих актера и тако подстакла оне најскромније. Враг би га знао.

Већ одавно сам престао да размишљам о дубини везе Реноарових ликова и одустао од вагања њихових карактерних црта, изузев једног пара из првог плана.

Ех, да је није насликао тако податну, коврцавих вилица што су вириле испод жутог шеширића, једног тена, пуних усана и очију боје кестена, насмејаних и када је озбиљна, остао бих равнодушан – размишљао сам.

Немарно наслоњена на ограду палубе, несвесно грациозна, у жутој сукњи са црвеним цветићима, белој кошуљи, порубљеној плавом, свиленом траком, не превише китњастом, лепила се за мој поглед. Опет осетих љубомору и љутњу. Односила се на младића што је седео за столом, окренут према њој, док су му руке падале преко наслона столице, као да нису његове. Или је био толико незграпан, или је мајстор погрешно у пропорцији, није имало значаја, али ме љутило његово неваспитање.

Зашто је морао да седи у присуству тако пристојне даме и притом невести пије вино? – питао сам се у себи.

На основу неколико црвених мрља, неправилно распоређених по памучној кошуљи, закључио сам да је до-

вољно попио. Најрађе бих га претукао и послао у неповрат. Кочију бих лично платио, затворио врата за њим, а кочијашу наложио да га одвезе у председничково ловиште, не би ли га устрелили настојникови гоничи.

Како ми је био окренут леђима нисам успевао да му видим лице нити одредим године.

Можда је престар за њу?! – појавила се нада.

Имао је, полуцилиндар на глави и кратку, уредну косу, са ситним длацицама на већ поменутој кошуљи, тако да се стицао утисак како је на парти стигао заједно са бербериним. Још један знак племићког неваспитања! Ако је упште племићка крв колала његовим венама.

Одлучио сам да потиснем из мисли наметљиву шепртљу и поглед опет усмерим ка њој и њеном витком струку. Био сам спреман да данима стојим ту, како бих уживао у девојчином савршеном лику. Говоркало се да сам опсенут, што није било далеко од истине.

Имала је мараму везану око дугог врата, што је истицало његову линију и младеж подно браде. Танке обрве су пратиле живахне очи, а правилан нос, са раширеним ноздрвама, завршавао се патуљастом коцкицом, карактеристичном за жене изражене чулности.

Осмех је изазивао ситне рупице на крајевима усана, што је лицу давало посебну драж. Како је била благо повијена напред, рукама ослоњена на ограду терасе, лактовима је притискала груди, тако да се јасно истицала линија која је раздвајала две набреккле дојке. Нисам дуго издржао. Ноге су ме издале и ја клонух на под.

Ишао сам нерадо улицом *Pte de la Muette* према свом, скромном стану, незадовољан што су ме по ко зна који пут избацили напоље. Галерија је затворена за данас, али ћу сутра опет бити тамо. Ништа се није променило. Забава је

трајала, парови у позадини играли валцер, музика свирала, ветрић пиркао и дувао једра, док је она и даље кокетирала са непристојним младићем. Овог пута са собом сам понео увеличавајуће стакло, у жељи да боље упознам њене очи. Очекивао сам да у њима нађем знак негодовања, упућен мом ривалу или бар чено незаинтересованости за његов лик и неважну причу.

Док сам приносио леће оку, руке су ми дрхтале. Скоро да нисам дисао.

И гле чуда! Она је трепнула! Учинило ми се да је трепнула и да упоште не гледа у правцу момка са полумцилиндром на глави. У узбуђењу испустих стакло што није пореметило склад у галерији пошто сам био једини посетилац. Грађанство је још спавало или се спремао за напоран дан. Прикупих комаде стакла, одвојих неоштећено парче и поново се загледах у слику.

Први пут приметих да је ивица левог ока, заједно са дугим трепавицама, сензуално, рекао бих заводљиво, примакнута корену носа, што је само стварало привид да гледа у свог партнера. Она је гледала у мене! Збуњен, уклоних стакло и стидљиво подигох поглед. Грешке није могло бити. Гледала је у мене и притом спустила капке, тако да сам могао видети њене густе трепавице и бледу, сунцем нетакнуту, кожу изнад њих.

Ништа и нико ме није могао зауставити. Знао сам како ћу даље. По стоти пут згужвах жути пергамент, незадовољан садржајем писма које сам био намеран написати. Чинило се да је фонд мојих речи превише скроман у односу на димензије љубави што сам осећао и жарко желео да пренесем њој.

У мени је горело. Ватра без дима. Папир у рукама се увијао од врелине. Било је питање времена када ће плану-

ти и произвести пожар који нико неће успети да угаси изузев ње.

Ако се деси да изгорим?! Не, то није могуће. Пре ће се зауставити земља, отопити глечери, а корење дрвећа почети да труне – клицао је мој набујали немир.

Кроз прозор се чула улична врева. То су се трговци довикивали и нудили своју робу грађанству што се спремамо да испрати деветности век.

А ја? Ја сам био окован. Моје мисли су боравиле у њеној соби, миловале рамена, додиривале косу и удисале њене свеже мирисе. Иако данима нисам јео, у мени се скупљала чудесна енергија, хранила тело, опијала интелект и давала снаге да наум приведем крају. Она је гонила срце да лупа јаче, покретала ковитлац и стварала ерупције из чије се утробе вила незамислива сила. Сила и сјај. Испуњавала је бесмисао и чинила да се осећам неуништивим и вечним.

Онда се десило чудо! Окови су пукли, тежину тела нисам осећао, ни време, ни године, а соба се искривила и изгубила смисао. Лак као перо лавитирао сам у простору и писао брзо. На коверти је стајала адреса. Умивен и чист ушао сам у писмо!

Седела је на столици без наслона, усправних рамена, испред великог огледала са позлаћеним рамом, повијена према свом двојнику, док је у рукама држала моје писмо и тражила трачак светла које би пао на папир, исписан, зачудо, педантним рукописом.

Била је узбуђена. У огледалу сам видео њене обнажене груди, донекле спутане дубоким деколтеом, али он није могао да сакрије лепоту са којом их је природа извајала. Није имала шешир на глави тако да јој је коса падала у раскошним увојцима, разливала се низ рамена, све до ситних, али женствених мишица. Обнажена леђа красио је

један младеж, смештен подно леве плећке. Свечана хаљина је наглашавала њен савршен струк.

Ја сам стајао на средини укусно намештене собе, са неколико комада скупогеног намештаја и тешким завесама, што су се наборане спуштале од плафона, поред рама прозора, па до пода. Устручавао сам се да дишем.

Читала је брзо док је прстима овлаш додиривала развође груди, као да ће јој сваког момента нестати ваздуха, а срце престати да куца. По каткад би се насмешила и и изазвала већ описане рупице на крају усана. Онда је уздахнула гласно, тако чежљиво да сам одмах пожелео да јој приђем.

Нисам више смео да оклевам. Направио сам неколико тихих корачаја, колико да је не престрашим, потом два одлучна, мушка, да бих затим испружио руке и нежно положио на њена рамена. Није реаговала. Узела је коверат, кратко време га вагала у руци, а онда хитро одложила на сто, као да је починила грешку. Опет је отворила писмо и почела из почетка. Миловао сам у заносу њен дуги врат, а онда смело прихватио свежањ косе и прислонио на усне.

Мирусала је рајски, ако се појам раја могао поредити са заносним осећајем. Потпуно опијен, упињао сам се да не изгубим разум. Доживеће ме као слабића, а ја то нисам био. Затворених очију клизио сам њеном кожом по осету. Као у сну.

Нагло отворих очи. Видео сам њен лик у огледалу, затворене очи густих трепавица и беле капке нетакнуте сунцем. Мог лика није било. Кроз прозор се зачуо последњи одјек звона старог сата и весела вика пропраћена по којим пуцњем.

Прошло је дванаест, она је ушла у двадесети век. Окренула се и пошла према мени.

Ја сам већ био у њему. Мој сат је ишао напред.

ПЧЕЛА

Хитра пчела свакодневно пуни паметне главице медом. Сатима смишља како да горке књиге преточи у слатке плодове. Купује дечје часописе и прати цртаће. Зуји по интернету, тражећи шарене цветиће. Понекад се толико унесе да заборави на себе. Док други спавају, она троши ноћ, припремајући се за нови ради дан.

– Не мари, шминка ће сакрити подочњаке, битно је да моје бебице заволе нове песмице.

А када се врати, жури да спреми нешто за јело:

– Нећу да мој трут буде љут и забринут.

Он је одспавао, прождрао сва новинска слова и сада би да руча. Отрпеће његово брундање и зуцкање, јер њене пријатељице немају ни таквог.

Зашто је мени живот наменуо судбину пчелице радилнице, а не матице? – пита се и пере судове, док трут одлази с друштвом.

POSLE DVADESET GODINA

Na dvadesetu godišnjicu tvog dečakčkog pitanja:

„Da li hoćeš da pođemo?“

I mog detinjastog odgovora:

„Gde?“

Stajala sam pored zelene kapije. Sećaš se? Bilo nam je trinaest godina. Imala sam na sebi isečene farmerke, crnu, ispranu majicu. Smeđa kosa, puštena i divlja, zaklanjala mi je lice. Sedela sam na biciklu.

Ti si sedeo na stepenicama pored kuće, pognute glave. Nisi smeo da me gledaš u oči. Imala sam utisak da si me se plašio.

Ja, za glavu niža od tebe, uvek sam predstavljala neosvojivu planinu. Plašio si se.

Od devete godine smo delili leta. Nedelje provedene na jezeru, kupajući se, pecajući, izležavajući se na suncu, nerazdvojni, kao Sojer i Fin.

Uvek sam se pitala da li bi te trgao zvuk kapije i zvonce na mom biciklu, kada bih dolazila po tebe da te povedem u novu avanturu. Da li si se prevrtao u krevetu noćima, kad nije moglo da se spava od vreline?

Oko Preobraženija bi svako otišao svojim putem.

Da li si mislio na mene, kada bi video tablu sa imenom tvog grada? Ili je sve prestajalo onog trenutka kada bismo se pozdravili na prašnjavom putu.

Često bih gledala u kartu i mislim da sam znala sva mesta putem dugim 356 kilometara koji nas je spajao.

Dvadeset godina kasnije, stojim pored stepenica gde sam ostavljala svoj bicikl i pitam se:

Zbog čega nisi nikad skupio hrabrosti da me poljubiš?

Dve decenije čežnje za tobom, tihe, što mi te ponekad noću donese u san. U snu svaki put iznova doživljam prvi poljubac koji nismo imali. Nekad na livadama, nekad u vodi, ispred velike, zelene kapije. Stavljajš dlanove na moje obraze, nežno mi podižeš glavu.

Usne drhte i kreću suze. I svaki put osetim bol u grudima, znak da te još uvek volim.

Da li je to moguće, ili me čežnja tera da te želim svake godine sve više? – pitam se.

Zamisli, na neka pitanja ni ja nemam odgovore. Toliko sam puta pokušavala da ih nađem. Bezuspešno.

Sada imam 33 godine. Stojim na mestu gde me je moja, prva ljubav pitala da mu budem devojka, a ja se glupirala.

Držim za ruke dva dečaka. Ti, negde daleko, za ruke držiš dečaka i devojčicu. I pitam se:

Da li bi sve bilo drugačije da sam 30. jula 1990. godine, oko sedam uveče, sedeći na biciklu, ozbiljno te pogledala i rekla:

„Da?“

ULIČNA SVETILJKA

Bio sam još golobrado štene, ponosito na paperje što mi niče po licu. Izlasci su se svodili na lutanja muškog čopora, nesvesnog sveta, a žene su pre bile sumnja no žudnja. Prolećna kišica je rominjala i noćobdije su se povlačile na zasluženi počinak, kad sam je prvi put ugledao. Kunem se – nikada je ranije nisam video.

Stajala je pod uličnom svetiljkom i ne znam da li je primećila moj prolazak. Bila je sama i nije dizala pogled. Pod oskudnim svetlom oštre su joj crte bile toliko upečatljive da sam na trenutak zastao, buljeći u nju. Bilo je nečeg mističnog u njenoj pojavi.

Lice mi je odnekud bilo poznato. Podsećalo je na obale gde ljudsko stopalo nikad nije kročilo. Na devičanske obale. Stenovite i surove. Nisam je oslovio i ostala je tamo, u noći iza mene.

Godine su prolazile. Stigao sam do prvih držanja za ruke i pokojeg stidljivog poljupca. Noć je bila na izmaku i poslednji autobus me je vraćao kući. Nehajno sam zurio kroz zamazano staklo, kad se desilo. Stajala je pod uličnom svetiljkom i podigla je pogled na lik, besanim noćima obrubljenih kišom što klokoće niz oluke. Jezivim, mračnim noćima u kojima je svetlo tek nejasna uspomena.

Pomislio sam da viknem vozaču da zaustavi autobus, ali nisam to učinio. Opet je ostala u noći iza mene.

Godine su prolazile. Oženio sam se, zaposlio, otišao u rat i vratio se. Brinuo sam se o porodici i živio sasvim prosečan

život. Sve sam dugove otplatio, osim jednoga i ne znam kako taj nemir promiče onima koji me poznaju. Kako je moguće da baš niko ne vidi ništa neobično u sjaju moga oka, dok zagledam ulične svetiljke. Dok u praskozorja proučavam oreole oskudne svetlosti.

Čudno. Dok moje vreme prolazi, ja sanjam to lice. Znam, doveka će biti mlada i jedne noći će me sačekati – jednom, kada budem uspeo da se zaustavim. Sećanja će nestati poput oreola ulične svetiljke u svitanje. I znam...

Srešću je kad kiša bude počela.

POTRAŽI ME

Otišao sam do kraja ulice, i ona je stajala tamo, ne gledajući ni u šta. Stajala je i brojala momente. Pogledao sam je, pogledala je i ona mene. Shvatili smo da se poznajemo, dugo već, nekoliko života, nekoliko milenijuma.

Stajala je tamo i nasmešila mi se. Neko je prošao, neko je nešto rekao, okrenuo sam se na sekund, dva i ona je nestala. Osvrtao sam se unezvereno, nadajući se da je negde blizu, negde dalje niz ulicu. Nije je bilo nigde. Trčao sam izbezumljeno, gore-dole, skretao u sporedne ulice, zavirivao u prodavnice, kafiće.

Nestala je sasvim. Pokušavao sam da se setim kako je izgledala i šta je imala na sebi. Bila je tanana, sa dugom, tamnom, nesređenom kosom. Imala je suzne oči, kaput otkopčan, šal samo prebačen preko ramena, muške cipele, rukavice bez prstiju. Ne znam kako bih to mogao znati, ali siguran sam da je mirisala na proleće. Umirao sam za njom, a nisam je nikada upoznao, nisam joj znao ni ime, ni adresu, nisam bio siguran ni da zaista postoji.

Opčinio me je prizor i nije mi bilo u tom trenutku važno ni šta u životu radi, ni sa kim deli postelju, ni da li je pametna, bolesna, svačija. Toliko sam želeo da je zagrlim da sam bio na ivici da zaplačem.

Stajao sam satima na kiši i vetru na tom ćošku, moleći Boga da se vrati, da prođe, ali noć je pala i nje nije bilo. Prestravila me je pomisao da je nikada više neću videti. Na posletku sam očajan otišao kući.

Satima sam smišljao način da je nađem, ukucavao u pretraživač facebook-a nasumice imena koja su joj dobro stajala.

Jelena, Nataša, Maja, Tamara..., nadajući se da će se među stotinama lica pojaviti baš njeno. Nije nikada. Niko ne izgleda tako...

Sedeo sam danima na patosu sobe, ludački zaljubljen u devojkicu koju ne znam. Pisao sam joj pesme, molio je da me nađe, gledao satima kroz prozor, nadajući se da će proći. Odlazio sam uvek u isto vreme na onaj isti skver.

U 14:15h sam uvek bio tamo kao i tog 05. novembra, kada sam je prvi put video. Nikada nije došla. Duboko u sebi sam znao da se ne ponašam normalno, da ona sigurno i nije primećivala koliko je važan meni bio njen osmeh, pogled, koliko mi je bila važna ona.

Nikada je neću naći... Nikada neće saznati...

Stajala sam već pola sata na tom mokrom trotoaru, čekajući autobus. Kasnio je kao i obično. U jednom sasvim običnom trenutku desilo se nešto totalno neobično. Ugledala sam preko puta momka tako divnog, tako lepog, da nisam mogla, a da mu se ne nasmešim. Bio je nekako izgubljen, sâm, čini mi se zaljubljen u nekog. Gledao me je kao da me poznaje. Eh, da sam ga bar poznavala. Činio se tako dobar. Kosa mu je bila vlažna, nemarno mu je padala preko očiju. Na sebi je imao vetrovku, stare farmerke, još starije starke. Bilo mu je hladno i jedino što sam u tom trenutku želela je da ga ogrnem svojim šalom i ugrijem, i ovako mi nije bio potreban.

Znam da to nije bilo normalno, ali verovali ili ne, krenula sam ka njemu da uradim upravo to. Toliko je ta želja bila jaka u meni. Čim sam napravila prvi korak, glupi autobus je stigao i ja sam sekund razmišljala da li da uopšte uđem.

Bože – rekoh sebi – ti nisi normalna.

I naterah sebe da uđem u bus. Kroz zadnje staklo posmatrala sam ga kako me pogledom traži, potrčao je ka mestu gde sam stajala, ali je bus skrenuo i on mi je nestao iz vidokruga.

Možda je pomislio da sam neko drugi, da me poznaje od ranije – ubeđivala sam sebe, a krupne suze su počele da mi se slivaju niz lice.

Nikada ga više neću videti. Otputovala sam daleko. Danima sam mislila o njemu. Bio je kao snoviđenje. Bio je kao neko koga tražim ceo svoj život. Očaj mi se utisnuo u dušu. Pokušavala sam sebe da ubedim da moja osećanja nisu prava, da je besmisleno, ali bol je postajao jači. Nikada nije prošao. Godinama nisam mogla da se vratim u taj grad.

Nakon nekoliko meseci traganja za njom, očajan sam i dalje stajao na onom skveru. Bilo je već rano proleće.

Ona ne postoji – rekao sam sebi.

I na zidu pored koga sam proveo tolike dane čekajući je, napisao sam:

POTRAŽI ME, MOLIM TE, U SLEDEĆEM ŽIVOTU...

Kada sam konačno sasvim slučajno sa prijateljima, nakon nekoliko godina, sasvim nenamerno otišla ponovo u taj, prelep grad, naježila sam se, prolazeći tom ulicom gde sam videla predivnog momka. Nisam uspela nikada da ga zaboravim. Pogledala sam zid kraj kojeg je stajao i pročitala slova na zidu...

Bol je postao neizdrživ. Dodadoh karminom ispod:

NAĆI ĆU TE. OBEĆAVAM...

NIKAD VIĐENO

Osećam da baš nikada nećeš shvatiti da baš tebi ovo pišem. Najiskrenije želim da bar vidim tvoje lice, dok čitaš ovaj, moj, emotivni izlet.

Svesna sam svog testiranja morala u odnosu na tebe. Znam, znam, znam koliko je granica između nas, znam da moram da mašem belom zastavicom, a baš mi se ovo ne dâ. Ti me inspirišeš, mrzim te zbog toga. Ne ubeđuj se da te volim, kad te mrzim... Ne, to ne. Ti me inspirišeš, a to je veće od najveće ljubavi. Ne volim te, ne ubeđuj se. Volim što mi najsitnijim, lošim šalama vratiš osmeh na lice do te mere da me obrazi bole. Volim što si korektan, volim što si fer, volim što si posvećen. Osećam da si takav prema svemu što voliš i prema svakom koga upoznaš.

Ne, ni ti mene ne voliš. Samo si fin. Da ti budem prijatelj, za mene je i blagoslov i kletva. Kad bih objasnila zašto, ove reči više ne bi imale poentu. Sve nešto razmišljam da, ako postanemo, ti pravi prijatelji, moraću da ti priznam sve ovo. Već danas me hvata trema, veruj mi!

Mi verujemo u noć, tražimo mir, nama treba fokus. Pojavio si se taman kada mi je bio potreban neko da me to nauči. Videh te ja i ranije, samo mi se nije upalila lampica. Kad sam te videla ispred sebe prvi put – dobro sam te pročitala, znam koja si sorta. I onda mi padne klapa – „nije za tebe jer...“. Da nema te klape, ovo pismo bi bilo ozbiljno cenzurisano.

Znaš šta je najsmješnije? To moram prvo da ti priznam, da bi mi lakše palo veliko priznanje. Ti uopšte nisi moj tip. Mi

smo dva različita sveta, dve različite planete, jedna reč sa dva značenja. A, ti me smiruješ, ulivaš mi taj traženi mir, mada se trudim da te ne idealizujem. I to mi veruj na reč. Nijednom nisam rekla da si najlepší, najduhovitiji, najpametniji od svih. To ne znam. Ti si samo ti i to što ne znam skoro ništa o tebi mi je dovoljno. Da sam ti obećala patetiku, sad bi uživao.

Kod sebe mrzim to što te nisam sreła ranije. Da jesam, više te ne bih pustila. Nisam rekla nikad, ali jedno, određeno vreme bio bi moj. Ima i nešto što me hipnotiše na jedan, udaren način. Ti imaš moje brojeve! Rekla sam ti da je udareno, nema druge konotacije. Ti imaš moje brojeve, a mene hvata paranoja od toga! Ne znam, ama, baš ništa o numerologiji, ali imaš moje brojeve, budi srećan sa tim.

Ah, da, ti si srećan i ja nemam plan ni želju da ti to oduzmem. Privodim ovaj A4 kraju i šta god sam napisala sada nije važno, kao misao da želim da te gledam dok ovo čitaš. Scenario sledeći: sedimo negde, ti čitaš, i blago se smešiš; ja grizem donju usnu, jer znam da je svako, proketo slovo za tebe. Gnjavaš me da ti priznam ko je taj on, kuneš se da nećeš nikome reći...

Dalje ne mogu da zamislim. Bojim se. Ne znam da li si primetio da nijednom nisam napisala da želim da me poljubiš, da želim da te zagrlim... Blokerala sam se pre tih romantičnih misli, pre svega toga. Želim samo da se vidimo, razmenimo koju reč, ma i da ćutimo. Želim da ti ponekad prođem kroz misli i da se tada osećaš toplo, lepo, zaštićeno.

Eto, kraj je. Divno od tebe što si se tako nedostižan pojavio u mojoj dosadnoj svakodnevnicu.

PARALELNI SVATOVİ

Gledao je kroz prozor svog stana egzaltirane, bučne ljude, nošene elanom kako žure ulicama grada. Imali su cilj i pravac kretanja. A možda mu se samo činilo. Bezvoljan i bled, uputi se u kuhinju da skuva popodnevnu dozu kafe. Želeo je nečim da razbije točak ustaljenosti, ali ga odmah uhvati strepnja.

Točak se okretao, sve se neumorno vraćalo. Seo je u fotelju i zapalio cigaretu. Otpio je gutljaj kafe i zatvorio oči. Pomislio je kako bi rešenje bilo kada bi mogao da izvrne sopstvenu kožu i pokaže sebe iznutra. Kosti bi ga branile od eventualnih napada.

– Plašiš se sebe? – upita Život.

– Ne, drugih, drugačijeg – reče Sveimeni.

– Pa i ti si njima drugi, drugačiji, svoj. Plašeći se drugih, plašiš se sebe.

– Svi su strahovi rezultat spoljašnjih podsticaja. Ne bi bilo strahova da nema realnosti koja ih budi i nadražuje. – bunio se Sveimeni.

– I ti si realan i kao takav nečiji realan strah. Zavisi kako te posmatraju. Ako te posmatraju kao pretnju, onda u njima budiš strahove. Isto je i sa tobom. Strah urušava stub individualnosti, pothranjuje konformizam.

– Znam da se moja osećanja i misli polako uobličavaju. Neću moći još dugo da ih negiram, potiskujem. Progovoriće sama za sebe, o sebi!

– To te ja podsećam da me živiš, da me ne odbacuješ. Spoznajom sopstvene suštine počinješ da me živiš. Do tada sam samo privid.

– Moja je suština kompromitujuća i nemoralna, okosnica razvrata i destrukcije. Osim toga, apsolutna je negacija tebe, protivi se tvom bivstvu, ali i mom. S druge strane, ambivalenost me koči i parališe, drži me zaglavljeno u procepu – zavapi Sveimeni.

Obuze ga neugodnost nakon izgovorene rečenice, ali i neka lakoća, u isto vreme. Grč je polako nestajao. Lice mu se, bez pritiska volje, razvlačilo u osmeh. Misli i senzacije, davno zarobljene u mračnom nesvesnom, kidale su okove i hitale u predvorje svesti. Posle svake, izgovorene rečenice po jedan talac, godinama utamničen, bivao je puštan na slobodu. Bio je iznenađen brzinom kojom se oslobađanje dešavalo.

– Vidim kako te polako napušta zaposednuti duh zajedništva, opštosti. Postaješ svoj, za sebe. Rećiću ti nešto o moralu. Moral je neukrotiva, promenljiva kategorija. Dozvoljava modifikovanje i opire se standardizaciji. Ljudi su često toga nesvesni. Postoji krajnji, ultimativni moral koji u sebi sadrži postulat nečinjenja zla. Dok god ispoljavanjem svoje suštine, ne ugrožavaš druge, postulat je ispoštovan.

– Da, ali čovečanstvo, svrha postojanja...

– Ako me nastaviš darivanjem potomaka čovečanstvu, biće to protiv tvoje volje – prekide ga Život.

Znao je šta će reći.

Sa svima je isto. Svi su besvesni na isti način.

– Time me već sputavaš i ubijaš, gušiš me u sebi. I ti se sa mnom gasiš. Pa, kakva je onda korist od toga što ćeš formalno postojati, a zaista biti mrtav? Meni je potrebno da me neko duhovno nadgrađuje, osim što će mi podariti realan produžetak.

I to je jedna od varijanti života, jednako bitna. Mnogi to nikada ne uoče i dožive gašenje, koje i tebi preti.

Sveimeni je upijao svaku reč i konačno, savršeno razumevao.

– Afirmiši život, nemoj ga se odricati. Postani moja potvrda, moja suština! Prepoznaj svoj individualni kod i nosi ga sa ponosom. Realnosti je mnogo, a najmanje realnih. Mnogi se od sebe iluzijama brane. Pogledaj se u ogledalo – reče Život.

Sveimenom se ukaza ogromno ogledalo.

– Šta vidiš? – požurivao ga je Život.

– Muškarca, bez lika.

– Slika u ogledalu nije refleksija tebe, već tvojih misli i osećanja.

Na tebi je da tog muškarca uobličiš i da dopustiš sebi da ga upoznaš. To će kroz tebe, biti moja konačna potvrda. Odraz u ogledalu je alter ego tvojih mogućnosti. Paralelni svet, oslobođen

svih strahova, sudova, kritika.

– Kako sam dospao ovamo? – upita Sveimeni, vidno zbunjeno.

– Snagom svojih osećanja. Zarobljen si u sopstvenom umu.

Osetio je kako istupa iz međuprostora, njemu se više nije mogao vraćati. Balans je narušen.

– Spreman sam! – reče i krenu u pravcu ogledala.

Otvori oči i osvesti se. Zauvek.

LJILJA

Mislim kako je bilo toplo letos na Hvaru. Kupali smo se na divnoj plaži, koju smo zvali plaža kod krsta. Tamo, na tom stenju, upoznao sam Ljilju iz Novog Sada. Od moje Ljilje sam ukupno dobio dva pisma:

„Mili,

Draže bi mi bilo da mogu sa tobom razgovarati, a ne pisati pisma, jer ona za mene predstavljaju teret, na koji moram da se naviknem. Mnogo me obradovao danas razgovor sa tobom, bila sam radosna celo poslepodne, ali veče je strašno, jer ja sam navikla da izlazim stalno i da se lepo zabavljam, a sada mi je prazno i dosadno, zato što želim da budem sa tobom. Da si samo, mili moj, znao koliko sam te želela u subotu kad sam se vraćala kući iz Beograda, nikad me ne bi pustio da odem.

Mnogo te pozdravlja i ljubi

Tvoja Ljilja“

Posle četiri dana dobio sam drugo pismo. Očekivao sam ja takvo pismo, možda ne tako brzo, ali siguran sam bio da ću ga dobiti.

„Mili,

Oprosti, ali moram ti ovo reći, ne mogu više da se viđam sa tobom. Možda će te začuditi, tako odmah, odjednom, ali ne želim da te još više zavolim. Neću da razmišljam koliko će te ovo

pogoditi ili ne, da ne bih promenila svoju odluku. Mislim da je ovo dovoljno i da ćeš shvatiti da neću o tome više da razgovaram. Vreme koje smo proveli zajedno ostaće mi u lepoj uspomeni. Nadam se da ću i ja uskoro postati jedna, lepa, tvoja uspomena i da ćeš sećanje na ovo leto vezivati za moj lik i samo toliko i ništa više.

Mnogo te pozdravlja

Samo svoja Ljilja”

Duša mi je bila čista. Znao sam da je naša veza bila nemoguća. Ljilja mi je pomogla. Ona je imala snage. Drhtim od zime. Pisma više ne čitam. Znam ih napamet. To je ovde u vojsci moj očenaš, moja molitva. Razmišljam o jutru, o prvoj cigareti uz muziku sa razglasa: „Mara, mara, maramica ostala u travi i mi bi se izgubili, da se nismo zagrlili”.

PREPOZNAVANJE

– OHOLOST POSTOJANJA – visoki pjevač najavljuje vlastitu skladbu i grbi se nad mikrofonom.

Izgleda da se sprema oblizati ga kao sladoled. Gitarist u premalenom sakou ovija se oko svog instrumenta. Oči pod ravno odrezanim šiškama sjaje mu poput smaragda. Tonovi stižu polako, žice prebire jednu po jednu. Glazba me ubada kao čioda, posežem za pićem da ne bih vrisnuo.

– **Preskočili smo povijest jer smo ljudi drskosti...** – raspukli glas šišti lokalom.

Žamor gostiju se gasi. Samo cigarete i dalje nepokolebljivo nastavljaju dimiti.

– **... I kad prožvaćemo lišće ona će nas voditi.**

Umjetnik se lijevom rukom drži za stalak, a desnom, proračunato, skida sunčane naočale s nosa. Ukazuje se masnica pod okom. Mogu osjetiti drhtaj prisutnih žena.

– **Slike opšivene snagom koja stiže s Izvora...**

Gazda se napokon dosjetio da može i prigušiti svjetlo.

– **... Tamo gdje se nešto stvara, čim se prvo razara.**

Osjećam vampirsku ruku na ramenu, ali ne podižem glavu. Gitarito ušmrkava suzu i prelazi na akorde refraina. Pojačava dinamiku, razvija dramatiku.

– **Trube vrište, a krv lipti** – pjevač se penje u falset – **u tom te prepoznajem.**

Opazam da mu je otkopčan šlic na plišanim hlačama. Pozurio se s WC-a u nervozi prije nastupa.

- Ljubav opstoji k'o kaos ili vjetar plovi nijem.

Dugi nokti prodiru mi kroz košulju, zabijaju mi se u kožu. Ni to me ne može odvojiti od pjesme.

- Da, zakopao sam prsten, prastaru relikviju...

Gazda obazrivo, nenametljivo prilazi mom stolu. Vino s poslužavnika premješta na plohu preda mnom. Poznaje me, zna da ću ga bez pitanja popiti i, naravno, poslije platiti.

- ... Pa sam zapišao trnje vukodlačjom revnošću.

Ni nezgrapna upotreba riječi u zadnjoj strofi ne narušava moj zanos. Vlasnik ove opskurne točionice izvještio se u tome da baš svaki četvrtak pronalazi i angažira izvođače koji pjevaju o mom životu.

Dugonja opet vrišti refren. Njegov doživljaj ljubavi isto-
vjetan je mojem. Pjesma završava namjerno izazvanom mikro-
fonijom. Aplauza nema, svi su šokirani, potreseni.

Natačem vino u čašu i napokon prepoznajem pritisak na ramenu. Sandrine stoji nada mnom, šminka joj je, vidim, smiješna.

Na licu joj se presijavaju šljokice, kao rasute zvijezde.

- Zar nećeš i meni naliti vina? - drhtavi glas posredno otkriva i unutarnji nemir.

Tri tjedna bez nje učinila su mi je još ljepšom. Sada se drukčije češlja, na stranu. Ovo joj bolje, mnogo bolje pristaje.

Hvatam je za ruku, smještam u svoje krilo. Čaša preda mnom sada je zajednička. Sandrine otpija. Slijedeću ćemo pjesmu proživljavati zajedno.

SPLAČINE SA ŠLJOKICAMA

Plastičan je bio bambus od koga su pravljene stolovi i stolice u toj kafani. Plastično je bilo i cveće na stolu, i njene usne i njena kosa. I mobilni telefon sa kojeg nije skidala pogled i prst je bio od plastike. Plastična je bila i kaldrma te ulice. Pravu kaldrmu su smestili u muzej, pod stakleno zvono. Ekolozi su zvali o nerazgradivosti plastike, a ja sam se pitao kako je ljudski kusus uspeo da od tako trajnog materijala stvara tako kratkotrajne stvari. Zgrade, ulice i stabla, nameštaj i kašičice, pesma i reč... Sve je odavalo sopstvenu kratkotrajnost. Svet je postao jeftin.

Devojke su učile da što bolje naplate materinstvo. Pijani dečaci su gnevom bojili noć. Opijeni dosadom i sopstvenom maloumnošću, prosipali su snagu kao pijanice novac, ponoseći se svojim neartikulisanim govorom. Plašio ih je ceo svet. Strah im je strujao žilama i terao ih da se zbiju u gomile i da sikću kao hijene u čoporu. Kupovali su šarene igračke, kako bi oterali usamljenost. Prazni i bezdušni, nisu mogli podneti ni trenutak tišine. Ugledali su se na pobednike. Zavideli su im. Učili su od njih. A svet beše tako ustrojen da su pobednika krasile sve osobine suprotne dobroti.

Koristio je Darvina i Isusa pravdajući svaki cilj. Bio je sav sazdan od licemerja. Pobedničkim autoritetom imao je šta da preda naraštajima – potpunu ljubav prema zlobi. U tom kazanu ljudskih izlučevina, sve je manje bilo onih za koje se vredi boriti. Jedino je kurva bila poštena.

Nakon desetočasovnog nošenja džakova sa cementom, dronjavi dečak se uputio ka rezidencijalnom naselju. Koraćao je razdraganim korakom, kao da mu leđa nisu bila satirana teretom. Na pola puta je svratio na pijacu i prljavim rukama, prepunim posekotinama, prosledio je svoju celokupnu zaradu u zamenu za prelepi buket cveća. Verovatno nije bilo jaćeg kontrasta od njegove neuredne pojave, iscepanih pantalona i znojave majice i tog velićanstvenog buketa u njegovim rukama.

Kada je stigao pred njenu, velelepnu vilu, zubima je poneo buket uz staro, veliko stablo, koje ga je vodilo do njenog prozora. Kako ga je šuštanje lišća najavljivalo, njen blistavi osmeh je obasjao ogledalo pred kojim je češljala svoju predivnu kosu. Potrćala je ka prozoru i susrela se sa njegovim vragolastim pogledom. Delili su zaljubljenost nekoliko sekundi, velikih kao sve vreme sveta, dok on nije skoćio sa drveta, bežeći pod plostunom kuhinjskog pribora i uvreda njene bake. Zasipala je kletvama njega, njegovu porodicu, klasu i rod, a on je bežao ka kapiji, veselo se osmehujući.

Sjaj u očima i radosni osmeh odavali su njegovu beskraju sreću. Devojćica ga je pratila sa prozora zaljubljenim pogledom i osmehom koji je nemoguće sakriti. Ništa na svetu, za njega, nije posedovalo veću vrednost nego taj trenutak.

IGRA ĆUTANJA

Pomućene svesti dolazim na mesto na kom ću te možda ugledati. Bar na tren, na nekoliko minuta, u kojima možeš da mi dokažeš da ti je stalo. Da nisam samo ja ona koja čeka, ona koja strepi ili stremi. Ona koja, kad hoće, ume u emociju da preobuče želju. I evo me tu sam. Nema te još. Pričekaću par trenutaka, koji mogu biti satima dugi u mojoj nemoći da shvatim da je vreme relativno i negira sva moja trajna osećanja.

Tu si. Tvoja pojava boji moje nemire. Posmatram tvoj daleki pogled, skrenut od mene, od drugih pogleda, cigaretu koja dogoreva u ruci. Razmišljam da ti uputim par reči. Ne, ovog puta ti ništa neću reći. Nastaviću da igram igru ćutanja. Setiću se onog rukovanja, uzvraćenog osmeha i pokušaja da ti kažem nešto više od one, nedovršene rečenice.

Koliko je njih tebe čekalo. Koliko njih mene čeka. A i dalje smo sami. Nema odgovora na nepostavljena pitanja. Vidim umor u tvojim očima, a mene danima od sna deli samo jedan tvoj dodir. Moja nesigurnost i tvoje nametnuto ćutanje tvore venac od želja, kojim će u nekom, samo nama znanom svetu, jednom biti nagrađen moj trud, moje – tebi darovano vreme.

Zatvaram oči i osećam taj prvi poljubac koji pečati naše kovertе voskom duša, koje su se negde prepoznale. Osećam tvoje dodire na vratu, grudima. Prelamanje svetlosti koja isijava iz naših nemira, označava početak kraja obožene želje.

Na tren – prekid. Belilo ekrana kompjutera mi otežava koncentraciju. Uzimam miša i otvaram prozor. Opcija: „odjavi se”.

Ostaješ u virtuelnom svetu komunikacija u gomili „prijatelja“ na jedno vreme sâm. I znam da opet nismo ništa jedno drugom rekli. I znam da su reči nekad suviše. I vraćam se tebi, već za neki tren.

Moram da odmorim.



PAD

Kunem se da se ne mogu tamo vratiti u ponedjeljak. Dok ja skoro svaki dan umirem i ležim u krevetu od bezvoljnosti, mišićne slabosti i opće malodušnosti, pluća su mi izgorila, ne mogu disati i srce mi brzo lupa, kad izađem na ulicu, u mene gledaju kao da sam čudo – jer više ne znam ni hodati, ni kuda trebam gledati. Oči mi škilje, jer sunce obično ne vidim dani-ma, pa ni tjednima.

Kada otvorim usta, iz njih često prvo izađu samo neki zvukovi – može biti da me se ljudi i boje – a onda tek mogu lagano početi govoriti kao čovjek. Ništa pametno, samo svakodnevne floskule koje si vjerojatno čuo već tri puta ranije, jer se bojim išta svojega prebaciti preko usana. Bojim se.

I dok ja ličim na spodobu i ne može me više gledati ni vlastita majka, ti si svjež kao uvijek i proveo si ove dane, živeci, upijajući boje i svjetlost, čitajući o idejama za koje nisi znao. Takve sam ja karte dobila i prije i poslije dana kada si bio moj i takav si i ti bio sa mnom i bez mene. Sada si sretan i potpuno uvjeren da je to što si odlučio bilo ispravno i ja ti svakog dana sve više pomažem u tome. Ne mogu ni danas bez unutarnje reakcije vidjeti sliku tebe, s rukama oko vrata, ili čega već, neke djevojke, kako god bezazlena ili značajna bila.

Ipak, u svoj, toj čežnji i pogledu na tvoje još uvijek tanko, svježije obličje, ne može me utješiti ništa kao to da sam ja, jednostavno duboka kaljuža u koju nitko ne bi smio ni htjeo upasti, a ti kao ptica lebdiš, zalijećeš se, ili lagano mlataraš krilima mirisnim nebom života – od niskih letova, gdje zrak miriše na vlažnu zemlju i ponekad na neko nježno cvijeće, do onih visokih, gdje te Sunce intenzivno prži, a sâm zrak ti ne dâ da dišeš i jedino što osjetiš je tanki miris ozona...

KIŠNI DAN

Kiša se igrala na njegovom prozoru. S čežnjom je pratio te, nebeske suze, kako klize niz staklo i nestaju u barici koja se stvorila na limu. U sobi je bilo mračno. Samo se čula lagana izvedba „Blue in Green”, Majlsa Dejvisa. Pojačavala je njegovu usamljenost i prisjećala ga koliko je zapravo tužan. Nadao se da će čuti korake na stubama, osluškivao je. Ništa. Ponekad bi se čulo otvaranje susjednih vrata, škripa baglama i to je sve.

Spustio se na krevet, ne skidajući pogled s prozora. Iz očiju su mu potekle suze, nije bio sâm, bile su s njim i te čarobne kapi kiše.

Znao je da je gotovo. Ona se neće pojaviti. Nije ju osuđivao. Valjda je to i zaslužio, jer ko bi nekog čekao vječno. Sjetio se svega što je činila za njega, svih njenih nastojanja da on bude sretan. Nervirala ga je njena neprestana sreća, onaj osmijeh i pogled pun ljubavi i iščekivanja. Mrzio je njen zvonki smijeh i način na koji mu se umiljavala.

Bila je uvijek tu, kada bi je pozvao. Znao je da će se pojaviti nakon samo jednog poziva. Došla bi i onda remetila njegov mir. Prstima je davala život svemu, onako razigrana sve je pretvarala u iritantnu sreću.

Uzeo bi je i s olakšanjem, gledao kako odlazi i odnosi sve boje sa sobom. Onda bi si natočio piće i uživao u svojoj tišini.

Ali danas, danas nije došla. Sivi zidovi su se nadvili nad njim. Glazba se pretvarala u škripu kočnica i zvuk sirena, tamo negdje u daljini. U glavi mu je odzvanjao njen smijeh, čuo je kako mu doziva ime.

Odjednom svi glupavi nadimci su postal tako slatki. Pogledao je na mobitel. Nije bilo poruke. Zažalio je na tren za svaku ignoriranu poruku.

Otvorio je inbox i počeo da čita. Do sada nije primjetio brigu u njima. Njoj baš nije bilo svejedno...

Tu noć na vijestima, nesreća – stradala mlada ženska osoba.

Na ekranu se pojavila slika. Gledala ga je onim svojim djetinjim očima koje su vrištale: „Volim te!”

Usne razvučene u topao osmijeh – poželio je da je poljubi.

Spiker je i dalje govorio o nesreći, ali on je vidio i čuo samo nju. Posljednji put ju je gledao. Izgledala je tako živo i veselo.

Sada mu je bilo jasno sve – nebo je za njom plakalo.

I nije odustala, ne bi nikada, ona ga je bar iskreno voljela...

A on, on je to tek sada shvatio.

Na nadgrobnom spomeniku zlatnim slovima je pisalo njeino ime. Spustio se na koljena. Da je bar to ranije učinio. Na ramenu je osjetio stisak njene, malene ruke. Grlo mu se steglo, suza je kanula.

Ipak, nije ga zauvijek čekala.

POSLEDNJA MISAO UPUĆENA TEBI

Još jedno pismo tišinom pisano. Još jedna želja u bol pretvorena. Poslednja misao upućena tebi.

Vreme nezaustavljivo prolazi. Pisma, tebi pisana, ostala su bez života i adrese. Sakupljam sećanja i u nevidljive reči ih pretvaram. Ćutim ih. Ne volim da pričam. Ne umem da ih kažem. To što ćutim, ne znači da nemam šta da kažem. Pišem i dajem čežnjom pisanim slovima neki, sasvim novi život i značaj. Sećanja su ista. Nema u meni mesta za zaborav.

Navike su se promenile. I svetlost Sunca je nekako drugačija, samo Mesec još uvek isto sija.

Znaš, i ja sam sve manje isti. Sve manje osećam da postojim. Ali tu sam.

Dođe noć i zagrlji me onaj stari Ja. Onaj bezbrižni i nežni dečak. Onaj sanjar koji na repu zvezde o tebi mašta. Osmeh. Muzikom se od tuge branim. Meni je tišina Meseca najčudesnija sonatina koja o tebi nežno priča. Spusti se sa prvim mrazom i obavije me ljubičasto-zelenim plaštom sećanja. Ne mogu pobeći od tebe. Ne želim. Tonovima sopstvene duše ja se obraćam onoj gore sili:

– Pomozi mi, svemogućí. Ne daj mi da utonem u zaborav. Zagledam se u zvezde nekad. Neočekivano ugledam tebe.

I pišem – neko novo pismo bez reči. Ukrašavam ga apstraktnim slikama mojih nadanja. Ali, ono ostane samo želja.

Pišem pisma bez reči. Samo belina papira. Samo nema tišina...

LJUBAV JE JAČA OD SVIH RATOVA

Noć je mirisala na pomorandže, nisam mogla ni da slutim da čovek koji mi prilazi sa grguravom, plavom kosom dolazi da me spasi. Vrlo brzo je postao deo mojih uzdaha. Želje od ruža, pretvorio u rascvetali buket strasti.

Bila sam nemirna u njegovim rukama i opet bih!. Bez griže savesti, obesno i vlažno krala noći, ispunjene željama i urlikom mladosti.

Tih, nesrećnih godina radila sam kao novinar, verovatno zbog britkosti govora, hrabrosti, a moj dragi, dobri otac je govorio i:

„Ludosti koja mi struji kroz krv”.

Povedoh svoje kolege, da obidu kraj. Vozeći se džipom u crvenom šeširu, vešto izbegavajući kasetna područja, vodila sam vesele razgovore. Niko nije mogao da sakrije jezu u svojim očima, gledajući predivne krajeve i slušajući priče teške, neljudske.

Krajičkom oka, ispod šešira, pogledah u svog grguravog plavušana, nije skidao pogled sa mojih kolena, prepoznah vulkane u njegovim očima. Uputih mu jedan osmeh, poročan, kako sam ga navikla.

– Kako je samo pao kao pokošen, a uvek smo misili da je tvrđava! Nije bilo bežanja od tvojih ženskih zamki – dobaci mi Tajson, gledajući u Grguravog.

Ušli smo u selo, krenusmo niz neravan, džombast drum. Kada nas ugledaše, musava deca se razbežaše, žene ubrzano zatvoriše krive, drvene kapije i selo za čudo odjednom utihnu.

Gore, blizu šume, zaustavimo džip, izvukosmo kamere, mikrofone iz automobila, krenusmo.

Prva ja, dotaknuh kapiju. Grguravi mi steže ruku, osećam kako greje moj mali dlan.

– Dobar dan. Ima li koga? Ne bojte se – viknuh ispod crvenog šešira, grlo mi beše bez kapi vode, isuši ga letnji dan, putovanje, razgovor, misli...

Niko se ne odaziva, tišina pojede strah, okolne planine se učiniše još veće ispod oboda šešira. Uđosmo u kuću...

Na podu sedi žena, obmotana čalmom. U krilu drži dvogodišnjeg dečaka, oko nje još troje, četvoro dece.

– Došla sam sa kolegama da snimimo priču o vašem mužu.

Ćutala je. Klimnula sam glavom, a kolege upališe kamere. Na njenom licu su ispisani trenuci strepnje, straha, grča, nesreće...

Pogledah prostoriju – stara, trošna sa malim glinenim posudama, ponekom prljavom prostirkom na podu, koju je najmanje dete vuklo sa sobom, dižući još veću prašinu. Pridoh mu i pružih ruku – dete pogleda u majku, ona odmahnu glavom, maleni spusti ispruženu ruku.

Tišina je bila tolika, da se obližnji potok čuo kako šumi u svom beskrajju.

Ćutali smo svi i čekali, da žena prospe svoju dušu i ispriča bar nešto, što bismo uneli u izveštaj. Nakon pola sata ćutanja, počesmo da pakujemo opremu i da izlazimo iz kuće jedan po jedan. Koraknuh preko kućnog praga, a ona izusti:

– Zar bi ti izdala ljubav svoju? Zar bi rekla bilo šta što bi moglo da tvom čoveku naškodi, u ovom zverskom, obezglavljenom vremenu? Pođi od sebe, pa postavljaljaj pitanja i drugima, sudi i ti i svi ostali i ja... – reče žena i povuče dim duvana, a bore na licu joj postase još izraženije.

Te večeri, nismo mnogo razgovarali. Teško je bilo saznanje da je vreme obezglavljeno i da ne možemo da utičemo na to. Možemo samo da radimo svoj posao hrabro i pošteno, da budemo bolji ljudi, da bismo bili bogatiji. Zato nam je život dao šansu da volimo i da kroz ljubav pokažemo kakvi smo.

Bacih svoj crveni, slameni šešir i videh moje drugare koji mi viču iz daljine:

– Šefice, hoćeš pomorandže ili vino?

– Nije važno – odgovorih, važno je da smo i dalje tu i da provodimo vreme zajedno, jer nam i onako ne piše na čelu kako se zovemo i koje smo vere, svi smo sazđani od ljubavi...

– Šefice, odoh ja u varoš, čeka me jedna vreła lepojka – dobaci Tajson.

– Bravo! – odgovorih mu ja – samo ćemo voleći svet oko sebe, spoznati i prebrođiti sve što nam život donosi!

– Ljubav je jača od svih ratova, navijam za mog druga Tajsona.

Pogleda me Grguravi, ponese ka sobi, ljubeći me mirisom jagoda.

– Ti nisi žena, ti si vatra i braniću te od svih ratova – prošaputa on.

A JA VETAR

Da sam krojač barem, sašio bih ti najlepšu kapu, da ti prelepu glavu čuva, da ti na pamet ne padne muškarac drugi. Ili da sam doktor, vakcinu bih izmislio da imuna postaneš na sve bolesti sveta i muškarce druge. A tek obuçar da sam, da najlepše crvene cipele ti napravim, ka meni kada ideš da ubrzavaju, a ka drugima koče.

A ja VETAR – lelujam grane slabe, ženama suknje zadižem, prašinu u oči bacam, kese prazne nosim i srca slaba hladim...

Ma i pas da sam, kraj nogu da ti šetam, na prolaznike kraj tebe lajem i rane ližem, kada te povrede... Mačor da sam lenji, barem, da ti u krilu predem, da ti poklonim osam života od devet svojih, meni i jedan bio bi dovoljan...

A ja VETAR – kažu VETAR jebivetar, što Suncu toplotu kradem, kiši bistroću mutim, Suncu toplotu hladim...

Tebi jedino ne smetam, dok kosu ti mrsim u krevetu, ti se jedina od mene sklanjaš u mome naručju, za tebe sam jedino i povetarac što ti lice toplotom miluje i orkan što te u visine uzdiže.

Za tebe sam i bura što lomove u srcu ti pravi i košava koju ostali mrže – jedino ti veruješ da ću da se smirim za tri sata, tri dana, ili tri nedelje.

A, voleo bih da sunce jesam. Mada mi samo ti govoriš da tvoje sam SUNCE – ti me tako i zoveš, često.

Znam da me lažeš, ja sam VETAR, ali me lažeš, jer me voliš.

Zato i ja tebe volim, ne lažem te.

PISMO BITANGE PRINCEZI

Mila moja,

Kada bih smogao snage da pogledam tvoj osmijeh na slici što leluja kroz maglovito svitanje, napisao bih ti pismo u kome bi krv iz moga srca pokazala svu toplinu moje duše koja živi za tebe.

Riječi su otrov od koga se ne umire, ali koje vuku duše u ponor nepostojanja, ako su krivo i nepravedno izrečene...

Možda bih ti rekao, u tim trenucima svoje slabosti, neku lijepu, toplu riječ koja bi te odvukla u carstvo mašte, magle i opsjene, riječ koja bi ti razgolitila treptaj plama koji gušim u strahu, da bi mogao razbuktati vatru, koju niko neće moći ugasiti.

Zato, neću ti ništa reći. Ostaću „mrtav i hladan” u svojoj misli koju spaljuju vatre emocija i neću te ni voljeti, jer strah je jači i od ljubavi. Samo ću gledati tvoju sliku sa beznadežnom tugom, utopljen u kurvarluke nepostojećih žena i njihovih laskanja. Neću ispustiti ni nijemi krik nemoći što bijah kukavica i ostadoh nedorečen i samo ću ti poslati blagi osmijeh, koji će proliti tugu kroz eter.

Možda će neka suza sa tvoga, umilnog lica skliznuti na jastuk, dok ti ruke u grču grle savijena koljena i pomislit' ćeš na neku bezosejećanu budalu „koja vara cijeli svijet”, pa i tebe i sebe.

Ne brini, proći će taj tren bola, jer istina je ostala nedorečena, neiskazana i skrivena u grču osmijeha, koji miluje uvojke na slici koja blijedi. Vjetrovi vremena će potisnuti sjećanja i

ostat' će samo tupa bol za još jednom izgubljenom nadom, koja vrišti nad besmisлом života.

Smijeh će se razlijevati kosmosom, a jedna duša će tugovati u svojoj usamljenosti i izgubljenosti, jer put ka sreći i ljubavi joj neprestano izmiče. Zlo koje lebdi iznad oblaka usamljenosti uživati' će u još jednoj, dobijenoj bici i hraniti se našim bijesom i suzama.

Ali, ipak, jednom, kada se bude sve završavalo i kada potonji klovn bude spuštao zavjesu, kada se sakrije iza paravana smrti, njegova tuga će proplakati sudbinom istine i žaliti za prošlošću. On će klečati na koljenima, zbog besmisla njegovog promašenog života, a ti ćeš se smijati, jer nećeš vidjeti njegovu tugu iza navučenih kulisa, uživati u sreći i životu sa nekim koji ti daje nade kroz svoju veselost i optimizam da je život lijep kao bajka, u kojoj bitanga uvijek završi iza rešetaka, a princeza se uda za... bundevu.

PRAG

Otišao sam na jedan dan, izgovarajući se tobožnjom posetom prijateljima u Minhenu. Bio sam pre tog odlaska čovek na službenom putu – dogovori u Gracu i želja da vidim Prag, Kopernika na Karlovom mostu, Bedžiha i Vltavu...

Taksista mi je preporučio nekoliko konačišta, ali sam insistirao na „Koruni”. Postojana elegancija, otmena patina i novčanica u pasošu za gospođu na recepciji. Nisam dobio traženu sobu – samo isti, prvi sprat.

Prolazeći kraj vrata sobe koju sam želeo, ugledao sam u njenim očima ono što sam u svojim slutio. Išli smo ćutke i zaustavili se na samom kraju hodnika – uzeo sam ključ iz njene ruke. Kreveti su bili spojeni, a televizor i radio emitovali su, još uvek, samo po jedan program.

Prećutala je mužu i pobjegla sa nekog seminarara, ponesena sećanjima na leto kada su u Pragu svirali Roling Stouns-i.

Šaptao sam joj, ispričao njenu lepotu... Sve je upila i postala prelepa: dočarao sam boju njenih očiju – raširila ih je u prozirna planinska jezera. Pokazao sam koliko je poželjna, strasno me je ljubila, svlačeći odeću lagano, izazovno, a onda je, uzdignutih ruku, gola, legla na krevet i pohotno razmakla noge. Rukama me je, potom, grabila za kosu i glavu mi privlačila na grudi, nokte zarivala u leđa... Strast i znoj... kasnije.

Probudio sam se u zoru, istuširao se, pušio... Spokojno je spavala dok sam otvarao vrata i odlazio – vozom za Grac. Nisam sreo Kopernika, ni Bedžiha, nisam šetao Karlovim mostom, ni čuo šum Vltave.

* * *

Sreli smo se u Budimpešti i nežno poljubili.

– Kako je bilo na seminaru?

– Bezveze, uobičajeno dosadno! Šta si ti uradio u Gracu?

– Gotovo ništa.

U hotelskoj sobi pokušao sam da je zagrlim – blago me je odgurnula. Bila je umorna, pospana i ubrzo zaspala. Otvorio sam prozor, pripalio cigaretu i posmatrao Budim na onoj strain Dunava.

Znao sam, sanjala je Prag.

Sutradan smo deci kupovali poklone.

HARMONIKA

Ispričaću vam jednu, sasvim istinitu, meni mnogo lepu priču...

Dvoje ljudi u zrelim godinama, u višedecenijskom braku – možda nećete verovati, još se vole. Vole se jače i više nego prvog dana, prolazeći kroz sve golgote ovog našeg, ružnog i tužnog vremena. Obični radnici, sa malim zaradama, u bedi i nemaštini novog nam vremena...

Ali, njih dvoje se jako vole, drže se za ruke i uveče kad su umorni od svega, on zasvira harmoniku, pa skupa zapevaju. Tako razgale dušu i daju sebi malo snage za novo preživljavanje, prisete se davnih, veselih događaja, bezbroj puta prepričavaju i slatko nasmeju.

Dodoše, kao i bezbroj puta do sad, u situaciju da ne mogu vratiti neki dug, platiti račune, a Boga mi, nema se ni nešto posebno pojesti... Zapelo, i nema se baš.

Odluče oni, da kao najvredniju stvar u kući, prodaju harmoniku – da se pregura mesec nekako. Dosadila, brate, beda i glad. Raspišu oglas i čekajući tako da im se javi neko, sede i tuguju. Oglasi se telefon i najavi se kupac harmonike da će doći da je pogleda.

– Hajde, dok nije stigao, zaszviraj ti nama poslednji put. Da nas želja mine. – reče žena.

I tako, skoro suznih očiju, čovek uze harmoniku, koja ih za tili čas vrati u lepe i srećne dane.

Nasmešiše se jedno drugom, zagrliše se...

U tom se pojavi kupac i upita:

– Da li je to ta harmonika?

Muž i žena se pogledaše, sporazumeše se pogledom, osmeh im obasja lica i muž reče:

– Jeste, to je ta harmonika, ali, slušaj, prijatelju, sedi ti sa nama da popijemo kafu, da zapevamo, a mi harmoniku, ipak nećemo prodati. Ona je nama bezbroj puta do sad život spasila, a kako smo se do sada snalazili bez tog novca i dalje ćemo...

POGLED PREKO STOLA

Za stolom nas je sjedilo petero. Ja sam željela da nas je dvoje – samo on i ja. Ostali su bili suvišni. Smiješila sam se onoliko, koliko je trebalo, pričala sam onoliko, koliko je trebalo i zamišljala kako bi bilo lijepo da svi odu. Svi, osim njega. Željela sam biti samo s njim. I zbog toga sam postajala sve više nervozna.

Iako smo krali poglede i dodire, nije bilo dovoljno. Zamišljala sam da se nalazimo na nekom drugom mjestu. U Meksiku. U Brazilu. Ili već negdje. Negdje gdje je toplo. Negdje gdje nas nitko ne pozna. Negdje gdje mogu reći ono što mislim. Negdje daleko. Možda bi i tada netko nepoželjan sjeo među nas. Možda bismo i tada pričali o nečemu što nas ne zanima.

Na tu mi se pomisao lice izobličilo. Ali, uspjela sam s dva osmijeha i jednim komentaram prevariti ljude za stolom. Za nekoliko trenutaka ponovno sam bila s njim na putovanju. Prolazili smo iz grada u grad, iz države u državu, iz pjesme u pjesmu. On nije imao pojma o čemu mislim. Bio je zadovoljan. Osjećao se dobro. A, onda je pogledao prema drugom stolu. I ja sam. Jer već dugo pratim svaki njegov pokret. I strepim pred svim neizgovorenim rečenicama.

Za drugim stolom sjedile su neke žene. Točnije, njih četiri. Sve su ga diskretno pozdravile, osim jedne. Ona ga nije pozdravila. Ona je spustila glavu. I nervozno presavijala slamku. On je čekao da ona podigne pogled. Ja sam čekala da umrem od muke. Osjećala sam da ga ona, za drugim stolom, najbolje

poznaje. Ona ga poznaje, onako kako ga njezine prijateljice nikad neće poznavati. I zbog toga ga nije mogla pozdraviti.

Kad je kratko podigla pogled, vidjela sam tople oči. Bila je nježna i lijepa. I ranjena. Prestrašila sam se tog pogleda, jer i ja tako izgledam, kad sam povrijeđena i tužna.

On je nekoliko puta pogledao prema njoj, ali ona više nije podizala pogled.

Naljutila sam se. Na njega. Isključivo na njega. Vidjela sam sebe na njenom mjestu. On ju je povrijedio. To je bilo jasno. Ona ga još uvijek voli. To je, također, bilo jasno. Barem meni. U jednom trenutku došlo mi je da ju zagrlim. Postala mi je nekako bliska. Bila je ono, što ću jednog dana ja sasvim sigurno postati. Njene prijateljice su se i dalje osmijehivale. Jedino meni i njoj ništa nije bilo smiješno.

Ostali za stolom, nisu ništa primijetili. Nije ni on.

TEBI, ANĐELE

Sada, ponovo na onom mjestu naših uspomena stojim sama, čekajući i nadajući se da ćeš doći.

Bilo je tiho predvečerje. Sunce je svojim zlatom kretalo na počinak, bio je to baš onakav, isti sumrak kao prije tvoga odlaska. A sada stojim sama i sjećam se naših davnih uspomena, naše ljubavi, koja još uvijek nije prošla, jer ona je neprolazna, nepromijenjiva. Nekako se blesavo smijem, nadajući se da usputni prolaznici u mojim očima neće vidjeti sjetu za prošlim, izgubljenim vremenima.

Predobro znam da je previše vremena prošlo i da našu priču ne možemo ponovo pisati, valjda je sudbini dosadilo gledati srca u tolikom žaru ljubavi.

Sve što sada mogu, jer nije moć u rukama mojim, jeste stisnuti šake i preživjeti ovaj život bez tebe. Nije to bilo sasvim usputno, prolazno, bila je to ljubav koja se pamti i ne događa više. No, netko tamo gore nije htio da potraje ta sreća i samo sam te gubila poput oblaka, što gube svoje kišne kapi, bez moći, bez prava na pobunu protiv sudbine. Da je to bila samo obična sebična ljubav, već bih odavno pronašla zamijenu za tebe, no to je bilo nešto mnogo više od ljubavi, bilo je to bezgranično povjerenje, davala sam ti u ruke, moć da me uništiš, a znala sam da nećeš. I samo si nestajao, ljeto je bilo na izmaku i koliko sam se god trudila zaustaviti ga, prolazilo je brzo kao vlak, a ja sam stajala na kolodvoru i čekala da se zaustavi. Nije se zaustavljao, jurio je dalje silovitom brzinom i sa sobom odnosio tebe, Jack.

Svakim si danom bivao sve slabiji i mršaviji, tvoje mišićavo tijelo postalo je vitko i bezbojno. Čak i takav, za mene si bio najljepši muškarac na svijetu. Danju sam bila s tobom jaka kao stijena, noću sam se slomila, noću je mjesečina jedina brisala moje rane, razapete na voljenoj duši. Nikada ti to nisam priznala, no ti si oduvijek sve znao. S vremenom je i vrelo mojih suza presuhnulo, bilo je to gore od suza, kao da je duša zarobljena u ljušturi skrivenih osjećaja.

Nisam znala kako ću bez tvojih usana, koje nitko nikada neće moći zamijeniti, koje sam najviše voljela. Bio si moj prvi i moj posljednji, moj jedini. I nikada se nisam bojala rastanka, jer nije rastanak taj koji boli, boli zagrljaj koji je možda posljednji, bole prazne riječi koje si govorio i koje sam se uzaludno trudila zapamtiti, boli noć, hladan vjetar, sudbina koja nas razdvaja. Bole uspomene koje nas tapšu po leđima, hvataju za ruke i tjeraju da gledamo nazad. Nije rastanak taj koji boli, boli kraj, boli sve ono što je moglo biti, a nije. I koliko mi sada bez tebe vrijeme ide sporo, onda je svaki dan prolazio brže, što sam više htjela da vrijeme stane, više je žurilo nezaustavljivo, svojevolljno, neukrotivo, prokleta svojevolljno. Ljubav nam je izmicala kao pijesak kroz prste.

Shvatila sam i tada, prije nego si otišao, da neću moći bez tebe, odlazio si nepovratno. Samo si zatvorio oči i nestao, tvoja je bol prestala, a ja sam klečala uz tvoj krevet i nemaš pojma koliko je suza palo niz moje lice te mrkle, proklete noći. Nemoćna, gledala sam kako se odaljavaš od mene, iz dana u dan bivao si sve dalje, a te noći bio si miljama daleko, a ležao si mrtav u mome drhtavom naručju. Oko sebe vidjela sam samo crninu, mrak, bez volje za sutra.

Dok su tvoje tijelo stavljali u grob, sa sobom si odnio moju dušu, odnio si ono što je činilo mene onakvu, kakva sam bila nekada. Bio si tako blizu, a tako daleko. Bio si mi bitniji i draži

nego ikada do sada. Opraštala sam se od tebe, kome je jedino bilo stalo, kome sam bezgranično vjerovala, koji si bio dio moga života, moga srca i moje duše, bio i ostao.

Bio si onaj za koga me vežu svi dobri i loši trenuci života, prošlosti, onaj koji će svijetu uvijek biti jedna velika nepoznаница, onaj koji je razvedrio život i mene samu, muškarac koji me mogao imati u svakom trenutku na svaki mogući način – muškarac koji mi nije suđen, a s kojim mi je suđeno da proživim najljepše trenutke svoga života.

Bio si tuđi, a svejedno moj, više nego ičiji. Kako bih te inače mogla gubiti, ako nikada nisi bio moj? I još i danas, sedam godina poslije, svaki dan navratim do tvoga groba, sjednem na klupicu i baš kao i danas pričam ti o nama, toliko da ne zaboravim, da ne zaboraviš. I još i danas u tišini dozivam te, osjećam da si tu, ali nisi, ne mogu te dotaknuti, namirisati tvoje tijelo čiji sam miris tako dobro znala, ne možeš me zagrliti i otjerati ovu bol koja me proganja.

Ti još i danas možeš moje suze pretvoriti u smijeh, samo kada se sjetim te ljubavi. Proganjalo me je prokletko kajanje svakoga dana otkako si otišao, zbog tebe s kojim mi je život prokockao sve šanse, a da te nisam upoznala, šanse bi već odavno bile prokockane.

Previše je bolno svake večeri ostajati budna do kasno u noć i razmišljati o tebi, o tome koliko mi nedostaješ, o proklesoj daljini između nas. I nikome više ne pričam o tebi, svi su te već davno zaboravili i svi su shvatili da smo zauvijek razdvojeni. Bili smo mi rijeti, pravi, ali vrijeme je bilo pogrešno, samo jastuk zna koliko sam suza isplakala bez tebe i samo jastuk zna koliko je suza palo niz moje lice te mračne noći.

Sjećam se da je padala kiša, barem nisam plakala sama i mjesec je nekako tužno titnjao, povremeno se skrivajući iza oblaka, da prikrije moju tugu svijetu. Tako je noću, ljubavi, a

ni danju nije ništa bolje, danju te tražim među svima, među oblacima, jer znam da pripadaš njima. Tražim te u vjetru što mi mrsi kosu i u suncu što me grije, kako si me ti nekada grijao svojom ljubavlju. Ne mogu te naći, iako živiš u svakoj mojoj suzi, u svakom treptaju oka i uzdisaju. Zaglavljena između vlastitih snova i surove stvarnosti u tišini najcrnije noći, nazivam se tvojom, a zapravo ne pripadam ni tebi, ni sebi, ni nikome.

I više nema nas, nema naših uzdisaja, ostaje samo tiha patnja na usnama, prazna sjećanja u mojim mislima i jedna nestretna priča, anđele moj.

I OVOG DECEMBRA

Crvena, žuta, zelena, pa opet crvena – žmirkaju sijalice na novogodišnjoj jelci. Mladi plamen vatre u peći proždire drvo, kao što mene sećanja proždiru, posmatrajući tu novogodišnju jelku.

S prepunom pepeljarom opušaka nekih jeftinih cigareta, kupljenih na obližnjoj trafici, flašom skupe vodke u rukama, koja ima ukus čežnje i miris jedne drugačije zime, prepuštam se tom plamenu.

Boli me, ali navikao sam na tu bol. Posle toliko, u nepovrat izgubljenih godina, izgorelih u nekom, sličnom plamenu strasti i ljubavi, naučio sam da se sećam. Neko je rekao da je sećanje kao ponovni susret. Ponekad poverujem u to. Ponekad još uspem da okrenem kazaljke sata na jednu noć u zavejanoj Moskvi...

– Da li se sećaš, krasivaja maja?

Reci mi da se sećaš. Reci mi da nisam sve to sanjao. Posle toliko godina, posle toliko votki, ne mogu biti trezveno siguran. Reci mi da sam te voleo te ponoći. Reci mi da si me volela te noći, dok su crvena, žuta, zelena, pa opet crvena – žmirkale sijalice na novogodišnjoj jelci.

Reci mi da se sećaš, milaja maja, Crvenog trga, jer ja se sećam. Kako da se ne sećam? Pa uši su mi još uvek pune tvog crvenog karmina. Nisam se kupao od tog decembra, ne želim da te sperem sa sebe.

A sad... Sad sam starac čija se kosa beli kao kule Kremlja tog decembra. Sad sam starac, zavejan sećanjima kao Moskva

snežnim pahuljama tog decembra. Sad sam starac kome se iz očiju željnih tvoga lika iskradaju suze, kao što si se ti iskrala iz mog zagrljaja i više te nisam pronašao.

A tražio sam te. Tražio sam tvoje korake po Arbatu, ali zalud, sneg ih je zatrpao. Tražio sam tvoj mirs u krošnjama drveća, ispod kojih smo čitali Jesenjina, tražio sam odraz tvog osmeha na talasima Moskve. Nije te bilo. Okretao sam se za svakim crvenim šinjelom, ali nijedan nije bio tvoj...

Milaja maja, i ovog decembra tražim tvoje prste u mojoj kosi i u mojim, još uvek neurednim džepovima. Milaja maja, i ovog decembra tražim tvoje usne na mom vratu. Milaja maja, i ovog decembra crpim neiscrpne uspomene iz moskovskih ulica. Milaja maja, i ovog decembra čekam te na stanicama metroa.

Ali, tebe nema... Samo neke druge žene, neki drugi ljudi.

Milaja maja, i ovog decembra šapućem na ruskom da te volim, spuštajući jedan cvet na hladan mermer tvoga groba...

PRELAZAK

Sunce je svojim zlatnim tonovima okupalo obronke planine koja se nalazila ispred mene. Mrak je uveliko počeo da je obavija, donoseći neku zloslutnu tišinu. Iako je celoga dana šuma bila puna raznih zvukova, kako je mrak dublje ulazio u šumu, sve se stišalo. Nije bilo cvrkuta ptica, sve su otišle na počinak. Samo su se noćne grabljivice pripremale za lov. Sa tegobom u grudima, ušao sam dublje u šumu, a mesečina je ustuknula pred ogromnim hrastovim krošnjama. Čuo sam zavijanje vukova u daljini i neka nelagodna jeza mi je prodrimala telo. Iznad mene se vinu sova i odlete negde visoko iznad hrastova.

Gazio sam lagano i odmerenim koracima, jer je zemlja još uvek bila mokra od kiše koja je prethodnih dana padala. Sunce se tek danas promolilo izvan oblaka i pokušalo da prenese svoju toplotu na zemlju, ali je omanulo u tom pokušaju, pa se stidljivo povuklo na počinak, ustupajući mesto mesecu i njegovim svetlim pratiljama. Želeo sam da se brže krećem, ali to je bilo nemoguće jer su se ispod mojih nogu smenjivali kamenjar i zemlja. Malo sam proklizavao kroz čistinu, malo hodao uspravno, ali sam uspeo da izbijem na jednu čistinu koju je mesec okupao svojim, bledunjavim svetlom.

Čuo sam žubor vode, i pokušao da odredim iz kog pravca dolazi, pa se uputio prema njoj. Uska reka je presecala livadu, praveći srebrnu zmiyu po tamnoj travi. Mesec se zlokobno ogleđao u njoj i podsmevao se ludacima koji kao ja tumaraju ovim stazama u nevreme. Ponovo sam začuo vukove kako zavijaju

negde visoko u planini. Nije me bilo strah. Želeo sam samo da odem, da pobegnem od sveta, da zaboravim svoju tugu.

Nisam mogao više da gledam nepravdu i da trpim druge da muče i ubijaju. Za rat je još uvek bilo rano, pa sam rešio da se sklonim od svega, dok ne dođe vreme da neprijatelju zarijem mač u grlo.

Nekoliko dana ranije su napali naše selo i odveli moju dragu. Tek smo se bili uzeli i uživali smo zajedno. Uleteli su kao furije, sekli su nemilosrdno sve ispred sebe, a neke kuće su i zapalili. Pokušali smo da im se odupremo, ali uspeli su da povedu sve žene i decu sa sobom. Decu smo te noći pronašli nešto dalje od našeg sela, poklane i nabacane na gomilu. Mali udovi bili su osakaćeni, nekome su falile ruke, nekome glava. Miris krvi je ispunjavao vlažnu noć, a kiša je u potocima slivala krv i vodu.

Sa gađenjem smo nastavili dalje da tražimo žene. Toliko sam želeo da nađem svoju ženu, da mi se obilo o glavu. Lepo su stari ljudi govorili da naše želje mogu nadvladati razum. Požurio sam daleko ispred kolone izranjavljenih muškaraca i naleteo na nago telo žene koje je ležalo mlitavo, okrenuto licem prema zemlji. Nešto me je preseklo u stomaku i pao sam na kolena pored nje. Duboko u sebi sam znao da je ona i to me je najviše i plašilo. Nisam smeo da joj podignem glavu. Nisam želeo da to bude ona.

Čuo sam grupu naših kako kreću uzbrdo, svako tražeći svoje najmilije. Suze su mi se slivale niz lice, dok sam hvatao kosu žene, koja je bila blatnjava i krvava. Drhtavom rukom sam je podigao malo od zemlje, i sledio se od njenog ukočenog pogleda. Plave oči su bile ispunjene užasom i strahom. Iznad levog oka joj je bila zgrušana krv. Okrenuo sam je celu prema sebi i stavio u naručje. Silovali su je, a onda je ubili. Naše dete, koje je nosila u sebi, umrlo je sa njom. Jedna nejak a duša, koja još nije ni ugledala svetlost dana, bila je već slomljena. Jedno,

maleno telo koje je moja krv i nastavak mog potomstva je nestalo zauvek sa njom.

Suze su mi se slivale baš kao kiša i krv, koja je spirala ovu tugu... Srce mi je prepuklo od tuge... Želeo sam samo da ustanem i da je odnesem negde daleko, gde će se probuditi... Ali njene oči bile su nepokretne, gledajući u jednu tačku užasnuća. Bez onog sjaja kojim je mene gledala. Bez osmeha na usnama kojim me je čekala kada se vraćam iz kovačnice... Nisam želeo da joj zauvek zatvorim oči, ali nisam ni mogao da prestanem da gledam u njih. Sav taj užas koji je doživela, u meni se pretvarao u mržnju. Nekako sam skupio snage da ustanem i poneo je sa sobom prema našoj kući. Koraci su bili teški, olovni... Sve je bilo pusto...

Na pragu kuće mi je prošlo kroz glavu da sam ostao sam. Bez igde ikoga... Samo sam nju imao... Uneo sam je unutra i oprao od blata i krvi. Obukao sam joj belu, lanenu haljinu i napravio joj venac od cveća i stavio u kosu. Izgledala je kao vila. Čak i mrtva bila je prelepa...

Raku sam iskopao brzo, jer je zemlja bila mokra. Sahranio sam je iste te noći na groblju, nedaleko od naše kuće. Na grob sam položio svo cveće koje sam mogao da nađem u blizini. Krst sam joj napravio od dasaka koje sam skinuo sa praga kuće. Prag mi nije bio potreban, kada nije imao ko da ga prelazi.

Tada se nešto u meni prelomilo... Odlučio sam da odem...

Da se sklonim negde i sačekam početak rata... Samo što dalje odavde... Nisam mogao da trpim bol zbog njene smrti... Iz misli me je prenulo zavijanje vukova... Bili su blizu. Podigao sam glavu i ugledao ženu koja je sedela blizu mene i plakala. Imala je belu haljinu i venac od cveća u kosi. Pošao sam prema njoj, želeći da se uverim da moja draga sedi ispred mene. Žena podiže pogled i nalet razočarenja mi preplavi celo telo. Nije bila ona. Nijedna nije kao ona.

– Sedi pored mene – reče mi uzrujano.

Seo sam i ćutao. Bio sam ljut na bogove što mi je nisu vratili, nego se ovako poigravaju sa mnom.

– Čula sam tvoje misli i srce mi se steglo... Želim da ti pomognem da zaboraviš ovu tugu i da se pridružiš svojoj ženi.

– Kako? – pitao sam, iako sam znao da je jedini način smrt.

– Mogu da te odvedem do nje, do mesta gde možete biti srećni sa svojim detetom. Da li želiš to?

– Naravno. Bolje mi je u smrti da budem pored nje, nego da provedem život bez nje.

Uzela me je za ruku, kao malo dete i povela duž reke. Zašli smo kroz neko, gusto lišće drveća, koje je prelamalo svoje boje, gubeći svetlost mesečine i primajući svetlost sunca, koje se rađalo.

Ne znam ni koliko smo hodali, ni gde smo sve prošli, samo sam u trenutku postao svestan nekog prostranstva koje je bilo ispunjeno svetom. Ženska prilika mi je pustila ruku i zakoračio sam napred.

Ugledao sam ženu u belo haljini sa detetom u ruci kako mi maše. Pohitao sam prema njoj.

Plave oči i osmeh kojim me je uvek čekala. I sada me tako dočekuje, sa našim detetom u naručju. Bez hladnog pogleda. Bez užasa u očima. Bez straha na usnama. Sa jednim malim anđelom u rukama. Sa pogledom koji pokazuje sreću što smo zajedno na nekom drugom svetu, na nekom drugom mestu, bez tuge i bola...

Bar smo ovde porodica i srećni. Jutarnje sunce je obasjalo naša nasmejana lica, srećna i zadovoljna zbog blizine i ljubavi, koja je isijavala oko nas...

MOJ KOLODVOR

Kišno poslijepodne. Pusti grad. U jednoj ruci crveni kišobran, u drugoj bijela, svilena traka. Krenuh do željezničkog kolodvora u nadi da ćemo se nakon pet godina ponovno sresti. Skrenula sam na trenutak u obližnji kafić, kako bih ispila šalicu toplog čaja. Za pola sata bila sam spremna za svoj zadatak – pronaći njega.

Nekoliko koraka dijeli me od staništa mojih uspomena, mojega prvoga iskustva, moje prve želje za putovanjem.

Prišla sam mu sa dostojanstvom i s dozom straha. Otiđoh do perona broj pet. Blagi osmijeh, osmijeh kakav sam posljednji put imala prije dugih, pet godina, napokon se pojavio na mojim usnama boje višnje. Neko vrijeme sjedila sam na staroj klupi i promatrala siluete ptica kojima je magla bila tek jedna od lakših životnih prepreka. Godila mi je ta svježina, ta čudna atmosfera.

Mrak. Ne vidim ništa. Osjetih nečije ruke na svome licu, poznati dah na vratu. To je on, sigurna sam.

– Vratio si se – rekoh sa dozom uzbuđenja i malim osmijehom.

– Da, jesam. Čekala si me? – upitao me onim tonom kao da već zna odgovor.

Stao je ispred mene, nekoliko trenutaka promatrao me svojim, neodoljivo plavim očima i mojim zastarjelim tragom na usnama, te zagrljio najjače što je mogao.

– Nemoj me pustiti, molim te. Jedan kratak zagrljaj nije dovoljan.

– Prošlo je pet godina otkako sam te posljednji put vidio, nedostajala si mi – rekao mi je i zagrlio još jače.

Uživala sam nekoliko trenutaka i onda odvrtila:

– Ako sam ti nedostajala, zašto se nisi vratio?

Umjesto riječi, kao odgovor dobila sam poljubac. Sočni poljubac.

Ponovno sam se osjećala voljeno, sretno, zadovoljno; kao da pripadam našoj priči; kao da sam njegova. Htjela sam ga upitati hoćemo li pobjeći zajedno, što dalje od ovoga grada i ljudi, ali njegov jezik bio je brži.

– Savršen trenutak.

– Hajdemo plesati na kiši – predložih.

Pokušao je oklijevati, ali moje ruke bile su brže. Povukla sam ga prema sebi, odgurnula nekoliko koraka ispred i zagrlila. Tiho sam pjevušila jednu, njemu vrlo poznatu melodiju – našu pjesmu. Podignuo me i okretao oko svoje ose. Nisam se mogla prestati smijati.

– Znaš, najljepša si kad se smiješ – istog trena me poljubio.

– Volim te – rekoh.

Obuzele su me emocije, ostadoh u šoku. Uzela sam svoju, svilenu traku i zaplesala poput balerine. Pridružio mi se. Zajedno smo, poput Betovena i Mocarta stvarali savršenu skladbu.

Nedugo nakon toga, čula sam zvuk vlaka. Odlučili smo pobjeći što dalje od bezdušnih ljudi, u grad snova, u Beč. Za sobom ostavili smo nove uspomene i renovirali stare.

– *Au revoir* – rekosmo utočištu, tužnim i sretnim događajima, uspomena i pravim ljubavima, te zakoračismo u novi svijet.

POSLEDNJA

Otkriću ti tajnu zašto ti više ne pišem izbljedjele riječi po pergamentima pokidane duše. Reći ću ti sad i nikad više:

Nemoj pitati zašto sam zatvorila sve svoje ladice i zaključala sve prozore kroz koje si gledao svijet...

Jednostavno je. dušo...

Onog dana, kad si metak od adamantijuma smjestio u moje srce i samurajski mač osvjetnika u moje grlo, prekinula se nit koja me vezala za tvoje struje i valove...

I sve riječi koje bih htjela reći isjeku se na oštricu mača i umiru prije nego se rode. I ono što sigurno ne znaš...

Tog, istog dana kad si trnje prosuo pod moja stopala, nisi ni slutio da ćeš ubiti svaki razlog za moja sjećanja... Da ćeš srušiti sve temelje mog desetog neba... Da mu se nikad više ne vratim i put ne pronađem.

Nemoj se pitati zašto ti više ne šaljem poruke po obzorju neba, jer vjetar nije više moje pero, niti su suze moja tinta... Ne postoje više riječi koje bi mogle da se otkučaju u samo jednom taktu srca koje je nekad umjelo da ti napiše pjesmu... Nikad ih tebi više pisati neće, jer svaki stih završi na asfaltu, pod tvojim nogama, ugušen u sopstvenim suzama. I nije više kao nekad, dušo...

Ukus prokislog vina u venama i dalje zna vratiti vrijeme unazad na jednu noć, kad su se želje i obećanja čičkala po nebu kao zvijezde, praveći moje novo sazvežđe... Ono koje si obrisao sa malo zagašenog kreča na duši, surovo kidajući korijenje prije nego je imalo šansu da poraste.

Ne brini, ja ću rat s mojim nemirom voditi, ja ću nekako svom srcu objasniti zašto je stalo u desetoj koloni bola, zašto je deportacija bila okrutna, amputacija bez anestezije, sirova...

Nema više, dušo, desetog stiha u mojim zenicama. Nema ni tebe u mojim molitvama, al' ne brini, pakt koji sam sa vukovima sklopila jedne zore i dalje će čuvati tvoje snove, tvoj mir i tvoju sreću...

U zamke za medvjede ću uhvatiti sve pohode tuge na tvoje periferije, nećeš se ti s njima kititi. I tu, na kraju mog uzglavlja, poslednji stih za tvoje beskraje... Poslednja molitva za tvoje nemire...

Da te od moje sudbine sakrijem, da se putevi više na istom jastuku ne ukrste, da me niko nikad više kao ti ne ubije, jer meni je lako uz tebe da vaskrsnem i sve svoje pjesme da ti opet napišem.

НА ОБАЛИ ЗЛАТА

На Обали Злата. Једна девојка у црвеној хаљини до колена, босих ногу, марширала је ка води. Смејала се као дете, убрзавајући ход од узбуђености. Дечији округли поглед шарао је по пучини, док је ширила руке и ногама, шљапкала по плићаку. Скакутала је, играјући уз неку измишљену музику. Ведро, јака, млада.

А онда, као пресечен, њен поглед се умири, тело стаде и ноге остадоше заривене у песак. Благиталаси су јој нежно додиривали чланке, а ветар је покварено ширио црвену хаљину. Грчила се полако, увијала тело и извијала га у најлепши плес који би очи могле да виде.

Смешила се женствено, заводнички. Руке су се упилитале и распилитале, бокови се кретали у ритму који је заповедао ветар. Окретао ју је и поново враћао, као што то чини партнер са балерином на сцени.

И време је постало прах пред њом, младом женом, која је плесала са ветром. Бретела хаљине лагано се спусти низ њено раме, чекајући на другу да је оставе потпуно нагу. Песма уз коју је играла и коју мора да је чула у својој глави, заиста поче у тренутку када се месец извукао из руку облака и затекао је голу на песку како блиста, као што би блистао било који други бисер у песку. Бисер у нечијим рукама, на нечијем врату је исти као и бисер у песку. Мада се овај други мало теже налази, али теже и задржава у рукама. Убрзано је дисала, покривена до паса једино водом и говорила тихо, све тише...

Шест година касније. Седела је сама над свеском у познатом бару на Обали Злата и записивала парцијално, реченицу по реченицу. Остављала би оловку при сваком крају реченице и узимала гутљај кафе. Затим би се загледала негде у даљину, уваливши се дубље у столицу.

Ко зна докле се простирао тај поглед? Тамо, у даљини назирало се светло Друге обале. Мистериозно је треперило, док се иза њега грациозно издизала Месечева планина.

Сваку би особу вукло усамљено светло на обали незнања, али изгледа да њу ипак није. Трагала је за оним иза, вероватно.

Њен поглед је био неухватљив. Између треперућег светла и стола за којим је седела простирала се мирна површина воденог огледала, најосетљивијег огледала на свету. Довољно крхког да би га мало јачи дашак ветра поломио. Није јој сметао тај недостатак ветрових тонова.

На неколико метара иза ње, неки момак окидао је акорде, трзао жице, певао стихове које је давно чула. Наравно, била је сувише добро васпитана да би пустила глас и запевала са њим. Само је учтиво отварала уста и наставила да пише. Попут дубореза, оловка је остављала свој траг на тим празним линијама у ритму песме.

Затворила је свеску, након неког времена, попила последњи гутљај кафе и почела да се придиже са столице. Гледајући је од позади, нико не би приметио њено, већ велико тело. Упутила је последњи поглед Месечевој планини преко треперућег светла и онда се окренула, показујући људима, који су седели иза њеног стола, округли повећи стомак и благи назнак меланхолије у очима. Затим се помало тромо упутила ка улици, носећи у свом, крхком бићу, два тела одједном, чудно радосно узбуђење и терет од милион година бола.

Штета, а није требало.

Седамнаест година пре

Осмогодишња девојчица на Другој обали, на Месечевој планини, гледала је како гори шума у заласку сунца. Она је јахала коња који се чинио превеликим за њено сићушно тело. Озбиљног лица, девојчица је стезала узде и јурила преко ливада.

– Пази да не паднеш! Хајде, сићи, одмори мало! – викала је за њом коврџава, црнокоса жена.

– Мама, пусти ме још мало! – бунила се девојчица.

Деца су у свему деца. Увек хоће још то мало, а док се окрену, постају изморени сопственом слободом. Тако и девојчица ускоро успори и коњ полако стаде. Мајушно тело се опружи на стомак, обгрливши животињу испод себе.

– Ти ми дајеш крила, знаш? Поред тебе се не плашим чак ни мрака.

А мрак је долазио са истока, лагано, врло лагано, поклапајући Сунце.

Седам година касније

По навици, девојчица оде до штале, оседла коња и одјури у своје пашњаке.

– Буди опрезна! Немој далеко!

– Мама! Нисам толико мала! – викала је за собом.

И није била толико мала, имала је чак петнаест година. Сасвим „довољно“ за једну девојчицу која ће сама одјахати у сутон.

Али ветар је био безобразан те вечери, најављивао је кишу. Она и њен пријатељ јурили су пребрзо, бежећи од ко зна чега, покушавајући да досегну ко зна шта. И можда је

баш то био разлог што се девојчица заборавила. Јер, било је већ касно и ноћ се немирно ваљала по трави, ношена ветром.

Олуја, која се изненада појавила и врло брзо нестала, оставила је за собом једног умирућег коња и једно сло-мљено тело без ваздуха да виче у помоћ. Однела је са со-бом крила.

Орлови су моћни, јаки и сами у својим висинама. Ипак, некима се деси да падну. Олуја која је прошла Ме-сечевом планином свим својим снагама се трудила да овог орла сруши. И срушила га је.

Годину дана касније

У сунчано подне девојка је ходала. Полако, опрезно, тромо. Црнокоса, коврцава жена гледала је своју ћерку како поново прави своје прве кораке и смејала се гласно, узбуђено и срећно.

Непуне четири године касније оставила је штап којим се помагала при ходу. Опростила се од мајке и занемарив-ши бол у левој нози, који је осећала и који ће осећати и много година касније, упутила се ка Обали Злата. Ходала је храбро као да јој ништа не представља препреку.

Једанаест година касније

На Обали Злата у јутро младог сунца жена црне, дуге косе, лежала је на јастуцима, на стомаку под балдахиним, отворене свеске, док се ветар играо изнад ње. Мала, црна девојчица је скакутала око ње, покушавајући да дохвати немирну, белу тканину.

– Мама, види! Мама, ја сам велика, већа од тебе!

– Видим, љубави! ‘Ајде дођи код мене, немој да паднеш.

Тада се окренула на леђа и девојчица јој се бацила у загрљај. Смејале су се ведро, глумећи да се голицају. А онда су се играле игре: „ко ће дуже да издржи, а да се не насмеје“ и, наравно, смејале се до бесвести.

Тада поче она иста музика као трачак прошлог времена. Мелодија коју ће сада поделити са једним малим, њеним бићем. Устадоше и ухватише се за руке и заиграше радосно. Мала Црна и њена мајка. Насмејане, лепе, срећне.

Чини ми се да су стотине година прошле од тада, када сам гледао своју ћерку и своју жену како играју испод балдахина. Да су векови прошли, од када је Она плесала оне ноћи за мене на обали и када сам је волео на месечини. И оно вече, када сам свирао, док је Она седела над свеском, замишљено, сада се чини тако далеким.

Наша Мала Црна је сада порасла и има мноштво својих прича да исприча.

А ми? Ми смо засигурно једна од њих.

Вечерас је поново пун месец. „Lady in red“ се још једном чује из звучника и оно што нам остаје је да се насмешимо. Ово је једна од тих вечери, када је живот прича о њој, прича за њу.

Године болова створиле су боре око њених очију. Ипак, осмех се и даље вијори. У њему видим девојчицу која је била. Јури на свом коњу, слободна и јака, попут орла. Гледам у њу и заиста мислим да смо успели, јер смо поред свега лепог створили и читав један нови живот, ново биће.

Цео наш, заједнички живот сам пратио њене уздахе, цео век сам се плашио да ће пасти, а није требало. Волео сам одувек и још волим једну, црну девојку која је пуна енергије и може све, па и да игра.

И то је оно што остаје на крају, једино што се рачуна, колико си плесао кроз живот, а ми... Ми заиста јесмо.

ИКОНА

Писак локомотиве губио се у даљини, воз је нестао у тунелу. Остала је празна железничка станица, а она сама на перону. Дуго је држала подигнуту руку у ваздуху, док су је сузе гушиле.

Знала је једно – *отишао је.*

Да ли ће се вратити, то није знала. Села је на оближњу клупу, пуну јесењег лишћа. Узела је неколико пожутелих листова липе и пуштала их да падну на земљу, док јој је дубок уздах парао груди. Није осећала хладан, јесењи ветар, као да је била окамењена. Страх је ледио њену душу.

Да ли ће се снаћи?, Куда га пут води? Све је неизвесно – размишљала је.

Кошмар се претварао у бол. Знала је да нема право да га задржи и моли да остане, знала је како му је било тешко, колико је трпео неправде, омаложавања, прекора...

А шта је друго могла, него да му пожели срећу и да га као орла испрати са крилима раширеним у непознато.

Била му је потребна слобода, промена места и друго окружење. Није смела да буде себична, да га, себе ради, спутава и моли да остане, баш због те велике љубави хтела је да баш она буде ветар који ће му крила оснажити.

Последњи поздрав, стисак руке и икона коју му је дала уз речи:

– Нека ми те она врати, а ти мени врати икону – као да вратише души мир.

Веровала је да ће бити та икона заштитник његов, јер се она њој увек обраћала и икона је чинила чуда. Тај спокој толико умири њену душу да се некако, кроз сузе, осмехну случајној пролазници. Спремала се да устане да крене, али није нашла снаге, хтела је да буде сама да још ћути и мисли о свему.

Случајна пролазница се врати и упита је да ли има сат.

– Не, немам сат, за мене је време стало – тихо прошапута Неда и задржа сузе.

– Немојте тако, пред вама је живот, видите како сте уплакани, вашег драгог те сузе боле.

Средовечна жена је села на други крај клупе и дуго се загледала у Неду.

– Знаш да га боле, не воли да плачем, то га много боли, обећала сам да ћу бити јака.

– Знаш, девојко, сузе су тешке, лакше је оном ко плаче, него оном због кога се плаче.

– Сигурно је тако, али ја бринем... – Неда као да одавнина познаје жену, поче јој се поверавати.

– Нама женама само то остаје, за све смо друго слабе, једино можемо да бринемо... Али, ти не брини, вратиће ти се вољени.

– Како знате зашто бринем? – мало у чуду упита Неда.

– Случајно сам пролазила стазом близу пруге и виде-ла младића који стоји на степеници и плаче, вероватно да си њега испратила баш ти ...

– Кажете, плакао је... А обећао је да неће и никад ни-сам видеда да је сузу пустио, имао је и превише разлога током боравка овде...

– Ех, мушки крију сузе ко змија ноге, зато је и остао на степеништу воза.

– Хвала Вам што сте ми то рекли, бар је своју душу сузама олакшао – сетно захвали Неда.

Имала је жељу да неком исприча све оно кроз шта је Огњен прошао, али оћута, зашто би непознатој жени причала о њему, чему то?

– Ја бих морала да кренем, а и хладно је и теби не прија овај студени ветар – мајчинским гласом посаветова Неду незнанка.

– У праву сте, руке су ми се следиле, а и време је да пођем – трже се Неда, промрзла од ветра.

Старија жена устаде, пружи руку Неди у знак поздрава и рече:

– Ја сам Петкана, у гостима сам код рођака, ако те некад пут наведе у Канаду, потражи ме и кажи да ти се драги вратио – уз осмех и стисак руке жена крену.

– Неда, ја сам Неда и хвала Вам, тако ми је пријало Ваше друштво – мало збуњено рече Неда.

Жена са пребаченим шалом, боје кајсије, врати се стазом поред пруге. Неда је, као за Огњеном, поново гледала за средовечном женом и мислила:

Петкана, што баш Петкана, можда због иконе св. Петке коју сам му дала, ето, баш њена имењакиња да ме утеши... У Господу ништа није случајно.

Као да се снага врати младој девојци, она хитро поскочи и промрзла крену кући. Трудила се да не очајава, да буде заузета послом и да се моли да Огњен успе, или да јој се врати, Господ зна шта је за њега најбоље.

Недеља за недељом и месец дана прође, Огњен се није јављао, вероватно да је био заузет тражењем посла, или није желео да је повреди и каже јој да се није снашао.

У кућу Нединих родитеља сврати комшиница која је све знала и бавила се преношењем вести, ма какве оне биле.

– Јесте ли чули, Илинка се удаје, води и ћерку и њу ће да уда, прежалила Видоја, напушта кућу и нек’ иде, нико је не воли – ко из топа исприча Јулка.

Неда, зачуђена том причом, остаде у чуду и сети се шта је све Огњен претрпео од те жене и то због куће која њој припада, као другој жени Видојевој.

– Огњена отерала, није хтео да се ожени оном њеном ћерком што је довела, а сад јој кућа не треба, сад ‘оће у господлук за трговца.

– Ми не бринемо за Илинкине планове, но, ако си за кафу да ти Неда скува, ако ниси, одмори, па настави да обавештаваш остале комшије.

Јулка прихвати да попије кафу и промени тему, поче о времену – како се спрема снег, како дрва није набавила...

Неда је неким крајичком душе осећала да је то за Огњена повољно, да се може вратити, ако чује да је Илинка отишла, имаће кров над главом и мир који је изгубио пре две године, кад му се отац упокојио.

Прошла је још једна недеља, а Неда хтеде да се нађе у послу и прође сокаком у коме је живела Огњенова маћеха. Прозлазећи поред куће, запази катанац на спољним вратима капије и као да одахну:

Отишла, заиста је отишла – неко олакшање, као камен спаде јој са срца.

Илинка није знала за Неду и Огњена, али је по сваку цену желела да уда Савету за Огњена, иако је знала да је он не примећује и да је старија од њега.

Неда је све то знала, Огњен јој је причао и био је због тога толико разочаран, да је једноставно морао отићи из тог места, како би осујетио маћехине намере. Знао је да Савета то жели и да би желела да се уда за њега, али је он у њој видео полусестру, јер је већ осам година она део породице. Није хтео да је повреди, да јој каже за Неду, већ је одбијао због осећаја сродства, иако у стварности нису били род.

Није могао више да одолева притисцима и омаловажавању маћехе да је он „млакоња“, да га жене не занимају, да није: „сачувај, Боже, неки болесник“.

Пао је и први снег, сокаци се забелеше, а цео крај доби изглед чаробан, као из бајке. Неда је волела зиму, није радила, био је викенд, па је фабрика била затворена. Волела је посао кројача, кројила је лепе моделе и била задовољна кад види готову сукњу или блузу. Директоров шофер је готове моделе одвозио у продавнице.

Млади шофер, Стеван, видно је био заљубљен у лепу и тиху Неду. Но, она то није хтела да чује, није јој се свиђао, био је некако превише слободан. Шалио се доста неумесно, а причало се да је био у вези и са удатим женама.

Огњен је био сушта супростност, сваку реч је бирао, трудио се да буде увиђајан, да никога не повреди, обраћао се свима са поштовањем. Није имао стални посао, повремено би га позивали у фабрику, кад би требало да се роба испоручује на више места, а Стеван не би могао све да постигне. Тако га је Неда и упознала, није га довољно познавала раније, јер се он одскора доселио у кућу коју је његов отац наследио од тетке, која није имала деце. Пре тога је живео у оближњој, мањој варошици, где се и

школовао. Био је Недино годиште и имао је са њом о чему да разговара, док би чекао робу да одвезе.

Ти сусрети су их зближили и видело се да се љубав родила међу њима. Неда би одлазила у цркву, а такође и Огњен, све то их је још више зближило. Трудили су се да то остане за друге тајна, баш због Стевана највише, јер би му могао наудити и наговорити директора да га не ангажује за посао.

Откад је Огњен отишао, Стеван се још упорније удварао Неди, видео је да је тужна и трудио се да је бар увесељава, кружећи око ње и причајући разне шале, док је она предано радила.

Кад је тог јутра, по неугаженом снегу шетала, зачу ауто како стаје тик уз њене пете. Застала је и помислила:

Е, овај Стеван, памети нема, мора и викендом да ме прати.

Али, кад се окренула, видела је сасвим другу слику. Огњен ју је гледао својим, топлим очима кроз замагљену шофершајбну. Срце јој тако јако закуца, да хтеде да искочи. Није имала речи, ни ваздуха да каже ни оно: „Здраво“. Стајали су немо, ни Огњен није очекивао да ће наићи баш на њу, пошао је да откључа кућу и да се настани. Ујак му је донео решење да се кућа води на његово име, да је тетка његовог оца оставила њему кућу у наследство. Док је пружао руку Неди, пружи јој и иконицу.

– Рекла си да ти је вратим, кад се вратим.

– Јесам, веровала сам да ће ми те она довести, и ето, нисам погрешила – сва црвена у лицу, она принесе иконицу уснама и пољуби је.

Хвала ти, Света Петко – помислила је.

Улица није била место за другу нежност, једино за поздрав, али и то беше доста, и превише. Овај, зимски дан постаде врео и снег са два срца отопи се у трену. И Огњен и Неда знали су да више нема препрека за њихову срећу.

Огњен се у међувремену запослио у оближњу фабрику код финог газде, који се бавио столаријом, зарађивао је пристојну плату, запросио Неду и добио њену руку, а онда се убрзо и узеше.

Неда му исприча за догађај на железничкој станици за Петкану и речи утехе, а он се сети да је видео ту жену са интересантним огртачем и да га је баш чудно гледала и да се постидео што је видела да плаче – мушкарац!

На дан њихове свадбе, за трећи Ускрс, у њихов комшилук дође иста, та жена и они прођоше пут куће, тик уз њу.

Окрнула се и препознала Неду, није имала исти шал, цветна марама красила јој је лепу фигуру.

– Ето, драга моја, рекла сам ти не плачи, вратиће се, не отежавај му сузама повратак.

Неда је загрли, а мала икона у медаљону, свадбени поклон који јој Огњен поклонио, беше између две жене.

PRESPAVAO BIH ŽIVOT

Strpljivo vodimo promašene razgovore – između 1 i 2 ujutro. Kada bi trebalo sanjati da smo male morske životinjice koje se lijeno vuku po pijesku, uživajući u toplini i svojoj ljepoti.

Dobio sam nekoliko kilograma viška i sakupljeni su u vrećicama pod mojim očima – mijenjao bih svoju kožu za neku sretniju i samouvjereniju, odvažniju, čak.

Uz osobnu kartu čuvam crtež koji bi ti pokazao, kada bi znao da mi se nećeš smijati, ispričao ti ono najdublje što osjećam, a počiva u tom malenom komadiću papira, na kojem bi živio od ovog trenutka, pa dok me ne bude, ali kako da ti odam tajnu, strahujući?

Nazivao bih te svim najljepšim imenima, ali znam da mi ne bi uzvratila, pa dopuštam strahu da me jede iz daha u dah. I pretvaram se svako jutro iznova kao da se ništa nije dogodilo, smijući se pored tebe, sa idejom da te ostavim, ako se ohrabrim.

Ušivenom u uho, prazan i glup, a nekoć sam bio miran čovjek, koji je s tobom želio promijeniti svijet i čak na trenutke i vjerovao da je to moguće.

Ne izgovarajući riječi od kojih ostajem mlad, činiš moju bol svježom, vječno.

Prespavao bih život, držeći ruke gdje je najtoplije, sanjao da smo pametniji...

LIJEPa SI KAO GLAZBA

Lijepa si – lijepa, kao drvoredi japanskih trešanja, rascvjetanih u eksploziji proljeća, prepletenih u žuborećim ledenim potocima koji stvaraju takvu, nebesku glazbu da Pendereckom zastaje dah.

Tvoja raspuštrana kosa, posuta cvjetnim laticama i vjetar u igri stvaraju umjetničke strukture.

Lijepa si – ijepa, kao engleski romantični parkovi, ukroćeni u svojoj divljini, satkani mirisima i maštom, stvoreni po slici prvog Edena – po tvojoj divljoj slici.

Tvoj smiješak sja – i Sunce uklanja pogled i anđeli pjevaju, i trube buče.

Lijepa si – lijepa, kao matematičke, zapletene structure koje te utope u svojim dubinama, zarobe u pisanim brojevima, u redu i neredu, u ljepoti fraktala, takvih kao što si ti.

Tvoje iskrive oči, kao sijući kristali, oštricom britve seciraju zaljubljenja srca.

Lijepa si – lijepa, kao Monetovi, zasanjani lopoči koji odmaraju u zagrljaju zelene mlake, bombardirani impresionističkim sunčevim zrakama i milinom močvare, koja se šepuri svojom nezemaljskom, vrištavom ljepotom – lijepom kao ti.

Tvoje tijelo, okupano u mirisnom livadnom cvijeću, natopljeno glazbom, treperi.

Lijepa si – lijepa, kao zaigrani leptiri, nestrpljivi u proljetnom grču parenja, kao treća simfonija Kšištofa Pendereckog, kao trudna Mura u porođajnim grčevima, kao proljeće koje budi zaspale i uzima ti dah – tako kao ti.

I to si ti!

СВАКА ЉУБАВ СА ПРОТОКОМ ВРЕМЕНА ЈЕЊАВА

Прва прича

Свако јутро се будио у скоро исто време и када је завршио свој формално радни период живота. Радио му је замењивао будилник јер му је после дубоког сна, било лакше да активира ухо него вид. Очи је тешко и споро отварао, али је одмах био спреман да чује најаву програма, временску прогнозу, најновије вести, неку музичку нумеру.

Већ одавно, у самопредстављању својих садржаја, у хрпи наслова емисија, његова радио станица, емитује реченицу, констатацију, опомену, тврдњу, чињеницу, подсећање да: „свака љубав са протоком времена јењава“.

После јутарњих обавеза, спремао се обредно за одлазак на гроб своје супруге која је давно умрла. Љубав коју је осећао имала је метаморфозе, као и физиономија, његовог лица или тела, али се он ње није одрицао као ни себе самог. Пратио је ритмове свих промена, али то је увек био он, као што је она увек била део његовог живота. Никакав временски преображај, ни његова дуговечност није смисао њиховог, вишедеценијског, заједничког живота и његова осећања према њој променила. Као што му се ни духовност, с годинама није мењала, већ само обогаћивала.

Друга прича

Она се јутрос журно, нервозно, незадовољно спрема-ла за посао. У подне је имала заказано суђење, друго рочи-ште, за развод брака. Нису већ две године живели заједно, али је жеља за његовим присуством била све јача.

Упала је радио и прво што је чула била је најава: „свака љубав са протоком времена јењава“.

Деконцентрисана и дезорганизована, разбацивала је ствари около, газила преко њих, поново их скупљала, гу-рала у ормане, из којих су за њом испадале и сву своју љу-тњу уздасима одувавала, неспретним покретима ковитла-ла, целином бића одагнавала, остављајући за собом хаос у стану.

Очекивала је да га види после дугог периода његовог боравка у иностранству. Замишљала га је лепшим, дражим, привлачнијим, јер јој удаљеност ништа од саджаја осећа-ња према њему није изменила. Штавише, што је био даљи, срцу јој је био ближи. Растужила се што је данас, уместо њега видела само адвоката, који је брзо обавио посао.

Растава ју је учинила потпуно слободном. Ипак, пре-суде, папири, параграфи, пространства, нису је омели у очу-вању привржености, постојаности и виталности осећања према њему. Тренутно разочарана, јер се надала, његовом повратку и промени одлуке, она величини својих надах-нућа, није сасецала крила. Пустила је да лепота љубави чили у њој, даје јој снагу и води је даље и без његовог присуства.

Трећа прича

После музике, која га је подсетила на њихове заје-дничке састанке, чуо је на радију наслов, сентенцу, најаву,

сажето обесхрабрење и упозорење: „свака љубав, са протоком времена јењава“.

Почео је да размишља и преиспитује њену тачност, на свом примеру. Заиста, његов брак више није био као на почетку. Са жељом да се на послу докажу, у трци за што престижнијим пословима, успешним каријерама, под изговором да деци треба обезбедити све што пожелe, више нису имали времена за осећања, али ни осећања више није било. Њиховом браку изговор су била деца, а деца су већ живела своје индивидуалности без неопходног покровитељства. Брак је постао навика, обичан пословни аранжман. Тешио се да и његово окружење сусреће више бракова који су само уговорни однос, а не и остварење љубави.

Кренуо је на сајам, на коме излаже његова фирма. И већ је помало уморан. Трећи дан сајма, а он, од ујутру до увече, има обавезу да свакоме пружи жељене информације, кроз видео-презентације, индивидуалне контакте, професионалне разговоре. Одједном, у мноштву спази, као да израња из дубина далеке прошлости, незаборавно драго лице, осмехнуто и срдачно. Иако се нису видели деценијама, увек би, као што је сада, препознао, своју другарицу из основне школе. Девојчица коју је волео, била је зрела, остварена жена, а за њега, све на њеном лицу, било је непромењено, баш као и његова осећања према њој.

Загрљај пун потискиване наде, очекивања да ће до оваквог сусрета кад-тад доћи. Сасвим случајног, а као да су се за овај сусрет дуго, дуго припремали. Његове, зелене очи су имале исти сјај, а њена уздрхталост исто узбуђење. Додире су им открили да њихова љубав, иако није била остварена, никада није престајала. Она је и била ту да заједно, данас и заувек, посведоче да **љубав са протоком времена не јењава.**

ZAGRLJAJ

Pokucao je. Ruka je ostala da stoji u vazduhu. Sačekao je nekoliko trenutaka, pa je pokucao ponovo. Čuo je korake iza zatvorenih vrata. Odškrinula su se. Milena ga je iznenađeno pogledala:

– Otkud ti?

– Pobegao mi je poslednji autobus. Mogu li da ostanem kod tebe? – upitao je, molećivo.

Dva oka, kao dva lešnika su ga ispitivala u neverici.

– Samo, ako si siguran da to želiš.

Okrenula se i ostavila otvorena vrata.

Blago ih je odgurnuo i zakoračio unutra. Ponovo se nalazio u njenom stanu. Vratilo mu se sećanje na dane provedene sa njom. Letimičnim pogledom pokupio je boje, police prepune sitnica i mirise. Seo je na jastuke na podu. Sa radija se čula *Melody Gardot*.

Radovao se što, nenadano, sa njom može da provede celu noć. Milena je u kuhinji pristavljala čaj. Petar ju je iznenadio. Odavno je prestala da se nada da će ga videti.

– Nisam te videla od leta. Šta se dešava sa tobom? – trudila se da joj glas zvuči opušteno.

– Uglavnom ništa i uglavnom sve...

Uvek sam voleo ovu sobu – rekao je, ne bi li skrenuo razgovor.

Šolje su zveckale u uzdrhtalim rukama, dok ih je prinostila stočiću. Promatrao ju je kroz isparavanje. Pogled mu se zausta-

vio na lančiću. Žad u obliku srca prijanjao joj je uz kožu. Poželeo je da ga dotakne kao nekad. Čutanje je padalo po njima.

Ispijali su vreo čaj. Vraćajući šoljice na sto, ruke su im se ovlaš dodirnule. Nisu progovarali. Sve su dublje uranjali u jastuke. Sobom se širio miris majčine dušice, uvlačio im se u nozdrve i opuštao ih. Povezivao ih je sa *Melody*. Pevala im je *Baby I am a fool*. Viole su klizile. Sat ih je pratio.

– Možeš li da me zagrliš? – upitao ju je najednom.

Nije rekla ništa. Otkucaji kazaljki su pritajeno podsećali na vreme koje ističe. Neodlučno mu je pružila ruku. Glava mu je utonula u njene grudi. Držeći ga u naručju, upijala mu je miris. Ipak ga nije zaboravila. Rukom mu je prolazila kroz kosu. Prsti joj nisu mirovali. Prelazili su, praveći sitne krugove, sa temena, na slepoočnice, spuštajući se potom ka vratu, ovlaš se zadržavajući na ušnim školjkama.

Our love is easy, šaputala je *Melody*. Vapila je da je čuju. Ravnomerno disanje i otkucaji Mileninog srca su ga umirivali. Rasplinjavala ga je toplina njenog tela. Lančić ga je milovao.

Sve je opet bilo jednostavno. Zagrlio ju je jako. Želeo je da utone u nju. Duboko. Beskrajno.

– Mogu li da ostanem na tvojim grudima?

Zadržala je dah i zažmurila.

– Da – rekla je jedva čujno.

РУКЕ

Оне су подигнуте, спуштене, налик људском телу, са јасно описаних десет прстију, који се покрећу. Срео сам данас пријатеља на улици и поздравио ме, пруживши и стегнувши ми „топло“ руку.

Прсти могу да буду окићени, а и не, све по жељи господара. Имају моћ да показују бројеве и слова и знак сагласности, и знак опреза, и „ДА“ и „НЕ“.

Свештеник је узео наше руке, склопио их као једну, везао их платном. После изговорене молитве и церемоније венчања (пред Богом и пријатељима) рекли смо једн другом: „Да“, ставили бурме на руке и зарекли се на љубав и верност до краја живота.

* * *

Руке су прави гимнастичари, уметници, виртуози, балетани, акробате, свирачи. Данас сам свога сина, школарца, учио слова. Слово: „А“, „В“, „П“, „О“, „Е“, „Ш“. Руком и прстима сам му дочаравао.

Руке преносе осећања, нежности – веће и мање. Умеју да милују, да буду баш, баш, нежне и мање нежне.

Од свег срца сам је загрлио, стегао руку, пољубио и рекао да је волим!

* * *

Облачила сам у школу џемпер који ми је штрикала бака.

– Твоја бака има златне руке – казали су ми!

Умеју да шминкају; мажу и машу, брљају... Направе срце! Spreмам се за град. Улепшавам се. Пажљиво и одабрано наносим шминку. Рекли су ми да су моје руке „шминкери“. Сликају...

* * *

Шетао сам Калемегданом. Био је диван дан. Одједном, испред мене искочи човек који је толиком брзином говорио, да сам га једва разумео. Наиме, нуди да ми уради портрет за неке „смешне“ паре. Пристао сам!

Руке говоре; свирају и играју...

Гледао сам вести. У једном углу ТВ–а стоји човек који глувонемим особама „знаковним језиком“ преноси информације. Пишу слова, реченице, саставе, књиге, писма, а знају и два писма (латиницу и ћирилицу). Воле и друге језике – стране језике.

Пишу и на енглеском и на немачком, француском, шпанском, чешком, мађарском, јапанском.

Дуго ми се свиђа једна девојчица црне, разбарушене косе и плавих очију. Удварам јој се. Не помаже. Поклањам слаткише, бомбоне, цвеће и опет ништа...

Купујем ужину где она купује, да бих је срео и ухватио макар један поглед. Све док једног дана нисам дошао на идеју да јој напишем писмо.

Освојио сам је. Она се зове: „Мојом девојком“!

* * *

Руке воле да кроје и шију; намештају кике, локне, шишке и чуперке. Бришу нам носиће. Греју. Напишу: „Мама“, „Дете“, „Волим те“. Нацртају сунце, кућу, осмех и јабуку.

Када ме мама очешља за школу и сплете плетеницу, све ми другарице позавиде и упућују комплименте. Онда ме моле да и њима исплете исту кику.

Добила сам брата! Када сам га узела „у руке“, осетила сам неку милину, радост и љубав, која заиста говори да смо ми једна крв и размножена љубав.

Руке могу да грле. Градитељи су, могу да направе мост. Умеју да покажу, откажу, прихвате, забране; повију, покрију, утопле, милују. Чувају, негују своје знање и усвајају туђе.

И умеју да све лепо, деле са само одабраним!

ЛЕПТИР

Када би требало описати срећу, довољно би било упрети прстом у једног од њих. Да, били су чисто оличење радости. Као покретне дуге чинили су моје небо топлим. Њихова игра личила је на лет. Још и сада могу да их видим како лагани скакућу, сударају се својим главицама, играју се и смеју.

А онда, једног сасвим обичног дана, само су стали. Очи су им изгубиле сјај. Нека сенка их је чупала из мојих руку и, ма колико се трудила, нисам им могла помоћи. За њихове мале ножице непозната болест, везала је окове.

Постали су тешки. Ноћима бих слушала како звекећу ланцима, док јецају наслоњени један на другог. Та, мала крхка тела, пресавијала су се од бола, шкрипали су њихови зубићи, цичали њихови, нежни гласови. Када је постало неиздрживо, морала сам их одвести...

Лекар је радио ноћну смену. Болнички ходник је био језив и празан. У чекаоници нека оштра хладноћа. Нису ме пустили унутра... Вечност је постала ништавна наспрам тог чекања. После гомиле изгрицканих ноктију и погледом излизаних бројева на сату, изашла је сестрица и рекла:

– Остаће на посматрању у болници. Ви идите кући, зваћемо Вас, ако дође до неких промена.

Целу, ту ноћ сам провела у болници на степеништу, у улазу, крај врата у ћошку ходника и сваку следећу и следећу... Доносила бих им чоколаде и шарене сличице, певала им песмице које су волели, али ниједном се нису

насмејали, ниједном нису затрептали, нити устали из кревета. Пролазили су дани, недеље... А онда сам добила извештај из болнице:

Поштована госпођо, дужност нам је да Вас обавестимо писменим путем о тренутном стању пацијената. Након извршених, детаљних анализа и вишенедељног посматрања, утврђена је следећа дијагноза: лептири у вашем стомаку болују од, до сада, непознатог вируса – туге. Учинићемо све што је у нашој моћи.

*С поштовањем
Доктор Разум.*

Они се никада нису вратили. Болест је била заразна. Убрзо након тога, разболео се и доктор Разум и умро, а за њим су отишли и Срце, Воља и Снови.

Док сам полагала венце, угледах лептира на једном цвету. Нешто ме заголица на дну стомака, госпођа Нада је још увек била жива...

POSEJDON

Hodala sam lagano ulicom, prema pošti, noseći u ruci razglednice i razmišljala o onome o čemu razmišljam, od kad sam krenula na more:

Šta se ovo sa mnom događa?

O čemu bih mislila da nisam otišla na proslavu Majine i Žarkove godišnjice braka?

Ni onda nisam žurila. Idući prema kući svojih prijatelja, zagledala sam bašte i travnjake pored kojih sam prolazila, i zastajkivala, upijajući mirise i tišinu.

Na raskršću gdje je trebalo skrenuti, iznad manjih tabe-
la, koje su svojim natpisima obavještavale prolaznike da se u
blizini nalazi kompjuterski servis, stomatolog i frizerski salon,
kočoperio se billboard. Na njemu, fotografija mlade, nasmijane
žene u kupaćem kostimu, kako umače vrhove prstiju u vodu na
plaži. More čisto, boje safira.

U mojoj glavi, bljesnu slika kamenite i šljunčane plaže i
mora u raznim bojama. Osjećaji zadovoljstva i ljenosti mješali
su se s ushićenjem, što bi već sutra, ako ne budem umorna od
puta, mogla kao ova, vesela djevojka umakati stopala u vodi na
plaži, koju sad zamišljam.

Karta za putovanje, već je spremna u tašni. Stala sam po-
red kioska, da kupim cigarete. Oblaci predoše preko sunca i
sljedećeg trenutka poče padati kišica. Obradovala sam se nje-
nom, svježem prskanju po licu. Nisam se bojala da će mi po-
kvariti frizuru, ne očekujem da ću sresti nekog posebnog, da bi
to bilo važno.

Miris hrane iz obližnje pečenjare širio se vazduhom. To me podsjetilo da nisam pošla u šetnju. Ne volim velika okupljanja, ne volim svetkovine, gdje se u metežu i zbrci, ne mogu ni sa kim čuti. Ali, obećala sam da ću doći bar na sat, dva. Imam valjan razlog za ispriku, što ne mogu duže ostati. Reći ću da se moram pakovati.

Stigla sam pred Majinu kuću, negdje poslije šest sati. Zabava se izgleda, zbog kiše, preselila u kuću. Zajapurena djeca jurcala su imeđu gostiju, po dnevnoj sobi. Pozdravila sam se s Majom i Žarkom, predala im poklon, otišla do kuhinje da sipam kafu i naslonila se na zid pored prozora.

– Sad je dobro, kako je bilo pre sat vremena – dobacila je Maja u prolazu, namigujući.

– Znači, Vi ste Majina prijateljica, pjesnikinja! – reklo mi je nekoliko ljudi, dok smo se rukovali.

Klimala sam glavom, ne znajući šta bi drugo.

Neće valjda tražiti da recitujem? – pomislila sam.

Uspjela sam prozboriti s Tamarom nekoliko, kratkih rečenica, prokomenarisati sa Žarkovom majkom, haos koji su djeca napravila, pogladiti po ramenu djecu, koja su se pored mene vrzmala, osmjehnuti im se svaki put kad bi u mene pogledali, ali nisam mrdala od prozora. Kao da sam nekog čekala?!

Uzela sam komadić Vasine torte i stavila na tanjirić pored obilatog komada torte Reforma. Dvije torte koje najviše volim! Ne mogu sad razmišljati o kalorijama. Uostalom, potrošiće se, plivaću već sutra.

Taman što pomislih, kako bih još malo mogla da krenem kući, kad se jedan kovrdžavi, bucmasti dječak saplete se od br-zine o moje noge, te izletje napolje, vičući:

– Evo Koste. Evo Koste! Stigao je čika Kosta!

Podigla sam pogled sa tanjira i vidjela muškarca kako trči popločanim dijelom bašte prema kući. Kao da lebdi kroz vazduh.

O, gospode, kakav prizor... Izgleda da su ga svi sem mene poznavali? – pomislila sam.

Sad je već penaeesti dan kako sam tu, na moru, ali između moga tijela i misli ne postoji usklađenost. Nema saučesništva. Tijelo mi ovdje, a misli u Beogradu.

Preko dana sam na kupanju, naveče izlazim sa prijateljima, u bučan i uzavreo grad, ali u sebi stalno izgovaram Kostino ime i pokušavam izoštriti crte njegovog lica.

– Odvešću Vas kući. – ponudio se one večeri pred moj odlazak na odmor.

Većina gostiju se razišla. Ostali smo Marko i Sonja, Kosta, slavljenici Maja i Žarko i ja.

– Baš ste ljubazni, hvala! Ali..., ne stanujem daleko, mogu i pješke. – rekla sam zbunjeno.

– Nema problema. Rado ću Vas povesti. – rekao je Kosta s osmjehom i nekom vrstom učtivosti, koju da sada nisam srećala.

– Da, možda je tako najbolje – ubacila se brže-bolje Maja.

– Uostalom, vi ste komšije!

– Komšije!? – rekosmo začuđeno u glas.

Cijelu noć, tokom putovanja i svih ovih dana, prebirem po glavi djelove našeg razgovora. Sjećam se da smo od Majine do moje kuće razmjenjivali čitave spiskove informacija. Da on razmišlja o kupovini novih kola, da ja imam vozačku dozvolu, ali ne vozim, jer se bojim. Da on vikendom ujutro voli da trči, da ja vikendom pišem. Da oboje volimo Mešu. Da on voli poeziju, a ja pišem pjesme. Da sam ja sirena na Yahoo-u. On

Posejdon na Gmail-u. Da je jedinac, a ja imam brata. Da voli more, da ja upravo te noći putujem tamo. Upitao me je:

- Koliko ćeš vremena provesti na moru?
- Mjesec dana – rekla sam.
- Dugo – rekao je on.

Pred mojom kućom, izišao je iz kola i poželio mi srećan put.

Stajali smo uz ivičnjak i šutili. Kao da nas je nešto tu držalo.

- Drago mi je što smo se upoznali – rekla sam, osmjehnuvši se.

- I meni – rekao je Kosta.

- Milena... – počeo je, pa zastao – volio bih da te zagrlim...

Bar na tren.

Ne mogu se sjetiti boje njegovog glasa, kada je izgovorio te neočekivane riječi.

Zašto nisam osjetila nikakv nemir, ni iznenađenje? – zapitala sam se u sebi – Čovjek me doprati kući, a onda poželi da me zagrlji? Zar nije trebalo razmisliti?

Krenula sam ka njemu, zaronila lice u pregib njegovog vrata, i osjetila njegovo lice na svom. Stajali smo tako nepomični, bar čitav minut.

Još se nisam pribrala od tog zagrljaja. Pokušavam razabrati šta nas je podstaklo na njega? Ljepa ljetnja večer i ukazana prilika? Nisam od onih što koriste prilike. Šta mi je bilo? Iznenadna naklonost? Gdje je bila moja stalno prisutna opreznost?

Ulazim u poštu. Zaboravljam na razglednice i krećem prema telefonskoj govornici. Okrećem Majin broj.

- Majo, molim te, idi na moj mail, šifru znaš, vidi imam li pošte?

– O, Sirenice... ima puno: Dada, Zoka, Vanja, Slavica, Kosta... Ovo te zanima, predpostavljam!? Da otvorim? Šta, ako je previše lično?

– Ne mudruj! Samo čitaj!

Draga Milena,

Nedostaješ mi. Nedostaješ mi. Nedostaješ mi. Ne znam šta još da ti napišem, ni zašto ovo pišem, ali moram. Nešto me tjera.

Pomislim na tebe svakog dana, stotinu puta, tačnije rečeno... Mislim neprestano. Ne mogu misliti ni o čemu drugom osim o onom trenutku kada smo zagrljeni stajali pred tvojom zgradom.

Nedostaješ mi.

Kosta – uzdahnula je Maja na kraju pisma.

Uzdahnula sam i ja.

– Šta da odgovorim? – pitala je Maja uzbuđeno.

– Piši:

Dragi Kosta,

I ti meni! U svakom minutu, svakoga dana, mislim kakav je osjećaj bio u tom čudesnom minutu, dok smo stajali zagrljeni.

Vraćam se kući 15. augusta, u 8 sati. Lastina stanica. Peron 7...

I ti meni nedostaješ.... Prosto mi nedostaješ...

Milena

ЦРНО ВИНО

Порота ме је прогласила кривим. Суд ме је послао на издржавање дугогодишње казне затвора. Мирно сам прихватио пресуду.

Да ли сам заиста крив? Нисам. Да ли сам невин? Нисам.

Али, тако је морало бити. Правда је ипак задовољена.

Љубав је највећи апсурд у животу! Волео сам многе жене, али – платонски. За њима сам уздисао, чезнуо, патио, настојао сам да им приуштим све најбоље, али по неком, неписаном правилу, оне су, и поред свега тога, једноставно бежале од мене.

Ах, да... Беше и она друга врста жена – жене којима нисам придавао никаквог значаја, јер ме нису привлачиле својом појавом. Е, такве су ме спопадале!

Мој пријатељ, песнички настројен, често је имао обичај да ми спомене:

„Ако их јуриш – не можеш их стићи! Окрени им леђа – саме ће ти прићи!“

У брак сам ступио у позним годинама. Оженио сам се посредством рођака, са девојком поприлично зашлом у године. Учинио сам то више због других, који су ме терали да се женим, него што сам то сам желео. Било како било, мој брак је био обична фарса. Никада је нисам волео, нити сам икада ишта осећао према својој супрузи. А она је била кротка и стидљива особа, која је очекивала да ћу је

временом zavolети и која је на све начине покушавала да ми удовољи. Нажалост, безуспешно.

Био сам веома несрећан, био сам очајан... Нисам знао шта да радим. А онда, по наговору истог оног пријатеља, уписао сам се у плесну школу, не зато што ме фасцинира танго, већ зато што је тамо пуно прелепих жена, док су мушкарци у дефициту.

Тако је и било. Мало по мало, спријатељио сам се са свим плесним колегиницама, захваљујући својој духовитости и неодољивом шарму. Имао сам чак ту част да сам одаберем партнерку за плес, са којом ћу убудуће вежбати кораке. Наравно, изабрао сам ону која ми је највише прирасла срцу.

Она је била црнокоса домаћица, елегантно обдареног тела, крупних и продорних црних очију. Из дана у дан, проводили смо све више времена заједно. Увежбавали смо заједничке кораке, и увежбавали, и увежбавали... Било је исувише очигледно да нас двоје нећемо бити само партнери у плесу.

Изводио сам је на најпрестижнија места, желећи да јој пружим све оно што јој имућни супруг никада није пружао. Она је, и поред материјалне и финансијске ситуације, побегла од брачне учмалости у свет врхунске уметности. Сјединили смо се маестралном игром, тајним романтичним изласцима, дугим љубавним шапутањима...

Постали смо интимни. Са њом сам проживљавао све оно о чему сам само маштао. Корак по корак, освајали смо најпрестижније награде на фестивалима, које нам је доносио танго.

Волела је да наздравља нашој љубави чашом црног вина. Волео сам и ја да наздрављам истим пићем њеној, црној коси и крупним црним очима. Али, зли језици су не-

уморно палацали. Љубоморна конкуренција нас је олајавала, недобронамерне особе шириле су о нама свакакве приче... Без обзира на то што смо своју везу даноноћно крили од јавности, нешто је свакако нашло пукотину да процури. Тако је, изгледа, морало бити.

Потпуно запоставивши своју супругу, једне вечери запутио сам се, као и обично, ка напуштеној викендици своје љубавнице, што беше наше тајно скровиште. Неосветљена кућа изгледала је потпуно сабласно. Тихо сам се ушуњао унутра, пазећи да ме нико не види. Астал у трпезарији био је постављен, на њему су гореле свеће... Крај тањира стајаше две чаше, једна мање, а друга више испуњена црним вином. Све беше ту, осим моје вољене. Тражио сам је погледом, дозивајући је шапатом, али ње није било.

Сео сам за сто и принео устима ону пунију чашу, очигледно мени намењену. Лизнувши вино, осетио сам слаб мирис горких бадема.

Цијанид! – помислио сам.

Испустио сам чашу, која удари о сто и разби се. Вино пљусну по мојој, белој кошуљи, оставивши флеке. Испритискао сам све светлосне прекидаче по просторијама и гласно дозивао своју љубавницу.

Убрзо сам је нашао. Њено беживотно тело лежало је иза кауча, на путу ка купатилу.

Звук полицијских сирена парао је ноћну тишину. Опколивши викендицу, полицајци извршише упад и ухапсише ме. Оптужише ме за убиство.

Имам довољно времена да иза решетака размишљам о свему: о својој занемареној супрузи, о превеликој љубави са туђом женом, о злобницима који оговарају друге, о гневном, превареном мужу, који сипа отров у омиљено пиће своје жене и пријављује провалника у својој викен-

дици у одговарајућем тренутку, као и о суровој реалности и опијајућој имагинацији овог неподношљивог живота...

Порота ме је прогласила кривим. Суд ме је послао на издржавање дугогодишње казне затвора. Мирно сам прихватио пресуду.

Да ли сам заиста крив? Нисам. Да ли сам невин? Нисам.

Али, тако је морало бити. Правда је ипак задовољена.

– У то име наздравимо чашом црног вина!

TRAGOVI

Kad su se, u susret proleću, sreli na svečanoj dodeli diploma, godinu dana nakon završetka studija, nisu evocirali uspomene. Govorili su o sadašnjosti i planovima. Sve drugo je očigledno bilo iza njih.

Za okolinu, još uvek ne. Videla ih je kao par. Skladan, harmoničan, gotovo savršen.

Negde im je sigurno u moždanim fiokama, bar zbog još dostupnih zajedničkih fotografija iz trogodišnjeg perioda zajedništva, čuče doživljaji sa studijske ekskurzije po inostranstvu, zajedničkog obilaska, što njene, što njegove rodbine prilikom kratkog odmora, oduška, zajedničkih proslava rođendana, sopstvenih i nekog iz društva ili porodice, venčanja, godišnjica, plovibe po Dunavu, roštiljanja, rekreacija, vremena uz psa lualicu, učenja, telefoniranja, dežurstva na Beogradskom sajmu, spremanja hrane, jutarnjih rituala, muzike...

Odjednom se sve istopilo. Ne biraju se pokloni različitim povodima, ne planiraju sastanci, izlasci, dolazeće godine, porodica. Previše su svoji pojedinačno. Mladost ne dâ na sebe. Nije spremna na puno kompromisa. Mora odmah i sve. Ako toga nema, zalud.

Može se dalje školovati, može se raditi, može se plandovati neko vreme, može se na ovaj ili onaj način živeti, u ovom ili onom okruženju, sa ovakvim ili onakvim navikama, biranjem prioriteta... Može.

Onda se preko noći spotakneš. Poremeti ti se i dan i noć. Bioritam. U nedoumici si šta je za tebe bolje u datom trenut-

ku. Ne želiš se vraćati natrag. Ne misliš da ima svrhe. Nadaš se nečemu, a da nisi svestan do kraja šta to može biti. Ljubav, u svakom slučaju.

Njega su njegovi sinom zvali. Nju su, ne samo roditelji, nego i baba i deda prihvatili. Nesuđeni svekar je sanjao pomirenje, dugo nakon raskida, po sistemu: „što je babi milo, to joj se i snilo”, uramljena slika nasmejanih lica još nije sklonjena sa police spavaće sobe...

Ostali su mnogi tragovi. Da li će se dosezanje zamišljenih ideala isplatiti? Da li će se unutarinja lepota reflektovati na spoljašnji svet? Koliko će to potrajati proces istraživanja? Uspostavljanje zadovoljstva sobom, kao životne baze pre svega.

Umorni od ubedenja šušamo, mrmljamo, negodujemo, dah zaustavljamo, improvizujemo, režiramo, razotkrivamo, čekamo, gubimo... Variraju osećanja, raspoloženja, uticaji, lenjost smenjuje užurbanost i izgaranje, radujemo se i patimo, pripadamo i ne damo se, ulažemo maksimum, a onda, naizgled iz čistog mira, nam sledećeg trenutka nije stalo, odosmo inadžijski, linijom manjeg otpora, očekujući optimistički neke bolje vibracije od nekud.

Da nam se dese, da nas zapahnu dobre namere i odluke. Loših lekcija beše na pretek. Izbor je na pravolinijskoj putanji. Dovoljno je bilo slepih ulica. Retrospektiva doživljenog nije neophodna.

Na najvećim billboardima grada bi moglo pisati: „Bez predrasuda, napred!” Da ti je baš ta poruka u fokusu, da te stalno ohrabruje kad je pročitaš, da je usvojiš kao životni moto u traганju za ljubavlju.

Traži se karta u jednom pravcu, za dvoje, naravno! Možda će se neko morati odreći dela svog ega, u korist onog drugog.

I takvo što, da se naučiti. Pucanj za start je dat. Sat otkuca. Uključite princip usklađivanja i srećno.

Optimalno, ljubav je na pomolu. Magnet privlačnosti pravilno postavljen. Pripravite na vreme sredstva nege da se ne osuši, ne ostavi samo mirisni trag za sobom. Što više tretmana, to bolji konačni rezultati.

Ljubav je uvek u trendu. Ne sme joj se zametnuti trag. Sve-sni svog unutarnjeg bogatstva, usmerite energiju ka tom cilju: od želje, preko delovanja do finiša. Svaki ulog se višestruko vraća, kada je pozitivna emocija u pitanju.

Voleti je najsigurnija investicija. Garantovano pomera barijere. Prevaziđite strepnje i nesigurnosti, usmerite fatalan pogled ka ljupkoj osobi, oslobađajući serotonin.

Kovanje planova za budućnost može da otpočne. Emotivni dodir po vašoj meri je na vidiku. Dašak se već oseća. Izraz pune lepote.



СРЦА КЉУЧ

Неком човеку се свиђала нека жена и он се повремено мотао око ње. Једном приликом ју је затекао са кључем у брави њеног срца.

Замислила се, па је заборавила да извади кључ.

Човек отвори своје срце, откључа браву жениног срца, а њена чежња и љубав спонтано улетеше у његово срце.

Жена се прену од неке угодности, али примети да је ван себе и да је остала без кључева. Резервни кључ је алкицом био привезан за оригинални, а оба кључа човек је ставио под свој јастук.

Шта се даље десило зна само тајна, али, по логици ствари, ако жена временом осети спутаност у срцу човека, он ће се разболети, постоји могућност и да му срце пукне, како би се жена вратила себи. У супротном, после првог напада панике, она ће увидети да је тамо нашла уточиште.

Исто се може десити и мушкарцу.

– Зато, пазите на кључ свога срца, запитајте се коме отварате његова врата, и..., понекад ризикујте – рече наратор приче.

А у себи помисли:

Ако и настрадате, бар сте покушали.

MOŽDA

Na klackalici između manijakalnih poteza. Nije to bila ljubav na prvi pogled, jer ne videh ga nikad.

Padam na reči. Nije imao vremena za kafu, nije imao vremena za pivo. Ni ne zna za koliko još pića nije imao vremena, jer ni ja nisam imala herca da ga pozovem.

Možda nije imao ni volje. Svakakvi ludaci surfuju netom, ne možeš sa svakim prazniti čaše.

Prazni razgovori su već nešto drugo. Možda mi se ne bi ni svideo. Možda se ja njemu ne bih svidela. Možda bismo bili super drugari. Možda ništa. Možda svašta.

Pa kako mu onda privući pažnju?

Ah, da, on je poznat. Otežavajuća okolnost. A možda i ne?

Otvorim mu fan club. Sigurno će se učlaniti. Onda će pozvati prijatelje, a ja, pre nego što im odobrim prijem u grupu, promenim naziv u: „Milan i Gala – savršen par!“ Možda turim i neko srce. Morao bi da me upozna.

Ili da traži zabranu prilaska?

Poklonim mu „Tajnu doline piramida“. Posveta sa molbom da ne završim kao Mina Trampo Muhameragić.

„Sišli smo s uma u sjajan dan“ – zvuči sjajno, ali ona je sišla sama.

Morao bi da me upozna. Ili da traži zabranu prilaska?

Napravim event: „Kafa s Galom“ i pozovem samo njega.

Morao bi da me upozna. Ili da traži zabranu prilaska?

Drugarica mi šalje sms da ga je videla u kafiću. Zovem je s namerom da mu odnese telefon uz reči:

„Zove te ljubav tvog života.“

Morao bi da me upozna. Ili da traži zabranu prilaska?

Skupljam društvo za subotu u grupnoj poruci na fejsu. Svi su za izlazak, a ja čekam da on taguje gde ide, pa da ga uhodimo. Shvatam da bi bilo lakše, da prosto i njega ubacim u poruku.

Morao bi da me upozna. Ili da traži zabranu prilaska?

Posvećujem mu ljubavni tekst, a nikad ga nisam videla.

Nervira me, klackam između zaljublivanja i odljublivanja na slepo. Mada, razumem da ne stiže i da mnogo radi i da mora da uči, da bi uskoro postao diplomirani prav... U jbt..

Dobiću zabranu prilaska...

BLUES

Noć je opet onakva, kao što je bila poslednji put kada je uz dim cigarete, papir trpeo mene.

Nisam... Nisam mislio ništa loše... Htio sam samo sa njom sjediti na krovu neke zgrade... Htio sam joj šapnuti jedno tiho:

„Volim te” – koje će se utopiti u sva svijetla grada ispod nas.

Ljudi, vjerujte mi, htio sam joj reći da sam završio svoju potragu, tu blizu neba i oblaka... Blizu zvijezda koje su neprestano treptale, dok sam je ljubio. Srebrni bluz sijekao je one, posljednje komade tijela koji su još bili u razdraganosti spomena na nju.

Ostavio je neispričanu priču, što možda jenjava, ili možda čak u bunilu i ne prestaje.

Teško je preživjeti u znanom smislu života, a još je teže ne imati smisao.

Svaku noć sjedim ovdje na vrhu zgrade. Gledam, slušam tišinu, ali me nijedno svijetlo nije promijenilo. Tišina me samo napravila gluhim.

Gluhim, ali dovoljno pričljivim, da kažem da mrzim one koji shvataju da je ljubav obaveza. Samo se boje da vole. U prevelikoj privrženosti sebi, izgubiš osjećaj za druge i u konačnici te izgubljenosti ili egoizma, ne platiš veliku cijenu, nego ne platiš ništa, jer nemaš šta platiti.

Zatucani snobovi... Iskaljani mozgovi raznim inatima iz *reality* emisija i serija sa manijačnim i depresivnim ispadima. Lančani ljubavni niz – on voli nju, ona voli bivšeg, bivši voli bivšu, koju je volio dok je bio sa onom, već pomenutom. Hrane se ljubavnim jadima u ljubavnom trouglu, abnormalno gutajućí svoje ponose. Gazećí preko njih, kao što hodaju po betonu.

Iskrivljenih razmišljanja i pogleda dolaze do svojih zaključaka, gdje dobijemo sve i svašta. Sve, osim pravog smisla riječi ljubav. Kosmos čeka da prestanem rastuživati svaku riječ, a ponekad me upozori i na istinu. Da, znam ljudi se teško nose sa njom. Odgadao sam koliko sam mogao do sada, da ne načnem ovo što želim servirati.

Rekao sam joj na rastanku:

– Pamti sa kakvim sam riječima otišao, nisu to riječi rastanka. Mnogo toga se ne može rastati, ni oduprijeti našim željama. Odemo, ali uvijek nas vrati u život osmijeh i umorni uzdisaj, dok te grlim. Onako kao dijete, iskreno i prosto. Dok šetaš ulicom, sjetiš se svega...

Znate, ulica noću onako pod svijetlima, melem je za dušu, za dušu koja u glavi prevrće i prebire po mislima. Sjetiš se svega. Sve slike naviru neprestano. Znam, jer koračam. Nije kraj. Nikada nije kraj ničemu, do onog trenutka kada to stvarno želimo. Onda se ponašamo drugačije, ne ovako kao ti i ja. Na tom kraju ljudi živi umru i žive tako mrtvi. A mi, mi samo čekamo jedno drugo, ne dišući. Srce samo kuca.

Negdje se čekamo i sanjamo do posljednjeg zbogom, zagrljeni. Ti si žena sa previše mana, ali si žena koju iskreno volim. Izvor svega što kažem je to što mi je stalo do nas, do tebe i ne želim da se pokvari, nijedan naš smisao. Prošlost ne bi sjajna, u sadašnjosti te nađoh i ne želim da te izgubim. Volim da te gledam, dok šutiš. Želim te ono balavski stalno.

Istinu moraš prihvatiti, kakva god da bila, ili tugovala, ili bila sretna.

Heh... Nemam je, eto, otišao sam, a otišla je i ona.

Jesi li sretan? Je li sada sve na mjestu? Zacrtani sklad svemira nije poremećen. Ponovo je sve u sivilu, baš onako kako treba.

Je li treba tako?

Ha, ha... Dobro je prevario sâm svemir. Po svoj prilici je imala jaku volju, ta žena da iskali svoj propali, životni put kroz iskrivljivanje tog istog puta, nekome drugome. Pada li su, a nje-na volja je jačala. Editujući svaki korak, prokleta dobro.

Štopericom je mjerila koliko može napakostiti.

„Život nije isti bez nje” – naslađivala ju je ovakva spektrobojna tuga naivčina.

. . .

„Volim je, družo. Volim kada je samo ugledam, ne mora ništa reći.”

„Imaš tu čast, prijatelju, biti jedan od mnogih što tumačaju njenim hodnicima, sa mnogo vrata sa svih strana. Kada nekoga poželi, ta otvori vrata i izvuče jednog.”

„Ne pričaj gluposti.”

„Ne pričam gluposti, ja ti govorim istinu, a ti misliš o gluposti, na veoma glup način.”

. . .

Ma rekao sam mu tada istinu, jer sam jedino to i znao reći: „Istina.”

. . .

Opstajući samo u činjenicama bez razloga, tražio sam razlog. Sve što se traži i dobije se nađe, ali kada?

Oni heroji nam nisu ostavili recept herojstva. Hah... To i nije toliko herojski.

Spomenik poslije smrti, a šta pravo herojstvo nosi, eh, to su odnijeli sa sobom u zemlju.

„Ja ovdje, druže, odljevam dušu po podu, a ti mi našao pričati o herojima i herojstvu.”

„Izvini, ispisivao sam neke trošne papire, pa me pomjerilo iz mjesta.”

U stvari htio sam mu skrenuti misli od te žene, ali izgleda da heroji nisu baš pogodni skretači sa teme.

„Ona ti je samo žensko, a ego ti je curica.”

„Ne razumijem.”

„Kako ne razumiješ?”

Vjerujte, ni ja nisam ništa razumio. Pa da probamo...

„Dokle god ti je ego curica, ti nikada nećeš biti muško, prosta i jasna stvar.”

„Aha... Hvala... Hvala.”

Ne, nešto nije u redu, ovo nije dobro...

Onda padne noć i njeni sati nas poklope kazaljicama.

О ЧОВЕКУ КОЈИ СЕ ПРЕХЛАДИО

Док је Жељан последњи пут удисао тежак смог града који је мрзео, Сунце је тромо и безвољно почело да се пролама кроз облаке, обасјавајући маслачак близу његове главе. Жељан је лежао склупчан у грму парка и све што је могао да уради је да гледа маслачак што је подрхтавао на поветарцу.

Боже, овај град уопште није ружан – помисли Жељан пред свршетак свог живота и би му криво што га је безброј пута у мислима опсовао.

Земља на којој је лежао, жедно је гутала крв што је Жељану истицала из груди. Размишљао је како ће земља његовом зараженом крвљу да храни овај маслачак.

Боље да сам те убио у стану – размишљао је, а маслачак је постајао све мутнији, док најзад не нестаде.

– Жељане, устани, закаснићеш! – пискав женски глас се ширио Жељановим станом.

– Жељане! Пола осам је, устани! – глас је постајао све јачи, а Жељану се чинило да кружи станом као смрад и да је потребно да отвори прозор да изађе.

Жељан је био чистунац и перфекциониста. Увек обријан, чист, опеглан и уредан. Радио је као књиговођа у малој фирми, и поред тога што то његово радно место није захтевало, увек је долазио у свечаном оделу и елегантним, исполираним ципелама. Волео је црна, тегет и тамно сива

одела зато што су, по његовом мишљењу, она одисала ауторитетом, који је њему мањкао. Према својим колегама увек је био званичан и уздржан јер је веровао да ће га људи тако више поштовати.

Искуства са женама скоро да није имао. Видео их је као нечисте и превише похотне. До јуче је имао жену са којом је редовно спавао средом и с којом је ишао у позориште петком или суботом. Замрзео ју је онда када је нарушила његову рутину. Јуче је био петак и његова девојка је дошла нешто раније код њега у стан и чекала га да изгланца ципеле пре него што крену у позориште. Пришла је Жељану и рекла:

– Дозволи, драги – и уместо њега кренула да полира ципеле које су се већ сјајиле.

Жељану је овај њен чин био симпатичан, иако му није било јасно зашто то ради.

Господе, изгледа тако потчињено и уморно – мислио је Жељан.

Софија се звала. Била је мршава, плава и лепа. Радила је као асистент на Факултету примењених уметности и изглед јој је одисао строгоћом, па се због те своје хладнокрвности и свиђала Жељану. Он осети како се Софија једном руком придржава за његову бутину, стискајући је, док у једном моменту не престаде да гланца ципелу и поче све јаче и јаче да је стеже, трљајући бутину кружним покретима. Гледала га је у очи похотно, животињски. Жељан је био престрављен и није могао да се помера. Она поче да га додирује по препонама и крену да му откопчава панталоне.

Тада се Жељан тргнуо и одгурнуо Софију од себе таквом силином, да је она полетела уназад и пала. Жељан је бесно устао и почео да виче и псује.

– Шта ти није јасно? – драо се окренут леђима, јер му се Софија сада толико гадилa, да није могао да је погледа.

– Лепо сам рекао среда! Да ли је то толико тешко запамтити? Је ли? Питам те!

Софија није одговарала.

– Је ли, прљава жено? – Жељан се нагло окрете, испровоциран њеним ћутањем.

Софија је непомично лежала поред поломљеног, стакленог сточића, а из њене главе истицала је тамно црвена крв, ширећи се по Жељановом стану као смрад.

Био је престрављен.

Тепих! – помисли Жељан и брзо отрча до купатила, зграби неколико пешкира и баци их на локву која се ширила ка сивом тепиху.

Одгурнуо је Софију на други крај собе, стављајући пешкире под њену главу, бојећи се да се паркет не подигне, ако упије превише крви. Софијина глава била је тако тешка и бежала му је по шакама као мокар сапун.

Погледао је на сат и било је већ пола осам. Написао је поруку на парчету папира и ставио је поред Софијине главе:

Кад се пробудиш, почисти овај неред који си направила, а онда иди где год желиш. Кад се вратим из позоришта, не желим да те видим овде!

Када се вратио, Софија је и даље непомично лежала.

– Мислиш да ћу ја ово да почистим? Не пада ми на памет да чистим твој неред! Сутра кад устанем, не желим да те видим овде!

Отишао је у купатило, окупао се, обријао и легао у кревет. Чврсто је спавао. Сањао је да хода улицом кроз коју пролази када иде на посао. Није било смога ни магле, на

које је иначе навикао. Сунце је сијало, а улице су биле тако чисте да се оно огледало у плочнику. Никада у животу није био овако смирен. Поред њега су пролазили мушкарци, чисти у оделима и жене, уредне у дугачким црним и беж капутима. Све је могао да види тако јасно. После ко зна колико времена могао је да види врхове високих зграда, који су се до тад губили у диму и магли.

Ох, колико је величанствено! – помислио је.

Људи који су пролазили осмехивали су му се, веселих, сунцем обасјаних лица. Сви су му се јављали:

„Добар дан, господине Илићу.“

Неко иза њега је покушао да га дозове.

– Жељане!

Није му било пријатно што га неко на улици ословљава по имену.

– Жељане!

Покушао је да види ко је то, али магла је одједном почела толико да притиска град, тако да није могао да види ко га зове.

Људи су почели да се гомилају. Људи у џемперима, тренеркама, непристојно и непримерно обучени. Сви се стадоше смејати Жељану, јер му се одвезала пертла на ципели. Улицом се ширио грохот људи који су се држали за стомаке, зацењени од смеха, а из масе се проламао женски глас:

– Жељане! Жељане, драги!

– Жељане, устани, закаснићеш! – пискав, женски глас се ширио Жељановим станом.

– Жељане, пола осам је, устани! – глас је постајао све јачи, а Жељану се чинило да кружи станом као смрад и да је потребно да отвори прозор да глас изађе.

Ушао је у дневну собу, а Софија је и даље лежала у ћошку.

– Дођавола, Софија! – пришао јој је и кренуо да је тресе да се пробуди.

– Софија, пробуди се и иди кући, сам ћу ово да почистим, само иди!

Ухватио је длановима за образе и одмах пустио, устукнувши.

Жељан је немо гледао Софију. Образи су јој били хладни као лед, а усне модро плаве. Софија је мртва.

– Софија! Софијице, не! Немој да будеш мртва! Софија, молим те!

Жељан је вриштао, а његови крици су се одбијали о беле зидове његовог стана, секући свеж јутарњи ваздух.

Овог јутра је први пут закаснио на посао.

– Шта је било, Жекси, нешто си ми узврпољен данас – иронично и подсмешљиво му се обратила колегиница у мајици која јој је непристојно наглашавала деколте.

Жељану је овакво обраћање сметало више него раније. До јуче је на овакве реченице одговарао строгим погледима.

– Мани ме се, курветино нафракана! – брецну се, а остале колеге га запрепашћено погледаше.

Вратио се свом послу, константно грешећи и не могавши да се концентрише. На паузи је размишљао шта да уради са Софијиним беживотним телом.

Нисам се истуширао јутрос! – помисли и одједном га обузе гађење према самом себи.

Док се кретао ка стану, сметао му је смрад свог тела, више него тежак смрад смога.

Када је стигао, није улазио у дневну собу где је била Софија. Не скидајући се, легао је у кревет, осећајући да има високу температуру. Кувало му је у грудима. Закашљао се. Заспао.

Жељане, закаснићеш, устани! – чуо је исти глас. Софијин.

Како може да ме зове ако је мртва? – помислио је.

Није се усуђивао да уђе у дневну собу. Стигао је на посао неокупан, необријан, неисполираних ципела. Имао је осећај да му груди горе и да се нешто помера унутра. Нешто унутра је шкрипало при сваком удаху.

Жељан је био убеђен да му је у грудима глиста. Ровари, ровари, тражи место где би могла да излегне младе који ће му се настанити по целом телу. Стао се ударати по грудима, не би ли смирио глисту.

Ништа. Она и даље копа, пали Жељанове груди. Сутрадан је почео да искашљава шлајм.

Ово су фекалије! Ово је глистин измет! Два дана није излазио из спаваће собе. Презирао је своје тело. Био је прљав изнутра, заражен – престао је да размишља о Софији, иако га је смрад њеног леша подсећао на недело које је починио.

Глиста се није смиривала, чак је постајала све већа, све немирнија и све је више избацивала отпатке кроз Жељанова уста. Данима је плакао у својој соби, испуштајући животињске крике, јер није знао како да обузда глисту која му је изазивала несаницу и бунило.

С времена на време, чуо је Софију како га дозива:

Жељане, драги, дођи да ми помогнеш да устанем. Жељане!

Зграбио је кухињски нож и истрчао напоље. Сакрио се у грму парка преко пута његове зграде и кренуо да шапуће:

„Сад ћеш ти да видиш! Откопчао је кошуљу и једним брзим покретом направио малу посекотину на грудима. Само се смири! Само се смири и иди, нећу те повредити. Само ме пусти да дишем!“

Глиста је наставила да се копрца и могољи.

Е па, ако ћемо тако... – помисли Жељан бесно зари нож себи у груди и опружи се по влажној трави.

И док је последњи пут удисао тежак смог, Сунце је почело да се пролама кроз облаке, а земља је жедно гутала крв која је Жељану истицала из груди.

BUENA

Huana je upoznala Đavola sa nepunih dvadeset godina. Plamen noći, ražaren ritmom salse u klubu „El hombre de Arena” na obali Santijaga nije se dao ukrotiti dimom cigarete i čašicom rakije od šećerne trske.

Unutrašnjost mlade Kubanke vrištala je o tome kroz ključale pore njenih pazuha i međunožja.

Želela je još! Ljubavi, strasti, krvave vreline, vlažnih pokreta i furioznog pulsa – svega što je devojka pod skupljenim usnama skrila, kada je majci pre nekoliko dana rekla da odlazi u grad sjaja i prašine, u potragu za poslom...

Utučena i izmorena, tek je na korak bila od zapaljenog srca sale, kad joj je Nečastivi, opasan kožom momka iz predgrađa, zario kandže pod lakat i povukao je među senke. Bio je to đavo, drugačiji od dotadašnjih. Uzvišen. Belog tena. Krupnih očiju. Maznog dodira. Ni nalik prethodnicima što su joj ujutro ostavljali glavobolju, mučninu i natruo zadah, već sličan opredmećenju vrcavog zanosa. Već ju je te noći imao u znojivoj kabini kupatila, pa u automobilu, pre no što ju je odvezao do iznajmljenog stana i prekrio jorganom.

Huana je sutradan za doručkom, cvrkućući sa stanodavcem – inače, elitnim probisvetom i vucibatinom svih vucaranja i batina – o mladiću čula samo najbolje. Razvučenih usana ga je uveče potražila u zabačenoj petlji prolaza, van pogleda sveta, a on joj se dao kao i svakom posrnulom verniku – u jednom dahu, bezbroju nadražaja i obećanju o neograničenome.

Od tada, svake večeri mu je dozvoljavala da joj kadi krvotok, zanesena idejom da su cvet i izmet istog mirisa, ukoliko su nozdrve glazirane ljubavlju.

Nakon mesec dana, oprostivši se od stanodavca, zbog nedostatka novca, skrasila se u napuštenoj kolibi na plaži i zavesu noćima povlačila za miljenikom, pa i onima što bi ga dovezli, a nakon njih i svim mučenicima iz zaboravljenih dana.

Takvu je ljubav kušala, sve dok je naredne godine ne pronađeše bledu i hladnu, ušuškano vlažnim peskom.

Odsustvo pulsa i krv nad usnom objasnili su smradom tuđeg boga...

SUSRET

Naravno, nije mogao odbiti ponuđeni zadatak. Uostalom, to je tjedan dana na udaljenom otoku u potrazi za nekoliko ruševina koje treba fotografirati i ukratko opisati njihovo aktualno stanje. Putuje autobusom, pa trajektom. Prognoza je najavljivala ugodno vrijeme. Dobro će mu doći malo morskog zraka.

Noćno putovanje autobusom ne pruža osobiti užitak, ali nije ni zamorno. Krunoslav Bukač je sjedio u noćnom autobusu posve opušten, gotovo sretan, što ga ovaj bučni stroj vozi na more. Ponekad bi na trenutak promotrio mjesecinom obasjane pejzaže koji su brzo promicali, jedan za drugim. To bi bilo sasvim zgodno fotografirati, mislio je Krunoslav, razmišljajući kako je možda fotoaparat trebao uzeti sa sobom, a ne ostaviti ga u putnoj torbi. Osjetio je stanoviti umor s prvim zrakama svjetla. Trljao je oči, pomalo nervozan, čudeći se kako ga zora umara.

Autobus je na vrijeme stigao u veliki, lučki grad i ubrzo se uvezao u veliki trbuh trajekta. S ostalim putnicima Krunoslav je izašao na gornju palubu. Trajekt se polako udaljavao od obale, ploveći prema udaljenom otoku. Na palubi je bilo mnoštvo svijeta, doista svi su uživali u suncu i zraku.

Naslonio se na ogradu i iz dosade počeo promatrati lica putnika. Mladi, stari, veseli, glasni, šutljivi. Okrenuo se i zagledao u valove. Pogled mu je jedrio iznad valova do otoka, pa se vraćao unatrag. Iznova se okrenuo i pogledavao putnike. Neki su već spavali na ne baš udobnim klupama, omamljeni suncem, drugi su kartali, oni treći i dalje su šutjeli. Na suprotnoj

strani, učinilo mu se da je ugledao poznato, odavno poznato lice.

Sav je protrnuo, ne, nema nikakve sumnje, na drugoj strani ugledao je Ivanu Š, naslonjenu na ogradu leđima, kako gleda u njegovom pravcu. Brzo je pogledao i lijevo i desno, bio je posve sâm, drugi su putnici i slijeva i s desna, bili udaljeni nekoliko metara.

Podigao je glavu i pogledao na suprotnu stranu. Ograda na drugoj strani bila je posve prazna.

Ne, učinilo mu se. To je od sunca. Možda halucinacija.

Ako je bila ona, što bi trebalo učiniti? – pomislio je.

Sjećao se je dobro Krunoslav Bukač davne mòre.

Ivanu Š. je upoznao prije više od trideset godina na fakultetu. Nikada si nije mogao razložno objasniti kako se mogao tako zaljubiti u Ivanu Š. Poslije joj je pisao neka čudna pisma. Ponekad bi je susreo u gradu, no, prolazili su jedno pored drugog, poput neznanaca.

Ivana Š. bila je s mòra, zapravo bila je rođena u blizini lučkoga grada iz kojeg je isplovio trajekt.

No, ili mu se činilo, ili je znao, njegove emocije prema Ivani Š. nikada nisu utrnule. Negdje u dubini njegova uma začahurila se ljubav prema njoj kao mali crv koji bi ga ponekad uznemirio.

Sakupivši hrabrost, započeo je iznova pregledavati lica na trajektu. Nema je, ne znajući što bi valjalo osjećati, radost ili tugu. Prošetao je po palubi nekoliko puta. Zacijelo mu se učinilo.

Sunce je doista nevjerojatno. Uputio se je prema malom restoranu na palubi trajekta, sjeo na prvi slobodni stolac i naručio pivo. Izvadio je bilješke, pripremljene za ovo putovanje, studiozno ih je proučio. Nije uočavao niti jedan problem.

Sa sobom je ponio i nekoliko kraćih priča koje je napisao u posljednje vrijeme, a namjeravao ih je objaviti u časopisu „Traženja”. Želio ih je još jednom, bez pritiska, mirno pročitati. Listao je stranice, nije imao primjedbi.

Naručio je još jedno pivo. Bilo je ukusno, hladno, toplina je bila sve izraženija. Iznenada se sjetio Ivana Dvorskog, slikara, koji mu je uvijek govorio:

„Dragi Bukač, modele najviše volim na slikama. U životu me ne zanimaju. Ovaj, na platnu, život, to je ono što me zanima.”

Trajekt je plovio već nekoliko sati, bio je nadomak cilja. Krunoslav B. i dalje je sjedio u restoranu na palubi, hladeći se pivom i odmarajući oči na predivnim krajobrazima otoka.

Uskoro su putnici upozoreni da je udaljeni otok posve blizu. Krunoslav B. nije više mislio na susret s Ivanom Š. Razmišljao je o neobičnoj filozofiji slikara Ivana Dvorskog. Za njega je pravi život onaj na platnu, a ne ispred ili iza platna.

Trajekt je pristajao, lijeno se naslonio na obalu, prvi automobile krenuli su iz njegove utrobe na kopno, putnici pored njih, razgovarajući, veseli što su preplovili toliki put po mirnom i dobrom moru.

Krunoslav Bukač je lagano koračao prema izlazu, pivo ga je posve opustilo, osjećao je glad.

Čim se smjesti u hotelu potražiti će restoran na obali, o kome se toliko pričalo. Pozorno je gledao kamo korača, oprezno se krećući prema autobusu koji je već bio na obali. Mora paziti da ne uzme tuđu putnu torbu, danas su one sve iste. Čim je zakoračio na kamenu obalu, podigao je pogled prema palmama.

Ispred najbliže palme ugledao je Ivanu Š. kako se okreće prema njemu, podižući kofer. Njihovi su se pogledi susreli

u idućem trenutku. Krunoslavu se učinilo kako se nasmiješio Ivani Š. Ona je podigla svoj kofer i nešto rekla osobi pored nje. Krunoslav je polako prošao pored Ivane, došao do autobusa i uzeo svoju putnu torbu. Vozač ga je uputio u kom pravcu je njegov hotel i tek se onda okrenuo i s nekim čudnim osjećajem zbunjenosti i razdraganosti pogledao prema palmi. Cijeli prostor oko palme bio je prazan.

Krenuo je prema hotelu čudno raspoložen.

Što je zapravo htio učiniti? – pitao se u sebi.

Iznenada u malenoj galeriji na obali, u izlogu, ugledao je jednu od mnogih varijacija Ivana Dvorskog: „Model i slikar”.

Zastao je i promotrio poznate detalje.

„Život je u slici, a ne ispred ili iza nje” – rekao bi Dvorski – „A što si ti, Kruno Bukač, vidio na licu Ivane Š?”

PISMO

Čitajući pismo, suze su mi tekle niz obraz, znajući kako smo uvijek bili na neki način povezani. Pismo koje me istovremeno ostavilo bez daha i napunilo oči suzama radosnicama, poslano je od osobe koja me je istom snagom volila kao i ja njega.

Tadašnji dječak, sada odrastao čovjek, zove se Marko.

Sve je počelo davne 2001. godine. Te godine smo zajedno krenuli u 1. razred osnovne škole. Dok sam bila tamo, u učionici, taj mi je dječak odmah „upao“ u oči. Imao je tamno plave oči, koje su me podsjećale na dubine mora, a njegova svijetlosmeđa kosa odgovarala je njegovim očima i blijedom tenu. Još se sjećam da je na sebi imao majicu na crtane likove Tom i Jarry. Dok sam ga ja promatrala, uočila sam da nam se nastavnica predstavila i objasnila nam što ćemo učiti, na što ja, naravno, nisam obraćala pažnju. Na kraju je rekla da se sad svi po redu predstavimo i da se možemo prvi dan nastave samo družiti. Nakon predstavljanja, sve vrijeme sam pričala sa svojim novim prijateljima.

Vrijeme je prolazilo kao ludo, a svoje ukućane sam zaboravila kao da ih i ne poznajem. Kad sam izašla iz škole, sjetila sam se da mi je mama rekla da ne može po mene doći, pa da sama krenem kući. Pozdravljajući svoje novo društvo, ustanovila sam da dječak imena Marko, koji mi se svidio, ide isto sâm kući. Potrčala sam za njim jer je išao istim putem kao i ja. Kada sam pokušala razgovarati sa njim, on je samo šutio. Nisam se

puno obazirala na to, jer sam kao dijete bila živahna. Čak sam primijetila da živimo nedaleko jedno od drugoga.

Godine su prolazile, a Marko i ja smo se sve više družili. Čak sam sumnjala da ćemo ostati u istom razredu, jer su razvrstavali učenike nakon 4. razreda. Pomislila sam kako će mu biti teško steći nove prijatelje, jer je po naravi bio sramežljiv.

Ugledavši spisak osoba, bila sam toliko sretna, kad sam vidjela da Marko i dalje ide sa mnom u razred. Ne samo da sam bila sretna, nego sam imala i leptiriće u trbuhu. No, nisam se obazirala na te „leptiriće“, znajući da neće biti sâm. Prolazeći iste razrede, uvijek smo imali neke zadatke što su nam nastavnici davali da radimo u paru.

Ne čekajući, Marko i ja smo se uvijek javljali da želimo zajedno raditi. Bilo nam je najjednostavnije, jer smo živjeli nedaleko jedno od drugoga.

Čak i sad, nakon što smo na završetku sedmog razreda, pomislila sam da nećemo ići zajedno u srednju školu. Marko mi je uvijek pričao da je imao želju ići za električara, a ja sam uvijek željela ići za kuhara. Što smo bili bliže kraju osnovne škole, sve sam više bila tužna, jer su me obuzimale misli kako neću imati više tako dobrog prijatelja. Moglo bi se reći najboljeg prijatelja. Iako bi se viđali u gradu, ili išli zajedno na neku zabavu, nedostajao bi mi.

Kad je prošlo prvo polugodište osmog razreda, sve sam više razmišljala o Marku. Ne samo da sam se željela družiti sa njim, nego sam imala i potrebu. Naravno da smo se viđali preko praznika. Ali, ipak mi je nedostajao. Unatoč svemu, nisam mu željela ništa spominjati, jer mi je bilo glupo. Čak mi je prošlo kroz glavu da će pomisliti da sam luda, pa se neće više željeti družiti sa mnom.

Zadnji mjesec dana 8. razreda. Vani je sunčano, a djeca u razredu. Svi su priželjkivali izaći bar na 5 minuta vani. Čekali su zadnji sat da prođe.

Maštala sam o odlasku na ekskurziju. Tri dana u Hrvatskom zagorju. Prelijepi pejzaž, cvrkut ptica...

Što može biti bolje od toga? Ništa – pomislih u sebi.

Iako sam bila prehladna, nisam odustajala da izlazim iz kuće. A mama mi je strogo zabranila da izlazim, tako da se brže oporavim. Marko je stalno dolazio kod mene da radimo zadaću. No, meni je nedostajalo igranje s njim na ulici. Bila sam i dalje uporna s tim, iako me je prehlada držala samo 7 dana. Tada sam se osjećala kao da sam u „zatvoru“. Čak su mi se roditelji

smijali, dok sam im opisivala kako je to bilo 7 dana samo u kući, a u školu sam išla samo 2 dana. Tu subotu sam se pripremala za ta tri dana. Našu ekskurziju. Koja se odvijala u Hrvatskom zagorju.

Da li sam bila sretna ta 3 dana? Nikad se bolje nisam osjećala. Osjećala sam se kao da sam u raj. Nisam ni marila što će biti na kraju sa prijateljstvom Marka i mene. Čak i poslije ekskurzije, ne znajući da je Marko upisao istu srednju školu kao i ja – kuhar – pozdravljala sam se s njim kao da ga nikada neću vidjeti u životu.

Kad sam primijetila da se Marko ne pozdravlja sa mnom, jer ne idemo više zajedno u razred, a kamoli u istu školu, nisam ništa posumnjala. Čak sam bila toliko uzbuđena radi prvog dana u novoj školi.

No, ni dalje mi Marko nije izlazio iz glave. Stalno sam si postavljala pitanja i ponavljala ih u glavi:

Što ću bez Marka? Kome ću pričati svoje glupe priče? S kim ću se od srca nasmijati?

Razmišljajući o svemu tome, otvorila sam vrata učionice. Toliko sam bila uzbuđena da sam se udarila vratima u lice. Svi su se počeli smijati. Učinilo mi se da negdje čujem i Markov smijeh. Možda sam si ga i umislila jer mi je nedostajao.

U trenutku kada sam zakoračila u učionicu, ugledah Marka kako sjedi sam i osmijeh mu od uha do uha. Tako sam bila sretna. Doista sam mislila da se nikada više nećemo vidjeti. Srce mi je lupalo kao ludo. Sjela sam kraj njega i upustili smo se u naše buduće zanimanje – kuhar.

U pravilniku naše škole piše da svaki učenik mora obavljati praktičnu nastavu u toku svojeg trogodišnjeg obrazovanja. Ne znajući koliko će biti teško naći praktičnu nastavu, oslonila sam se na svoju intuiciju i uvijek htjela nešto bolje naći. Punih mjesec dana sam tražila gdje mogu odrađivat' praktičnu nastavu. Marko mi je znatno pomogao i ne mogu mu zahvaliti, koliko mi to znači. Uvijek mi je pomagao gdje je mogao. Čak je i sâm pristao da radi u tom restoranu, nakon duge rasprave.

Prošla je prva godina, a ja se još nisam ni okrenula. Nevjerojatno kako brzo prolazi srednja škola. Začudilo me i da se ja i Marko nismo nikad posvađali i otišli svatko svojim putem. Čudno je bilo to prijateljstvo.

Trenutno smo svi čekali profesoricu da dođe. Nisam očekivala da će kasniti 20 minuta. Netko je otvorio vrata. Nevjerojatnom brzinom i uzdihano nam je ušla profesorica i rekla da nam je sredila da idemo na sajam u Švicarsku. Sajam je bio o začинима i jelima. Trebali bi doći i najpoznatiji kuhari svijeta. Cijeli se razred obradovao. Nismo se ni nadali da će tako uskoro biti. I to odmah slijedeći dan.

Odlazeći kući, Marko i ja se nismo stali pričati o tom sajmu. Otišli smo prvo do njega da se spakira, jer nije bio siguran

što da ponese. A, iskreno nisam ni ja znala što bih ponijela. Profesorica nam je rezervirala i hotel u kojem ćemo prenoćiti. Nakon što se je Marko spakirao, otišli smo do mene. Spremajući se, Marko je odlučio prenoćiti. Nisam imala ništa protiv, a moji su ga roditelji obožavali. Mama je u tom trenutku ušla u sobu i donijela nam palačinki. I to s našim najdražim punjenjem – eurokremom.

* * *

Sunce je pustilo svoje prve zrake. Lagano sam se ustala. Pogledala sam u Marka. Tako je slatko spavao. Uzela sam mobilni. Bilo je 7 i 20. Odmah sam probudila Marka i rekla mu da ćemo zakasniti na bus. Obukli smo se tako brzo, kao nikada do sada. Uzeli spakirane stvari, te nas je moj tata odvezao na kolodvor.

Da sam bar znala reći taj dan Marku koliko mi znači i koliko ga volim. Taj mi je dan bio najgori na svijetu. Čak ni ta riječ ne može opisati taj dan. Cijeli smo se put smijali, zabavljali, pjevali. Ostavivši stvari u hotelu, nastavili smo put do sajma. Razgledavali smo raznovrsna jela i sve probavali.

Zamolila sam Marka u jednom trenu, je li može stati da se odmorimo. Ta mi je zamolba koštala najboljeg prijatelja, mogućeg dečka.

U tom trenutku su oteli Marka. Meni se je srce skamenilo. Plakala sam kao nikad u životu. Suza mi je lila, jedna za drugom. Trčala sam do profesorice i rekla da su oteli Marka.

Cijela policijska postaja se digla na noge. Tražili su ga, ispitivali očevidce. Davajući im svoj iskaz, zapanjeno su i blijedo gledali u mene. Kao da su se zabrinuli. Naknadno smo otišli svojim kućama.

Dosta sam vremena razmišljala o tom pogledu policajaca. Ostajala sam kući, jer sam bila mrzovoljna. Odlazak u školu mi je otežavala pomisao kako nikad više neću vidjeti Marka.

Te srijede, dva dana nakon povratka iz Švicarske, profesoricica nas je obavijestila kako treba razgovarati sa nama. Imala sam trnce po cijelom tijelu. Očekivajući da će nam profesoricica javiti neke dobre vijesti o Marku, bar da su mu našli trag, dogodilo se točno suprotno. Marku se gubi svaki trag, a moj opis otimača odgovara bandi koja preprodaje ljude. Nalazak otetih ljudi je otežan, te se nikad ne mogu naći, ili postoji mala mogućnost.

Od toga dana mrzila sam sve oko sebe. Počela sam piti antidepressive. Ponašanje mi se promijenilo za 360 stupnjeva. Svaki dan škole sam počela sa gađenjem. Krivila sam sebe što su mi oteli najboljeg prijatelja. Nisam znala što učiniti jer mu nikad nisam pokazala koliko ga obožavam i das am htjela biti s njim u vezi.

Dani su i dalje prolazili. Srednja škola se završila. Na ekurziju su išli bez mene. Nisam mogla podnijeti da se sjetim svih događanja. Pogotovo zbog toga što smo išli u Švicarsku. Iako je bilo prekrasno, uvijek će mi nanositi bol koja je ne podnošljiva.

Trenutno sam samo razmišljala o tome da upišem neki fakultet, kako bih sve to na trenutak zaboravila i zabavila se s nečim drugim. Odlučila sam upisati na Ekonomski fakultet u istom gradu u kojem živim. Bar sam to vrijeme bila ispunjena sa nečim.

Svaki dan mi je bio isti. Nisam ni sa kim razgovarala, a osmijeh mi se nije gotovo nikada vidio na licu. Čak se nisam ni veselila što sam upala na prijavi za fakultet. Prvu godinu sam provela uobičajeno depresivno i nisam nikoga puštala da mi

priđe. Bojala sam da ću opet izgubiti osobu koju volim i sebe okrivljivati za to.

Predala sam se sva na ispite i predavanja. Marka sam gotovo i zaboravila, iako sam ga se povremeno prisjetila. Htjela bih ga uvijek zagrliti, pitati kako je, što novog ima. Usred tih misli se vratim u realnost.

Trenutno sam morala ići upisati sljedeću godinu. Trajalo je jako dugo, jer je bila jako velika gužva. Studenti se svađaju sa zaposlenicima, a kolona je velika. Nakon silnog čekanja jedva sam došla na red i upisala se.

Mobitel mi je zavibrirao. Začudila sam se, jer mi je pisalo da mi je mama poslala poruku. Izašla sam vani i pročitala poruku. Pisalo je:

„Dijete drago, požuri se. Došlo je nešto za tebe. Mislim da je jako bitno.”

Došavši kući, iznenadila sam se, jer nikoga nije bilo kod kuće. Nisam se ni brinula za mamu, jer postojala je mogućnost da je otišla u trgovinu, što bi moglo potrajati. Ušla sam u sobu i na krevetu ugledala pismo. Vidjela sam da nije adresirano ni od koga, a nije pisala ni moja adresa. Bilo je samo moje ime.

Proletilo mi je kroz glavu da me mama pokušava zezati ili brat. Ipak sam ga otvorila. Unutra je bila kratka poruka. Izvadila sam papir i slijedeće je pisalo:

Oprosti što mi je toliko trebalo da pobjegnem od onih ljudi. Neću te više nikad pustiti samu. Pogledaj kroz prozor.

Marko

Suze su mi krenule. Nisam mislila da su to istine. Bila sam čak ljuta, jer sam mislila da mi je mama nekog Marka smjestila da ne bih bila tužna. Znala sam da me nije mogla gledati. Ustala sam se sa kreveta i krenula prema vratima. Nešto me vuklo da svejedno pogledam kroz prozor. Bar da provirim. Okrenula

sam se i nisam sebi mogla doći. Nisam mogla vjerovati mojim očima.

Marko je bio ispred mog prozora. Istrčala sam vani. U lijevoj ruci je imao buket cvijeća. Gledali smo se kao nikada do sad. Dotrčala sam do njega i zagrlila ga. Umrljala sam mu majicu, koliko sam plakala.

Sve vrijeme sam mislila da je mrtav. Tad su mi vidjeli opet osmijeh na licu.

Imala sam i dobar razlog za osmijeh na licu – Marko me je taj dan zapsio.

Razgovarali smo danima. Nevjerojatno je to što me je na isti dan prije par godina, kad smo bili u Švicarskoj na sajmu i to kad smo se odmarali prije otmice, Marko htio pitat' da budemo u vezi.

Otkad se vratio, ne trošimo više vrijeme. Hvala Bogu na tome što se Marko vratio. Prije par dana smo se vjenčali i ne mogu vam reći kako sam presretna. Vidi se nešto, što dugo ljudi nisu vidjeli na meni.

KLINCI

Sedeli su jedno naspram drugog, bezvezno čavrljali, uživali u savršenoj realizaciji njihovog zajedništva, u ujedinjenju tako sličnih – potpuno različitih umova, uživali u harmoniji pukog prisustva.

Zapravo, nikada nisu tako sedeli – tako blizu, tako iskreno, nežno i luckasto. Reči, nebitne, bile su samo pokretač, možda i opravdanje za osmeh, pogled, dodir... Svaka je, kao takva, bila posebna.

Ponovo su igrali igru bez kraja. Pravila su odavno elaborirali. Svako je znao svoju ulogu i besprekorno su se držali scenarija. Ruka u ruci. Bez oklevanja ga je sledila. Nikada joj nije pokazao takvog sebe.

Odlučno i sigurno hodio je u korak ispred nje, znajući da će njena ruka ostati u njegovoj. Zakoračili su u mrak. Nije se plašila, verovala mu je. Spojivši se, njihove usne oslobodiše davno zakopano, pobeđiše neumorni ponos. Jureći za nesigurnim, pronašli su svoje sigurno. Crpeli su i upijali jedno drugo, kao da žele da za taj čudesni sekund, sve ono što su godinama propuštali, bude nadoknađeno.

Topili su se u razgaljujućem zanosu i zabranjenoj požudi. Nemo su govorili sve ono što su oduvek želeli, a nisu mogli, kako sebi, tako i jedno drugom da priznaju – bilo je živo, očigledno i neizbežno.

Igra koju su tako dugo igrali, igra koju su sami želeli – sopstvena igra poriva ih je pobedila. Svetila im se. Uživali su u njejoj osveti. Poriv ne može biti jači od njih. A čemu odupiranje?

Emotivno obnaženi prepustili su se nedozvoljenom i nikako nisu mogli jedno drugom pobeći.

Videvši ga kao oličenje svih njegovih (ali i svojih) slabosti, shvatila je kolika je zapravo njegova snaga. Shvatila je koliko je ona slaba. Njeno telo bilo je njegovo, gospodario je njime kako, činilo joj se, niko nikada neće umeti.

Razum nije postojao.

Osećala je njegovo srce – kao da je tražilo način da napusti grudi i bespogovorno joj se preda. Istim su dahom udisali dragoceni trenutak, boreći se da od njega što više ukradu. Davno razgorele buktinje, dva uzavrela drhtava tela i trenutak koji će se, oboje su znali, kada se vrata budu otvorila, kada dođe vreme da napuste mrak, pridružiti ostalima među tihim, volšebnim sećanjima, kao još jedno, zapečaćeno poglavlje njihove nikad dovršene priče.

Nismo više klinci. Zašto se onda i dalje igramo? Možda klinci nikada neće ni odrasti.

Toliko je duginih boja u tom crno-belom svetu.

EVA

Već se Sunce visoko izdizalo iznad zgrade i ukazivalo na to da je podne. Zraci su se probijali kroz sićušne otvore na tek postavljenoj zavjesi, i dopirali mu do zatvorenih očiju. Kapci

su treperili, polako njišući i trepavice, a onda je otvorio oči, onako plave, i u njima se jasno mogao vidjeti odraz beskrajnog plavetnila, nalik na more, možda nebo...

Protrljao je rukom oči, u nadi da će se razbuditi, ali šta više, osjećao je onu odvratnu malaksalost, i želju da taj cijeli dan provede u krevetu... Sâm.

Ipak je ustao, pomjerio zavjesu i pogled mu je bio upućen, savršeno osunčanom Bonu – francuskom gradiću koji je čuvao njegove uspomene, tajne...

U vazduhu se osjećao miris vina, a u njemu želja da mu nepca osjete nekoliko kapi istog. Stao je ispred velikog ogledala, zagledao se u odraz koji se u njemu našao, otpio gutljaj vina, koji je nasuo nekoliko trenutaka prije, još jedan pogled uputio svom odrazu. Krenuo je ka gradskom parku. Ni sâm nije slutio da će mu taj dan promijeniti život.

Elek je koračao, ne obraćajući pažnju na grube glasove ljudi, piskave dječije, kašalj staraca, buku automobila, smijeh... Ništa.

Usamljen. Izolovan. Odlučan u svojoj namjeri da se posveti sebi, fakultetu. Pokušao je da iz toka misli isključi nedostajanje. Da se odvoji od svega što je preživio. Da započne novi život ovdje. Nezavisno od sukoba, svađa sa majkom, da se konačno pomiri sa smrću oca. Činilo mu se da uspijeva.

Nakon nekoliko minuta pješačenja, nalazio se u parku. Trava. Zelenilo. Sunce. Proljeće. Djeca. Zmajevi. Lopta. Bebe. Smijeh. Rijeka. Samoća...

Bio je i dalje sâm.

U trenutku dok je koračao ka jedinoj slobodnoj klupi koju je vidio u blizini, začuo se nepoznat glas koji je dozivao:

„Pomoć!”

To se dalje pretvaralo u užasno vrištanje, koje je ličilo na bezizlaznu situaciju...

Okrenuo se, a na travi, nedaleko od njega, ležala je djevojka...

Nekontrolisano je pomjerala ruke, noge. Udovi su joj se grčili. Potrčao je ka njoj i tada je već pijena bila gost njenih usta, a u tijelu 22-ogodišnjakinje, kao da se nalazilo nešto nalik na đavola. Kada se već njena glava nalazila na Elekovim rukama, shvatio je da se radi o epileptičnom napadu. Kao u kratkom filmu, pred očima, prolazile su mu slike, sjećanja, svega. Zapravo, pokušavao se sjetiti kako pomoći osobi u slučaju ovih simptoma, što je nekada davno čitao u staroj, požutjeloj knjizi, u malenoj sobi.

Nije se mogao sjetiti... Samo je uspio izgovoriti:

– Neka neko zove hitnu pomoć, odmah.

Nakon nekoliko trenutaka, u gradskom parku, nalazila su se ta... Kola... Crveno-bijela, sa onom zastrašujućom sirenom, od koje čovjek može osjetiti samo jezu i strah. Ljudi u bijelom, unijeli su je pitajući:

– Gdje joj je porodica? Ko ide sa njom? Ko je uopšte bio sa njom?

Dok su ostali slijekali ramenima, dok je vrijeme prolazilo, otkucavalo, nestajalo... Elek se nalazio u bolničkim kolima, držeći za ruku, potpuno nepoznatu dijevojku.

Na putu do bolnice, zapazio je braon oči, nesvjesne, uplašene, koje su se otkrivala samo za trenutak. Kosu, sa par nježnih uvojaka, sa mirisom kamilice. I koža, topla, blijeda, kao da je „plave krvi”. Nekolike pjege ispod njegovog nosa, davale su osjećaj da je to samo jedna, djevojčica...

– Ja sam... Gdje sam? Znam, ja sam... E... – pokušala je izgovoriti, kada su se kola naglo zaustavila, nju su na noslima odnijeli, dok je Elek pokušavao uhvatiti što veće korake, kako bi je pratio.

Izgubio je... U ogromnoj bolnici. Nalazilo se na stotine osoba, bijelih mantila, pantalona, bluza, gledao je, bezizlazno, a onda... Ona, okružena desetinom takvih, sa riječima:

Gubimo je. Pritisak. Nizak. Srce. Stalo. Još jedan napad. Ne. Piiip-Piiiiip.

Evo je. Našao se među tom masom doktora, koji su mu objašnjavali da ne može biti tu, ipak je uspio da dohvati njenu ruku...

Prošao je dan, ona je ležala. Noć je bila tu. I dalje je mogao čuti samo otkucaje njenog srca, na aparatu:

„Bip–bip, bip–bip. Biiiiip...” – u tom trenutku su dolazili doktori, ali i dalje ne znajući ni kako se zove djevojka, niti odakle je.

Elek je tada osjećao još veću obavezu, da bude tu sa njom I pomogne joj nekako, da održi svoj život. Ostavljao je po nekoliko sati, da ode kući, sebi pruži toplu kupku, koja je bila pravi luksuz.

Prošao je još jedan dan. Noć. Opet, jutro... U tom trenutku, dozvolila je njenim braon očima, toplim poput srne, nježnim, sa posebnom crtom ženstvenosti, koja se ogledala u nji-ma, da vide momka, sasvim nepoznatog mladića, koji joj je, možda spasio život.

Zgrčila je ruku i tada je Elek u svojoj šaci, osjetio pomjerenje sličnih prstiju. Trgao se iz polusna. Uzvratio joj pogled i pružio zagrljaj od nekoliko sekundi. Kada je vidio osmijeh na njenom licu, nije mogao žaliti nijedan provedeni minut na neudobnoj bolničkoj sofi...

Počeo je da joj objašnjava šta se zapravo desilo, a onda je čuo nešto nalik na anđeoski glas:

– Ja sam Eva Mendes. Drago mi je. Hvala ti što si mi spasio život.

Konačno je saznao ime. Ime ponosne, slobodno se može reći, članice anđeoske lige. Na to je ličila ona. Eva.

Prošao je dan. Opet, noć. Neprospavana. Sa mnogo priče, razmijenjenih pogleda. A, ta bolnička sobica, broj 74, čuvala je osjećanja, koja su sigurno postojala. Možda malo nejasna, ali polako... I jutro koje je na vratima bolnice dočekalo Evu i Eleka.

Praveći sitne korake, odlazili su ka gradu. Ona potpuno oporavljena od epileptičnog napada, a on, srećan sa mnogo umora u očima. Razmijenili su brojeve uz obećanje da će se ponovo vidjeti..

Vidjeli su se. Te noći, u Bonu, dok su sjedjeli u istom gradskom parku gdje je prije nekoliko dana nagovešten kraj, sada je počinjalo nešto najljepše. Jedna ljubavna priča.

Dok se njena mala šaka, nalazila u njegovoj, osjećala je sigurnost. Naslonila je glavu na Elekovo rame, posmatrala mjesec, uz blagi smješak na licu. On je samo spokojno zatvorio oči, zahvaljujući se što je sve ovo istina...

I gledali su se...

U ovom trenutku, baš sada, dok ja ovo pišem, ti čitaš, neko spava, neko dolazi na svijet, neko uči prve korake, neko izgo-

vara prvu riječ, Eva i Elek proslavljaju 5–ogodišnjicu braka, ne sami – sa nestašnom djevojčicom, čisto bijele puti, glatke kože, plavih očiju i sa nekoliko pjegica, u malom gradskom parku.

A, već se Sunce visoko izdizalo iznad zgrada i ukazivalo da je već podne...

ГОСПАВА, ЉУБАВ, СЕКС И ДУША...

(прича на дијалекту)

Више ми је досадио овај милицајски живот. Народ ванцирал. Поремети се. Куј кво нема, они га све на милицију туру да им је крива. Не беше тека, али оваја демократија све поремети. Вреве да је милиција за све крива.

С'г видим и да мора да решава и секс по народ. Ма кад би мог'л моју и нашу Госпаву би турил да буде саветник у социјална предузећа, да буде министар на правду, да буде директор на милицајци, психијатар на менталне установе... Ама суде да ју има. Живот ју шибал ко мећава капуљачу. Ко мрзлица нос. Знаје и умеје, мож ју мрзну, али је знатна и уметна.

Што ви овој писујем...? Еве што:

Јучер се уокала на мобилан Милунка Тозина и ока милицијаци да дојду и да вој реше проблем сас њојнога Тозу.

Командирче ко командирче, ко да га је Обама окнул, одма се паничи. Она му навревила како ју Тоза пљује, псује и гази. А он јадан, командирче, да је имал, авијацију би пратил... Милунка му навревила како ју Тоза кабати да сваку патку у Ракош и околину у т'внин да увати, има да познаје чија је. Напрајил ју на залос. И она с'г ока милицајци да вој решавају њојне јebачине.

Командирче се узнемирило ко Дачко кад га окне Пентагон, оди дом ме ока да идем и да решим тој сас Милунку.

Отидо одма. Милунка пушта сл'же ко за Тита, вреви ми и вика. Орати ми њојн проблем. Вреви како ју Тоза кабати да је сас пола село била. Ја ју питајуем:

– Стварно ли је тека?

Она б'ши. Вревим сас Тозу. Гледам га делија... Убав, дичан и личан. Опеле му се фармерће, види се да је курат. Кабати си роцену жену да је милокурка, да се влачи ко кучка сас пола село... Гадурије. Ја им запрети да че да им наковем пријаву, ако пај не легну заједно на мандрак. Јебачине нићи неје решил ничије те нечу ни ја, нити милиција.

Оправи и надве на три и отидо си куде моју Госпаву. Да си послушам здраву орату и да си мезнем малко и пинем. Да се позамлачујемо малко.

Затеко ју дом. Грбина вој сва у сламу и сено. Там'н наранила стоку. Гарча ко Гарча, вечито си лиже муда и тражи по њи бује да и глоцка. Ја си одма помисле у себ:

Па буа па рипа на патку, те нече Милунка...

Улезомо куде Госпаву у собу. Да ви много не умарам сас њојно послужење, тој си знајете ква је. Све изнесе, к'о пред владику. Питује ме:

– К'в је толћи проблем те си дош'л сабајле у селиштево?

– Ма Милунка пријавија Тозу – вревим вој.

– Што га пријавила?

– Кабати ју да се чука сас пола село...

– Аоооооииии.... Браце... Неје сас пола село.... Сас целу општину!

– Како мори? – зверим се.

– Тека! Не л'же Тоза, истину ти вреви.

– У бре... Ја па га замалко не окабати.

– Ако, и требе га кабатиш!

- Што мори?
- Ама... Браце... Тоза си је за кабат!
- Али она се чука, не чука се он...
- Па питуј се што се чука?
- Како мори?

– Нићи, синко, оди добро не бега. Што мој Гарча не бега, а од кутре је одврзан? Моја говеда, кад и изведем у сампас на Ракош, чим ми чују глас у шумамак, сва дојду при мен. А Сента, синко, кад се огласи, она побегну ч’к у Крчимирско... Без ноће остане док и најде. Али он не испушта бич из руће.

– Ма, мани говеда. Говеда и љући несу исти...

– Ама пол’к... Са че прајимо симпозијум.... Аооо-оо-ииии....!

Мезим сирињенце, пивкам ређијцу и слушама ју. Седе на столицу и поче:

– Ти мен Браце знајеш како дишем... Памтиш и мојега Игњата. Он је на мен по године башта ког’л да ми буде. Знајеш да је једиднајесто годиште бил. Али ја сам си га волела, и с’г си га мртвог волим. Кад сам сас вас другаре и сас народ, ја сам сас вас. Чим сам сама дом, ја сам си сас мојега Игњата. А седамнајес године како ми га Бог прибра... Чули си, синко, од нећега да сам ја нећега туџег мужа прибрала.

– Нес’м бре, Госпаво. Што јес, јес – задављам се сас сушенице и затапам сас ређију.

– Глец ју Милунка... Акреп кад ју упоредиш сас њојног Тозу. Тоза ко Ален Делон...

– Па т’г би требал да се Тоза чука сас селсће снашће – вревим.

– Сас кво да и чука?

– Ма... Госпаво, гледам га, изгледа да је курат?
– Аооооиии.... Браце, у патку ли га гледа? Аооооиии...
Много си ми замлатен, синко! Па кво патка значи?

– Ма, госпаво... Па... Цара...

– Душа цара, синко, неје патка!!!

– Ма чек бре...

– Ништа теб несу научили у туја вашуту Каменицу.

Само да тепате народ и да им писујете пријаве. Аоо-
оо-иии....! Несу ви учили од љубав!

– Па неје б'ш тека – браним се.

– Тека је! Љубав је чудо! Ви мислите да је љубав у пат-
ку. Неје, синко!

Ма, отвори се стварно симпозијум сас нашу Госпаву.
Држи ми предавање ко да је на катедру на Београдсћи уни-
верзитет. Как'в ли би она професор била... Од њојна пре-
давања не би студенти бегали.

– Браце, ја сам Тозу гледала кад се лети купе преди
шталу поди дуд. Гоца пут... Купе се, па кад га посипе са ћи-
печ воду, а он кад се уцици к'о општинсћи пандурин по-
расте. Ма, ко сас магаришта да је бил на делидбу. Ама све
цабе...

– Јеба му нану... Ма толћи ли је? – зверим се.

– Алесина! Али цабе... Милунка си се чука сас сви.

– Па што је тој тека?

– Цабе, синко, голема патка, а малечка душа не држе
жену поред мужа.

– Тоза ли има и некво малецко... – покушавам да се
замалчујем.

– Сем патку, све му је малецко. Па и панталоне које
купује куде Кинези. Глец га как'в је, ко у воду да је стојал
кад су му узимали меру.

– Ама убав овака човек...
– Споља глед’ц унутра јадац!
– Ама, могла би се залети нека...
– И кво...? Залети се, па кад га види колко је унутра ситан. Побегне...

Пивкамо си ређијицу, па прејдомо на грејану. Госпава кад ју свари... Душу лечи. Малко ни и вати. Почемо б’ш голо да вревимо.

– Браце – вреви – Знаш к’в је мој Игњат бил. Старц! А ја млада, па убава, једра, снага...

– Па сас кво те освоји?

– Мислиш сас патку.... Аооооо-ииии....!

– Па сас некво је сигурно.

– Сас душу, синко!

Знам да је у праву, али ју затрацкујем. Да видим да ли је истина тој што и ја мислим.

– Сас дукати, Госпаво... – провоцирам ју.

– Аоооо-иии.... Ја сам имала дукати, а неје Игњат. Прадеда ми је спасил Турчина на друм, па му овија беше гоца златници дал. Кад бео девоћа, па ми и покојна мати беше нанизала... Ђердан до пупак. Играм у оро, а они тропу ко твој железерор што ви Дачко дал на опасач. Дојдеоше по ратан Удбаши... Гледу ме... Па лекари... Зрку ме... Беше и јед’н народни херој, генерал... Млад, убав, вреве да веч му у Ниш и стан дали... Ма јок, Браце, душа и нече. Игњат па Игњат.

– А што он?

– Душу, синко, има!

– Како си тој оценила?

– Које?

– Па туј, његову душу?

- Како... Сас песму.
- Убаво ли је појал?
- Нити је појал, нити је писал.
- Па како т'г?

– Убаво је вревил. Њигове речи су, синко, биле ко поток оди Трем. Бистре, брзе, течне, јаће..., а кад и пинеш, у мали прс и осетиш... Сиротиња је бил, ниједна га неје тела. Затој се беше заб'кнул. Вревеше ми, кад почемо да се гледамо, како се бил решил да се не жени, а мож би се и калуђерил у Ветанџи манастир... И како да таквог човека не волиш?

Ману да жвачем више. Убаво мезе, убава ређија, али Госпавинава ората је чудо. Слушам ју, нити сам гладан, нити жедан... Мен лечи душу, а кам ли како је на њи било док су заједно живели. Мислим се у себ... Кад на мен мило да ју слушам, па на њи док су живели заједно је бре било чудило од убавињу. Виде ме Госпава да ју слушам убаво, али она не би била Госпава да ми га и не муне по нек'д:

– Аооо-иии.... ! Синко, ви милицајци сте само за курати, да им решавате проблем, а за љубав несте! Аооо-ииии....!

– Де не замлачуј се – нема кво да вој одговорим. Ма-тира ме.

– Браце, младињава се с'г тетовира, билдује, кад и погледа човек, ко да су онаја реклама на онеја Мишелинће гуме, што и Радиша тура на Ладу. А никој не гледа душу. Девочетија туру силикони, пумпу сисће ко луд балони... Ви, па мушћи, да мож нећи да се досети да праји големе патће, бил би побогат оди овога што интернет измисли. Поголеме патће би правили, него ли на вас милицајци што палице даву. А кво вреди? Големе ви палице, а пај народ

излази по улице и диза цеву. Не плаше се од ваше големе и дебеле палице. И кој и смири? Тија народ? Пај онија који има душу, и кој убаво на народ'т вреви.

Слушам ју и зверим се. Ама си је у праву. Пај поче:

– И с'г... Тоза тепа Милунку, а ти че им решаваш муће... Сами си требе тој реше. Тоза се курчи сас патку, а Милунка тражи душу и одлати од једнога до друђега... Мисли че ју најде. Нече. Кад ју најде куде нећега, има се врже за тога човека, и после нема сас булдожер да мож да ју одвојимо. Ко ја за мојега Игњата.

– Курат ли је бил Игњат? – смејем се и замлачујем, онак как'в сам.

– Што га неси пробал? Аооо-иии....! – муну ми га.

– Ама озбиљно те питајем?

– Ели ми је било убаво сас њега... И нечу си га никад погазим. Нема кво да ти вревим друго. Неје битно ква му је била патка, али му је душа била мека, голема, дл'га... Тој је битно, Браце, синко!!! С'г кад га појела црна земља никога не занима ква му је била патка, него ква му је била душа! Ајд, живели, Браце!

– Аоооооо-ииии....!

ВИДЕЋЕШ СРЕЋУ!

Voce vai ver a felicidade

Распукнуо си у мојим очима све боје земље чијим карневалским ритмом смо играли на нашем континенту, удаљеном миљама и прижељкивали Бразилију – једног дана само за нас. Рекао си да сам ја као *Herzer* – мало се у мени ломи Андерсон, мало Сандра, мало пишем и речитујем његову–њену поезију, једнако патим, вриштим и миришем на Амазон.

Окрећеш позивни 359 да питаш, колико иглица араукарије може да се купи за сто реала. Желиш да их поспеш по постељи – да замишљам да корачам по стрмим падинама бразилског горја, пењући се на врх облака!

Pico da Neblina прети да ерозира под врелим табанима и буде замењен асфалтом Риа, док шарене лепотице врте својим веселим куковима и лепше су од мене, знам! Смејеш ми се када кажем да сам дете лета, иако рођена у фебруару када мраз на Балкану леди крв, јер бразилске бебе се сунчају на плажама. Родила сам се као весник слободе, по престанку војне хунте, за њихово сунце и обојила им заставе жуто, зелено, плаво – бојама топлине, страсти, прашуме, слободе... Себе сам окупала црвеном тинтом па нам резбарим ликове у дрвету.

Највиша планина у Бразилу, у слободном преводу значи врх облака. *Neblina* – магла.

Рођендан ми је. До пре који дан сам имала исти број година као Бразил федералних јединица. Ти би желео да ми купиш прстен са једним мајушним бразилским топазом, златоно жуте боје и провозаш ме у старом очевом југу, замишљајући да си Ајртон Сена. Плешемо уз тонове bossa nova и у мислима путујемо, а само за нас пева Rosa Passos Voce Vai Ver...

Прелећемо Гојас, Минас Жераис, Рио Де Жанеиро, Сао Пауло, Парану, Санта Катарину, па Рио Гранде До Сул... Да ли нам је довољно шећерне трске у сновима, мој принче од Бразилије, или и даље потребно да сањамо топлије крајеве, море, самбу, шољицу миришљаве минас-вруће-црне-сласне и кујемо план како да препешачимо до дивље Амазоније?

Како год било, видећеш срећу...

NE ZNAM ZAŠTO

Ne znam zašto se uvijek volim vratiti u prošlost, podsjetiti se nekih divnih trenutaka iz mladosti...

Možda podsvjesno, jer osjećam da vrijeme prolazi kao bujica rijeke, odnosi kamenje koje se kotrlja tolikom brzinom da je ne možemo sustići...

Kotrljajuće kamenje je naša mladost, kamenčići sjećanja koji su se izlizali.

Ponekad se sjetim tvog zavođenja, bilo je tako smiješno...

Bio si fasciniran mojim imenom... Zvao si me lijepa Helena...

Sječaš se, pitao si me da li znam tko je bila Helena.

Onako uz podsmijeh znala sam reći:

– Budi dobar pa mi objasni.

Ti bi se sav uživio, objašnjavajući da je bila najstarija kćer Zeusa i Lede, najljepša od svih žena zbog koje je počeo Trojanski rat. Simbol lijepe i pustolovne žene... Sjajna si... Kao što ti ime govori...

Smijala bih se nakon toga, koliko riječi oko bezveznog imena. Ali, moram priznati da mi je godilo, sa koliko ljubavi i sjaja u očima si to objašnjavao, dok bi ja zbog neke lažne ne-lagode, spuštala pogled, a mojim bi tijelom prolazili žmarci...

Vidjela sam ti u pogledu kako me želiš poljubiti`... Onako, pomalo sramežljiv, nedovoljno iskusan, čekaao si da nam se pogledi sretnu, a onda poljubac tako nježan i neiskusan, ali je bio naš prvi poljubac... Bio si moj Paris.

Ponekad se sjetim sa sjetom, kako je vrijeme prohujalo...

Uvijek me je strah pomisliti, koliko nam je vremena preostalo, ali jedino znam, da će to vrijeme proći u ljubavi...

I onog trenutka, kad prestanem postojati, kad postanem dio neizvjesnosti, i tada ću te voljeti...



VJEROVANJE

Juče sam prolazila pored radnje sa čudnim imenom: „Rasprodaja želja“.

I ušla sam, kao privučena magijom. Vlasnik je bio još čudniji. Imao je masku na licu, šareni ogrtač i veliki šešir sa dugom uzicom. Iz neke, stare kutije ponudio mi je čarobnu kuglu sa upustvom, kako da saznam položaj tvojih koraka, a da platim vjerovanjem.

Pristala sam iz radoznalosti, a u sebi sumnjičavo vagala.

On, kao da je gledao u kuglu. Ponavljao je uporno da moram vjerovati jako. Poklonio mi je zvjesto-mapu, pa ću pažljivim proučavanjem otkriti dan našeg susreta.

Odmahivala sam glavom, pitajući se:

Da li je ovaj čudni čovjek, velikog šešira sa dugom uzicom, zaista stvaran, ili sam uskočila u san?

Danas sam došla na isto mjesto, ali umjesto čudne radnje sa još čudnijim vlasnikom bila je pekara: „Kroasan“.

Tri puta sam provjeravala i sve je kao što jeste.

Dok sam se vraćala, progonilo me pitanje:

Da li su sve želje rasprodane?

Na mom stolu čekali su me: kugla, zvjesto-mapa i vjerovanje.

Još samo da naučim kako se čitaju, prije nego se probudim iz sna.

ЉУБАВ ЈАЧА ОД СВЕГА

У знаку љубави је протекао готово цео живот Растка Аћимовића. Истина, било је у њему још неких „успутних“, али споредних вредности. Ипак, љубав је била уздигнута на трајан пиједестал његовог животног смисла!

Аморова стрела је Растка погодила још у гимназијским данима, кад је непрекидно, између толико младих и лепих девојака из школе, само њу, Зорану, видео као да ниједна друга и не постоји!

Вероватно се то са Аморовом стрелом догодило једног ведро и топлог пролећног дана, како се то обично догађа. И није случајно, ни без јаког разлога тог судбоносног дана погођен баш Растко, тако занесен лепом Зораном, јер Амор увек изабере своје „жртве“, претходно завирујући у тајне кутке њихове душе. Међутим, изгледа да се десило да је стрела којом је Растко погођен била натоњена прекомерном дозом љубавног „отрова“!

Можда би Растко био бољи ученик у тим гимназијским данима да није по цео дан само мислио на Зорану! У школу је долазио да би њу видео, а не да би нешто научио и добио једног дана диплому! Нестрпљиво је очекивао звук звона које оглашава велики одмор – само да би Зорану видео!

Подешавао је намерно и често ситуацију стајања и вођења разговора са неким другом поред самог улаза у школу, само да би њу видео, кад се појави!

Име Зорана му је постало скоро мисаона фиксација!

Ниједну другу у сну није сањао и у јави замишљао, него само Зорану!

Месецима је он желео и планирао да јој приђе, али због велике треме није се усуђивао! Најзад се осмелио да јој закаже састанак једним писамцетом.

И, за дивно чудо дошла је!

Али, нашли су се само десетак пута! Због прејаких осећања, он је у њеном друштву готово непрекидно ћутао.

Зато га је Зорана доживела као неподношљиво досадног типа! Па га је убрзо и оставила!

Почео је за њега нов период дуготрајне патње. Пробио је у то време главу, мени и Славку, својим најбољим друговима, главу причама о Зорани. Почео је често да свира гитару и да компонује и пева нам сентименталне песме, посвећене њој. Ипак смо мислили да ће је заборавити, јер време лечи све, али, пролазиле су године, а то се није догодило!

И тако, после читавих пет година – кад смо већ помислили да је преболео – исповедио нам се да никако не може да је заборави; да су нове везе, које је покушао са неким девојкама, пропале због Зоране! Јер ниједна му се није довољно допадала, кад би их упоређивао са њом!

После осам година од оних, за њега више тужних, него срећних, гимназијских успомена, Зорана се, стицајем случајних околности, удала баш за његовог генерацијског друга са београдског Правног факултета, тада већ и колегу, адвоката, Милана Перића!

Растко се са тим Миланом Перићем убрзо спријатељио и често виђао. Размењивали су и кућне посете уз присуство супруга. Из данашњег угла изгледа да је Растков подсвесни мотив тог изненадног пријатељства био главни разлог и најбољи начин да чешће виђа Зорану!

И то дружење је трајало готово тридесет и пет година!

Али, једног дана Милан Перић је изненада само, као покошен, пао од првог срчаног удара! Није му било спаса! А Растко, и поред своје искрене туге, као да је најзад дочекао и својих „пет минута“!

Мада је имао већ шездесет и две године, убрзо напушта жену и двоје деце и прелази код Зоране!

Касније, у моралној борби са сопственом савешћу, он после годину дана покушава да им се врати, али, издржао је само два-три месеца, па је једног дана спаковао своје ствари и кратко рекао жени:

– Извини, и опрости ми, али не вреди... Не вреди, стварно сам покушао... Али схватио сам најзад и заувек да ја Зорану много волим и да не могу без ње да живим!

KRAJ PRIČE

Sporedna cesta, noć, topla i vlažna, miris cimeta, pun mjesec, iz zvučnika trešti „Within Temptation“. Grad je ostao kilometrima daleko iza nas, razum je ostao negdje daleko iza mene, izgubljen usput, bačen poput kamenčića u rijeku. Razmišljam o tebi, razmišljam o poljupcu, razmišljam o rastanku i kraju priče koji se dogodio.

Kraj priče me je zatekao, iako dio mene kao da je oduvijek znao da je sve bilo samo na određeno vrijeme, ugovor na određeno vrijeme, život na određeno vrijeme, ljubav na određeno vrijeme, za koju bi samo luđak povjerovao da će potrajati, luđak, ili netko zaljubljen, zaluđen, opsjednut demonima.

Još uvijek si tu. Povremeno se pojavljuješ, pojavljuješ se u mojim snovima, pojaviš se svaki put kada pomislim da sam te zaboravila, iznova i iznova. Tražiš me, proganjaš me, slijediš me po mračnim poljima moga uma, po napuštenim obalama vječnosti, dok bosonoga hodam uz rub dubokih, tamnih voda koje pružaju svoje hladne ruke prema meni, cjelivaju mi vrat i zamršenu kosu, privijaju me na njedra, nudeći mi utjehu i zaborav.

Miris smrti. Dozivaš me, ne puštaš me, ne puštaš me da dišem, ne puštaš me da živim bez tebe, mučiš me, vrištim i bacam se na zemlju u potpunom očaju, vrištim dok ne ostanem bez glasa. Ne čuješ me.

Čekam te, još uvijek te čekam, dok vrijeme nemilosrdno prolazi i usjeca bore na mojem licu, čekam te da nastavimo tamo gdje smo stali, kao da se život može samo nastaviti tamo

gdje je stao, na istom mjestu i pod istim okolnostima, pod istim nebom i s istim pticama kao svjedocima, uz istu prugu, bez imalo žaljenja, bez štete i bez kolateralnih žrtava.

Imamo li pravo boriti se za sebe, imamo li pravo oteti životu samo jedan trenutak, samo jedan trenutak u noći vječnosti koji će biti naš?

Imamo li pravo na to?

Prelazim cestu, brzo hodam, osjećam bubnjanje u glavi, gledam prema tvojoj kući, stojim ispod tvoga prozora, kiša pljušti, još uvijek te volim.

Oslobodi me!

STRAH OD LJUBAVI

Jana je mirno ležala u postelji kraj Stefana i posmatrala njegovo usnulo lice, obasjano plamenom sveće. Ona nije mogla da spava. U stvari, noćima unazad san je tvrdoglavo odbijao da je primi u svoje carstvo. Razmišljala je o protekloj godini koju je provela sa Stefanom...

On joj je svakodnevno neumorno pokazivao svoju ljubav i nije prestajao da priča o planovima za njihovu budućnost. Zavolela ga je i pre nego što je postala svesna toga, a kada je konačno shvatila, strah se uvukao u nju i onemogućavao joj da se opusti i prepusti.

Jana je davno pre Stefana volela, naivno verovala i imala snove, a taj neko ih je razbio, srušio sve, okrenuo se i otišao, ostavivši je povređenu. Strah da će i ovaj put biti povređena, Janu je noćima morio, prisilivši je da donese odluku.

Sada, kada je odluka doneta, naizgled mirna, ležala je kraj njega sa velikim bolom u srcu. Stefan je mirno spavao, ne slućeći da će Jana sutra biti kilometrima daleko...

U kišovitom Londonu, daleko od Stefana sa kajanjem i bolom, Jana je svakog dana razmišljala i pitala se:

„Zašto? Zašto sam postupila poput najveće kukavice? Trebalo je da ostanem, da pokušam! Zašto sam dozvolila da strah pobeđi ljubav? A ljubav je bila jaka, toliko jaka da još uvek živi. Da li će mi ikada oprostiti? Možda me je zaboravio!“ – šest meseci, svakog dana...”

I iznenada ponovo odluka, bez razmišljanja – vratiće se. Mora da ga vidi.

Aerodrom, let, radoznali taksista, sve joj je to proletelo kao jedan tren.

Ušla je u zgradu i stepenicama se uputila prema stanu. Htela je da odugovlači. Nije bila sigurna. Još uvek je imala ključ od njegovog stana, ali se bojala. Zastala je pred vratima. Iz stana se čuo bas kako udara. Drhtavom rukom je otključala vrata i zakoračila.

Osetila je kako pod vibrira od glasne muzike. Sitnim koracima je prešla preko hodnika i zastala na vratima dnevne sobe. Iznenadena prizorom koji vidi, raširila je oči u čudu.

Stefan je sedeo na podu. Pored njega je bila poluprazna flaša konjaka. U ruci je držao nešto u šta je zurio pogledom punog bola. Iskrivila je glavu u stranu kako bi videla u šta je gledao. Srce u grudima joj je na trenutak stalo, a onda počelo ubrzano da kuca. Gledao je u njenu sliku.

Usne joj se iskriviše u osmeh.

– Stefane! – pozvala ga je i potrčala ka njemu. Bacila mu se u zagrljaj.

Poljubila ga je i naslonila glavu na njegove grudi. Stegao ju je jako u zagrljaj, da joj otera strah od ljubavi.



Godinama je pokušavao da sakrije žudnju i uspevaio je..

Vrlo dobro je uspevaio. Odlazio je, i vraćao se kada bi mu nedostajala. Govorio je kako je uvek tamo negde bilo lepše, uvek je pronalazio razlog da opet ode i da se opet vrati. I uvek je taj razlog bila ona. Nekada bi mu nedostajala, a on bi sakrio srcu da je voli i uzdignute glave koraćao pločnicima tuđeg grada.

San, koji je imao za njih, krio je negde, nije ni sam bio siguran gde tačno, ali to i onako nije bilo od prevelike važnosti.

Lagao je, da... Mnogo je lagao i ne samo sebe. Često, a mislio je kada se sećao i previše često, pitala bi ga da li voli, a on bi samo spustio pogled i odmahnuo glavom. Šta bi trebalo da odgovori? Da voli i to da voli nju?! Bio je to jedini ispravan odgovor od koga je bežao godinama.

Ona je bila devojka iz Beograda, devojka koja je imala velike snove. Strpljivo ih je čuvala u drvenoj kutiji koja je ostala zaboravljena na tavanu. Bežala je od pogleda, bežala je od svega što bi je moglo učiniti srećnom, jer je znala da je strpljenje jedino jače od ljubavi. Mnogi su, decenijama kasnije, pričali da je bila luda, mnogi da je to žena koja je volela jednog muškarca, onako kako samo žena može da voli, a bilo je i onih koji su o njoj govorili kao o budali koja je propustila život zbog ljubavi.

Pa zar? Zar ljubav nije život? Zar život nije ljubav, voleti i biti voljen?

Njihova priča po mišljenju mnogih imala je tužan kraj, ali ako biste pitali nju, njihova priča imala je najsrećniji kraj.

Poslednji put stajala je pred njim, previše jaka da zaplače, previše slaba da moli.

Poslednji put stajao je pred njom, previše jak da prizna, previše slab da je ne pogleda poslednji put.

Decembar, te hiljadu devetsto pedeset i treće godine bio je leden, dva tela koja jedno pred drugim stoje nepomično kao skulpture i vetar, mraz, sneg...

Samo pogledi i ništa više, bez reči... Bez i jedne jedine reči. Okrenuo se i otišao, znajući da je neće videti, da se ovoga puta neće vratiti.

Pogrešio je.

PRONAĐENA

Gledam taj divni film sa pričom o skoro nemogućoj ljubavi dvoje junaka. Oboje su lepi, mladi, privlačni, postoji hemija između njih. Zanesena, zamišljam kako bi bilo da me ti tako gledaš, gutaš pogledom, trnem od tog osećaja, želja za tvojim divnim usnama i milovanjem me obuzima.

Zamišljam tvoje, jake muške ruke sa dugim prstima i vretenastim mišićima kako prelaze preko mog lica, maze mi vrat, klize preko grudi i niže, ruka je već na stuku i kukovima, bedrima, ide sigurno do kolena, gde će uhvatiti kraj moje suknje i podići je gore. To sam želela i čekala, da se stopimo u jedno, moj voljeni i ja. Da me ljubi, upija svojim usnama i vrhom jezika dodiruje moj.

Da mu se podam, zatvorim oči i pustim da me odnese gde god, jer mu verujem, jer je moja srodna duša i volim ga. Kad sam otvorila oči, film se odavno završio, na ekranu samo šum. Gasim ga, dok slabašno pucketaju grančice ostale u kaminu, u vatri koja se skoro ugasila. Bilo je hladno, kroz prozor sam videla da sneg još pada.

Bila sam skoro na pola stepenica, kad me je zaustavio zvuk iz dvorišta. On je bio na vratima. Rekao je da mu se auto pokvario nekoliko kilometara dalje, i da je krenuo peške samo da stigne do mene. Smrzao bi se da nije hodao, a ne zna da sam se ja već skoro potpuno zamrzla od čekanja i želje.

Uspela sam da raščistim grančice i raspalim vatru. Njegovi obrazi, blede od hladnoće, sada su se zarumeneli. Popili smo nekoliko čaša vina. Gledala sam ga pri svetlosti užarene gomile

drveta kako priča o svom putovanju, o nadi da će stići na određite pre oluje kako bi bio sa mnom. Njegove oči su svetlucale, bile su tamne, reflektovale su plamenove i želju.

Posegnuo je za mojom rukom. Imao je osećaj, rekao je, kao da je došao na najtoplije mesto na svetu, do žene koja je usamljena jer iz noći u noć čeka da se vrati, a ja, da sam se ove noći, za razliku od prethodnih osećala baš tako, da ću biti pronađena.

Prošao je jedan, možda dva sata, najlepših mogućih u olujnoj noći. Vatra je gorela zajedno sa našim spojenim telima, kao da se i ona raduje što su se dve osobe, dve duše našle, gotovo u snežnoj pustinji da podele ljubav, vatrene zagrljaje, nežne reči, drhtave dodire i slatke poljupce. Ležali smo, potom, priljubljeni jedno uz drugo. Rekao je da do sada nikome ne bi priznao da veruje u ljubav na prvi pogled kao ni u sudbinu, a sve to iskusili smo oboje, zaljubili se i verovali da ćemo jednoga dana biti zajedno, pa makar i odsečeni od ostatka sveta.

PARIŠKO PLAVA

Vrelo ljeto kovitlalo se između pariških predgrađa. Oznojeni kelneri kružili su oko okruglih stolova, turisti su strpljivo čekali na ulazak u Luvr (Louvre). Prodavači vode kružili su između njih uzvikujući:

– Eau, water, Wasser!

Leon je nudio vodu ispod kamenih lukova. Predveče se, metroom, vraćao u svoj mali stan ispod Monmartra, u predgrađu čije su ulice, po kojima su se besposleno, motali doseljenici iz Eritreje, ne ispuštajući mobitele iz ruku, smrđele na urin. Krupne Sudanke u haljinama živopisnih boja i bijele Švedanke, promicale su s djecom na leđima. Miješali su se mirisi arapskih kolača, grčkih musaka i „second hand” robe.

Leon već dugo nije opažao sve te detalje. Odavno se pretao diviti Ajfelovom tornju, parkovima, fasadama u skupim kvartovima. Nije se mogao sjetiti kada je posljednji put šetao Parizom, onako kako šetaju oni kojima je prodavao vodu. Zapravo, osjećao se nevidljivim, gradu, samome sebi, a onda je, jednog jutra, u prepunom metrou, upoznao nju.

Osmijehnula se i on je uzvratilo. Sve što se dogodilo poslije, bilo je poput nekog sna. Polako je navukao žuti prekrivač preko njezinih golih leđa. Spavala je zgrčena, kao dijete. Prisjećao se prošle večeri. Počeo je da je ljubi još na stepeništu. Mala, hotelska soba bila je ispunjena vrelinom i zvucima s ulice.

Skidao joj je haljinu nespretno, ona je petljala oko njegove košulje, nevješto i nervozno. Kada su se, napokon, oslobodili odjeće Leon je pomislio kako će ga spržiti vrelina njezinog na-

gog tijela. Ljubio ju je polako, sisao joj usne i stezao u zagrljaju. Soba je postala vrela kao peć u kojoj su se preplitala njihova oznojena tijela.

Neka nevjerovatno plava svjetlost razlila se s njezinog jastuka preko ulica, krovova, trgova, mostova. Ljeto je te godine bilo božanski plavo, sve dok ga nije smijenila nesnosna jesen.

Beskrajne, dosadne kiše, vukle su se ulicama uz vjetar koji je prodirao do kosti. Ona je otišla, ali je Leon, neprestano, na tim morkim ulicama, pronalazio tragove njezine mekoće, smijeha i toplote kojima je pulsirao cijeli grad.

Činilo se kao da su, napokon, ugledali lice jedno drugome.

О ЉУБАВИ

Само неколико година након што проговоре и проходају, деца религиозних родитеља слушају приче о настанку света и о Адаму и Еви. Друга деца први пут ту причу чују у школи, само са измењеним детаљима. Небитно у коју причу веровали, суштина је увек иста, а то је Љубав.

Легенда о сродним душама нам открива да су некада давно постојала бића Андрогини, савршени спој мушког и женског. Поседовали су невероватну моћ да су им и богови чак завидели. Због превеликог страха, богови одлучише да их раздвоје и ови помахнитало почеше да трагају за својом изгубљеном половином. Није било нимало лако наћи је, јер су се налазили на различитим крајевима мрачног Безнађа. Тренутак када се две савршено одговарајуће половине пронађу промениће њихову галаксију и створиће Наду.

Ту Љубав има посебан задатак, да нас води. Али, за почетак, морамо јој дозволити да нам приђе. Свако од нас дубоко у себи крије једно парче огледала. Оно се налази у нашим срцима. Да би нам се Љубав приближила, морамо јој дозволити да се огледа. Та огледала су различита, нека су мала, нека поломљена, нека мутна, нека чак превелика...

Зато је одраз Љубави у свима нама другачији. У томе се заснива њена истинска лепота. Када допустимо да Љубав допре до нас, крећемо на пут. Какве нас препреке чекају не можемо ни да слутимо, а њихова тежина зависи од нас. Она ће нам слати знакове поред пута, на свакакве начине ће покушати да нас усмери. Окружиће нас лепотом и

дароваће нам божанске ствари, а од нас зависи да ли ћемо те дарове прихватити. Од наше жеље, воље и снаге. Неки ће одустати на почетку, неки пред сам крај, неки ће се разочарати и удаљити од Љубави, јер нису одмах пронашли оно што су тражили. А неки ће се окренути против ње и почети да се друже са Мржњом. Они који су истрајни, оба виће мисију.

После дугог путовања, које је испресецано разним нитима радости, чежње и патње, када дође до сусрета и поновног спајања, створиће се по једна звезда. Снага Љубави ће јачати, а поглед у небо ће сваком усамљеном појединцу у мрачној хладној ноћи давати Наду. За истрајност, упорност, за добро ради добра. За љубав ради љубави.

Подсећаће га да неко гледа у то исто звездано небо и прижељкује исто што и он прижељкује. И да никад није сам.

IMALA JE...

Imala je osmeh koji zaustavlja svet – švajcarske časovnike, njujorške taksiste, japanske vozove.

Sa tim malim naborima, smeštenim u slabom rumenilu obraza i krupnim smeđim očima, najposebnijim, računajući obe hemisfere, pravila je čuda. Ispod kapaka, sa blago iskošenim rubovima, dekorisanim punim, tamnim trepavicama video sam drugačijeg i boljeg, nedostižnog, sebe.

Kunem se, tišina sa njenih usana, boje aronije, postidela bi najčuvenija Šopenova dela.

Video sam čitav jedan univerzum u krajevima kestenjaste kose i mogao sam, sigurno, da dočekam starost u pramenovima koji su padali preko beline njenih ramena. Razumljivo, nikada nisam bio manje svačiji. Nisam ni imao izbora pored smaragdne sjaja u zenicama i zagrljaja koji su nosili nevinost deteta i bol žene. Čak ni dečak koji sam bio nekad, skriven u porama još od prve zaljubljenosti i imun na pripadanje, nije našao ni jedan izgovor. Bolela me je...

Kad god me je ljubila žonglirala je atmosferom i sav kiseonik bi završio u džepovima njenog kaputa.

Da, oduzimala je dah. Bila je onaj deo sudbine na koji se ne žališ, Fanteova Kamil, devojka iz romana na kojoj zavidiš piscu. Jednim prekrštanjem ruku oko mog vrata slomila bi kazaljke na gradskom satu. A onda je otišla, i odnela sa sobom sva imena koja sam sricao za izmaštane ćerke i sinove.

Ponela je i skroman dvosoban stan u potkrovlju sa onim krovnim prozorima, koji bi kiši davali veću svrhu. Uzela je i

odmore u malom apartmanu, smeštenom negde u šarenilu Colmara. I popodnevna ispijanja čajeva sa unucima, nekad kad bi se stalo ostvarilo. A moglo je. Kad je odlazila, pozeleo sam samo da slomi štiklu. Još nešto pored mog srca.

Možda bih je tada i stigao, i ubedio da ne moram da umirem više nego jednom. Imala je proleće u očima, leto na koži, jesen u glasu i zimu u srcu.

LJUBAVI MOJA

Nasrnula na mene danas sećanja, kao vrelina leta, ne daju mi da dišem i oduzimaju i ono malo kiseonika koji me okružuje u ovom kavezu, u ovoj „kući za ptice“ na četvrtom spratu, nadomak autoputa, a u industrijskoj četvrti grada.

I eto, u ovom dimu, u magli otrovnih isparenja i prašine, neprestanom razarajućem zvuku svih mogućih motora sa unutrašnjim sagorevanjem, škripi kočnica i trenju guma, pejsažu sivih zgrada sa moga prozora i sivilu moga života, svim snagama svoje nekadašnje lepote, natkrilila se lelujava, nežna, paperjasta i već u odlomcima, sećanja o tebi, sećanja o nama.

Niču odnekuda, kao sveže i mlade žuto-zelene travke, pomaljaju se kao prve visibabe ispod snega i otapaju naslage događaja koji su pokušali da ih potisnu, i svesno ili nesvesno da ih unište (kao u naučno-popularnom filmu, sa dugmetom na kompjuteru: Distrey!)

Dodiruju me, počinju da me miluju, polako se uvlače pod kožu i nalaze svoje mesto tamo gde su nekada živela kao moja svakodnevnica u mom spletu kapilara, krvotoku, nervima, srcu.

Moja sećanja o nama. U meni još samo s vremena na vreme, u kratkim pauzama do sna, u prvom buđenju, u brznoj asocijaciji na nešto, u uhvaćenom trenutku nečijeg toliko sličnog pogleda oka, boji glasa, mirisu cigarete u prolazu...

Prebiram po uspomenu, već jedva razaznajući datume, doba dana ili noći, trajanje. Sve se isprepletalo i pretvorilo u zajedničku zbirku, kao: kratak osvrt na našu ljubav sa početkom,

zapletom, kulminacijom i (skoro školski primer vođenja radnje neke priče) krajem.

Osvrćem se oko sebe i razmišljam slikovito: koliko je verovatno da budeš uz mene, i da to bude dobro. Jer, nad nama su neprekidno lebdeli strah i zebnja, da se u stvari toliko mnogo volimo, previše i nenormalno volimo, da bi to moglo potrajati onoliko, koliko traje čitav život.

Pobegli smo. Svako u svoj svet, nimalo lep, nimalo privlačan, životno opor, zastrašujuće jednoličan, ali zato spokojan i beskrajno tih, tih kao otežano disanje, zamrle misli, gubitak svesti...

Ljubavi moja, još samo u sećanju mome...

ВАРЉИВИ СЈАЈ ОБЕЋАЊА

Ако је, и сусрет обећање. Осмех и поглед. Одсјај душе на лицу изазван сусретом. Сањарење о лепотама из сна. Немушто дозивање у јаву. Низање успомена, у све тежу огрлицу живота. Ако је?! Тако, како је. Дужни смо, до неба!

И ти. И ја.

Шта, ако нисмо? Ако смо једно друго обдарили, за сва времена? Постојањем. Мишљу. Сећањем. Сном. Речју. Погледом. Осмехом. Белином и шаром ципела у снегу. Мирисом топлине. Плаветнилом. Гавраном и голубом. Су сретом. Жељом. Чежњом. Мирисом воде. Надом. Коракком. Додиром. Лепотом. Обожавањем. Стихом. Раздраганим смехом.

А, слободни нисмо. Значи, спори смо и трапави у испуњавању обећаног. А ништа нисмо хтели. Најмање да нешто обећамо. Понајмање да о обећањима водимо рачуна. Па, где смо? Како да се раздужимо?

ČUVAR

Ako je već birala tog „čuvara“, mogla je nekog manje upadljivog! Iako baš toliko voli tu ružičastu boju i lepršave haljine, mogla je zadržati za sebe. Ali, ne! Kao da je namerno želela da ga nervira.

Vezana za retrovizor, plesala je kao i obično. Činilo mu se da lebdi. Kinsepa je i dalje nervirala ta smešna lutka. Pratila je udarce kapljica po staklu. I ritam brisača...

Kinsep se nasmeši.

Na tren mu se učini da se osmehnula i šeretski zatvorila kapak desnog oka. Onako kako je samo Evolanna znala. Baš kao onog dana kada je, sva usplahirena i divna, iz torbe izvadila ovu ludu lutku i, nespretno je vezujući za plastiku, smrtno ozbiljno rekla:

– Budeš li je skinuo, odseći ću ti i ruke i noge i glavu!

Još pola sata i gotovo je. Odavno ga vožnja nije ovako umorila. Oči su mu bile umorne od gledanja kroz vodenu zavesu.

Kiša i farovi automobila iz suprotne trake su, definitivno, bili dobitna kombinacija za umor. Kutija sa CD-ovima je bila tu negde. Nešto življe, uspavaće se. Odjednom oseti kako mu auto izmiče kontroli. Proba da lagano prikoči, ali je klizavi kolovoz sada kontrolisao volan.

Bojao se da proba da ustane, iako nije osećao ništa. Strah je bio jači od bola. Pomeri ruke i to mu vrati hrabrost. Onda shvati da oseća i noge, što u njemu izazva osećaj sličan radosti.

Tada oseti lagani bol u leđima, svog vernog pratioca.

E, sada sam siguran da sam živ – pomisli.

Pogled mu pade na ono što je nekada zvao svojim autom. Sada je to ličilo na prizor koji je ranije gledao samo na vestima.

Iskrivljeni točkovi i gomila savijenog lima. Znao je samo da je izleteo kroz vetrobran. Pokuša da ustane i uradi to bez problema. Tražio je krv po glavi i licu, ali je nije bilo. Krenu da potraži telefon i pozove pomoć.

Ulična svetiljka je gađala pravo na mesto vozača. Na sedištu je, kao na odru, ležala lutka. Sklopljenih ruku i očiju, sa kobnom crvenom linijom koja se sa ruba usana spuštala ka bradi.

Kinsep pade na kolena i zajeca.

ТАЈНА

Те јесени су најавили кише, тамна небеса и одлазак птица, а мене су стигле поплаве, вукући ме по предграђима сунчаних трагања, све док ме нису изиле у једне очи, намрешканих капака, загледаних у вечност.

Нисам ја планирала да будем суза, која исијава миром и кроткошћу узнемирене душе. Нисам тражила да уздрхтим на твојем лицу, а већ сам се зеницама твојим огрнула спознајом да ћу живети вечно.

Ниси морао да ми додирнеш длан свилом нежних осећања, а моји образи су се већ руменили бојом ружиних латица.

Знала сам само да си дечак, који душе окачене према Сунцу, трага потајно за неким ко би се са њим грејао.

На длановима си урезао покоју грешку, списак изгубљених жеља за случај да се храбро пријаве за испуњење, понеко веровање и наду шапутаву, никад неоткривену, а грлиш као да у рукама имаш ветрове, на час орканима на час лахорима.

Усне су ти тако често неме, играјући валцер тишине обучене у трешњине плодове љубе таласима, плимама неизговорених ћутања која ме нежно на обале спуштају, па за собом вуку у дубока мора страсти недоречене.

Очима у којима спавају неке далеке јесени, умеш цели дан да ми преполовиш на време које проводим са тобом и време у коме чекам да се вратиш, улазећи на главна врата дамарима необузданих плахих жеља.

Иако се браним ћутањем, усклађујући сваки мој корак са твојим путовањем, морам да ти прошапутам једну тајну, али не смеш да је кажеш ником, јер тада престаје да буде тајна и умире на пољу тамних ветрова.

Нагни се да ти кажем, како на твоје лицу пребива моја вечност, како свака звезда коју само крајичком дотакнеш, наставља да живи на стакленој свили мојих зеница, како дан отпочиње са пољупцем Сунца са твога длана, а ноћ месечевом росом која прекрива зенице и шапуће снове на истом узглављу, како испруженим рукама, које на загрљај позивају, шириш небо и под облаке нас скриваш. А тек осмех, као да безброј летњих светлараца засија у влатима траве, а на прегибима усана запевају славуји, дарујући миомирисом цвећњаке душе.

Све ћу то рећи, само ћу прећутати да, ако некада одлучиш да одеш, одлетеће са тобом све птице пухора моје душе, а јесен ће бити баш онаква какву су најавили пре, кишовита, са мутним облацима који маглама сакривају вечни живот изгубљене трагалице.

ROMANTIČNA ZGODA NAŠIH SUGRAĐANA

Građanin Nežni i Građanka Krhka ležase na krevetu naspram prozora posle obavljenog seksualnog čina.

– Što je lepa noć. Vidi Meseca kako je nevaljao, bulji mi tačno među noge. – reče ona.

A on samo sretno zašumori iz grudi, kao krošnje drveća što čine.

– Hajd'mo napolje, u mrak, da se igramo svetla – reče Građanka Krhka.

– Dobro, možemo. To je odlična ideja. – reče Građanin Nežni, poskoči spretno i izvadi iz kutijice na ormanu dve sijalice od 100 W.

Onda se on namestio četvoronoške, a Građanka Krhka mu prinese sijalicu guzi i poče je zavrtati, smejujući se.

I gle čuda, ona uskoro zasja dražesnim sjajem.

Građanin Nežni, razume se, istu stvar uradi Građanki Krhkoj.

Veseli i goli, dva fenjerčića, istrčase napolje i uputiše se ka samom srcu parka. Baš su lepo izgledali tako, ušuškani tminom.

Ako bi čovek posmatrao iz daljine, učinilo bi mu se da gleda ples svitaca-slonova.

ODLUČIO SAM

Danas ću joj reći. Definitvno. Nema potrebe za daljim odgađanjem. Kad sagledam situaciju sa svih strana, to je jedina ispravna odluka. Bar ću znati na čemu sam.

Kad me u nedjelju uhvatila za ruku i zagledala mi se u oči, shvatio sam to kao znak koji potvrđuje da moram učiniti taj korak. Da joj moram reći.

Dugo već iščitavam znakove u onome što radi, kako govori, kako me gleda, kako se smije, kako zabacuje kosu, kako me povremeno dodiruje, kao usput; kako me zove mobitelom, kako mi govori o sebi, o svojim mislima, strahovima, radostima. Sve to ukazuje na samo jedan zaključak. Da moram danas to učiniti. Bez odlaganja. Moram joj reći. Samo je pitanje kako.

Da je pozovem van i najavim joj važan razgovor? Ne, bolje da izgleda nenametljivo i slučajno. Ali, ako bude izgledalo kao slučajnost, možda me neće shvatiti ozbiljno. Možda, da joj napišem sve u mail-u? Da, ali što? Treba li joj napisati da ju volim i da sam lud za njom otkad sam ju prvi put ugledao, ili da ipak pričekam s tim?

Možda je ipak prerano. A, što onda napisati? Nisam baš vičan pisanju. Zapravo, niti govoru, ali nešto moram poduzeti, jer ne mogu više ovako. Neizdrživo je. Bilo bi mi lakše napisati, jer imam više vremena razmisliti o izboru riječi. Ali, opet, nije to to. Napisati na kompjuteru da ti je stalo... Ne, definitivno.

Bitan je i pogled, i dodir, i boja glasa, i izraz lica. I na kraju poljubac. Ili možda da je samo zagrlim i poljubim, bez riječi.

A, što ako me odbije? Ako se počne otimati i vikati, ako napravi scenu? Nikad ne znaš sa ženama. To bi bilo prestrašno. Što bih u tom slučaju napravio? Vjerojatno bih propao u zemlju od srama. Ili bih pobjegao. Ili bih sve morao okrenuti na šalu. A nisam baš neki šaljivdžija.

Možda da postavim pitanje iz kojeg će joj sve biti jasno. Recimo, imamo li nas dvoje zajedničku budućnost? Ne, to je preozbiljno. Iako, ja i mislim ozbiljno.

Dakle, možda ipak da joj kažem nešto u tom stilu. Što mogu očekivati? Ako odgovori negativno, upropastit' ću sve ovo što već imam s njom, tu bliskost i nježno prijateljstvo. A opet, ako ne pitam, možda ću ostati prikraćen za svu radost, koju nikad nisam upoznao i koja mi toliko nedostaje. Možda zbog svoje neodlučnosti nikad neću moći uroniti u njezinu kosu i udisati njezin miris. Nikad neću doživjeti tu vrstu sreće.

Ali, što je uopće sreća? Odsustvo nesreće ili ispunjenje očekivanja, osjećaj zanesenosti i blaženstva koji traje prekratko i svojim nestankom ostavlja bezgraničnu pustoš i tugu. Ma ne, pristat' će ona. Osjećam to. Mora pristati.

Dobro, kad pristane, što ću ja učiniti? Poljubiti ju, naravno. I što onda, nakon toga? Bi li mogao podnijeti tu količinu promjene, bi li mogao izdržati tu razinu uzbuđenja i sreće? I koliko će to potrajati?

Možda bi ipak bilo bolje ništa ne govoriti i ne davati joj do znanja, jer bih ju mogao trajno izgubiti. I ovo malo što sad imam od nje. Ali, i to je više nego što bi mi od nje na kraju ostalo, kad sve završi, prije nego je i počelo.

O, Bože, što da radim? – razmišljao je.

Zaplitao sam se tako u mrežu misli, sve dok nije zazvonio mobitel. Po zvuku sam znao da je ona. Trudio sam se zvučati opušteno.

- E, bok, baš sam te mislio nazvati.
- Bok. Moram ti odmah reći. Saša me napokon pitao da hodamo.
- I... Što si mu odgovorila?
- Kakvo je to pitanje, naravno da sam pristala.

LJILJAN

– Bježi, bolan, čut' će nas babo! – rekla je ljupko, ustajući sa zemlje.

Dugačke grane stare vrbe, sramežljivo su ih sakrivale, iako ih je vjetar tjerao na ples. Sunce se polahko uputilo iza brda, blago svakog, pozdravljajući svojim zrakama, dok su ptice na granama već bile pri svršetku svoje pjesme. Pogledao ju je još jednom crnim, usijanim očima, snažno zagrlio i mehkim usnama ostavio trag na njenom čelu.

Merjema! – procijepa se vazduh oštrim glasom njenog oca Muharema i vrati ih oboje u stvarnost.

Omer trkom krenu niz kaldrmu, a ptice odletješe sa starih grana.

Čaršija je već počela zatvarati kapije svojih dućana, dok su majke sa prozora zvale djecu za sofru. Noćne lampe se upališe, dok su Omerovi koraci od čaršije, bivali sve dalji. Na nebu se pojavi usijana zvijezda, podsjećajući ga na nju – njegovu Merjemu. Kroz drveni pendžer, malehne kuće, vidjela se ruka koja strpljivo provlači iglu kroz tkaninu. Ruka majke mu Esme, koja je i njega tako strpljivo vodila na put i ostavila, da sam nastavi dalje.

– Dobra večer, majko – kaza, osmjehujući joj se.

Mati mu odvrati pozdrav, ne skidajući pogled sa veza I upita:

– Gdje si bio?

– Malo sam se prošetao čaršijom – odgovori, dok mu se u glasu još uvijek osjećala ona vesela boja.

Tihim joj koracima priđe i poljubi u obraz, kao da ju je zamolio da mu oprostí na laži. Majka mu se lukavo zakašlja, ostavi vez po strani i pogleda ispitivački.

– Pa, šta ima u čaršiji? – upita.

– Ma nako, sve po starom – odgovori joj, okrećući se kao da je želio da sakrije iskru u svojim očima.

A mati, iako nije vidjela iskru, jeste rumenu fleku na njegovom obrazu.

Zora se nebom počela cijepati, pozivajući svakog na rad i obavezu. Mladi Omer otvori snene oči i zagleda se u Sunce, koje se vješto svojim zrakama probijalo kroz zastore. Podsjećalo ga je na jučer, na staru vrbu i zaljubljene poglede koji su ostali ispod njenih grana. Pozivalo ga je i danas, da se vrati po njih.

Hitro uze stare kante i uputi se prema čaršiji, da donese čiste vode sa česme, a ni ne primjeti da je oblak sakrio Sunce.

Zdjele pune vode, kao da mu nisu bile teške, jer mu je čitava glava bila zauzeta zaljubljenim mislima.

U avliji ugleda svoju majku, kako uz put bere bijele ljiljane. Zaškripa staro željezo na kapiji, te se mu se začuše brzi koraci.

– Donio sam vode, majko – reče, ostavljajući kante kraj vrata.

Istom ponovo krenu izaći iz avlije, ali ga sustiže majčino pitanje:

– Kuda ćeš?

– Ovaj... – prozbori, gledajući u stranu, pokušavajući nešto smisliti, ali i prije nego što se mogao ičega dosjetiti, mati ga zaustavi, pružajući mu jedan bijeli ljiljan. Omer je pogleda zahvalno, a mati mu posla blagi osmijeh.

Lagahno je hodao, ne obazirući se na prijeteće nebo kojim se uskoro mogla prolomiti kiša. Vjetar je snažno puhao, izazivajući drveće na borbu, a zelene travke kao da su mu se poklanjale. Osjeti Omer kako mu srce u grudima snažno bije, sve jače, dok se približavao kući svoje Merjeme. Brinuo se da li će joj se svidjeti bijeli ljiljan, a još više srebrena burma u njegovom džepu.

Istom vjetar prestade puhati, grane i travke se uspraviše, a Omerov korak se zaledi u mjestu. Osmijeh mu pobježe sa lica, slatka briga iz srca, a ljiljan iz ruke ispade na hladni kamen, kad iznad njene kuće ugleda crni dim.

Poče trčati uz ulicu, ne osjetivši više ni vlastito srce kako kuca. Dah ga je gušio, šaljeći tešku slabost u njegova koljena.

Ugleda kuću, plamen koji je šikljao kroz prozore i komšije kako zaprepašteno stoje ispred. Nije više mogao disati, a krv kao da mu se sledila pod kožom.

– Merjema – samo mu tiho zadrhta na usnama.

Zvono je prekide da pročita još zadnju stranicu knjige. Lagahno je odloži i hitrim korakom odleti do vrata. Otvori ih, kad na hladnom podu ugleda buket bijelih ljiljana, sa porukom:

„Za Merjemu“

Драгиша Ераковић

ТРИЛОГИЈА О ЉУБАВИ

Први део.

Волели смо се... Много смо се волели. Мислили смо да од љубави може да се живи. Не само да смо тако мислили, већ смо у то и веровали...

Други део.

Растали смо се... Не знам зашто. Можда смо сагорели. Можда је љубав само ватра после које остаје пепео препуштен ветру...

Трећи део.

После много година опет се срећемо. Погледамо се. Заискри око и срце, али пламен се никада у пепелу не распали... Само прођемо једно крај другог. Причати о прошлим данима и љубави, највећој тајни срца, стварно нема смисла.

ČOVJEK KOJEG JE MOGLA VOLJETI

Jednom davno upoznala je jednog mladog čovjeka, nije obraćala nikavu pažnju. Bio je zgodan, ali toga nije bila svjesna.

Nalazili su se poslom na nekim zajedničkim mjestima, bio je okružen ženama i kao uvijek ljubazan s njom.

Odjednom sve se okrenulo, postao je ljut, izveo je neki svoj performans, bio je ljut, ali nije željela izazvati svađu, ljudi oko nje bili su blagonakloni i nisu željeli da dođe do sukoba.

Otišla je bez pozdrava i više se nisu sreli.

Godine i godine su prošle, na jednom zajedničkom skupu, ugledala ga je. Sjedili su u auli hotela, nije se nešto puno družila s njim, otišla je u svoju sobu, došao je za njom, jutro ih je sačekalo u krevetu, bilo je to nakon dugo vremena kad je već zaboravila da bi mogla voljeti.

Ljudi su prolazili, odlazili, nosili su kao kišobrane svoje sudbine, a njena je bila takva da je nije zasluživala, dobrim dijelom doprinjeli su tome ljudi i zato ih nije voljela. On je ponovo otišao, zrak je mirisao po rastanku, rađalo se je jedno novo jutro.

Sviće novo jutro u kojem ostaju sjećanja na njega, njegovo ponašanje, očekivanja, ljubav koja je visjela u zraku kao naranđza. Znala je da je voli na jedan divlji način u vremenu koje je isto tako bilo divlje, neobuzdano i nesklono ljudima, a pogotovo ljudima njenog kova. Sjećala se njega, ljudi s kojima su se družili, misli koje su ih proganjale, ljubavi koja je mogla postati teret, koja je mogla, a nije, postala nešto drugo, nešto iza vrata iza kojih je ostala tajna o njima, tajna koju je svatko znao.

Plakati za njim nije imalo smisla, trebalo je to prepustiti sjećanjima koje joj nitko nije mogao oduzeti. Nije voljela sjećanja.

Nije voljela ono što je mogla postati u jednom vremenu u kojem je izgubila šansu da bude svoja i gdje je izgledalo da bi trebalo biti ono što nije, a to nije željela i nije pristajala na to. Razišla se s njim i krenula u noć.



ЊИХ ДВОЈЕ

Обишла сам дућане, завирила у авлије и сокаке, све од куће и натраг. Напричах се са комшијама које сретнем, кад год доконишем и врљам по свом дангубном времену и покушах да оправдам свој умор прохујалим годинама. Скратио ми се корак, узнемирило срце, сваки час спуштам корпу свежег поврћа што купих на пијаци.

А њих двоје?

Још су ту.

Још се љубе, наслоњени на столетну липу, на почетку кеја на реци. Само му је Она сад обе руке обгрлила око врата, а Он је Њу и раменима заштитио од дангубних дана, који ће с годинама доћи...

СА ПОСВЕТОМ

Застанем пре него што кажем оно што осећам. Загледам те у својим мислима, загледам се у твоје очи и ћутим.

Секунд касније, затварам очи и тек тада видим. Видим колико нам је требало времена, али и да ми се свиђа то где смо тренутно. То што више не размишљам, него живим. Једноставност никада није била опција за нас, а компликације су моја специјалност.

Умем чудно да волим, чудно да желим и чудно да се понашам. Понекад много да причам и да не умем да ућутим. Причам често када није потребно, а ћутим када знам да чекаш да нешто кажем. Причам, јер речима кријем свој мањак храбрости да једноставно ћутим и да ћутимо.

Иста ја, на безброј различитих начина, са додатком тебе. Деси се да те желим онда када ни сама себе не могу да смислим. Пожелим да будеш ту и да траје, секунд ка сније да нестанеш и да те заборавим. Учим о љубави, а знам зашто и због кога се трудим. Љута на себе, јер срећу никада не умем да распоредим по животу. Или је имам превише, или скупљам њене мрвице.

А ја не желим део тебе, желим те целог. Због себе, због нас, да буде добро, да буде боље.

Умем и да те изгубим делима, а речима створим када ми затребаш. Увучем ти се под кожу, а ипак на прстима одшетах у страху да не пробудим у теби тај осећај од којег годинама бежим. Живот са мном је борба. Добијена битка

никада не значи и рат, а рат траје годинама. Знам да си се борио.

Пребројавајући изговорене речи као мртве, оживљавајући срце као јединог ратника, послатог у рат, схватила сам да од обичног направиш посебно, само онда када му даш делић себе.

Ја и даље чудно волим, чудно желим, само сам тог пута стварно волела. Ово није једна од оних љубавних прича које ће вас расплакати, јер је само једна особа плакала због ње. Сузама и смехом писала књигу о теби, да не заборави док заборавља.

По неписаном правилу, у посвету увек иду они који недостају.

ODLAZAK

Sreli smo se tako namerno slučajno. Lepo je videti te iznova. Probali smo drugarski. Ne ide. Prošlo je dosta vremena od našeg poslednjeg susreta. Odavno smo shvatili da nas niko neće voleti na takav način kao što smo nas dvoje jedno drugo.

Uprkos tome, vreme prolazi. Smenjuju se noći, dolaze novi dani, smenjuju se beznačajni svakodnevni trenuci koji su nekada bili tako značajni za nas.

Još se ponekad setim naših nemerljivih sati, provedenih u priči, ljubavi, ali retko se prisetim šta je bila tema naših razgovora.

Udaljili smo se. Ne, udaljila sam se od tebe, odustala od budućnosti, izgubila veru u ljubav. Tako bih volela da možeš da me vratiš, da iznova probudiš sebe u meni, strašnu želju da sam kraj tebe u sasvim nebitnim i bitnim trenucima, da mi pričaš, da ti pričam, slušam te i mazim...

Još mi prijaju tvoje reči hvale. Drago mi je što sam nekome najdivnije biće na svetu. Trudila sam se da prema tebi to zaista i budem. Ali, ne вреди... Udaljio si me od sebe. Kasno je za tvoje povike:

– Nemoj poći!

Polako postajemo stranci.

Otišla sam.

Još mi ponekad prijaju razgovori s tobom. Podsete me na srećne dane, koje sam cele mogla provoditi s tobom, slušajući i topiti se u našim rečima. Sada je tvoja reč izgubila vrednost,

sada, kada je najvrednija i najiskrenija, najsnažnija. Došlo je vreme kada konačno i sâm veruješ u njih, boriš se i trudiš da me ponovo njima osvojiš. Ali, ne vredi...

Kasno je. Teško me je ponovo kupiti rečima. Previše si daleko od mene da bih razumela tvoje vapaje.

Nemam snage, volje i želje vratiti se nazad, jer dobro znam kakav bih put morala proći.

Novi život me već dugo čeka. Kasnim.

Ne znam kad i da li ću se vratiti.

– Otišla si?

– Da, kasno je za promene?

PISMO SA ZABRANJENOG PROZORA

Prizivam te čeznjom, vezanom kamenčićima. Želim da raširim pogled, prilično zamagljenim očima, kojima nedostaje svetionik.

– Da li osećaš? Možda zraci na trenutak izmiču? Možda vetar pomera prozor i zaklanja vidik?

Danima i noćima, čeznja me rezbari. Oseke i plime, šume u ušnim školjkama. Dok se udvaram proleću, dodirujem te mislima. Kažem srcu da se smiri! Neću čuti glas iz dubina...

Ništa se nije promenilo. Samo se ljubav pokrenula i hoće da se kotrlja.

Pišući pismo, krećem u pohod svemirskim nogama. Ponašam reči, proračunato. S namerom, da ne stignem. Da se zavrtim, kako bi kretanje izgubilo smisao. Da te dotaknem, bez ičeg što mi pripada. Što ne kaplje sa lica. A vidi se u suzi!

ИСКУШЕЊЕ

Мркина зимске ноћи сабласно шета по скромној собици манастирског конака и гута иконе, окачене по снежно-белим зидовима.

Наташу обузе језа и страх. Мисли јој се раскомадаше на хиљаде делића које безуспешно покушава да повеже у целину. Душа се ускомешала од разноликих осећања која кљују са свих страна.

Боже, на каква ме ово искушења стављаш! – завапи склупчана у кревету, покушавајући да схвати изворе ватре што се разгорева у њеном телу.

Прошло је више од годину дана од како је своју раскошну лепоту и бујну младост заогрнула црном манастирском одеждом, од како је избегла из згуснутих догађаја који јој живот растргоше. Родитељски сукоб због мајчиних љубавних афера и очевог пијанства спута јој разум и она, иако добар студент, те године не положи ни један испит. И новац јој је задавао проблеме, па одлучи да почне са самосталном зарадом. Јавила се на оглас у коме су тражили пословну пратњу. Помало наивна, девојка из провинције, није знала шта се иза тог, именом замаскираног посла, крије. Ухвати се у коло из ког није могла да изађе и своје девојачко достојанство и понос просу пред углађену господу, коју је у мислима називала свињама. Схватила је убрзо да није имала са чим да изађе пред свог вољеног, да нема храбрости да му каже истину о изгубљеном девичанству, јер он ју је поштовао, ценио и чувао као очи у глави.

Није имала храбрости ни свој живот да оконча. Једино место у коме је видела спас био је манастир.

Покајањем и молитвом спирала је онај осећај прљавштине са свога тела. Нашла је мир у тим манастирским одајама и обећала себи да ће живот даривати вери и Господу. Пред родбину и познанике није излазила, иако су долазили да је одговоре од ове одлуке. Унапред је знала да ће прве речи бити:

„Наташа, ово је двадесет први век...“.

Ништа је није могло поколебати и баш због тога је збуни овај осећај немира који се усели у сваку мрвицу њеног тела.

А све се десило у трену. Он се појавио изнебуха. Био је веома леп и шармантан. Рекоше јој да је разведен и да је од игуманије тражио да борави у манастиру и да се са њима храни, а за узврат им помаже све што је потребно.

Питала се какву је роспију имао за жену, када је оставила такву лепоту. Кад јој се очи сукобише са његовим зеленим погледом, колена јој клецнуше, тело узјогуњено задрхта, а срце немо врисну. Побегла је у своје одаје, да би угасила пожар који ју је захватио, али уместо смирења набасала је на хаос сопствене душе.

Прошло је пар месеци од тог првог сусрета. Сазнала је све о њему. Видела је да његова бивша супруга није роспија, да га и даље воли, да га посећује заједно са кћерима, али да је брак растурила због његовог пијанства. Све је то видела Наташа, али се разуздана страст, жудња и заљубљеност уселише у њу. Узбурка се разблудна пожуда и разигра се младост.

Данас, док су ишли у шуму да скупљу јаја губара, молила га је да јој загреје руке. Додири се расплинули. Изрекла је речи које није смела:

– Волим те, Гојко!

Сада, у овим пустим манастирским одајама нема смирка. Молитвом би да се искупи пред Богом и иконама које нестају у црниту ноћи, али тело су обузели ђавољи вртлози. Схватила је да је пала пред првим искушењем. Сада зна да јој није место у овој светињи.

Одлука је коначна: сутра скида монашку одору и враћа се у хаос који се зове живот.

„MARK OF THE BEAST“

Зашто данас није тренирао? – размишљала сам, а на тренутак сам помислила да је болестан и би ми жао несрећника...

Данима ме избегавао... Изненада уплови у мој видокруг.

– Извини. Управо су стигли резултати... Нећу се више такмичити... Не могу ни да те погледам у очи... Ти си једина атлетичарка која заслужује да нас представља на Олимпијским играма... Одбила си све те стимулансе... Мени су одузели све медаље... Али, то није најгоре... Сутра ме тестирају, јер мисле да имам леукемију...

Као гром из ведрa неба погодиле су ме његове речи. Никада се није вратио на стазу... Нико није знао да су мојом стазом трчале и његове ноге, а у мојим грудима је куцало и његово срце. Сваку медаљу сам после трке окачила на његове груди. Било ми је довољно што је поред мене...

Волела сам његову тишину и његове тужне очи, сваки пут када бих му дала крв... Као да се у њима сакрила сва патња овог света, када би ми говорио да чувам себе и да је крв нешто најдрагоценије што се може поклонити. А ја сам желела да поделимо и последњу капљицу своје драгоцене течности и била срећна због тога.

Дала сам све од себе и истрчала трку свог живота. Сви су скандирали моје име, а он је клечао испред мене... Гледала сам забезекнута... Чула сам како је рекао да је

чекао потпуно оздрављење и тек тада схватила да је ово просидба...

Видела сам будућност у његовим очима и како овом стазом трчкарају наша деца, како их васпитавамо да буду добри, хумани и поштени људи и сва срећна, на Васкрс, рекла своје судбоносно да!

Грлио ме и стезао до бола, када су стигли резултати и када је установљено да се излечио, а ја сам и даље наставила да несебично поклањам своју крв.



Zamirisa u vazduhu jeza, donese vetar sunce i nastaje silni pljusci. Ušla je zburnjena poput neznanca, istim vetrom vođena.

Nastao neobuzdani nemir. Kosa raspuštena, boje zlata. Zanos. Lice priča svoju priču, ali oči... Oči kišne i duboke, rekao bih varljive. Ko im se prepusti dovoljno dugo, tone. Strah me ponekad, gledajući je. Strah me dubine.

Mesto je bilo zabačeno, visoko u planini. Unutrašnjost drvena, arhaični stil. Sedela je pored prozora, zamišljena i mistična.

Zraci sunca su se probijali kroz prolećnu kišu, stvarajući u lokalu filmsku scenu. Sedela je dugo sama, nekako joj je pristajala samoća. Bila je dovoljna sama sebi. Jaka. Nepristupačna.

Zanesen i zamišljen, počeo sam da razmišljam kako li se zove? Kako li je njeno ime? Koje bi ime pristajalo uz ovo stvarjenje?

Tiho bi u sebi izgovarao imena, najlepša i najređa kojih bi se setio, žudeći i iščekujući da se okrene. Koliko sam daleko samo išao...

Okrenula bi se ponekad, streljala pogledom i zatim totalno nezainteresovano i polako se vraćala kiši. Kao da govori pokretom da ovde nema dovoljno neobičnog i čudnog i vrednog pažnje za nju. Kad god bi se okretala, oči su bile drugačije boje, ali iste kišne sa dozom tuge. Naizgled iste, ali svakog minuta pričale bi drugu priču.

Sedela je satima. Ja sam zaboravio i kuda sam pošao, zbog čega i kada? Vreme je za mene stalo.

Kiša je polako utihnula, sve do poslednje kapi. Ustala je nežno i krenula ka izlazu. Ja zbunjen, vikao sam u sebi, uporno dovikivajući je. Izašla i povukla se zajedno sa kišom.

Ugreja Sunce.

U vazduhu se osetila težina i gutao sam teško. Ja sam dalje kukavički sedeo. Kako sam se samo osećao malim...

Ne pitaj me nikad više zašto volim kišu...

ЉУБАВ НА ПЛАНИНИ

Шетала је покрај језера, док су сунчеви зраци полако ишчезавали иза борова и јела. Обожавала је Златибор и често је боравила тамо. Кад год би јој се указала прилика, одлазила би на ту предивну планину на којој се укрштају неспутане струје, стварајући предиван ваздух, чист и мирисан. Ваздух је тамо мирисао на јеле и борове, на свежину, понекад и на море, иако га није било у близини. Волела је да шета сама, мада ни самој себи није желела да призна да би јој друштво понекад пријало.

Док се лаганим корацима враћала до свог хотела, који је са својим куполама зелене боје подсећао на дворцац из бајки. Улазећи у своју собу на задњем спрату, размишљала је о својој усамљености. Иако јој је на неки начин самоћа пријала, осећала се веома усамљено. И то ју је плашило.

Иако воли самоћу, зашто се толико осећа усамљеном – питала се.

Удубљена у своје мисли, пела се узаним степеништем хотела које је водило ка собама у поткровљу. Иза себе је на тренутак зачула громко уздисање и окренула се. Угледала је мушкарца тамних очију, смеђе косе нехатно очешљане, који се борио са својим кофером док се провлачио узаним степеницама које су биле сувише уске, и за њега и за његов кофер. Померила се у страну, како би му омогућила да прође, али се он у том тренутку саплео и одгурнуо је. У тренутку су се обоје нашли да поду. Мушкарац ју је упла-

шено питао да ли је повређена, а када је одговорила да није обоје су почели да се смеју.

Помогао јој је да устане са пода, након што је он устао, а потом јој се извинио. Прихватила је извињење уз широк осмех, који је красио њено лице, када ју је позвао да заједно у башти хотела попију кафу.

Пристала је, а онда је свако отишао у своју собу. Његова соба била је одмах уз њену, и касније током дана је могла да га чује како се смеје – претпостављала је сећању на догађај који се догодио тог дана.

Увече, након вечере, седела је у башти хотела, када јој се придружио њен, собни комшија. Још једном се извинио, а потом се представио.

Моје име је Матија. Данас вам се нисам представио. Како се ви зовете? – рекао је, осмехујући се.

Допадала му се.

– Ја сам Ленка – представила му се.

– Имате необично и старо име.

– Добила сам га по мојој нани.

– Верујем да је ваша нана била дивна жена.

– Предивна и најбоља нана на свету. Преминула је прошле зиме.

– Жао ми је. Видим да сте је веома волели.

Дуго су разговарали. На крају вечери, опростио се од ње уз предлог да му наредног јутра прави друштво док шета планинским стазама. Обожавао је да шета као и она.

У шетњама су проводили дане, разговарајући и упознајући једно друго. Једне вечери када се спремала на спавање, схватила је да се заљубила у Матију. Била је лудо заљубљена и то јој је пријало. Уживала је у његовом друштву и надала се да и он осећа исто.

Неколико дана након што су се упознали, шетали су покрај језера по ко зна који пут, и док су их обасјавали сунчеви зраци, он је држећи њену руку у својој спустио нежан пољубац на њену меку белу кожу и прошаптао:

– Волим те, Ленка, волим те.

Осмехнула му се и нежно прислонила његову руку на њене груди, како би могао да осети откуцаје њеног срца.

И она је њега волела и више него што је могла да замисли и надала се да ће се њихова љубав наставити и након што напусте прекрасну планину која их је спојила.



Noć. Ležimo, sami u sobi. Vrata balkona su otvorena, na horizontu se vidi nebo, posuto sjajnim zvijezdama. Spavaš, tu pored mene, po prvi put. Mjesecima smo planirali ovaj bijeg, od stvarnosti, od problema tvojih i mojih. Od svega. Gledam te kako mirno spavaš, ni ne slutiš da sam ja budna i da te posmatram.

Imaš taj spokojni izraz lica, sa nekim čudnim poluosmijehom. Tijelo ti je opuštено. Prvi put te gledam takvog.

Mog, divnog, spokojnog. Uživam u ovim trenucima, jer ko zna koliko će još trajati... Bojim se, da će sutra tako brzo doći, i da će mi te stvarnost uzeti. Moraćeš da se vratiš njoj, a ja...

Opet ću ostati sama.

Pogledom upijam svaku liniju tvog nagog tijela. Imam želju da te ljubim, tako, dok još spavaš. Po licu, vratu, rukama...

Želim, ali se bojim da te ne probudim. Da ne prekinem ovaj trenutak čiste sreće. Iskrene. Bezgranična je ljubav koju osjećam sad, dok prstima prelazim preko tvog lica, dodirom koji je nježniji i od proljećnog povjetarca. Ne želim da te budim, želim da te gledam, da zapamtim obrise tvog lica, tijela... Da zauvijek zapamtim noć, kad si bio samo moj. Ti, ja i Beograd.

Čujem kako u snu tiho, gotovo nečujno izgovaraš moje ime. Ne mogu a da se ne osmijehnem. Blento moj...

Uživam dok u polumraku upijem tvoj miris, tvoju toplinu. Uvlačim se u tvoj zagrljaj, pazеći da te ne probudim. Gledam napolje, sviće.

Još pokoja zvijezda treperi na jutarnjem nebu, prvi sunčevi zraci ulaze u sobu. Pribijam se uz tebe, čvršće, i gledam u prizor ispred sebe. Nebo je prelijepo. Svitanje nad drugim gradom, u tvom naručju...

Šta više i mogu da tražim od života?!

Komad neba, parče hljeba, i ovo „malo“ ljubavi što mi pružaš... Želim da se ovaj trenutak nikad ne završi, da nikad ne svane jutro, i da se nikad ne rastanemo.

Znam, svanuće, uskoro. Moraću da se rastanem od tebe i ovog grada. I da čekam, ponovni bijeg od svega. Ali, nije to toliko teško, kad imam šta da pamtim i o čemu da pišem. Kad imam bezuslovnu ljubav.

PISMO

Jednom je negde pročitala da u životu, i susret, i ljubav, i brak, moraju imati božansku podršku.

Živela je u jednom gradu, on u drugom, a upoznali su se u trećem. Zaljubila se u njega u svojoj petnaestoj godini, tajno i beznadežno. Dugo se ništa nije dešavalo, samo je sve postojalo.

Prošle su tri godine do prve male podrške. Bilo je to u njenom gradu, jedne zimske večeri kada se od hladnoće njen dah ledio na njegovim rukama. Na rastanku ju je molio da mu piše i dok je ulazila u taksi doviknuo joj je adresu. Ulicu i broj...

Narednih dana nije pisala, samo je disala, uzdisala, prebivala u lepoti proteklih slika, reči. Zurila je u svoju unutrašnjost, satima, nepomična. Kad joj se konačno povratio vid za spoljašnji svet, shvatila je da je zaboravila ime ulice. Ipak, sećala se da je u pitanju ime poznatog narodnog heroja. Posle dugih pokušaja da povрати sećanje, u svesti joj se pojavilo jedno ime, herojsko doduše, ali nažalost, pogrešno.

I tako se desilo da je ona, jedno od svojih najlepših pisama ikada napisanih, poslala na pogrešnu adresu. Njene bojažljive, stidljive, prve ljubavne reči, otputovale su u pogrešnu ulicu.

Dugo joj nije stizao odgovor. Već je pomišljala da mu ništa ne znači. A onda... Ipak. Ruke su joj drhtale, dok ga je čitala.

Pisao joj je kako je danima čekao njeno pismo, a ono nije stizalo.

Već je pomišljao da joj ništa ne znači. A onda jednog dana, dok je obilazio prodavnice cipela, sreo je svoju daleku rođaku

koju nije video godinama. Došla je na studije u njegov grad, smestila se u studentski dom u ulici koja nosi ime narodnog heroja i baš je htela da ga potraži jer je na adresu doma stiglo pismo, adresirano na njegovo ime. Zbog istog prezimena uručili su ga njoj.

– Kako je to sve čudno – rekla je, dok su pili kafu u njenoj maloj sobici u studentskom domu – dve ulice sa imenima narodnih heroja su tako daleko jedna od druge... Gotovo u potpuno suprotnim delovima grada...

Pismo je otvorio na ulici. Ruke su mu zadrhtale dok ga je čitao. Bilo je to najlepše pismo koje je ikada dobio.

Kakve sile su se pobrinule da se ne izgubi i zbog čega? – pitao se.

A onda je, dodirnuvši prstom njeno ime na poledini pisma, pomislio da je to sigurno zbog njegove lepote.

A ONDA I PRVA LJUBAV

Poslednji dan u vrtiću, sedim zamišljena, zbunjena. Gledam u Ognjena i razmišljam da li ću ga ikada ponovo videti.

Mama se pojavljuje na vratima. Uzimam stari ranac iz ormarića, izlazim, i zatvaram ona šarena vrata kroz koja nikada sa osmehom nisam prošla. Ali, sada se osećam drugačije. Već mi sve nedostaje, a ponajviše Ognjen.

Krećem u prvi razred. Srećna sam, ali mi srce podrhtava kad pomislim da li će me tamo, u velikoj školi, dočekati stari drugar. Prvi dan škole. Sedamo svi u klupe. Oko mene je puno dece, koju vidim prvi put u životu. Okrećem se oko sebe, ali njega nema. Sigurno je sada u nekoj drugoj školi, pored neke druge devojčice!

Prilazi mi visoka, lepa, mlada žena, nova učiteljica. Osmehnem se, ali pomisao na Ognjena pokrije mi osmeh. Osećam se nesigurno, uplašeno.

Ali, u tom trenutku se pojavljuje tada se pojavio dečak sa plavom kosom i plavim divnim očima, i sa ogromnim osmehom. Veselo mi pružio ruku, i rekao:

– Zdravo, ja sam Đole, kako se zoveš?

U tom trenu sam zaboravila na vrtić, na drugove, čak i na klempavog Ognjena.

Moja prva ljubav je potrajala kratko, ali ih je bilo još puno, puno.

A, sad moram da žurim! Zvoniće za početak odmora, a moja nova ljubav neće dugo čekati!

PRVA LJUBAV

Imala sam četrnaest, bilo je to vrijeme, kada sam počela otkrivati, sve one ženske radosti i tuge. Nažalost, bilo je to i vrijeme kada smo počeli otkrivati riječi kao što su: rat, zračna uzbuna, opasnost, zamračenje.

Ljeto je još uvijek značilo naš parkić, osmijehe do dugo u noć, a riječi kao što su zaljubljenost i ljubav dobivale su sve više, na snazi i učestalosti. I u tom našem parkiću, naivno smo vjerovali u doživotno prijateljstvo, smišljajući raznorazne psine da ubijemo to magličasto vrijeme iščekivanja. Avioni su letjeli, a mi smo ih fascinirano gledali, tamo, u svom tom čekanju besmisla i užasa, koji će nas uskoro dočekati nespemne. Tada je došla ona, koju pamtim još uvijek. Ona prava, sa leptirićima u svakoj stanici tijela, od kose do nožnih prstiju.

Saša je vraćao osmijehe, onom mjerom, kojom sam potajno priželjkivala. Lovila sam ih i zapisivala. Pisala o svim nijansama njegovih očiju, o svim bojama njegovih osmijeha, o svakoj njegovoj, željenoj riječi. Lažnoj ili ne, nije bilo važno. Što drugo raditi, nego opisati cijeli spektar njegovih gesti, nespretnih pokreta, padova sa njegovog prvog motora, svih onih slučajnih, a tako priželjkivanih, nevinih dodira. Onih, koji ostaju zauvijek u mislima. Prvog, nespretnog poljupca od kojeg zaista, mada ne vjerujemo kada nam kažu, tlo izmiče pod nogama.

Nije želio otići, ali kada imaš petnaest, ne pitaju te puno što želiš. Mislili su da moraju ili su to željeli, nikada nisam saznala. Bilo je naglo i neočekivano. Kuća i prozor njegove sobe,

koji je uvijek bio otvoren, tog je jutro odisao onim mrtvačkim mirom. Kamenčić koji sam bacila, vratio se poput bumeranga.

Nije ga više bilo. Otišao je u nepoznato. Meni. I to je bio moj prvi odlazak .

Da sam znala, da će mi odlasci postati poznata životna tema, vjerojatno bih bacila kamen i razbila taj prozor u kojeg sam tada, sa svojih nevinih četrnaest, samo gledala sa suzama koje su kapale po ulazu njegove kuće. Djetinje sam se nadala da će se možda ipak vratiti, da će poslati pismo, poruku, znak...

Nikada ga više nisam vidjela. Ostao je samo mali, plišani medvjedić, kojeg mi je poklonio jedne vruće ljetne večeri. Bez poruke, bez posveta, a opet, sa svim posvetama, ovoga svijeta.

Grčevito sam ga stiskala u rukama još dugo, kao što sada, grčevito stišćem ruke, kada volim. Do pucanja žila, do lomljenja prstiju.

Mr Ljiljana Živković

PEVAČICA ANTIGLAMUR ORIJENTACIJE

Pogledao se pomno u ogledalu. Nije bilo lako pobediti svakodnevne, jutarnje nalete besa. Zova ublažava grip.

Neće je nikad zaboraviti – pomislio je.

Ljubav je navika ili krivulja preživljavanja? Njegov život komandira policije, dijalog ideja i mogućnosti. Pogladio je desnom šakom teget kravatu. Hoće li se ikad više javiti?

Mladi su apatični, ima rasta, ali nema razvoja, kakav čudovišni i tragični prizor. Učtiva, prijatna, vrlo profesionalna.

Kada bi joj makar još jednom čuo glas, osetio bi, ali samo možda, malo, a tako vitalno olakšanje.

NE ZNA ON, NI NE SLUTI

I evo me. Ista, sa samo još ponekom novom brigom i lekcijom života i pomalo drugačijim pogledom na sve(t) oko sebe. Tu u ovom istom gradu koji je nekad bio samo naš. Sećaš se koliko puta sam ti rekla koliko ga volim? Bio je sve što smo sem ljubavi imali. On je bio i ostao deo mene. Baš kao ti.

Pod ovim istim nebom, udišem onaj isti vazduh i upijam ona ista raznobojna svetla sa svih onih istih građevina koje sada izgledaju potpuno drugačije i sivo. A ulice? Ulice su i dalje sve one iste kroz koje sam i pre tebe prolazila, ali čak ni zvuk udaranja mojih cipelica o beton tih ulica više ne zvuči isto. Sve je drugačije, a nekako isto.

Koliko puta sam samo pomislila da ću te u ovom istom, našem gradu ponovo sresti. Ali, nema te. Nema nas. Vetar i kiše odneli su trag da smo ti i ja ikada bili „mi“.

Kiša. U svakom svetlu koje se ogleda u barama kraj puta ja vidim tvoje oči. Vidim sličan sjaj, ali ni približan.

Heh, sećam se koliko mi je prijalo da špartamo gradom uz po koju cigaretu, makar i pokisli, makar i smrznuti, jer nismo bili. Bili smo jedino srećni. To je bilo jedino što je bilo važno.

Sneg. Oduvek sam te želela pitati da li se još uvek sećaš našeg prvog sastanka posle toliko mnogo godina i sećaš li se da su baš te večeri prve pahulje prohujale nebom i mojom neukrotivom kovrdžavom kosom koju si oduvek voleo?

I evo me. Ista, još uvek samo tvoja, iako se sve više čini da to nikad nisam ni bila...

JEDNOM DAVNO, JEDNOM DALEKO

Rano u svitanje zore budi se, a prve zrake sunca dodiruju njene raspucane usne, opijene hladnoćom te, idilične, bajkovi-te zime, uranjajući u te napukle, sićušne doline.

Sunce proviruje, polako otkriva sjene, a njeno lice rume-no još uvijek tako tiho i spokojno. Zrak polako postaje topliji, nježniji, ugodniji, ona otvara oči i zatvara vrata snova. Pomisli-la je nešto i ustala tako lako, tako poletno, tako nečujno, tako živahno.

Probudila se, a lagani koraci na laganoj svijetlosti odnose njenu siluetu besprijekorne čednosti prema željama ispunjene radosti.

Probudila se, slatkim koracima krenula je da odjene ka-put, jer stvarno je hladno vrijeme – kaputom zima se vara, ona zima prava.

Odjenula se. To tijelo, rađeno prema nacrtima boga, sav-ršeno ali krhko, zauvijek nasmiješeno, nikada mrko.

Odjenula se, krenula je i tako je počela ljubav...

O LJUBAVI, SMRTI I KOJEČEMU JOŠ...

Najveća pohvala koju sam dobio za svoje umeće pripovedanja, ikada: umirala je na tom bolničkom krevetu, izjedena bolešću koja je galopirala. Ja sam sedeo kraj nje, držeći je za ruku i pričao joj šta ćemo da radimo kada izađe odande, jednoga dana, kuda ćemo sve da idemo – Rim, Firenca, Sicilija, naravno Helada, tamo, gde je najviše volela.

Ona se smeškala, zatvorenih očiju, dok su joj dve suze lagano klizile niz, preko noći usahle, obraze.

Žena kojoj je uspelo, bar u jednom trenutku, da razbudi u meni neke, davno zapretene, atrofirane osećaje, te zveri s kojima sam se rvao, za koje sam mislio odavno već da sam ih zakopao negde, duboko pod zemlju.

Ležala je, tako, zatvorenih očiju, a onda ih otvorila, pogledala me i izustila samo:

– Odličan si pripovedač...

Da bi ih potom opet zaklopila... Bio sam baš kao ono Šeherzada – samo s tom razlikom što je ova pripovedala, ne bi li nekako sopstvenu smrt odgodila, a ja – smrt žene koju sam zavoleo.

SAVA (I) MALA

– ‘Ajde kod mene? – rekao je.

– Neću. Lepo je ovde.

– Hladno je. Duva sa reke.

– Baš zato... – meškoljila se i još bliže mu se privijala na rame.

– Ma ‘ajmo, da možemo lepo da se opustimo. Ne mislim ja... Nego, čisto onako. A i ovde može neko da nas vidi...

– A što, stidiš se da te vide sa mnom?

– Ne, bre! Ja bih te baš šetao negde da nas svi vide... Ali sada bih te... Uh... – stezao ju je i vrelim dahom joj palio vrat i kosu.

Ona se smešila. Kao da joj ga je žao.

Noć kao da je gutala zvuke saobraćaja, treštanje muzike, pijane uzvike. Sve se stišavalo. Postajalo mirno, nemo i nevino.

– Hajdemo – pokušao je još jednom.

– Ovde se jednom neko ljubio – šaputala je i gledala kao da vidi duhove svojim, proročkim očima, oivičenim mrljama od maskare.

– Jeste, ovde se uvek neko ljubi – objašnjavao je sa smeškom – jer je mrak...

– Ne – pobunila se – ovo se desilo davno. Ta priča je istinita, ona je, valjda, bila kurva, ali ga je volela...

– Dobro, ne moraš da se pravdaš – izgovarao je, obuhvatajući joj struk dlanovima, pokušavajući da joj jednu zavuče ispod majice.

– Pradeda mi je pričao. Ona je pevala tu u nekoj kafani, svi su dolazili zbog nje. Gazda ju je najbogatijim mušterijama nudio za pare. Ona je pristajala. Pružio joj je zaštitu, kad je pobjegla od kuće. Zbog njega.

Vetar je zavijao. Rasveta u gradu se gasila. Nebo je postajalo bleđe.

– Dobro, ispričaćeš mi kod mene – stiskao ju je i spuštao ruke ka njenim bedrima.

– Ti mi ne veruješ? – pomalo usporeno je izgovarala, već umorna od celonoćne zabave i alkohola.

– Verujem. Ali, hladno će ti biti, ako je duga priča.

– Ista priča. Uvek je ista priča – već je vikala uznemireno, gledajući u daljinu kao luda – njenima se nije dopao, ona je pobjegla, onda su njega oženili... Ali, on je došao...

– Kod kurve, a?

– Da, dolazio je i plaćao, a ona se pretvarala da ga ne poznaje.

Tako su se vidali.

– Jebote, koji čovek, plaćô je, a ona uživala...

– Nije mogla tako. I onda je bežala, noću, pred zoru i srećali su se ovde, baš ovde!

– Jel' ovde? – spustio je ruku između njenih nogu i masirao je, očekujući reakciju.

Ona kao da ništa nije osećala. Nastavila je priču.

– On je bio vojnik, dolazio je tajno sa druge obale, noću, čamcem. Mirisao je na mulj i reku. Ona je zavolela taj miris.

– A tebi, jel' se sviđa moj miris? – pitao je sugestivno joj uzdišući u kraj uveta – Hoćemo sad lagano... Sviće.

– Poginuo je u nekom ratu. A ona se ubila. Bacila se u vodu. Verovatno negde ovde...

– Jebote, nikad ne bi izvalio da si u tom romantičnom fazonu, ono baš si mi delovala nekako opušteno, pa ta garderbica, ona ekipa...

– Tako se desilo. Tako se uvek desi... – nastavila je kao da ga ne čuje.

– E, bejbe, tužno je kapiram, ljubav, to, mislim, ali njih više nema, šta ćeš.

– Kako znaš da ih nema! Možda su, nekako, zauvek ostali ovde...

Čekali su nekoliko trenutaka. Bledi dan je osvetljavao prljave ulice, gomilu flaša, đubreta, i još poneke usamljenike i parove koji su dočekali jutro napolju, i umorno se vukli ka svojim kućama...

– Hajdemo – rekla je na kraju.

– Kod mene? Hoćeš? – pitao je, nesigurno.

– Svanulo je – mrmljala je, ustajući i nameštala izgužvanu haljinu – 'ajmo...

– Znaš šta mi je smešno? Ne znaš mi ni ime.

– Sava – promrmljala je mirno – ili su te bar ortaci tako zvali.

– A tvoje?

– Zovu me Mala – smotala je bledim usnicama i pružila mu svoju ruku da je povede. I otišli su. Ili su, nekako, zauvek ostali tamo...

IGRA

Dugo se poznajemo. Između nas je crta koju ne prelazimo. Ona je granica po kojoj plešemo iznad bezdana potisnutih emocija. Iznenada, bacaš mi preko granice poruku u kojoj kažeš da se ona ukida. Zbunjena sam. Cijeli svijet mi se razlijeva u nejasnu akvarel sliku. Na zvrku se počinje vrtjeti igra, sastavljena od misli, SMS poruka, pogleda, riječi, dodira, prepletена sa snovima i nesanicom.

Ulazim u čudesni stroj i prebacujem se u tvoju sobu, u svijet gdje smo ti i ja – MI.

Čekam. Pravim se da podnosim neizvjesnost, a nemir me nosi i razbija o stijenje. Razmišljam o tebi kao o nekom tko postoji samo četiri dana u tjednu. Ali, to nije istina. Ti živiš i neki drugi život.

Znam da ona nije moja suparnica. Bilo bi ružno da sam ljubomorna na nju koju ne poznajem, umjesto na tvoje odluke i izbore.

Pišem ti kako bi nadjačala odcijepljenost od tebe. Pišući otvaram niz babuški, iz kojih iskaču provokativna pitanja i britki odgovori. Znam da ćeš pročitati kad ona ode na posao.

Želim da ti bude žao. Stiže tvoja poruka – putujem ka tebi! Sažimam nemir u točku. Po tko zna koji put prebacujem se u tvoju sobu. Pretapamo se. Iznova i iznova. Privijam se uz tebe, zadržavajući dah kako ne bi pokretala vrijeme, kako bi tako ostali zauvijek. Bezizglednost zvoni na vrata. Prekinuti smo usred rečenice, usred misli, odsječeni usred dodira. Zatečeni u hipu panično mijenjamo scenu. Čarolija nestaje. Hinimo da

smo stranci. Igra se pretvara u laž. Nemir se prelijeva iz mene i ispunjava cijelu sobu. Vičem:

– Što ja tu radim?

Ti me začuđeno gledaš. Ne razumiješ.

Ja shvaćam. Stroj za igru se kvari. Ja sam lik iz neke druge priče. Moram pobjeći ili ću zauvijek ostati zaglavljena između dva svijeta. Uvlačim u odbačene čizme pothlađena stopala.

Ulazim u stroj. Stisnem li gas do kraja zaletjeti ću se u zid, ili ću prebjeći u moju stvarnost.

Vrrrum! Uspijevam, ali nisam sretna. U grlu guši me čvor iz kojeg navaljuje horda pitanja.

Skrivam ih u kutku svijesti i zaključavam misli o tebi u ladicu zaborava.

MAČKE I MIŠA

- Nije trebalo to da mi kažeš!
- Šta to, ne znam na šta misliš?
- Znaš ti dobro, nemoj da se praviš da ne znaš.
- Ne znam zaista, mnogo toga je rečeno.
- Znaš, znaš, nisi moron!
- Nisam, naravno.
- Jesi, nego šta si!
- Samo moron može tako nešto da lupi, a da ostane živ.
- A šta sam to ja, moliću lepo, lupio, a ostao živ? Da čujem: šta?
- Kako šta, pa ono što ni moron ne bi rekao...
- A to je?
- To je, uzbilji se malo, inače nećeš više videti od mene ni pišljivi sms.
- Ozbiljan sam, nikad ozbiljniji nisam bio.
- Pa kad si ozbiljan, odnosno kad kažeš da si ozbiljan, kako onda ne znaš šta si lupio, a lupio si, štono kažu, za sve pare?
- Ne znam! Koliko puta treba da ti kažem da ne znam, odnosno znam sve šta sam rekao, ali ne znam šta te je to toliko pogodilo, eto...
- Ono što bi svaku pametnu curu pogodilo, a ti, sva je prilika, misliš onda da sam najverovatnije malko glupava!
- Odakle ti sad pa to, sreće ti? Kako li si samo došla do tako oštroumnog zaključka!?

– Eto vidiš, otkrio si se, lepo si rekao sve što odbijaš da priznaš, a što zapravo misliš!

– Ja?!

– Da, ti! I Hvala ti, znala sam doduše i bez tvog priznanja koliko je sati, a dobro je da i ti znaš na čemu smo, pa da se ne igramo više mačke i miša; sâm si pao, sam si se ubio.

– Jel' ti to ozbiljno? Kaži mi da se šališ?

– Ma kakva šala, najozbiljnije.

– Stvarno?

– Stvarno!

– I šta ćemo sad?

– Kako, šta ćemo? Zna se, svako na svoju stranu!

– Tek tako?!

– Nije tek tako, rekao si nešto što nije trebalo da kažeš i to je kap koja je prelila čašu.

– Molim te, prestani da me izluđuješ!

– Šta ćeš, istina boli. Misliš da je meni lakše nego tebi, e, pa varaš se.

– Onda mi bar reci koja je to kap što mi je glave došla!

– Da ti kažem?

– Da mi kažeš, nego šta!

– Rekao si mi da me voliš...

– Pa volim te, šta je tu tako strašno?

– Ništa, osim što se ljubav ne iskazuje rečima, barem to ne rade oni kojima je stalo do onog koga vole.

– Molim?

– Sve drugo se može rečima iskazati samo to ne, samo ljubav ne, a sad *adio... Adio Maaare...*

– Nije *Adio Maaare*, nego *adio*, kao: „ćao, nema više”, kraj!

– I mogla bi to da uradiš... Mislim posle svega?

- Ne da bih mogla, smatraj da je to, tako reći, već svršeno.
- Ne mogu da verujem!
- Tim gore po tebe, onda znači da si beznadežan slučaj.
- Ne budi tako surova, eto, pogrešio sam, priznajem!
- *Adio!*
- Popraviću se, ne budi tako surova!
- Biću, ako još jednom napraviš istu grešku! Jesi razumeo?
- Supeer! supeer!... Imaš još jedan život, ali još samo jedan, pa sad vidi šta ćeš, pamet u glavu.
- E carica si stvarno: volim te! volim te!...

SUSRET U VERONI

Kada je Zlatkova grupa krenula u obilazak Verone, od velelepne Arene do spomenika Danteu i famozne Julijine kuće, na parkingu ispred zidina starog grada bilo je puno turističkih autobusa iz celog sveta.

Slobodno vreme do povratka u autobus Zlatko je proveo uz kapučino na prekrasnom trgu ispred Arene, diveći se arhitekturi minulih vremena pod zracima majskog sunca.

Za susednim stolom krišom je osmotrio dve elegantne, starije dame. Otkada mu je pre dve godine umrla žena, putuje sâm i često sebe uhvati kako pažljivo zagleda lepši pol starije dobi. Osećao se uvek prilično isprazno, kada ushićenje zbog neke, uočene lepote nema s kim da podeli. Iz razgovara dama razaznao je nekad zajednički jezik sa primetnim, zagrebačkim naglaskom. Nesvesno mu je kroz glavu proletelo sećanje na studenticu Jasnu iz Zagreba, svoju ljubav iz ferijalnog kampa u Makarskoj početkom sedamdesetih.

Osetio se sâm sebi smešnim, kada je u jednoj od njih naslutio Jasnine crte. Ustezao se da im priđe, plašeći se da njegovo pitanje ne bude shvaćeno kao nevesti pokušaj startovanja nekog, bezveznog usamljenika iz bivše zajedničke države.

Nervozno je proveravao vreme do polaska autobusa. Ispričavajući se, ipak je najzad prišao i hrabro promućao nešto što u sebi nosi već blizu 40 godina.

Dama je samo spustila velike zatamnjene naočare i odmeravši ga izustila:

– Izvolite sest, gospon!

Kada se blago osmehnula, po rupicama u obrazima bio je u potpunosti siguran da ne greši!

Odmotavali su svoje životne priče u nekom uzbuđenju nepriličnom njihovoj dobi, vešto izbegavajući čudne okolnosti nenadnog raskida njihove dvogodišnje veze.

Jasnin autobus je kretao nešto ranije pa su se zajedno uputili ka parkingu, ponašajući se na momente kao da su u ferijalnom kampu.

Na ulasku u autobus Zlatko je smešeći se rekao Jasni da je trebalo da odu do Julijine bronzane statue i izvedu poznati ritual kojim dvoje zaljubljenih ostaju zauvek zajedno, tako što istovremeno ona dodirne Julijinu desnu ruku, a on desnu Julijinu dojku.

Jasna se samo vragolasto nasmešila, rekavši da računa kao da su to već uradili!

Dok su se autobusi kretali ka svojim različitim odredištima, Zlatko je uzbuđeno prebirao po Jasninom kontaktu u svom mobitelu.

Verona mu se učinila kao najlepší grad na svetu. Preplavila ga je nada da će na narednom putovanju imati s kim da podeli svoje ushićenje...

SREĆA U NESREĆI

Mislila je:

Ako smrt po mene dođe noćas, biće prekasno.

Sve što joj je juče blisko bilo, danas mora da postoji samo u njenom sjećanju. Jedino smrt oslobađa od sjećanja.

Nakon upoznavanja s njim, sutradan se probudila s osmi-jehom na licu. To nikad prije nije bilo! Još uvijek je ponosna na svoju hrabrost da ga upozna i da mu dozvoli da je upozna. Držati njegovu ruku u svojoj je više nego što bi se ikad usudila da očekuje od njega i sreće. Samo to bi joj bilo dovoljno. S njim joj je sve bilo previše.

I kada njen život prestane da teče, vrijeme, njen najljući neprijatelj, taj konstantni podsjetnik da se izgubljeno ne vraća nikada, nastavlja da traje. A željela je sve vrijeme ovog svijeta samo za njih dvoje.

On je tvrdio da ga ni tada ne bi imali dovoljno za svaki ljubomorni pogled, svaki zaštitnički zagrljaj, svaki zajednički otkucaj srca. Svaki poljubac, uvjeravao je, bio je obećanje nera-skidive povezanosti njihove dvije duše i to obećanje bi trajalo zauvijek.

Iako si svojim odlaskom ubio našu istinu, ostala je potreba moje duše da i dalje vjeruje u nju. Sva ljubav nisi samo ti. Ona ne počiva samo na tvojoj fizičkoj prisutnosti – parčadi papira njenom rukom iskidani, njegovom ispisani, ležali su razbacani pred njenim nogama, kao zloslutni podsjetnik na dane koji dolaze, i čitali:

... Ako ikada pomisliš da je gotovo, gotovo sa svime što smo imali, da ovo što imamo nije ono što smo tražili, sjeti se da postoji nešto više, neke više sile koje ne dozvoljavaju da se niti prekinu.

Ako ikada poželiš da se vratiš na naše staro mjesto, tamo gdje je sve počelo, sjeti se da ti za to nije potrebno tako mnogo. Tek poneki val sjećanja biće dovoljan da ti vrati svu sreću ovoga svijeta...

Kada sklopi oči, nema njegovog lika, samo smrt. Slike kada su rastvorene, islikavaju njegova djela i postupke. Kroz sjećanja.

Sjećanja vrijedna života i življenja?

NA ZGARIŠTU STARE KUĆE

Mesec dana pošto sam se doselio u svoj novi, mali stan u naselju Pere Segedinca, umrlica izvesnog Ilije Maričića je stajala na ulaznim vratima u zgradu. Nasmejano lice trideset dvogodišnjaka na umrlici.

Zatim ju je neko skinuo. Nikada ga neću sresti u svom novom životu.

Od tog septembarskog dana, kada sam iskoračio iz starog života, najednom su mi neke pojave, koje ranije nisam zapažao, postale drage. Grejale su mi srce. Tokom starog života, zgrčen u utrobi i suv u srcu, leteo sam iz dana u dan, neznano kud, da bih stigao suprugu i njen život. Sve sam to činio, ne znajući gde je moj. Rastrzan na sve strane, razapet između njenog i našeg života, nisam imao ni trunku sebe.

Nisam se razveo iz sebičluka, zbog svog ćefa i hira, nadam se da nisam. Ne postoje ugroženije stvari od zajednice i sloge u današnje vreme. Zato sam se i kidao. Govorio sam joj da ću se potpuno izgubiti u jurnjavi. Na moje molbe da me čuje, odmahivala je rukom i govorila ljutito da bi nas, razmaženu oficirsku decu, trebalo najpre držati u logorima za prevaspitavanje, pa tek onda pustiti u život.

Slušao sam je danima, mesecima. Onda više nisam mogao. Na novo džvanjkanje, uzeo sam njen skupoceni mobilni telefon, dar poslovnih partnera iz Luksemburga i razbio ga o zid u paramparčad.

Ona je zanemela, a zatim počela da plače. Strašno mi se zgadila, iako mi je u srcu bilo žao što sam tako postupio. Zga-

dila mi se, jer nisam znao da li plače zbog pucanja našeg života ili te jadne spravice, proteze savremenog čoveka u ništavilu i nevremenu. Izašao sam iz njenog stana, znajući da se neću vratiti, a utroba mi se parala po polovini.

Posle par dana stigla mi je njena poruka da je noseća, ali da će Darjan, direktor njenog preduzeća, preuzeti staranje o njoj i potomstvu. Udaje se i neko vreme neće živeti ovde. Dok se stvari ne slegnu.

Nisam imao reči ni snage da pišem ili govorim. Dva dana sam ležao na krevetu u majčinom stanu. Puštao sam da me zraci sunca, koji su se probijali kroz žaluzine, miluju po obrazima i da me čudan jad povremeno steže za vrat.

Majka je ubrzo prodala stan i uzeli smo dva manja. U taj manji ušao sam, osećajući da se sve sleže. Naselje Pere Segedinca malo je i relativno staro. Nalazi se ispod Starog bežanijskog groblja. Miran kraj. Prozor mi je gledao u rastinje, izdžigljalo na lesnom brdu. Odatle je dopirao blag vetar. Narod to zove, mislim lahor. Sve mi je delovalo spokojno. Da li zbog blizine groblja, ne znam... U drveću sam video lepotu, u lagodnom načinu na koji se ljudi kreću kroz naselje. A najviše, u dobroćudnom izrazu Ilije Maričića, mladog čoveka na umrlici.

Svaki dan, kada sam prolazio pored njega, obuzimala me je sve veća znatiželja o tome šta mu se desilo i tiha tuga što nikada neću upoznati ovog komšiju, možda svog dobrog prijatelja. Niko to nije čuo, ali pozdravljao sam ga.

Saznao sam da je živeo na prvom spratu i da je njegova baka, osamdeset jednogodišnja Milena, prva stanarka ove zgrade. Tu je još od 1966. Tu baku sam jedva viđao, poput seni se u ranim, jutarnjim časovima izvlačila iz stana i nakon obavljenog kupovine, ponovo zavlačila u njega.

Kada je došla zima, zapalo mi je da budem blagajnik koji će skupiti novac za popravku oluka koji je popustio pod teretom vlažnog snega.

Jedva sam dočekaao čas da pokucam i na njena vrata. U trenu kada sam već mislio da odem, otvorila mi je. Imala je blag izraz, mada se nije smejala. Počeo sam naširoko da objašnjavam razlog posete, ona je samo klimnula glavom i gestom me uvela u stan. Sve je mirisalo na starinu. Gobleni, pleteni stoljnjak, na podu parket iz šezdesetih godina i zelene zavese od platna na prozorima. I bez pitanja, seo sam u fotelju koja je bila na sredini dnevnog boravka. Čekao sam da se ona zabavi u sobi. Izašla je i dala mi svežanj novčanica, gde je bilo i nešto više no što je potrebno. Pokušao sam da joj vratim, ali je odmahнула glavom. Sela je prekoputa mene i gledala predase u neki svoj nedogled. Objasnio sam da sam novi komšija i da, ukoliko joj nešto treba, može slobodno da mi se obrati. Zahvalila se tihim glasom, bez gestova i nekako gledajući kroz mene. Spazih bočnim vidom vrata sa desne strane, bila su tamnije obojena od drugih i imala mali drveni krst na sredini. Bilo mi je jasno da je to Ilijina soba. Sada je tamo malo svetište za Milenu. Kroz poluodškrinut prozor ušunjao se poј gugutke. Naselje okupano spokojem.

Pogledao sam je i iz mene je pokuljala ispoved. Reкао sam joj da sam sâm, razveden, da ću dobiti dete koje neću odgajati i da me čudi ova usnulost koju sam zatekao, preselivši se. Najviše od svega me čudi vedrina Ilijinog pogleda sa umrlice.

Na čelu joj se ocrtala bora. Osetio sam da sam preterao, ali nisam mogao natrag sa pričom. Poremelio sam ovu mirnoću. Upitao sam:

– Kakav je bio Vaš unuk kao osoba?

Podigla je pogled ka meni i otvorila srce, rekavši da je bio snažan i nasmejan. Da je imao jednu, jedinu pravu ljubav. Devojku, koja nije mogla da se skrasi dok ga nije upoznala. Razmišljala je čak i o odlasku u manastir, dok nije doživela ot-krovenje ljubavi sa njim. Ilija je uzleteo od poplave emocija. Noću nije mogao spavati, samo je ležao na krevetu i na bakino

pitanje zašto ne spava, govorio je da mu u grudima gori buk-tinja koju mora da pazi. Voleo ju je natčovečanskom snagom.

Međutim, nakon jednog dužeg, poslovnog izleta ona je prestala da mu se javlja. Tražio ju je danima i noćima, zvao bez odaziva. Samo mu je nakon par meseci stigla poruka da je ne progoni kao zver i da mu želi svaku sreću.

Ilija nije mogao da se skrasi. Baki je rekao da je možda otišla u manastir, a ako nije, da je mora naći da joj objasni da se buk-tinja nije zagasila, već da se rasplamsala i da on ne zna šta će ni kuda će sa tim živim bićem između rebara i srca. I dalje se osmehivao, ali teško. Poznanici su ga savetovali da zaboravi čitavu stvar i da je možda sve to preozbiljno shvatio. On nije verovao i znao je da nijedan savet neće ugasiti plamen. On živi, bez obzira na naše gordosti i zamračene vidike. To malo i jako, duhovno dete.

Posmatrao je njene fotografije i ležao na krevetu. Na kra-ju mu je jedan prijatelj malo grublje rekao da je sulud i da ga podseća na čoveka koji sedi na zgarištu stare kuće, prisećajući se kako je nekada ona izgledala. Zaključao se u sobu i danima nije izlazio. Na kraju je Milena pozvala susede da obiju vrata.

Zatekli su ga sklupčanog na krevetu sa devojčinom foto-grafijom pripijenom na grudi. Mrtvozornik je samo konstato-vao, s obzirom da je Ilija bio snažan i zdrav, da se organizam sâm od sebe ugasio. Nije bilo drugog objašnjenja smrti.

Milena završi rečima da je takav bio njen Ilija.

Osetio sam toplinu suza na obrazima. Izvinio sam joj se na uznemirenju i ponovio da mi može tražiti bilo kakvu pomoć.

Još jednom se zahvalila i ispratila me.

U svom stanu osećao sam nedostatak vazduha pa sam ši-rom otvorio prozor. Stajao sam kraj njega i disao duboko...

Ipak, nije sve izgubljeno u našem zajedljivom svetu... Ipak ima onih koji mogu umreti od ljubavi...

LJUBAVNA ARKA

Da si me ostavio, od sinoć je izvjesno. Posve. I ja sam te napokon vidjela s njom. Poslije svih. Još sam i jutros živa i valjda sam onda preživjela. Čudim se samoj sebi. Da si mi barem rekao. Ne bih dolazila. Mislila sam da se nešto ljutiš na mene. Da sam opet negdje nešto rekla to much.

O, da, i ja imam vrlina, ali ona navodno svega toga ima više od mene. Uz manje riječi. Uz manje napora. Što sam onda mogla? Samo sam isključila sve telefone. Da sam barem mogla plakati. Ni zaspati nisam mogla. Popila sam prvo što mi je došlo od ruku. Gotovo punu bocu. Bilo je likerski pastelno, travnato i slatko, s konačnim gorkim završetkom. Uspavalo me. U snu sam se ljuljala kao na moru.

Kao na nekoj velikoj vodi. Plovila sam na jedrenjaku kao na našem prošloljetnom dvotjednom sretnom krstarenju. U pozi iz Titanika, ali na Noinoj lađi. Znam da je bila arka, jer sam vidjela Nou. Metuzalem s nikad striženom bradom kao u našem vjeronaučnom malom katekizmu. Pitao me je gdje si ti, a ja nisam znala što bih mu rekla. Nije te bilo. U snu sam plakala i on me je tješio.

Ne znam kako me je uopće primio na svoj snoviti brod uronjen u magličaste oblake i vodu, u kišni horizont, jer su posvuda svi bili u parovima: kobila i pastuh, krava i bik, mačak i mačka, pas i kuja, kokoš i pijevac, patka i patak, krmača i prasac. I par divljih svinja, pa jelen i košuta, srnjak i srna. Roda i kvakan. Fazani, lavovi, tigrovi, slonovi, medvjedi i mrki i bijeli... I nekoliko dvospolaca je bilo. Neke su životinje bile skotne.

Bilo je i biljojeda i mesoždera, ali nitko se ni s kim nije pograbio. Nitko nikome nije skočio za vrat niti je tko koga htio proždrijeti. Iz straha jedni pred drugima, iz straha pred Božjom voljom ili iz straha od velike vode svi su strpljivo čekali u redu za ukrcaj i ekonomično se i skladno raspoređivali par do para, počevši s pramcem i motreći na gaz pod upornim daždem. Samo ja nisam imala svoga para. Samo se ja nisam mogla domisliti na koji način da iz ovoga povodnja prenesem svoje sjeme, svoj gen i svoju ljubav.

ПОСАО ЗАЧИЊЕН ЗГОДАМА И НЕЗГОДАМА (АЛИ И РОМАНТИКОМ)

Почео је летњи распуст. Мојој срећи није било краја! Мислила сам да ћу по цео дан ленчарити у кревету, јести чоколадице и уживати у звуцима свог омиљеног бенда. Све је то пало у воду, када ми је мама рекла да ме шаље у село код другарице Иване и њене породице. Код њих одлазим сваког летњег распуста, па ме третирају као члана породице.

О, не! Мораћу да устајем у пет сати ујутру, да храним животиње и музем краве. Такође ћу морати да проводим доста времена на њиви, а што је најгоре, нема интернета ни телевизије! Ужас, да нема моје другарице Иване, умрла бих од досаде!

Првог јутра пробудио ме је певац у четири. Толико сам била бесна, да сам га гађала мобилним телефоном, па се није усудио да запева поново. Једва сам опет заспала, на кратко. Таман када сам утонула у сан, у собу је улетела Иванина мајка и почела да виче:

– Хајде, децо, устајте, морамо да помуземо краве!

Ивана је одмах скочила на ноге, не знам како јој је то успело. Једва сам устала, обукла се и обавила јутарњу тоалету. Отишла сам у шталу, тамо ме је чекала Ивана. Одвела ме је до смеђе краве са речима:

– Помузи ову, мирна је.

Имала сам лош предосећај, али сам почела да радим то што ми је речено. Било ми је тешко, али сам успела да измузем целу канту. У тренутку када сам застала да узмем канту пуну млека, крава се узнемирила и шутнула канту, све млеко је отишло доврага! Како сам се само изнервирала! Мислим да се такве ствари дешавају само мени. Ушла сам у кућу и села за сто да доручкујем, покисла од туге и беса. После јела, чекало ме је чишћење свињца. Како су само могли да ми дају такав посао! Нисам хтела да увредим домаћине и одбијем их, хтела сам да помогнем. Узела сам виле, и храбро стала међу свиње које су ме гуркале њушкама. Прихватила сам се посла и почела да певушим. У једном моменту чула сам глас неког дечака који ми се обраћа:

– Здраво, знаш ли где је Ивана?

Погледала сам ка њему, имао је црну косу, плаве очи, диван осмех... Мислим да сам се заљубила. Кроз муцање сам му одговорила. Гледала сам како одлази, наслонила се на виле, једна од свиња ме је гурнула и нашла сам се у јами са блатом. Нисам знала шта да радим! Била сам цела испрљена блатом. Тада су дотрчали Ивана, њени родитељи и онај лепо дечак. Сви заједно су почели да ми се гласно смеју, толико гласно да је цело село јечало од њих! А ја, ја сам плакала. Брзо сам истрчала из блата и отишла у кућу да се оперем. Дошло ми је да одем пешице за Београд, иако је село веома удаљено.

Пошто сам се окупала, отишла сам у собу, села на кревет и опет почела да плачем. Ивана је дошла и загрлила ме.

До краја дана нас две смо причале, смејале се и шалиле. Сећале смо се „романтике“ у свињцу.

Следећих дана су ми дали да обављам лакше послове. Све је ишло глатко, лепо смо се забављали и шалили.

Дошло је време за мој повратак у Београд. Схвати-
ла сам да ће ми недостајати послови на селу, другарица и
њена породица. И поред мојих испада, који су били врло
срамотни и помало смешни, вратила бих се тамо, поново.

Ипак, ти ми послови нису тако тешко пали.



IZGUBLJENA U TRAŽENJU

Razlivaju se, ogoljeni, izdubljeni, ulubljeni; udišući požudu, izdišući pohlepu, udišući pohotu, izdišući potrebu, udišući njega, izdišući nju. Razlivaju se, njihova tela prestaju da budu tela, već telo, jedno biće koje daje sve, koje uzima sve, koje znači sve. Razlivaju se, po podu mokrom od željenja, mokrom od traženja, mokrom od gledanja, zagledanja u dubine očiju koje su plakale, koje će plakati, koje plaću, koje žive.

I

Propadam, propadam, propadam kroz tvoje telo, zamagljeno željom da te posedujem, isprljano mojim mislima, mojim htenjima, suvo od moje potrebe da te imam. Probadam te, padam kroz tebe, nestvarno te prolazim i nemam, potpuno obuzeta tvojim živim mirisom, mirisom kože ispod kose, i kože ispod laktova, i kože na nogama. Tvojim mirisom disanja, mirisom plakanja, mirisom prstiju, noktiju, kostiju. Iz tvojih usta isparava život, i ja te neumorno ljubim, želeći samo da osetim tebe, da osetim sebe kroz tebe, da osetim da postojim, da stojim, da sam. Ti jesi. Ja sam sa tobom.

Prostor između mene i tebe više ne postoji, ali ja te zapravo nemam, i zato je prostor između nas veći od svih razdaljina kojima smo ikad bili razdvojeni. Probija nas, ne, ne nas, mene probija, mene, mene!

I ti misliš, da ja gorim i nestajem u pepelu tih cepanja, ali varaš se. Neka! Neka me bode, samo mene, jedino mene, neka

bode sve što može da bode, neka razara svaka bol koja može da reže razderotine i rane, samo da osetim. Da te osetim. Da osetim da živim.

Ali tebi od tog mog bola naviru suze, hranjene svetluca-
njem sakrivenim u tvojim očima, treperave i nezasite, suze
stvorene da stvaraju još veći bol od onog od kojeg su potekle,
jer ti živiš, da ja osetim tvoj život.

II

I zato pusti da plačeš. Pusti svaki deo sebe da se sliva u
suze, pusti sebe da se izlivaš iz sebe, pusti sebe da se gušiš u soli
gorkoj i tamnoj od bola, pusti sebe... Da bi se pronašao. Pusti
se, i odleti, i ako se nađeš, ne vraćaj se.

Ne vraćaj se, kažem ti, ne vraćaj se... Nikada se nemoj vra-
titi, nikada ne gledaj nazad, nikada se ne okreći, samo zarivaj
krila u nebo, grebući, sekući, krzajući ga svojim mislima, pro-
badajući ga svojim snovima, i ne vraćajući se. Ne staj, nestani.
Neka te život boli, neka te jede, i guši, i golim rukama drži i
vuče nizvodno od sreće, kako jedino životi umeju. Neka te ži-
vog golica, taj jedan jedini život, neka te guta i povraća, neka te
guta, i ždere, i prejeda se tobom, neka te, neka, neka...

Samo da osetiš, da ga osetiš, da osetiš da ga živiš. Udiši
mrak, udiši mrak kad smrdi na mene i kad miriše na mene, i
kad sija kroz mene. Udiši mrak, kada ga samo ti razumeš, kada
te samo on razume, i kad zrije u tebi.

Ako odeš, ne vraćaj se, jer nemaš čemu da se vratiš. Ti si
najbolje čemu se vraća.

III

Lezi na mene, budi deo mene. Lezi, da legnemo zajedno u ovu bolno stvarnu sreću, u ovu nestvarno srećnu bol. Stani, stani, tu je ivica, pusti ih, da nas guraju, pusti da u nama izgara-ju, pusti ih da nas puste. Neka nas ruše, ruše, neka ih, neka nas ruše, neka nas sruše u grobove, u grobove grobova.

Lezi na mene! Ako legneš, lebdećemo. Ako legneš, lagaćemo istine, skupljaćemo živote, ako legneš, proticaćemo kroz boje vetra, samo lezi, videćeš, spojicemo se, bićemo jedno, znaćemo jedno, postaćemo.

Dodirni mi kožu, dodirni me ispod kože, dodirni me tako da boli, skidaj mi slojeve koje ne vidiš, guli mirise jer ih ne čuješ, grebi me između prstiju, i svuci sa mene moje telo, ne treba mi. Koža će pasti kao zavesa, iza ću stojati ja, bez mene. Neka boli. Ti vrediš svakog bola, jer ti si najgori od svih. Najgori bol od svih.

IV

Svaki tvoj osmeh, rađa hiljade mojih osmeha, belih i srebrnih i tvojih, uronjenih u neizrecivu sreću, neizdrživu sreću, sreću od koje se puca u krhotine, prožete sjajnim polenom tvojih osmeha, koji rađaju stotine mojih osmeha, nalik na tvoje, bele, i srebrne, i srećne...

Sve je sreća, sreća o kojoj nisu pisane knjige, za koju ne postoje reči, sreća koju upoznajemo samo mi, poznajemo samo mi, prepoznajemo samo mi. Sve je sreća, sreća si ti, sreća sam ja, sreća smo mi, noseva zavučenih, čela obasutog i kose mokre od sreće, sreće koju smo stvorili mi, sreće koju smo stvorili nama, besomučne, besmislene, besramne sreće. Sreće zarobljene u

trenutku, trenutku koji je večnost, ali koji, kao i svaka večnost, prolazi. Sreće stvarne, onoliko koliko je stvarna za nas, stvarne, toliko da zbog nje i od nje postojimo, od nje blistamo, njome se napijamo, nju upijamo, od nje krijemo sve, i od svih krijemo nju, dok od nje nastajemo, i plačemo, i vrištimo, i vrištimo, i vrištimo, i vrištimo, i vrištimo... Dok vrištanje ne prestane da odzvanja kroz vazduh, previše tiho i teško od bola.

V

Vrištimo zajedno. Zar ume išta da boli kao što bolimo mi? Vrištimo, i bespomoćna patnja nam cepa glasne žice, kida obraze, za sobom ostavlja hiljade istrgnutih otkucaja, bačenih u nepovratno...

A mi glasno bolimo i glasno plačemo i glasno nestajemo. Kako da presečemo ovaj krug, kako da izađemo iz ovih nepodnošljivih okova koji nas drže, stežu, zaključavaju u kutije u kojima nismo mi; kako da pobegnemo, ako bežimo od stvarnosti, kako da se sklonimo od reči koje oslepljuju, reči koje ogluvljuju, pogleda koji izjedaju, kako, kako, reci mi kako...

Jer ovo nismo mi. Ovo nismo mi, ne, ovo je neko nama sličan, neko gotovo isti, neko, ali ne mi. Ovako bolesno hladni, hladno bolni, mi ne umemo da budemo. Molim te, molim te, pre nego što nam vreme izjede ruke i noge, pre nego što potonemo u sećanja slana od suza, pre nego što se udavimo u nestvarnoj tugi i jos nestvarnijoj boli, molim te, zaustavi svet, zaustavi ljude, njihove prazne priče i puste živote, zaustavi blatnjave kiše i oblake izbledele od sunca, zaustavi sve, neka nestane sve, da stojimo samo mi, da postojimo samo mi, da smo samo mi, sami.

Ali nema nas, dlanovi su nam se razdvojili, ulepljeni od znoja i grozničavog stezanja, nema nas, ruke su nam se slomi-

le, krotke i krhke pod jačinom glasova, nema nas, telo nam se raspuklo, nemilosrdno i nesmotreno punjeno noževima, sečivima, i žiletima koji su isekli sve spone, i sve konce kojima smo bili ušiveni, nema nas, ostaju samo iznutrice i utrnuti nervi, nerođene ćelije, i ćelije koje trunu, jer nas nema.

VI

I onda ta praznina. To ćutanje. Taj prekid osećaja, prekid misli, prekid nas.

Padali smo – dugo – a da nismo ni znali da padamo, nikada ne očekujući da ćemo zaista i pasti; ugruvati se, sudariti se sa zemljom, udariti u nju uz tresak. Ne znajući da ćemo posle kruto ležati, iskidani i krvavi od tog istog padanja, dok nam neka stara stvarnost, davno stvorena, para creva i pluća, i curi po nogama. Ne misleći da će to padanje prestati, i da će tada svaki njegov trenutak delovati kao padanje kroz svetlost, kroz mir, kao padanje kroz vunene osmehe meke od spokoja, glasove prašnjave i suve od tišine, i pune pogleda koji golicaju, jer će kraj biti tako bolan.

Po našoj koži će kliziti stotine kapi, natopljenih svim što je bilo, a više nikada neće biti, kapi zalepljenih po zidovima tamnica koje smo sami stvorili, koje smo sami gradili, svaki deo, svaku ciglu, golim rečima i svim što smo mislili, a nismo rekli, ili pak svim što smo rekli, a nismo mislili. Ali nismo znali, zaista nismo znali! Da će kraj biti tako prazan, tako prazan i tako bolan.

Konačno, udahni.

Raspadaju se, u prah. U prah koji vetar nosi po praznoj sobi, po njihovoj kosi, po očima. Raspadaju se, u noć u kojoj se

ne razaznaju oblici, samo naličja, u kojoj su jedno, u kojoj su sve, u kojoj ne postoje.

Raspadaju se, komadi njihovih tela mirišu na nebo, providno plavi od nestajanja, prozirno modri od stapanja, kože sakrivene u senkama očiju koje su plakale, očiju koje su živele.



Време је драгоцено и нико њиме не може руководити. Оно је текло пре нас, као што ће тећи и после нас. Нико не зна шта га сутра чека. Задивљујуће је како минути споро пролазе, а године лете исувише брзо. Једино сигурно у времену јесте смрт, која чека свакога. Али, зашто се бојати нечега што је неизбежно?

У животу има много битака за опстанак, место у друштву, испуњење сопствених потреба, спасење најмилијих. Највећа битка води се око љубави. Кажу да за љубав у коју верујеш увек постоји, сачувана још једна шанса.

Викторија је од самог почетка веровала. Њена борба је имала своје време и почела се окончавати. Њен живот је пролазио без њеног пристанка.

Викторија је била тамнопута девојка, таласасте, црне косе и густих обрва. Личила је на све жене које је задесила несрећа. Очи су јој биле стакласте и имала је чедан поглед. Деловало је као да чека нешто недостижно. Према њој, живот је био суров и оставио јој само очи за плакање. Тако плаве, попут отвореног мора, где се крију све тајне и излази овог живота.

Живела је у пансиону госпође Битски. Пансион се налазио у доњем делу улице Болдвин. Ту су улице суве, нема ни блата ни кише, трава беше давно за кошење.

Ту и најсрећнији човек постаје тужан. Једини покретач у животу било јој је подизање двоје деце. Млађа ћерка,

по имену Тиха и старија Луна, представљале су јој све у животу.

Тиха нема ни пуне три године, а већ је изложена да остатак живота проведе без мајке. Луна, са пуних пет година, већ је свесна шта се дешава и зна да ће бригу о сестрици ускоро она преузети.

Викторијин живот није био нимало лак. Са непуне три године је остала без родитеља. О њој се старала тетка Емили, пореклом из Енглеске, где је и сама Викторија рођена. Тата јој био Арапин који је на пословном путовању у Енглеској упознао Алису, Викторијину маму. Викторија је рођена 18. марта 1917. године у време рата. Кућа јој је бомбардована и родитељи погубљени. Живела је са тетком до своје двадесете године, а онда кренула да упознаје свет.

Обишла је Немачку, Француску и Русију, а потом решила да истражује друге континенте. Последње место њеног обиласка је био Нови Зеланд где је и остала. Запослила се као собарица пансиона госпође Битски. Није ни слутила да ће то постати њено вечно уточиште.

Викторија, сва срећна и задивљена чарима што јој живот пружа, почела је да размишља о удаји. Желела је свадбу о којој ће се причати. Упознавши Марка, случајног госта пансиона госпође Битски, први пут је осетила нежност и бригу према некоме.

За девојку која никада није марила за туђа осећања, јер их ни сама није осетила, она почиње да тоне у свет маште. Било јој је свеједно да ли се људи око ње смеју или плачу, све док није упознала њега, Марка. Љубав је тихо улазила у њен живот, нечујно прирасла уз срце и од ње створила у исто време девојку најсрећнијег осмеха и најтужнијег погледа. Све је почело тако изненада, са првим пахуљама снега.

Марк, наизглед равнодушан и безосећајан дечко, био је врло друштвен и скоро дупло старији од Викторије. Њихови љубавни путеви су текли у истом правцу, а супротном смеру, али колико год ишли на различите животне стране, они су увек долазили до истог места.

Тачно те среде, 1945. године, на том месту је остао њен блистав осмех, његов незаборавни поглед и заједничко обећање да ће једном бити заједно. Нису дуго чекали до поновног сусрета, јер када срца нађу праве вредности, време постаје сапутник, а не непријатељ.

Те среде, пансион госпође Битски је добио нови љубавни пар. Све је деловало као сан. Пуста улица Болдвин одједном је оживела, дрвеће процветало, околне планине изгледале су лепше него икад. Био је то диван призор и доказ да једна особа у нама може пробудити заспале лепоте природе.

Али, како је бивало, свакој радости једном дође крај. Они нису могли бити заједно, јер иако је право време и место, људи стално морају да одлазе. Он је отишао, лаганим кораком је ишао у неповрат, баш као и године, као младост. Осврнуо се није ниједном, али ни не треба. Ко једном крене, он заувек оде. Може се враћати чак неколико пута, али не и остати.

То је било превише болно за Викторију. За Марка је све један велики пут, где на свакој станици остави свој траг, али нигде вечност. Све је само у пролазу где ништа није заувек и где збогом није крај.

Марко је посао главна тема сваког Викторијиног разговора. У почетку се она није оптерећивала колико ће трајати тај лепо осећај који је остао у њој, желела је само да воли, али и да буде вољена. Надала се да ће јутро нешто променити, да ће проћи неко време и све опет бити као

пре, али док се напрезала да схвати и оправда његово понашање, разлог је пролазио крај ње.

Сутра је само обмана. Сутрадан ништа не мења. Схватила је да Марк није онакав каквим се престадио. Она је, у ствари, заволела једног странца, тако далеког и тајанственог који је део себе заувек оставио са њом.

После месец дана, Викторија је сазнала да је трудна. Хтела је да нађе Марка и саопшти му грешку коју су направили. Желела је и да га пита зашто је тако изненада отишао.

У залуталим погледима улице Болдвин, она је тражила само његове очи, којих нигде није било. Сећања су почела да јој навиру. Памтила га је као младића плаве косе, који се увек стидљиво смешкао и замишљено је гледао сањивим окицама. Памтила је дуге шетње са њим, када су планирали читаву вечност да проведу заједно. Волела га је баш тако природног и детињастог. Озбиљног у изгледу, а искреног у разговору. Али, одједном је све нестало.

Почетком новог месеца живот им раздвоји путеве. Марк је само отишао. Викторија га никада више није срела. Следеће године се породила. Добила је девојчицу Луну. Она је била права лепотица. Имала је црну косу на мајку, а плаве очи на оца. Када је порасла, распитивала се шта је са њеним оцем, али није добијала одговор.

Након две године, Викторија је родила још једну девојчицу, Тиху. Њен отац је био Алекс, нови Викторијин муж. Викторија је била заиста срећна поред њега, али Марка није могла заборавити. Полако је тонула у све дубље мисли о Марку.

Зашто је отишао и да ли је уопште жив? – размишљала је.

Осећала се све лошије и слабије.

У јесен 1950. године, сазнала је да је ХИВ позитивна, као и њена млађа ћерка, Тиха. Тада јој је живот кренуо наопачке. Покушала је да изгледа што боље, због деце као и да проводи више времена поред њих, али није могла да пређе преко ситуације која ју је задесила. Док се тудила да изгледа што мирије, сваки део ње се полако распадао и нестајао.

Водила је битку између живота и смрти. Ишла је на многе терапије, али лека јој није било. Сваку ноћ је тихо плакала и молила се да не напусти тако малу децу. На њеном лицу више није било осмеха. Свака нада у живот је нестала. Гледала је сву, сада већ запечаћену судбину и питала се зашто је морао живот да буде тако суров и према њеној недужној ћерки Тихој. Речи су саме излазиле, али објашњења нигде није било.

Полако је све тонуло у заборав. Дошла је зима. Време је било хладно и суморно, као и осећања у њој. Нека, чудна празнина је испунила сваки део њеног бића. Уморила се од очекивања да ће бити боље.

Шта и може бити боље, када за њу нема будућности? Где су нестали идеали у које би требало да гледа? Где је лепота што вечно сја? Где је живот што кажу да је дар? Све је прошло, само време још тече. Следеће године ће доћи нова зима, али она неће више дочекати прве пахуљице, које ће пасти на умиљата лица њене деце.

Спаковала је кофере, нагло се окренула и отишла заувек.

Остале су сузе њених ћерки да се котрљају низ мекане образе.

Викторија се у животу много борила и за собом оставила два живота да се заједно сналазе у будућности. Била је врло јака, била је богиња победе. Ово је био њен живот и она је умирала у њему.



Sećam se dana i trenutka kad je sve izgubilo svoj smisao, vrednost i važnost. Banke, berze, plemeniti metali, nafta i novac, izgubili su vrednost i postali su nevažeci. Sve poznate ličnosti izgubile su slavu i glamur, a svi klubovi, diskoteke, koncerti, stadioni i hale utihnuli su, kao i kasetofoni, zvučnici, muzičke linije i televizori.

Sve vesti koje su se emitovale, reporteri, novinari, novine i časopisi, prestali su sa radom, sve fabrike i industrije prestale su sa proizvodnjom. Sve se ukočilo i zamrzlo.

Sukobi, ratovi i kriminal su se okončali i sve životinje su umuknule, planete su prestale da se obrću oko Sunca, a Sunce je izgubilo svoj sjaj. Žubor reka i talasi okeana – prestali su, ribe i morski svet se umirio, ili nije postojao.

Svako vozilo pored koga sam malopre prošao, čitav saobraćaj – zaustavili su se i nije se čuo ni jedan motor ili sirena. Crkve, katedrale i hramovi prestali su da zvone. U tom trenutku nisu postojali ni pakao, ni raj, nije postojala prošlost, ni budućnost, niti bol, tuga, patnja i umor. Svi ljudi koji su užurbano, namргоđeno hodili, čiji pogledi su me malopre pratili – nestali su, ili su bili nevidljivi.

Cvrkut ptica koji sam slušao ispod hladovine drveta je nestao, fontana na kojoj sam odmarao oči je presušila, topli pove-tarac koji me je oživljavao po, skoro tropskom vremenu, iščeznuo je. Lišće na drvetu se ukočilo i pas koji je mahao repom i trčao oko klupe gde sam sedeo – nestao je. Ništa nije postojalo sem „sada” i „ovde”.

Svi ljudi su bili nevidljivi, sem jedne devojke. Sve zvezde prestale su da sijaju, osim one dve u njenim očima. Svi talasi su nestali, osim onih u njenoj kosi. Svaki zvuk je nestao, osim njenog, divnog glasa.

Sve je izgubilo vrednost i izgledalo tako nevažno i sitno pored njenog zagrljaja.

KRAJ

Ne svlači me ni u kom obliku, jer nije ti dato.

Niko nije rođen umesto drugoga, da bi mu već iz daleka bila bliska nagost koja je tuđa – ma, ne postoje čak ni dve iste, uprkos mitu o polutkama duša koje se sretnu i večno bajkuju u celo.

Sedi, ali udobno. Zavali se, ako ti prija. Izbaci misli, htenja i želje, moranja. Osmotri me pogledom. Pusti da ono što vidiš prođe kroz ono što jesi. Postani onaj koji vidi, da bi mogao biti i onaj koji pojmi.

Gledaj. Klizi haljina sva od plamena niz kožu boje sitnog belog peska.

Porcelanskog tena nema, kada je duša ralo, kada um prebira nesreće minulih vekova, koje se repriziraju u svakoj sadašnjici, kao najotužnija opereta ikada.

I kada znaš da će tako začeto čedo uvek biti iver kraj klade, življe od svega živog – iako bi odsečeno od korenja, ipak trebalo da ima rok trajanja.

Kada poveruješ da ispod haljine nema ničega, tek tada skinuću kožu, lagano, kao na pozornici, uz igru veštačke svetlosti i antimuzike, da vidiš žar moga mesa, krvotoka i kostiju – takav je plamen duše.

I kada sasvim sagorim, ostaće pepeo. Poneki ugarak pride.

To misliš, jer znaš da je tako.

Čuda, gle, ona pređašnja ja. Stojim u haljini od vatre, jer ništa bilo nije. I pogledom se smešim.

Shvatićeš: da ime koje nosiš i imena svih koje znaš, ili veruješ da ih znaš, ili si čuo za njih imaju koren u – VOLIM.

Da ko bez ostatka odživi jednu sekundu, dobija sve vreme sveta i znanje da postojimo premalo i previše u isti mah.

Ne svlači me ni u kom obliku, jer nije ti dato.

Ako pokušaš, ostaješ maska u povorci. Gubićeš se kako god zvučali praporci.

Uzalud huliš na ljude, svet, svevišnjeg, ne i na sebe. Jer, nema podlijeg ratišta van čoveka.

Uzalud huliš na ljude, svet, svevišnjeg, ne i na sebe. To jeste pravda i to nije šteta.

Mržnja je kraj još neoživljenog sveta. A toliki univerzumi za tako malo nas.

INTERMEZZO

Sunčani dan. Spuštam se ulicom i na trenutak, u izlogu koji promiče, vidim sebe. Uspjelo je – moj mukotrpan rad danas je dobio smisao.

Ruka je sama stegnula mapu punu važnih papira. Sad samo želim srkati kavu i ne misliti više o poslu.

Zavaljena duboko u sjedalo, držim ispred sebe novine. Pokušavam čitati, ali još su mi u mislima jutrošnja događanja.

Pogled mi se odmara na raskošnom, tropskom grmu u kamenoj amfori – svjež, zelen, rascijepljen u dva svežnja gustih šiljastih listova.

Je li biljka prava ili umjetna?

Pratim pogledom koru debla, odozdo prema gore. Najbolje je promotriti taj rascjep gdje se grm račva.

Da, mora biti prava. Gledam u rascjep – izbrazdan, uvjerljiv. Odjednom se nabori kore utope u tamnoj pozadini – jakni čovjeka s druge strane grma.

Sva krv koju imam šikne mi u glavu. Za susjedni stol, iza bujnog rastinja, sjedao je muškarac umornih očiju.

Pomaknem se i nesvjesno, jednim trzajem zaklonim se iza granja.

Čujem svoje bilo. Skupljam kosu prstima i guram u ovratnik, a na oči stavljam sunčane naočale. Titra mi žila na sljepočnici. Novinama zaklanjam lice. Što radi u ovom dijelu grada? Zašto baš danas? Ima li u njemu još onog čovjeka?

Promatram ga kroz pukotine listova. Uzima novine i počinje čitati od posljednje stranice. Koliko puta mi je govorio da se novine ne čitaju tako?

Te se navike nikad nisam oslobodila...

Kosa, puna sijedih pramenova, udubina između obrva. Nabrekli i sjajni podočnjaci. Pod mojim su se jezikom pomicali kao da su od želatine. Do stola mu dolaze tri bučna čovjeka, podiže glavu i pozdravlja ih.

Još ima sjaja u očima. Skrivena iza dnevnih novena, osluškujem razgovor – želim čuti prigušeni tenor koji je nekad otpao moje strahove.

Čujem – razgovaraju, govore glasno. Čujem njegov glas!

– Ja mislim da će sve dobiti smisao kada... – zastade u pola rečenice, jer je kroz zvučnike doprla ta melodija.

Odsutno se zagleda kroz prozor.

To su iste oči. Ima u njemu još onog čovjeka. Ne mogu izdržati, ova pjesma me tjera van. Dižem se brzo i zaobilazim ih, još samo malo zastanem iza njegovih leđa. U jednom, jedinom trenutku vidim svaki detalj nježnog i mekog potiljka.

Ima nečeg dječjeg u toj udubini, od linije kose, dolje do ispod ovratnika. Čuju se posljednji taktovi.

You're going to reap just what you sow.

You're going to reap just what you sow.

Odlazim.

MINAKO

Jeste li čitali priču „Spori brod za Kinu?“

Ako jeste, onda sigurno pamтите glavnu junakinju, skromnu devojkę, kratke kose i ravnih stopala.

Sećate li se njenih šibica i krhkog tela koje je zajedno sa njima gorelo? Da? Onda poznajete i Minako.

Uronjena u monstuozni grad, Minako je živela duž putanje, desetak metro stanica koje su spajale njenu iznajmljenu devojačku sobu i preduzeće u kome je ceo dan pakovala knjige i zarađivala za život. Slobodan dan je provodila u Ueno parku, fotografišući meni nepoznate ptice. Kad je završila slikanje, malo je odspavala na klupi, a potom dugo, uz sendvič i pivo prelistavala modni časopis.

Vrućina i vlaga navodile su na dremļljivost, a od njihovog lepljivog plašta štitio me je jedino strah da, ukoliko mu se prepustim, ovo privlačno lice može nepovratno nestati. Neki momci u blizini su vežbali polo. Zvuci zoološkog vrta, koji oglašavaju jedno, a znače sasvim drugo, dopirali su i do najudaljenijih kutova parka.

Prišao sam joj naglo, upravo u trenutku kad se spremala da pođe. Zamolio sam je da me slika kraj fontane. Izmenili smo poglede i osmehe. Zove se Minako, došla je iz Burme tragom posla, da bi roditeljima olakšala izdržavanje brojne porodice. Na predlog da odemo zajedno do hotela, osmehnula se bez stida.

Sredila je svoje stvari, uzela kartu iz automata i bez žaljenja napustila tokijsku svakodnevicu. Metro je jurio ka Šinagavi,

a svaki moj pokušaj razgovora rastvarao se u njenim osmesima koji su sve podrazumevali.

Noć sa Minako se izgubila u vrelini japanskog neba, kao nemi svedok spajanja i rastajanja koja iracionalnom logikom putuju univerzumom, slažući cikluse prošlih i budućih vremena.

Na rastanku, nestajući u pešačkoj masi užurbanog jutra, stalno se osvrkala i mahala, odnoseći sa sobom nešto za čim svi čeznemo, a niko ne zna zašto ga gubimo.

ОЧИ – ВРАТА СРЦА

Да ли сте некада видели човека са месецом у оку или два кестена која су се стопила у два ока, или очи плаве попут неба и дубоке попут мора? Очи – огледало душе. Многе људе опијају плаве очи или зелене из којих избија мирис покошене траве, а мене су завеле наизглед обичне, црне очи.

Кажем да су црне очи наизглед обичне или помало страшне, јер из њих избија хладноћа, пркос и горчина, али из ових очију избија топлина, нежност, тајанственост, као да се у њима крије нека велика тајна. Те црне очи украде су мој поглед једне летње вечери на обали мора, док је ветар са таласима свирао неку тужну песму коју је допуњавао плач гитаре што се чуо у даљини.

Од тог случајног погледа нагло сам окренула главу, попут уплашене срне и загледала се у даљину. То ми је било први пут да ми поглед пред неким задрхти, и сакрије се као дете кад нешто скриви. А те очи су ме и даље гледале, пратиле ме, чувале и грејале, када је дувала бура...

Он, није знао колико ми његове очи значе, није знао да оне шапућу и милују. Кад год би нам се у мраку погледи укрстили, чинило ми се да ме те, црне очи загонетно питају:

„Да ли знаш да се најлепши пољубац даје погледом, а не уснама?“

При том би засијале јако и беоњаче би засветлуцале попут углачаног леда, а један прамен тамне косе би пао преко та два радознала ока.

Да ли је то, то? – питала сам се – да ли је то љубав у ноћи, или је то само ветар продувао кроз моје невино дечије срце?

Очи су ми гореле, образи црвенели, а тело обливао хладан зној. Нисам веровала да нечије очи могу тако лако да урасту у моје срце, плакала сам и смејала се, али те очи су нестале, валови мора су их одвели негде далеко, да некој другој сламају невино и неприпремљено срце. Остао је само један летњи дан, окупан сунцем и сољу, умор бакрене коже, страх у јагодицама прстију и потреба да те очи видим... Понекад... На улици, у пролазу.

Не, ја не тугујем за овим очима, ја их волим и радо их се сећам, јер су ме научиле да су речи понекад сувишне и да очи говоре саме од себе, да су врата до нечијег срца...

И зато, ако некада у врели летњи сутон укрстите поглед са очима црним као гар, топлим као сунце и сјајним као звезде, насмешите им се, али не уснама, већ очима.

DO TAČKE APSURDA

Ti, koja postojiš mirno i kad fenjeri predgrađa prestaju da postoje. Ti, koja si podnaslov sveta, pretkomora večnosti, više se pitaš nego što govoriš, tiša od beonjača nekog Indijca, stvarna spavaš u kršu arterija.

Obronke kose, nejasno vezuješ u čvor. Ti, koja si naličje Crnog jezera, ili jezera Mičigen. Svaka geografska širina, vrhovna boginja pagana, besmrtni totem domorodaca.

Dok ti na čelu dve senke igraju kan-kan, ja pred tobom tucam kamen besmisla. Pred tobom, na čijoj su se koži nekako prepričali svi mitovi, prenoćile nimfe. Ti, što nisi birala – kao što tiho svedočiš pred kolapsom kazaljki – izbori ne postoje.

Ti, koja čekaš polugola pred edenskom kapijom. Ti, koju slepi Sokrat na leđima nosi do tačke smrti, do tačke apsurdna.

ABAKUS ŽIVOTA

Nespokojno pokušavam oživjeti nadbožanske izgubljene osjećaje u tebi, aspektom osjeta podno njedara. Refleksivno tražim pečat egzistencije, rekonstruiram ljubav istinskom vatom, uspijevam inkorporirati dušu o dušu opstojnošću providnog sklada sunca u meni. Titra sobom zbuđenost posvećenja, pogledom ostrim kastriram svevideću tamu.

Moj si abakus života, utjelovljenje stvarnosti izronjeno uvalom alegorije krijeposti srca. Baldahinom svjetovne časti, porfirom pogleda zalutalih diše svod propovjedaonice anđela prisežemo ruhom ljubavnika tek pronađenih, siluetama izgovaramo misli neizgovorene, nepromišljenim grijehom crpimo posljednju jabuku života na platnu snovite lebdeće iluzije melecima požude, moj si predvodnik nebeski.

Obitavaš u meni milosrđem slobode, blagoslovom najvestitelja ljubavi, konklavom svjetlosti ostavljaš akreditaciju novog jutra stapaju se pigmenti podmakla davanja, beskrajna cjelina prisutnosti čula, samonikla uokvirena impresija noći, skidanje maski vjeđama poput vrtuljkava globusa frenetečnom magijom dodira, usidrili se paperjastom legurom nježnosti.

NEŠTO KAO Π (PI)

Vrijeme proljeća kojem nedostaje sunca i cvrkuta ptica, uhvaćenih u zamke i kaveze našeg mučnog egzistencijalizma. Vrijeme snoviđenja u koja sam ugurala ravnodušnost kao sigurnu distancu od tebe do mene i natrag (zapravo, to je jedino putovanje kojem se prepuštam kao opijumu).

Vrijeme ratova koje se hvata kao usirena sukrovnica pod mojim noktima, neoperivo i s jasnom nemogućnošću da jedino i konačno zavlada mir.

Vrijeme seksualnosti koja se zadovoljava oralno (moja misao u tvojim ustima i obrnuto).

Vrijeme sužanjstva komercijalnim porukama, nevinim molbama, uredovnom vremenu i neurednim pokretima.

Vrijeme mora i suza (oboje dovoljno slanom i esencijalnom da se začne život u jednoj jednoj kapi).

Vrijeme izdaje nemorala, odlučnost u istini, ispravnom putu koji krivuda poput moje mrtve vene (neprohodno i isluženo).

Vrijeme nedostajanja koje je započelo jučer, trajati će danas ili sada – ako umrem, obdukcijom će otkriti da ja i nisam bila ja, već sam bila pola tebe.

Vrijeme jednadžbi sa svim nepoznicama i vazda istom rezultatnom silom i ishodištem iste (tvoja zjenica u mojim zjenicama).

Vrijeme letenja pomicanjem bokova, parafraziranjem mrtvih pisaca i pjesnika kojima imitiramo zvukove kojih nema

(kao ljetno poslijepodne zapelo za borove kraj Neptunova hrama).

Vrijeme ljubavi potpuno izvan konteksta mjerljivosti zbog odsustva jedinica dovoljno ekspresivnih da izraze bilo koji naš zagrljaj (nešto kao *II*).



LJUBAV

Pružio je ruku i uputio mi pogled pun poverenja koje se zadržalo u dubini mojih zenica. Rekavši da će mi biti brat, da će me voditi kroz život bez straha, suza i bola, shvatila sam da sam ponovo dobila oslonac bez koga sam ostala, izgubivši zaista svog brata. Zajedno sa još jednim bratom imala sam pogled iz oblaka, jasan vid i srce puno magije. Njegove reči utoplile bi me mekše od pokrivača i tada bih pronalazila nove svetove u kojim bih premostila mnoge granice i odrastala, dok je on posmatrao taj tok.

Svako naredno jutro sam se budila kao pobednik, spremnija za nove izazove. On me je učio da se borim, da maštam i da u svemu pronadem nešto dečije. Sve prirodnije je bilo provoditi sate i dane s njim. Bio je moja motivacija, kada sam učila.

U trenucima kada bih se uspavala, izveo bi me na svež vazduh i trčali bismo do besvesti. Njegova pidžama i pokrivač su postali moji, a njegovo rame moj jastuk za spavanje. Ono što me oduševljavalo iz dana u dan, bilo je naše uzdizanje iznad fizičkog i to jedan od razloga što sada sklapam ove rečenice.

Nikad do tad nisam ni pomišljala da je moguće zaspati sa nekim, a da obe strane gaze ustaljene čovekove porive. On je upravo pokazao to. U njegovom naručju sam se osećala zaštićenom i zato sam se olako prepuštala odlasku u san. Verovala sam mu. To je bilo dovoljno da moje misli ostanu kristalno čiste. On je bio iskra koja im davala taj kristalni sjaj. Bio je čovek, a ne muškarac, dok se budio kraj mene. Zagrljaj i stisak ruke su temeljili poverenje koje sam imala u njega.

Ni temperatura u minusu ga nije sprečila da biciklom pređe 110 km, da bi me video i pružio zagrljaj. Njegova pažnja ni u jednom momentu nije utihnula. Kada sam bila bolesna, obilazio me je i čitao pustolovine Malog Princa. Svakodnevno mi je pisao poruke, pisma i čitao priče za lepe snove.

Bila sam mu mlađa sestra i nisam bila devojčica, a tako me je nazivao.

Poslednje pitanje koje mi je uputio bilo je da li želim da me i dalje vodi, jer njegova želja i ljubav se nisu ugasili, a ja sam počela da se udaljavam. Jesmo bili daleko, ali želeli smo da zajedno putujemo, učimo, pišemo, sanjarimo, spremamo hranu, plešemo...

Želje su ostale da vise neispunjene u vazduhu jer sam se plašila još nekih promena. Nisam srušila granicu straha da postanem više Sanja, da promenim loše navike i stari način života pun zatvorenosti i granica. Otišla sam. Još uvek me podsete na ono što smo mogli biti:

Možda sam ponekad bio – ti. Možda sam ponekad bio – ja.

Možda smo zajedno bili ceo svet? Ono što nisam priupitala sebe u tim trenucima odlaska, od srca koje je mnogo umelo da voli, je:

Šta je to što bi ljubav učinila da je na mom mestu? Da li bi ljubav zadržala svoj strah pre nego prijateljstvo?

БАСН¹

Сама у свету зиме тражим Оног којег увек чекам. Тихо ме до његових очију води шапат сна.

Не знам да ли живимо у једном времену које као неми посматрач броји моје кораке док се наше руке не саставе попут Опаке Брезе, немо тражећи загрљај утехе уз вапај:

„Осећаш ли и ти мене?“

Сањам ходајући сивом стазом која води до прага наше можда будуће горњице коју ћемо заједно изградити носећи смучке, и у којој више никада неће бити суза уз пригушен сан, само утешна топлина Ћутка који ће нам грејати колена својим верним шапама.

Можда, све ово само бива у баснима, које никад неће бити опеване о мени, али једно је заувек сигурно, во вјеки

Онај одозго ће увек знати зашто је тако!

¹ Басн – „скаска“, на језику Старих Словена. Одатле и општепозната „басна“, док је речју „скаска“, чак и у доцнија времена, називана веродостојна прича, писмени извештај („ревизиона скаска“) (Семјонова 2009: 521).

O JESENI NIŠTA DOBRO

Šutnja ima prizvuk naše igre. Utihnem misli dok tišinu slušam. Sjećaš se, ja sam lovina, a ti, ti si onaj koji ruši najtvrdje zidine. Riječima premašuje granice, oslanjajući se na svoj ego.

I na skalama, penjući se da dohvati nepročitanu knjigu na najvišoj polici. Uvukavši se potpuno lagano nekim neotesanim, ali izazovnim, nebrušenim stilom.

O, kakva jesen čeka...

Kad netko ima moć da preskoči tvoga srca krov, da ujeda riječima, da zaklanja sunce dok pored tebe stoji, da sagori s tobom. U želji.

Moj nemiru, kažeš da nam neozbiljnost stoji bolje nego ozbiljan rasplet intrigantnog filma. Ali, znaš naša čaša neozbiljnosti već je razbijena. I nije lako hodati po razasutim djelićima.

Igra se u život pretvorila.

– Meni moje. Meni tvoje – to je rekla.

Još jedna luda jesen otvara priču o mom nemiru.

O jeseni ništa dobro.

PAVLE LAZAREVIĆ

(04. 02. 1992–30. 09. 2013.)

Pokazuješ mi naša imena, ispisana kredom protiv mrava, na zidu kupatila. Dlanom skrivaš osmeh. Praviš se postićena. Među prstima druge ruke ti je kreda za suzbijanje štetočina. Na svojoj putanji mravi nailaze na poprečne dezinsekcione barikade, sačinjene od reči kojima jedno drugo zovemo.

Posmatramo kako ih pri kontaktu sa belim prahom zaposednu grčevi i trzaji. Imena na zidu uokviruješ srcem, čime insekti bivaju utamničeni da crknu.

Poljubim te i govorim da opereš ruke. Hoću, kažeš, ali ne poslušaj me. Otrovnim prstima označavaš mesta na golom telu gde želiš da te dodirnu moje usne. Pratim znakove i celivam kožu, nesvestan da mojom pljuvačkom krstare toksične čestice.

Počinem da povraćam. To traje, dugo, dugo. Ti si imuna na svoje greške. Žao ti je.

Insekticid prodire u moj organizam i, znam, nešto se promenilo.

Metlicom skupljaš mrtve mrave u senci novog jutra i veruješ kako je sve u redu. Nije.

Ležiš na meni i osluškuješ aritmije mog srca, dok mravi šetaju po nama. Nose mrtvu kožu koja se prošle noći sastrugala sa nas po posteljini.

Pokušavaš da se prilagodiš usporenom i neujednačenom ritmu mojih otkucaja. Kada uspeš, osećaš nelagodu, probada-nje u grudima, jer tvoji srčani mišić nije spreman da pati.

Izdisaji mi postaju pesticidni gasovi, srce lupa pod disonantnim vođstvom neimenovane bolesti.

Mravi su se povukli. Čini mi se da je moje kužno prisustvo izvršilo istrebljenje štetočina.

Najzad smo sami.

U želji da te poljubim, dah mi pada na tvoju ušnu školjku, pri čemu pobudi komešanje unutar nje. Iz dubina izmile mravi.

Nastanili su se u tebi.

Dopustila si da ti od tela načine leglo koje ne može da opstane kraj mene.

Naših, smrtonosnom, kredom ispisanih imena, više nema.

Sprala ih je voda poslednjeg zajedničkog tuširanja.

Sada se na tom mestu crni vir koji tvore mravi. Po spiralnoj putanji svaki od njih luči trag feromona koji onaj iza sledi.

Mračna, zavojita beskonačnost: sićušna slepa stvorenja žure za svojim saputnikom, antenama čitaju poruke u molekulu feromona, nikada ih sasvim ne razumeju, ali prate, jer veruju, u nemilosrdnom vrtlogu bez odredišta, dok ne skapaju iznureni od nadanja da negde zajedno stignu.

Prepuštam se viru. Mravi grabe delove ovog razorenog tela i odnose ih u šupljine zidova. Hrane svoju decu. Srećni su.

NOVOGODIŠNJI SAN

Sanjam... Neku Nju.

Leto je i rano jutro. Znam. Ležim na desnom boku, okrenut sam prozoru, oslonjen na lakat, smejem se i gledam je. Svetlo se razdvaja oko onih par pramenova kose, koji joj slobodno padaju, sedi, levi je obraz spustila na rame i smeši se. Oslanja se na desnu ruku kao Majolova žena u sedećem stavu i smeje se od čega joj stomak podrhtava.

Čujem glas prijatelja koji mi, dok sedimo u bašti neke kafane u nekom parku (rekao bih „Šansa”), usred leta, kaže:

– Mala se zajebala – spava kod njega već osam dana.

I to njegovo „zajebala “mi staje u grlu, kao knedla, jer znam da se cereka i da želi da se setim vica „zajebao – zapio“. Ali ja ne sedim u bašti neke kafane, u nekom parku, ja sam u toj sobi, gde je taj krevet, na kom ona sedi i na kom taj klinac leži na boku, oslonjen na lakat, kraj nje, zasmehava je, dodiruje joj rame, ljubi levi gležanj i ona je srećna na tom roze čaršavu, dok se ljubičasti frotir gužva oko njenih stopala, između njih dvoje.

I sve je to jedan trenutak: glas prijatelja koji mi govori gaddost, taj klinac koji je čini veselom, već osam dana, ona koja ga gleda zaljubljeno, to letnje jutro, sunce koje puni tu sobu i ja koji zabijam glavu u jastuk i ne mogu da pobegnem od istih, tih prozora i istog tog sunca i koji ih i dalje vidim!

Na mom trosedu na razvlačenje ona, on koga mrzim, i ja koji se budim plaćući; njihov frotir i moj jorgan; njihov prozor otvoren, moj zatvoren i moje jutro tiše, bez cvrkuta ptica,

a moje, zimsko sunce, niže, iako je i kod njih i kod mene osam sati.

Osećam bes, osećam ljubomoru i najradije bih razbio glavu tom kretenu i ne znam da li plačem zato što je on čini srećnom i zato što njega gleda tim zamagljenim očima, ili zato što sam svestan da sam taj kreten ja, pre pet ili šest godina. Prevrćem se, pokušavam da sklonim pramen kose sa čela i suza koja mi se sjuri niz jagodicu zagolica me i razbuđuje potpuno i ja shvatam da sada nemam dugu kosu, da je to bio on.

BRONZANI LJUBAVNIK

Kad smo se prvi put sreli, poglede nismo mogli da skrenemo i da smo želeli. Na prvi pogled, meni se činilo da je razlika mnogo veća od njegove dve „impozantne“ godine prednosti! Pratila sam ga na klaviru i kao da sam ga već tada osetila pod prstima, u sali Malogradskeg pozorišta koju je ispunjavao zrelošću svog glasa i stabilnim osloncem na daske pokazivao da je u saglasju sa svojom prirodom, sa svojim urođenim darovima...

Zvuci su se skladno izlivali, ošamućujuće delujući na moja tanana čula, zavodeći me despotskim nadiranjem, bez premca, bez konkurencije...

Poput Orfejeve pesme, strpljivo i nežno, glasom koji izaziva laku prijatnu drhtavicu, istovremeno obujmljujući i zaštitnički privlačeći, milujući otvorenim očima boje gorskog jezera, pobuđivao je divljenje i jasno davao do znanja da je vredan ozbiljne pažnje. U pauzama između strofa pesme koju je recitovao, sretali smo se sve prisnije i prisnije, kao dugo traženi a željno očekivani prijatelji, dajući podršku okolnostima u kojima se, svesni toga da se ni Bog ne protivi nužnostima, bojažljivo stremilo istom cilju.

Razumevanje je podsticalo sve kraće rastojanje, matematika se opet udenula u život kao svemoćna, sažimajući još ono malo preostale slobode u jednu tačku koja će postati uzrok svih promena, začetak svih kretanja, sreće i patnje. Raznolikost brojčanih odnosa nije dostigla stupanj mudrosti. Deljivost, kao opšti princip, izgurao ju je kasnije u drugi plan, koji se mogao predvideti uz malo više umne delatnosti kojom bi se naivnost istisnula lukavstvom, formirajući tako egzaktnu skalu stabilnih vrednosti. Gde se zna ko je ko i prepoznaje šta je šta. Bez toga,

nekoliko meseci je bilo igra, a mi samo lutke na koncu, na moju emocionalnu štetu.

Mala scena se prenela u tesno sokače s prednje strane parka s bronzanim vojvodom na straži. Nije nam ni bio potreban.

Sav naš dodir se svodio na milozvučni doticaj reči... Nismo odmakli dalje od poljupca kojim smo ispijali sve svoje čežnje... U najdubljoj stvarnosti, u zagrljaju punom mistike i preplašenog žara, koračali su pesnici u sjajnom nizu, grlili se boemi, promašeni i jadni ljudi.

Preko naših leđa posipani, ne srebrom i zlatom, već svehlucavim snovima. Amor platonikus se meškoltio, željan udobnosti. Naše dve duše kao jedna su se svijale oko tela, željne večnosti koja je poput peščanika curila sve brže i brže...

Nisam čula taj tok, zaneta bujnošću budućnosti i premoći glasa koji je donosio nadu sa svakim tonom. Moja je bila beskrajna.

Tek negde, u pravcu neželjene rapsodije, blesnula bi sumnja u istinitost i logičnost svega:

Da li sam ja to njemu samo dobra i zahvalna publika? Da li je sve to predstava za moje slabovide oči ili neosetno načet sluh? Koliko zbilje se zbija u te stihove upućene meni? Možda mi je potreban pomagač za tumačenje? – urođena skromnost i bogobojažljiva težnja i čežnja za lepotom duše, i naknadno dobijena sumnjičavost na temelju razboritosti, zadavale su mi udarce iz potaje. Nedovoljne da se trgnem iz dubokog sna i upitam se da Janko možda nije od one sorte koja lako „propoveda vodu, a pije vino“.

Četiri puna meseca smo se pratili u stopu. Nadzirali naizmenično.

Suprotno Orfeju, kad sam ja vodila, nisam se okrenula (na vreme). Videla bih da sam ga izgubila, zauvek.

Oduvao me kao maslačak, sahranio među drugim nepotrebnim sećanjima...

NIJE TEŠKO VOLETI

Ma koliko da sam htela, tada nisam smela. I kajem se. Kajem se kao slepi starac koji nikada nije imao šansu da progleda očima srca. Gde su bile tvoje ruke da me uhvate, dok sam padala u sopstveni bezdan koji sam noćima kopala?

I gde su bile te oči dok sam šetala mesečevim kraterima? Da znaš da neki drugi svet i nije tako daleko kad srce uči da počne ponovo da kuca. Nije mi teško da te volim, ti si tako laka meta. Sva strepim kad pričamo o tvojim nadama i željama, ali ne vidiš koliko su mi oči pune suza. Ta mala staklena suza može da kane iz ugla oka tačno onog trenutka kad okreneš glavu od mene. Zar ne čuješ šta govorim?

Nije mi teško da te volim, žrtvovaću sebe za tvoje ideale. Nemoj omalovažavati ovu snagu kojom se branim. Nisam tako mala koliko mogu da budem u tvojim očima. Ali potrebno mi je tvoje rame kad legnem, da lakše zaspim sa svojim mislima. Kuda to odlutaš dok traje naša pesma, potreban si mi da budeš tu, potrebno mi je da se hranim iz tvog pogleda. U senci sam tvojih zenica, a ti ni ne vidiš da izgaram. Da li bi trebalo da ti to nacrtam?

Nikad mi neće biti teško da te volim, navikla sam da čuvam tebe od sebe. Ova mala luda zna da povredi i najhrabrije. Pusti me da sama shvatim šta sam uradila. Tako je najbolje za tebe. Skloniću se korak u stranu, naučila sam na greškama iz prošlosti. I ne odlazi sad, kad mi je potrebna kritika, kad mi je potreban prekor i malo tvog tihog gundanja. Ko bi me drugi video tako ranjivu, jedino ti to zaslužuješ. Nije mi teško da te

volim, život crpim iz naših dodira. Niko bolje od tebe ne poznaje moju tugu.

Kad me ugledaš pognute glave i ne čuješ ni reč, znaš koliko patnje podnosim. Udaraju šamare trenuci iz prošlosti. Dozvoli mi da poslednji put samu sebe izmorim, dok se sigurnim hodom udaljavam od sadašnjeg trena. Neću više nikad po starom, samo mi je potrebno da se uverim da sam u pravu. Ti znaš koliko volim da budem tvrdoglava, argumenti nisu ništavni. Što se svađamo, kad se uvek završi isto?

Nije mi nikada bilo teško da te volim, zaokupio si me svojim plaštom magije i tajanstvenosti. Ne odustajem dok ne počnem da gubim delove sebe po putu kojim sam sama ođabrila da krenem. I nemoj da me sažaljevaš zbog toga, znaš da ću ti u glasu prepoznati laž. Ne možeš da budeš drugačiji predamnom, prodrila sam u tvoju dušu kad si najmanje očekivao. Još nisi naučio da budeš oprezan, a zaboravio si kad sam bila korak ispred tebe. Nećeš ti nikad shvatiti kako razmišljam, ali to ti nikad i nije bilo bitno, zar ne?

Nije mi teško da te volim, ti si me naučio koje su boje duge i koliko krugova ima pakao. Spretno sam se spoticala o sopstvene teške cipele, a ti si bio pločnik o koji sam udarala. I vidiš, sad više nema ožiljaka od pada, sve zaraste kad srce preboli. A toliko si se smejao mom hođu, ne znajući da mogu i da poletim. Pobedila sam te na tvoj način, tek sada to shvataš. Pa kako onda misliš da možeš da upotrebiš trikove iz rukava, kad sam te prozrela i pre nego što si očekivao. Dva kalendara i misliš dosta je, ali meni su vekovi malo, kad odlučim daleko da skočim. Skloni se da mi ne stojiš na putu, ja vidim blizu svoj cilj.

Ma, ne mogu ponovo da ti objašnjavam šta su moji planovi za sutra, strpljenje se uči u neizvesnosti.

Kuda toliko žuriš, neće se sunce sutra ugasiti?

Nikad mi neće biti teško da te volim, u tebi sam prepoznala novu sebe. I sviđa mi se to što vidim. Pa, čemu onda da se otimam, lakše je plivati nizvodno.

Da, moje milo, ja sam tamo i gde nema nikog, uvek ćeš me naći. Ja sam tvoje danas, tvoje juče i svako tvoje sutra.

СИГНАЛ

Милан је седео у купеу локалног воза, којим се почетком викенда, враћао у свој град.

Радио је у варошици, удаљеној тридесетак километара, као професор књижевности у средњој школи. Још се није оженио, а близу је четрдесетој години. Као и увек, и тог петка, воз је стајао због спуштеног сигнала и пропуштања међународног брзог воза ка Београду.

Милан је често размишљао о томе како железнице не могу регулисати ред вожње и да путници у локалним возовима не губе толико времена, пропуштајући међународне возове.

Прочитавши дневне новине и ТВ програм за наредну недељу, Милан је посматрао кров једне куће на коме су се шепурили голубови. Та слика враћала га је неколико година уназад, јер је и он некад код баке на селу држао голубове. И сада је гледао „своје“: тикире, арапе, дарчине и бакарце, како узлећу са крова и после кратког лета, поново се спуштају.

На тој успутној, сеоској станици, која је, чини се Милану, слична свакој станици у Србији (исте зграде, чекаонице, шефови с црвеним капама, и оно најгоре – железнички клозети), посматрао је кроз прозор купеа човека средњих година, који је увек са истог места, посматрао возове.

Тај човек чека неког – помисли Милан – ко је веома далеко.

Неколико теретних вагона на споредним колосецима, давали су још суморнију слику, поготово када је падала киша. Милан се грозио тих дана.

Шта би рекли Јапанци на ова наша силна чекања – помисли и насмеши се, окренувши главу ка прозору

Код нас возови касне по реду вожње!

Један воз пројури ка Београду и прену Милана из размишљања. То је тај воз због кога стојимо овде, у некој недођији. Међутим, воз у коме је био Милан, није се померао ни после дестак минута. Није било оног „спасоносног“ дрмања воза и, најзад, покретања вагона који ће послане путнике одвести до својих домова. Још један воз прође ка Београду, али знатно мањом брзином.

Милан погледа у тај воз и угледа девојку чија је коса, боје зреле пшенице, лепршала на прозору. Ухвати у магновењу њен поглед, два језера. Била му је на дохват руку, скоро се додирнуше.

Па, то је она! Његова колегиница с факултета и велика симпатија!

Да ли је ово могуће – помисли Милан – каква шанса, како ме је Бог овог трена погледао?

Воз у коме је била девојка, зауставио се недалеко од Милановог.

Сигурно је повукла кочницу – помисли Милан!

Изјурио је без размишљања напоље и потрчао ка њеном возу.

Има Бога, има љубави! Стигао је до последњег вагона.

Зашто она већ не излази, да ми потрчи у сусрет – питао се Милан?

Међутим, воз настави ка престоници, поче да се удаљава све брже и убрзо нестаде.

Милан је гледао у нигдину, а затим је пошао ка свом возу, окренутом ка југу. Али, не беше више ни њега.

ONA SPAVA

Probudih se, pod uticajem nekih prijatnih snova. Međutim, dok sam pokušao da se protegnem u krevetu, shvatih, da se nešto iz onih snova i provuklo u ovaj svet. Moja najdraža je spavala kraj mene, obuzeta nekom, potpuno divnom čarolijom koja je činila od Nje, još slađu priliku no što je obično – ko bi rekao da može da bude još divnija nego što već jeste. Roletne su bile otvorene, ali su senke gospodarile sobom. Bacih pogled ka satu u obliku Paje Patka, koji je visio na zidu pokraj izlaza za balkon, beše osam sati, a napolju kao da se prelamala borba između svetlosti i mraka.

Trudio sam se da ustanem iz kreveta, što je tiše moguće, ali uzalud moj trud, stari škripavi krevet je ispucavao svoje zvuke, zbog čega sam se naježio. Na sreću, nije probudio moju najdražu, kojoj sam pokrio stopala i prebacio još jedno ćebe preko jorgana.

Otišao sam do kupatila, umio se i oprao zube, i ulazivši ponovo u sobu, skrasio sam se na stolici kraj balkonskih vrata. Napolju beše uplakano nedeljno jutro, nebom se prostirao katran, koji se mešao sa svim nijansama mastila. Mogao sam i načuti to šištanje kiše, vreme idealno za spavanje, još je voljena osoba kraj tebe, ništa više za poželeti, a opet nisam mogao da zaspim ponovo, slike sna su otišle svaka na svoju stranu.

Pokušao sam da potražim kakvu priliku kroz prozor, koja bi možda kakvom svojom, jakom voljom, prkosila ovom krajnje pepeljastom vremenskom pejzažu. Naravno, nikoga nije bilo, pa ni neke životinje. Vetar je bio jedini detalj, uz kišu, koji

se kretao u ovom ograničenom prostoru sa prozora stana u naselju Stara železnička kolonija. A odbačeno gradilište odmah ispod balkona je dodavalo čemerno u ovoj atmosferi. Sklonih svoj pogled u kute u kojima nije bilo depresije, kao što je to bio slučaj napolju.

Pogled se, u ne tako dugoj potrazi, zaustavio na najlepšem detalju ovoga jutra. U stvari, ne samo jutra, ove jeseni, ove godine, najlepšeg detalja ovog doba. A Ona, sklupčana kao malo mače u korpici od pruća, već stigavši i da skloni jorgan i ćebe sa sebe, spavala je i dalje, nežno kao kada sam se probudio.

Ustao sam sa stolice kako bih je pokrio, ovoga puta prko-seći škriputanju parketa. Čoveče, kao da je svaka stvar u ovom stanu ljubomorna na Njenu lepotu sna. Pokrih je i poljubih u čelo, nakon čega sam se vratio u stolicu i prepustio uživanju. Izgledalo je kao da mogu zamisliti svaki od snova koje sniva, vešto je to prikazivala svojim pokretima tela, koje se kroz nekoliko sekundi opružilo po krevetu, potpuno ga pritom osvojivši samo za sebe.

Uzeh sa stočića parče hartije i olovku, ovakav prizor zahteva besmrtnost. Obuzet najezdom stihova, šarao sam papir, često mnogo više gledajući Nju i lutajući po crtama tog besprekornog lica, toliko da sam na trenutke potpuno zaboravljao da pišem pesmu, pesmu o Njoj. Bio sam potpuno nepomičan u nekim trenucima, kada se Ona nalazila u međusvetu i kada joj je pretio prekid sna, da bih se ubrzo nakon Njenog povratka snu, vratio svojoj radnji bez koje čovek ne može – disanju.

Pesma je potpuno prirodno nastajala, jer je i sama ova situacija bila nekako, potpuno prirodna. Ustajao sam još par puta da je pokrijem, kada bi se otkrivala. Znao sam još odavno da je jako nemirna dok spava, puna je života. I svaki put kada bi se otkrila, ja bih je pokrio i poljubio nežno. Miris Njenog parfema mi je kroz treptaj obuzeo misli.

Taj opijajući rozi „Bueno”, parfem marke „La rive”, izgleda je dobio smisao tek kada je Ona počela da ga koristi, kao i uostalom mnoge stvarčice...

Odjednom je kompletan stan zamirisao kao moja najdraža, sa koje nisam skidao pogled. I po ko zna koji put, od kada smo zajedno, posmatrao sam je kako spava i bila je prekrasna, savršena, kao san. Kao anđeo koji spava, okićena vešto izvanim krivinama lica, preko kojeg je, poput ove kiše napolju, padalo nebrojeno vlati crne joj kose. Baš kao kakav anđeo.

Ne znam koliko sam je dugo gledao, ali ni to nije bilo dovoljno.

Pomislih kako je šteta što je ovaj život kratak i samo jedan, jer bih rado proveo sve svoje godine samo gledajući je kako spava, a tek u narednim životima bih pričao sa njom i ljubio je, umirajući svaki put kada bi me poljubila. Da, šteta je za ovo vreme.

Okrenuh se slučajno ka prozoru, kad iznenađenje. Depresivni oblaci su se potpuno raštrkali i pernati oblici su preuzeli primat na nebu, kiša je prestala da pada, a skazaljke otišle unapred za skoro tri broja.

Pesma je bila završena i ostavljena na stočiću. Vratih se u krevet, kako bih prisustvovao tom spektaklu izbliza, jer kada Ona spava, to predstavlja nešto lepše od svake radosti.

U POČETKU

U početku to bude sat, dan, mesec.

A onda pređe u jedno leto, pa godinu. Nisi ni trepnuo, a već si postao zavisnik. Već ne umeš drugačije. Sada si prosto onaj koji čeka. Nije bitno što više nemaš koga, ili šta. To je tvoja profesija, to je tvoj usud. Onaj koji čeka. Onda počneš da misliš o prolaznosti stvari i kako oštre noževe imaju svi ti sati i minuti. Kako teške ubode zadaju sekunde koje traju po večnost, ili dve. Pitaš se kako uvek otkrivaš neku novu snagu za mučenje svojih moždanih ćelija. Za svoju malu dnevnu giljotinu. Svoju dozu samokažnjavanja. Pitaš druge, ni oni ne znaju.

Osmeh je usiljen, za drugačiji više ne znaš. Onda ti sinu ideje, desetine uzburkanih, haotičnih misli odjednom, koje te gone da ustaneš i promeniš nešto. Da kreneš. Ili da odustaneš. I ti ustaneš, otreseš rukave od prašine i obrišeš usne od ćutanja. Otvoriš ormar i potražiš svoje najlepše haljine i rešiš, čvrsto rešiš da ćeš izdžati. Da ćeš promeniti nešto. Da ćeš pljunuti oholo u ružno lice prošlosti. Ali shvatiš da ti je krvotok zatrovan. Da si prokleti mazohista. Ljubitelj svoje agonije.

Navikli ste jedno na drugo, srasli. Jer čekanje je umetnost. To zaista ne ume svako. Ja, recimo, svoj smisao čekam trideset i šest meseci. A četiri zime.

Znaš li ti koliko je to poezije? Koliko rasparanih papira, spaljenih reči, i malih delova tebe i mene. Koliko vraćanja. Posmatranja pepela ne bi li vatra opet jednom buknila, iako je minus dvadeset napolju, a pepela nema nigde na vidiku.

On me ne traži.

I ne pita gde sam.

Nije radoznao, ne šalje poruke, ne zatvara se u sobu u sred leta, krijući se od sunca i tegobe lepog vremena, prezirujući iskreno nasmejana lica. Ne traga za odgovorima, on čak ne postavlja pitanja.

On me ne traži.

Ali me neprestano zove. Doziva, viče, moli... Već nema mesta na kome se neće pojaviti, tražeći me. Suludo se tražimo, ali još se, evo, nismo pronašli. Ja imam toliko toga da mu kažem. Da mu saopštim, da izvičem. Da ga osudim. Da mu pokažem šta su godine dokonih prstiju proizvele. Jer, on ni ne sluti koliko je bolesnih posledica njegove igre. Ali se primirim, jer uskoro će opet mrtvo jutro, a onda nemam čime čekati noć.

Negde pred zoru nastupa nemir. Ne umem da pišem. Ni slovo, ni psovka. Ništa. I gušim se, kao u isčekivanju nekog nemilog događaja, ili kakvog čudnog obrta sudbine. A dobro je znam, tu bestidnicu. I nikakvog obrta neće biti. I nikakvog leka. Niti zore.

Dve stotine i kusur poema, i četiri zime. Sve je rečeno, i iskorišćeno. Sve je postalo odveć dosadno, i turobno. Gadno i zlobno, i učmalo. Odgledaš ceo jutarnji program. Truješ se litrima kafe i pišeš kojekakve gluposti, samo da se toga ne dotakneš.

Samo njega. Ne. I svaki dan je isti. Malo više pomirenja, kiše. Malo više paučine na kvakama danas, i malo manje hrabrosti.

I samo jedan dan života manje.

NISAM GA VOLJELA

Procjep i strah, ili oboje. Kako nazvati ljubav koju osjećam.

Ne, nije to ljubav. Laži samu sebe. Nisam li uvijek željela takav osjećaj... Ne, nisi, i ne laži se više.

Kada sam ga upoznala, nisam ga voljela. Ne volim ga ni sad. Volim stvari, događaje, ali ne i osobu. Volim naše dijete.

Izostavi dijete.

Jednostavno bi htjela stati s mislima. Je li moguće stajati s mislima? Ne stajati, nego stati. Stopirati. Ugasila se kao svijeća...

Moja želja da te volim ugasila se kao svijeća. Tako je bolje.

Kada definiram tada ne boli i strah nestaje. Nisam u procjepu već ga preoblikujem u svoje želje. Želim da te nema. Stopirati želje, stopirati strahove. Od čega sam sazdana. Nisam nihilista. Ne mogu biti ništa.

NA OBALI

Sjedili smo zagrljeni na obali naše rijeke. Bez pogovora sam ispunjavao sve želje moje drage. I sam bio ispunjen radošću.

Na kraju je poželjela mjesec koji se kupao u rijeci.

Skočio sam u vodu, a lik mjeseca se raspršio u mnoštvo iskrica.

Isplivao sam pred nju, samo sa iskrama u očima.

САМО ЗВЕЗДЕ ЗНАЈУ

Коначно сам схватила да живот није количина суза које осетљиво биће пролије у јастук. Живот је број тренутака који изазову слатке уздахе у грудима. Из мојих очију сија срећа коју су ми удахнули у душу леви трептаји нечијег ока. То око је лепше од свих очију и трепти веселије од свих небеских тела на озвезданом своду. То, лепо око изазива бујицу среће и у моје мисли доноси слатке немире. Лепо је гледати у то драго око, лепо да лепше ништа не постоји на свету. А, како и да не буде лепо, када сам га у ноћима без сна стварала само за себе.

Ево и ноћас сам ћутала и гледала звезде како се немо договарају куда поћи. Остаци девојачке среће подсећају ме на стара добра времена, па тугу осећам јаче. Трошио се живот, био и трајао па у једном трену као да је престао. Просто и тихо се гасио као свитац пред зору, као песма цврчка пред лаким корацима детета. Јављају се слике из младости, а смисао живљења постаје видљивији када пред затвореним очима засија моја девојачка безбрижност. Чистим сећања од ружних детаља и скрећем поглед на животне радости.

Моја победа ме обавезује да позовем све несрећне душе када их обузме туга и када сузе навру да призову моју душу, пуну искуства сличним садашњем стању ваших душа.

Не, ја не обећавам да ћу зауставити ваше сузе које извиру из патње, али обећавам да ће моја душа плакати са

вашим душама. Ако видим да вам реч није потребна, већ да вам шутња чини задовољство, нећу вас наговарати да зборите, већ ћу ћутати поред вас, бићу тиха као звезда у сазвежђу Кумове сламе, која ми је у невољи била једини саговорник.

Дуго сам после сазнања да живот има и другу страну посматрала свој лик у огледалу. Буновна од ружних снова, једва сам схватила да сам то ја и да живот поново добија смисао. Осмех из девојачких снова вратио је радост мојој души, а стара сећања провалила су насип и стихови су потекли попут горског потока. Прихватила сам нови живот и знам да негде постојиш и знам да ћу те срести, ако то не буде на неком велеградском аеродрому или на прашњавом перону забачене станице, нека то буде у песмама мојим.

Знам да ћу те срести, шапнула ми је звезда пред зору, на крају моје наде. А звезде све знају! Радујем се свему лепом што се дешава мени и сваком око мене. Дајем све од себе да буде онако како дуго било није, зато јутрос у огледалу видим трептаве обресе некадашње среће.

Осмех је вратио душу у моје тело, а око мене је зеленило и бујност и само звезде знају за ноћи без сна у којима сам дозивала срећу и бранила душу.

Добро јутро – говорим новом лику у огледалу.

Збогом – старим искуствима шапућем – збогом, прошлости моја.

Буди се поново моје срце и опет сам господарица својих мисли, али на леп начин.

Никада нећу тражити љубав ни од кога, тражићу само да ми власник лепих очију дозволи да их волим и да о њима песме стварам. Опија ме милина тих очију тако блага и непосредна, а тако магловита као да се знамо из другог живота.

Осећам сигурност од када су те очи погледале у моје и рекле да постоје близина и пријатност и да постоји нешто што је можда непролазност.

Разнежим се као дете уз брижну мајку, па обликујем емоције на нови начин, а у мојим песмама покушавам осликати туђе животе и рећи им да постоје негде очи које и вас чекају. Прихватам нови живот као мирис цвећа и са захвалношћу уживам у потпуном задовољењу свих чула.

Жеље су ми постале мале, те се лакше остварују. Сањала сам и ноћас топле очи, па сам се пробудила са првим освитом зоре. Гледам и видим, буди се још једно јутро, мутно и магловито. И ноћашње чекање сна деловало је као путовање кроз пурпурна пространства будућих векова.

Будна сам и мислим и волим што сам будна. Бистрога ума могу мислити колико хоћу и како хоћу. А опет замишљам само топле очи и насмејане људе. Шта могу, таква ми душа, па не дâ ружној мисли у себе. У ноћи без сна машта се одвеже од реалног стања, па не знам јесам ли будна или још спавам и сањам.

У том, буновном стању, читам молитву, у ствари као неку мантру понављам једну реченицу:

„Молим те, душо моја, остани увек лепа и насмејана, како би ми помогла да лакше замишљам срећу и да у својој близини имам и осећам само добре људе и чисте и топле душе“.

Живот прихватам како долази: родила сам се и одрасла и путујем. Крећем се његовим ритмом, у правцу који је унапред одређен и вама и мени. Не журим, али и не застајкујем, и овако и онако, када год стигнем, стигла сам на време.

Љубав према свему лепом и према сваком живом створу остаће вечно у мени. И ако успем да бар једног тужног човека, на трен насмејем, знаћу да сам успела у намери да туга не постане трајност.

Када бих изгубила моћ да волим и жељу да праштам, не бих могла себе разумним бићем назвати. Изгубила бих смисао живљења, а љубав не би више могла бити прва и општа веза међу људима. И у најмрачнијем простору мога ума има још топлих и скровитих места. Трудим се свим силама да срце не отврдне. Оно би, тако тврдо, постало неосетљиво и могло би отворити врата моје душе, па би се сва топлота из ње излила у ноћ без сна.

Будна сам и тражим по своду моју звезду да јој кажем да сам коначно срела срећу. Моје звезде нема на месту где је увек била. Зна да мени више није потребна и отишла је да разговара са туђом душом у незнању.

Развукла се по плавкастом небу памучаста белина далеких облака. Почеле звезде да се разводњавају, скоро ће нови дан.

Лепе моје другарке, само ви знате за моје ноћи без сна и ви сте ми сведоци да постоје очи које гледају ка вама са надом. Ви можете потврдити да сам пронашла мојим очима пар лепих очију и да са пуним правом могу записати стих у своју нову песму: „Само звезде знају!”

МИРКА, НЕДОРЕЧЕНА ПРИЧА

У болничком сам кревету. Управо сам се пробудила. Ускоро ће ми донети бебу, окупану и повијену.

Иако сам била у епидуралној анестезији, видела сам моју ћерку. Предивна је!

Зовем се Лана Јовановић. Новинарка сам и водитељка најгледаније емисије „Глас разума“ на приватној телевизији „Тон Планет“.

Опкољена сам дивним букетима и корпама најразличитијег цвећа са честиткама, машнама и подсетницама. Ево сестре са новим нарамцима ружа, орхидеја, љиљана, ириса, стрелиција...

Примећујем и разне играчке: зеке, меде, куце, луткице, звечке...

Као да сам у рајском врту којим се шире најразличитији мириси. Немам снаге да се покренем, да помиришем цвеће и прочитам честитке. Све моје мисли упућене су беби.

Време је да упознам плод своје несмотрености, пркоса, ината, мајчинског инстинкта, моје дугогодишње, непотпуне и недоречене љубави.

Ништа није онако како ми се чинило пре пар месеци. Нечији злочин, за мене није казна. Постигла сам највећи успех у животу. Постала сам мајка.

Моја ћерка, Мирка, још не зна да ће се тако звати, по Мирку Стојановићу, мом Мирку, Миркићу, мојој првој, дугогодишњој љубави.

* * *

Живот ми се окренуо у петнаестој години, оног пролећног дана, када сам угледала Мирка. До тада сам живела на земљи. Теслине муње из Перунових плавих очију, жестоко су ме погодиле и на небо узнеле. Љубав се догодила изненада и у невреме. Добро дете угледних родитеља „затрескало“ се на први поглед у лепог, средовечног правника, ожењеног, оца троје мале деце, финог и поштеног. Баш тако.

У малом граду у провинцији све се зна: шта ко кува и шта је ко обукао, ко са ким и како живи, ко је швалер, а ко не.

Тог мајског дана исте Теслине муње из лепих бадемастих очију моје маленкости, Лане Јовановић, погодиле су и узорног, непорочног Мирка, високог, витког, смеђег правника у општини. Све је било као у сну, као на филму. Небески осмеси, значајни погледи, стидљиви додири, тајне шифре и поруке. Наш језик споразумевања, наш свет, наша магија и чаролија...

* * *

Добра сам девојчица, готово девојка. У основној Вуковац, сада у гимназији одлична. Свирам клавир, певам у градском хору, играм модеран балет, пишем стихове...

Отац ми је професор физике, мајка лекар у Градској болници. Јединица сам. Родитељи ми много пружају, а ја се трудим да буду поносни на мене.

Мирко се одједном појавио са ореолом. Чинио ми се као неки светац или апостол. Његово поштење, љубав, брига за мене... Његове искрене, мушке сузе и кајање када ми је одузео невиност. Мирко од сна и јаве. Мој мили, драги, једини! Моја бескрајна љубав!

Његов шапат, нежности, тајне поруке, дуги, жудни погледи. Његови дискретни дарови и труд да ми у сваком тренутку удовољи.

– Девојко мила, ти си круна мог живота!

Плаветнило његових очију, уметнички, нежни прсти, опојан укус његових усана... Године се нижу, а мој Мирко на чисту љубав мирише.

У књизи „Час блаженства“ моје пријатељице, песникиње Лале Ларе Бранков, пронашла сам песму мог живота – „Хитац“; која као да је за мене написана.

*Оштре су стреле
одапеле Твоје очи.
А чинило се
као да се ништа
не догоди.
Једнако је дан
блистав био
и једнако се,
сваког сата,
с торња оглашавало време...
Само Она
више није била Она.*

Баш као у овој песми. Са Мирком ми се догодила хемија у целом бићу. Његова сам од нашег првог сусрета до данас.

* * *

У међувремену: Београд, студије, учење, изласци, удварања којима одолевам. Верна сам мом драгом. Стално говорим:

– Друге девојке могу себи да дозволе све. Ја нисам таква!

За дружење бирам Карла, постдипломца Академије примењених уметности, родом из Зрењанина. Леп, елџантан, талентован и склон истом полу.

Добри смо пријатељи, имамо заједничке теме за разговор, идемо на премијере опера, балета, на концерте, књижевне вечери, позоришне представе...

Скупља лептир-машне. Увек носи нову кравату, новог дезена и боје. То је шик и сада поново у моди.

Карло зна за Мирка. Верује у нашу љубав. Мисли да ћемо у будућности, ипак бити заједно.

* * *

Једне зимске вечери, уочи Нове године, у хотелу „Хадат Риденси“ упознала сам бизнисмена Живадина Жики Тешића, званог Жика Тајкун. До тада сам га виђала на страницама таблоида, најчешће у загрљају естрадних уметница, манекенки, старлета и глумица. „Снимио“ ме је од главе до пете и истовремено свукао продорним погледом.

– Госпођица је водитељка „Гласа разума“. Каква част да Вас упознам. Ваш сам тајни обожавалац. Изволите за наш сто, молим Вас, само изволите!

Чаша по чаша. Јагода по јагода. Комплимент за комплиментом...

– Господине Жико, узалуд се трудите. Ја нисам таква!

* * *

Жика је у наредним данима и месецима „одлепио“ за мнош. Можда баш зато што сам била другачија. Обасипао ме је цвећем и поклонима које сам му редовно враћала, а он је бивао све луђи. Питао ме је хоћу ли ауто? Која марка ми се највише допада? Нудио је да ми купи већи стан. Питао ме, желим ли можда да откупи неку приватну телевизију, где бих одмах била директор или главни уредник. Мој одговор је увек био:

– Не!

Једне вечери послао је свог верног Стеву, телохранитеља и шофера, по мене. Желео је да ми уз вечеру изнесе планове за изградњу новог тржног центра у оквиру кога би се у такозваној кули-светионику, налазио студио његове нове, приватне телевизије „Глобал“.

Признајем, била сам радознала, да видим то газда Жикино чудо, макар као макету и видео презентацију.

Те вечери, Жика ме је после презентације пројекта и вечере у двоје, полупијан силовао. На моја запомагања и крике, телохранитељ Стева остао је нем, иза затворених врата..

Била сам ојађена, понижена, очајна. пожелела сам да умрем онако осрамоћена, да одем да се бацам са моста...

У шоку и полусвесном стању, Стева ме је однео до кола и довезао до стана.

После месец дана сазнала сам да сам у другом стању.

Поново се у мислима враћам на то кобно вече. Покушавам да реконструишем догађај.

– Мила, могла би да будеш водитељка најгледаније емисије на Балкану. Да постанеш европска медијска звезда. Фина си, културна, образована, што би рекли у мом крају: „к’о пуце, к’о бомбона“! Још само да ме задовољиш!

– Даље руке од мене! Ја нисам таква!

– Зашто сам уопште пристала на овај разговор? – рекла сам и наставила – Као да нисам чула безброј прича, гласина и трачева о Вашем развратном животу.

– Мила, зар сам ја то одбијен? Значи, мила не дâ своју рибицу. Кад нећеш милом, онда ћеш силом!

Уследио је снажан шамар, потом још један. Замутило ми се у глави и пред очима.

– Пусти ме! Пусти ме! Упомоћ, помозите ми! Упомоћ!
Све је било узалуд.

Оборио ме је на канабе, снажно стегао руке.

– Не вичи, будало! Нико те не може чути! Стева не чује и не види ништа. Тако му је наређено.

Тонула сам у бездан. Снажно тело ме је притисло. Његова, дебела рука ми је нагло стргла килоте и варварски ушла својим средњим прстом између мојих ногу.

Вриснула сам! Болело ме је, као да ме сече ножем.

– Сува си, овлажи се!

Наставио је да ми грубо забада прст. Вриштала сам.

– Молим Вас, немојте да ме силујете! Упомоћ!

– Нећу те силовати, него ћу те ј.....!

Тако се и догодило. Дивљачки, болно, без трунке нежности. Вриштала сам и плакала, а он је урлао. Дивљак је уживао. Било је као у ружном сну. Ја нисам таква, а мени се то догађа.

Сат касније шофер и телохранитељ Стева ме је скрхану и у грозници довео кући.

* * *

Следећег јутра колегијум моје телевизије донео је решење: Примљена у стални радни однос као новинар и воидитељ емије „Глас разума“.

У образложењу је писало: „Паметна, образована, харизматична, лепа, комплетна медијска личност.“

Истог дана око подне у моју редакцију је донесена раскошна корпа од сто црвених ружа. На картици пише моје име, без потписа дародавца. Знала сам од кога је.

Не, нећу је понети кући – помислила сам.

Разделила сам руже колегиницама и чистачицама.

– Хвала ти, дивне су! Благо теби, баш си вољена!

* * *

Нисам смела да га пријавим полицији због Мирка, родитеља и пријатеља, колега. Нисам имала снаге да постанем тема „жуте штампе“ и предмет подсмеха или сажаљења. Нисам могла да дозволим да ми се родитељи осећају осрамоћено и понижено. Да буду жртве оговарања чаршије, а ја на стубу срама целе нације. Нисам могла...

* * *

Карлу је одмах било јасно шта ми се догодило.

– Драга, „они“ су такви, моћни, бахати, силеције. Сви су „они“ такви! Преболећеш. Не криви себе. Свиња, тебе је нашао која си поштена! Дивљак, неандерталац, ђубре! Душо, скуваћу ти чај од камилице.

Љубио ме је у чело, покривао, ушушкавао. Љубио ми је руке:

– Ти си моја другарица, паметница! Тај простак није тебе вредан. Платиће он кад-тад. Бог све види! Бог је велики!

– Да ли Бог види моје сузе, Карло? Зна ли Бог да нисам таква?

* * *

На ултразвучном апарату доктор Милићевић ми показује трунку, моју бебу у заметку. Имам двадесет осам година. Прва ми је трудноћа. Немам снаге да одстраним дете. Пре бих умрла.

Одлучила сам. Бићу самохрана мајка. Ово је двадесет први век. Нисам једина. Уместо имена оца писаће – отац непознат. Тако је најбоље.

* * *

Од Мирка нисам могла вечно да кријем трудноћу и како је до ње дошло. Плакао је као киша, јецао из дубине душе.

– Признаћу дете, иако није моје! Моју Лану ћу избавити из невоље! Хоћу, макар ме то коштало живота!
– размишљао је.

* * *

Те ноћи, тек што је моја беба заплакала у сали породилишта, зазвонио је телефон у центрالي Клинике „Народни фронт“.

- Опростите, да ли се Лана Јовановић породила?
- Ко је крај телефона?
- Отац детета, Мирко Стојановић.
- Управо се породила. Добилисте девојчицу. Порођај је протекао нормално, све је у реду. Честитам!
- Хвала Вам, сестро, много Вам хвала! Зваћу Вас касније! Зваћу поново! Хвала Вам, сестро!

* * *

Тог јутра електронски медији су јавили:
„Ноћас је у саобраћајној несрећи надомак Гинеколошке клинике „Народни фронт“ у директном судару са комби возилом, у свом џипу марке „Пајеро“, погинуо на лицу места познати бизнисмен Живадин Жика Тешић. На задњем седишту кола налазио се огроман, бели меда – играчка, корпа са црвеним ружама и флаша шампањца „Дон Перињон“. По речима екипе Хитне помоћи, унутар возила, мирисало је на крв и руже.“

Мирка, недоречена прича.

Крај.

Крајева је безброј, али и почетака.

AUTORI

ALISA SALOPEK

Piše uglavnom prozne tekstove, pomalo i poeziju. Do sada objavila jednu zbirku pesama: „Zbirka mojih koraka“ (2006) i roman za tinejdžere „Volim, ne volim“ (2008) Rukopisi romana: „Reci mi da znam“ i „Đubre do kraja ili toplo, hladno, ponekad prevruće“, kao i zbirka kratkih proznih tekstova „Slike trenutaka“ – čekaju neka bolja vremena za objavljivanje. Svoje tekstove objavljivala i u mnogim zbornicima, časopisima i na internet stranicama.

VIOLETA ALEKSIĆ

Književnica Violeta Aleksić je rođena 1. januara 1974. godine u selu Prevešt, u srcu Levča. Živi i radi u Cirihu. Objavila do sada: „Negde u mojoj pesmi“, zbirka poezije, 2011; „Život je čudan momak“, zbirka poezije, 2011; „Nisi ti meni bilo ko“, zbirka poezije, 2012; „Kada se hrabrost odrobija“, zbirka poezije, 2013; „U tvojim godinama“, roman, 2013. Njene pesme su zastupljene i u desetak zbornika poezije. Član je Udruženja književnika Srbije.

ANA JOVANOVIĆ

Rođena 12. jula 1988. godine u Užicu. Diplomirala na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu, na Odseku za menadžment i produkciju pozorišta, radija i kulture. Objavljivala priče u zborniku „Najkraće priče 2009“ i zbirci „Kako sam ubio ljubav“, kao jedan od pobjednika književnog konkursa.

Stalni je honorarni saradnik online life-style magazina „Poslovna žena“. Živi i radi u Beogradu.

ДОБРОСЛАВ ПЕТРИЧЕВИЋ

Objavio više knjiga: „Tajna nit“, „Bogati prosjaci“, „Dok zivađe tišine“, „Dodir vjetra“, „Imao je dobre namjere“ (aforizmi i kratke priče), „Riznica poroka“ (drama), „Аборицини ипасије игралиште“ (besjede, priče, govori), roman „У сјени Го-

лог отока“ и збирку одабраних љубавних пјесама „Љубав изнад живота“.

Добитник је више награда за књижевно стваралаштво. Уврштен у први лексикон: „Најзначајније личности Републике Српске“. Према књизи „Ризница порока“ изведена је позоришна представа Позоришта „Огледало“ из Београда у сарадњи са Народним позориштем.

МАРИЈА РОЖИЋ

Марија Рожић; пјесник, приповједач, афористичар, романописац, умјетнички фотограф, историчар и географ. Рођена 03. 08. 1948. год. у Г. Грацима, Мркоњић Град. Основну школу завршила у Чуругу, гимназију у Мркоњић Граду, Педагошку академију у Бања Луци.

ЈОВАН Н. БУНДАЛО

Објавио књиге песама: „Да или не“ и „Љубав је рат“, Пролета, Београд. „Насмеј се растанку“ и „Накит туђе душе“ – Чигоја штампа, Београд. „Изгубљене сенке“ – ауторско издање. „Живот је глоса“ – КУД „Павловић“, Београд. „Јесењи сонети“, „Невидљиви друм“, „Два пјесника пјесме двије“ и „Лептирица у ћилибару“ – Калиграф, Београд. Књигу прича „Док чекам дан“ – Букленд, Београд. И књигу родољубивих песама „Везмарово сећање“ – Свет књиге, Београд.

RAMIZ NANI ŠAĆIROVIĆ

Ramiz Nani Šaćirović, prof. srpskohrvatskog jezika i književnosti, živi i radi u Osnovnoj školi „25. maj“ u selu Melaje, na Koštanpolju, obronku Pešteri. Rođen je 11. 07. 1949. godine. Bavi se pisanjem pjesama, kratkih prozних formi, sakupljanjem narodne baštine, etnologije, etnogeneze, istorijskih dogodovština, toponomijom i sinonimijom svojega kraja. Objavio je četiri knjige: „Zečija dolina“, 2005; „Plavetnilo u poznom svitanju“, 2011; „Kletva“, 2012. i „Ispiću nebo u svitanje“, 2013.

DRAGAN STODIĆ

Profesionalni, slobodno misleći novinar, pisac, poeta, nagrađivan, rođen na dan Bogorodičinog rođenja, 1954. Velika Bresnica, okrug Braničevo. Živi i radi u Budvi. Objavio dvanaest knjiga.

ANA BABIĆ

Učenica 2. razreda kruševačke Gimnazije. Još od osnovne škole je zanima proza i poezija i želi da postane pisac. Uzor joj je Desanka Maksimović. Ide na takmičenja recitatora i u slobodno vreme piše, onako za svoju dušu. Odlučila je da upiše književnost.

ANTONIA PRGOMET

Učenica Prve gimnazije Varaždin i do sad nema nijedno objavljeno delo. Pisanjem se bavim u slobodno vreme, koliko stigne.

ГОРЈАНА АНА ДАБИЋ

Рођена 28. 10. 1959. год. у Београду. Мајка је троје деце и бака две девојчице, чиме је себе испунила најлепшим емоцијама. Добитник је бројних признања и награда. Учесник је великог броја књижевних манифестација. Многа поетска остварења су јој објављена у зборницима, како у Србији, тако и у бившим републикама. Недавно је издала прву збирку поезије. Издавач, Удружење писаца „ПОЕТА“ из Београда и рецензент Веселин Џелетовић су је реализовали 2013. године под насловом „Очи говоре“, која је представљена на 58. сајму књига у Београду.

FRANJO FRANČIĆ

Rođen 1958. u Ljubljani. Pesnik, prozaista, pisac za decu i dramski pisac. Prevodilac, sa srpskog jezika je preveo preko 50 autora i 400 pesma. Od početka osamdesetih godina živi kao slobodni pisac u Istri. Autor je više od 50 knjiga – romana, zbirki kratkih priča, pesničkih zbirki, dramskih tekstova i radio-drama, kao i knjiga za decu i omladinu, piše i satiru, scenarije, radiofonske igre... Prevođen je na mnoge jezike, posebno na: nemački, poljski, slovački... – tride-

set prevoda na deset stranih jezika. Dobitnik je mnogih književnih nagrada.

DUŠAN MIJAJLOVIĆ ADSKI

Piše prozu, poeziju, priče i pesme za decu, haiku poeziju, satiru, književne prikaze i novinske tekstove. Na raznim književnim konkursima do sada je nagrađivan preko 100 puta, najviše za kratku priču i pripovetku. Objavio je: zbirke pesama „Nesanicom do istine“ i „Jedino priznajem svoje raspeće“, zbirke nagrađenih priča: „Kaligula na kestenovom listu“, „Trošenje sna i trošenje straha“, zbirku haiku poezije „Krčag za rosu“, nekoliko žanrovskih novela i preko 1 800 žanrovskih priča. Zastupljen je u „Antologiji niških pripovedača“.

MILICA SPINČIĆ

Rođena 1947. godine u Divoselu kod Gospića. Defektolog po struci. Odrasla i studije završila u Beogradu. Dugi niz godina živela i radila u Minhenu. Sada živi u Opatiji.

ALEKSANDRA LALIĆ

Rođena 27. 4. 1983. Završila Filološki fakultet u Beogradu, osek Srpska književnost i jezik sa opštom književnošću, 2002. Objavila roman „Maksimilijan“, Biblioteka „Kosta Đukić“, Mladenovac, 2001. Njena poezija je zastupljena u zbirci mladenovačkih pisaca „Nebo jezika“, Biblioteka „Kosta Đukić“, Mladenovac, 2002. Objavila roman „Vulkan sa ledenog brega“, Biblioteka grada Beograda, Beograd, 2005. Zastupljena u zbirci kratkih priča, „Najkraće priče 2009“, Alma, Beograd, 2010.

MIRJANA ĐAPO

Rođena 1950. u Smederevu. Završila Filološki fakultet u Beogradu, grupa za srpsko-hrvatski jezik i književnost. Živi u Brčkom I radi u Gimnaziji „Vaso Pelagić“ kao profesor. Objavljena dela: zbirke poezije: „U bunilu“, „Tumaranje po egu“, zbirka proze „Klupa za tihu raj“, roman „Elysion“, priče za decu „Put u središte bajke“ i „Lepe i ružne reči“. Dobila više prestižnih nagrada i priznanja. Zastupljena u

antologijama i zajedničkim zbirkama. Prevođena na više jezika. Nosilac Zlatne značke Kulturno prosvetne zajednice Srbije. Član Udruženja književnika Srbije.

HELENA HIMEL

Rođena 25. 07. 1989. Završila Zrenjaninsku gimnaziju, 2008. godine. Apsolvent Istorije umetnosti na Filozofskom Fakultetu u Beogradu. Bavila se lutkarstvom više od 15 godina, i osvojila treće mesto na republičkom takmičenju za animaciju lutke, 2000 godine. Piše poeziju i prozu od svoje 15. godine, jer veruje u ljubav i njenu moć na papiru. Na međunarodnim književnim konkursima 2012. i 2013. godine uručeno joj je jedanaest nagrada.

JELENA BOŽIĆ

Rođena 9. 9. 1992. Srednjoškolsko obrazovanje završava 2010. godine u Gimnaziji fra Grge Martića u Mostaru. Iste godine upisuje studij anglistike i lingvistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje trenutno uspješno studira na trećoj godini. Bavi se pisanjem poezije, proze i drame. Nikada nije objavila vlastitu knjigu. Kroz srednjoškolsko obrazovanje sudjelovala je na nekoliko poetskih večeri, manifestacije Mostarsko proljeće, a vlastite dramske komade postavljala je u sklopu dramske sekcije Gimnazije fra Grge Martića.

JELENA KOČOVIĆ

Jelena Jeka Kočović, r. Stepanović, rođena je 26. 8. 1984. godine u Kragujevcu. Detinjstvo i školske dane provela je u svom rodnom gradu. Od malena piše pesme i priče, književnost i muzika su sastavni deo njenog života. Do sada je napisala oko trista pesama i dve priče (još nije objavljivala).

Veliki je borac u životu, za svoju porodicu i svoje najmilije spremna je na sve...

BRANKA MUMALO

Po struci ekonomist u turizmu, ali je više okrenut pisanju, kojim se bavi još od osnovne škole. Većinom piše poeziju i kratke priče,

različite tematike. Piše pjesme za portal Webstilus. net. Neki radovi su joj objavljeni u zbornicima, koji su objavljeni od strane istoimenog portala, a jedna pjesma je tiskana u zborniku ljubavne poezije „Željka Boc“ (natječaj za najljepšu ljubavnu pjesmu). Uz pisanje se bavi i fotografijom.

MARIO LOVREKOVIĆ

Rođen 23. 10. 1978. Poeziju piše od srednje škole, kasnije i prozu. Do sada objavio dvije pjesme u izdanju „Kultura snova“, Zagreb, dvije priče u elektroničkom časopisu „Afirmator“, Beograd, jednu priču u zbirci „Brod knjižara – 20 + 1 najbolja priča za ljetu 2013“, Zagreb, jednu priču u sklopu natječaja „Zlatko Tomičić“ 2013, Karlovac, jednu pjesmu u časopisu „Balkan express“, Zagreb, jednu pjesmu u zborniku „Vrata ponišavlja“, Niš i prošao u finale „Trećeg Underground poet fest, Zmajevu“.

MILICA MICA PETKOVIĆ

Rođena 03. 01. 1988. god. u Soko banji. Član Knjizevnog kluba „Sokolovo pero“ iz Sokobanje. Objavila jednu knjigu – zbirku pesama „Rekle su mi bele zore“, 2011. godine.

MIRJANA TACHLINSKI

Rođena 09. 02. 1962. god, Vuksić, BiH. Osnovnu školu završila u Otoku kraj Vinkovaca, Hrvatska. Živi u Hamburgu od 1976. do danas. Piše poeziju i prozu. Do sada objavila jednu knjigu poezije i proze. „Dnevnik usamljene duše“ – Gradska tiskara Osijek. Radovi su joj objavljeni na: Šestom međunarodnom festivalu književnosti „Dani prijatelja knjige“ – Rijeka, 2013. i MESOPOTAMIA INTERNATIONAL POETRY DAY 2013. gdje je osvojila drugo mjesto izvan ex-yu.

РАДОЈКО ЛАКО ВЕСЕЛИНОВИЋ

Рођен је 1952. у Ужицу. Слика, пише прозу, поезију и позоришне драме. Ради у Народном позоришту у Ужицу. Објављен му је роман „Човек у тами“ – Просвета, 2003. Роман „Пасивна еутаназија“ – Просвета, 2011. Роман „Додирнути“ – Београдска

књига. Добитник великог броја награда за књижевност и сликарство. Сарађује са часописима за културу широм земље. Изводио сликарске радове на филму Емира Кустурице, „Завет“.

САША З. СТАНКОВИЋ

Дипломирао на Филозофском факултету у Нишу на студијској групи књижевност и српски језик. Има двадесетак објављених библиографских јединица у Власотиначком зборнику, часописима „Просветни преглед“, „Кораџи“, „Књижевни лист“ и „Успења“. (Новокомоноване народне песме – узроци експанзије турбо фолка; Гласовна промена прелаз Л у О; Владар и владање – идеолошко читање Гетеовог „Фауста“, Предрасуде о српским говорима Јужне Србије итд.). Године 2007. објавио је песме у колективној збирци „Кућа од расцветалих жеља“ – Фондација даровирих – Власотинце. Један је од аутора у антологији „Најкраће приче 2010“ („Алма“, Београд). Прву самосталу књигу прозе „Двадесет жуљева“ објавио је 2010. г. у издању Књижевне омладине Србије у едицији „Пегаз“. Године 2011. ушао је у антологију „ПЕГАЗ – печат времена“.

STELA MIHAILOVIĆ

Рођена у Београду, 1977. године. Први роман „Игра“ награђен је наградом „Пегаз“ за најбољи роман првенца у 2012. години на конкурсима Књижевне омладине Србије. Сарађује са библиотеком „Милутин

Војић“ у Београду, на пројекту он-лине Раднице креативног писања. Писала за сажет Академије за економију и безбедност и Вишке струковне школе за предузетништво. Радила као новинар у часопису „ОН“, дневном листу „Спорт“, као и на радио „Индексу“.

STEVAN ŠARČEVIĆ

Рођен у Суботици 1962. Живи и ради у Суботици. Објавио: збирку поезије „На трагу светлости“, „Argus“, 2013. роман „Sam, ispod šljive“ са Lazarom Janićem, Argus, 2013, роман „Kaurinova kletva“, Argus, 2014. Заступљен у низу збирки прича, у фанзинима, часописима,

e-časopisima, na Web portalima, Webzinima i zbornicima poezije. Sarađivao sa Milivojem Anđelkovićem na projektu „Naseljavanje Vizantije“. Dobitnik većeg broja nagrada na književnim konkursima.

TAMARA LUCIĆ DINIĆ

Rođena je 25. 12. 1975. godine u Zaječaru. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Negotinu, a Ekonomski fakultet u Nišu. Piše poeziju i prozu i objavljuje u mnogim časopisima i zbornicima. „Trn u slepoočnici – metak u oku“ je njena prva samostalna knjiga. Sarađuje sa raznim časopisima iz oblasti kulture i umetnosti – „Diogen“, „Avangrad“, „Fanzin pobuna umetnosti“, „Buktinja“ itd. Živi i radi u Negotinu.

TAMARA MAKSIMOVIĆ

Rođena 29. 08. 1988. u Karlovcu, Hrvatska. Već 15 godina živi u Novom Sadu i isti prihvata kao svoj jedini izbor za život. U oktobru 2007. upisala je Fakultet za menadžment, smer Menadžment u medijama i poslednji ispit je dala u junu 2011. Diplomirala je početkom marta na temu „Pokretanje i razvoj muzičkog magazina u Srbiji“ i rad je odbranila sa desetkom. Nije školovani pisac, ali piše od kad je naučila sva slova. U svakodnevnoj potrazi za poslom, dobrovoljni je novinar webzina „Helly Cherry“ i autor sopstvenog bloga „Prva stranica u dnevniku“. Prva priča „Podstaknuta vinom“ objavljena joj je u Zborniku „Trijumf pesme i vina“ u decembru 2013. godine. Ne zna šta budućnost donosi, ali zna da nikada neće prestati da piše.

TANJA MLAĐEN

Rođena 12. 06. 1978. godine u Skoplju. Pravnik. Objavljivala u časopisima „Vodič za život“ i „P.U.L.S.E“. Saradnik u „Šumadija pressu“. Duboko površna, ambivalentna, navučena na pažnju.

TODOR DODE RAJIĆ

Rođen 1948. godine. Završio Devetu beogradsku gimnaziju i diplomirao na Građevinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Živi i radi na Voždovcu u Beogradu.

ZORAN KRSTIĆ

Rođen 1963. u Zagrebu. Studirao politologiju, završio „Fakultet uličnog ugla“. Živi u Krapinskim Toplicama, radi kao vozač viličara. Piše poeziju i prozu. Pjesmama i kratkim pričama zastupljen u zbornicima, književnim časopisima i časopisima za djecu. Za roman, zbirku priča i zbirku pjesama traži izdavača.

VLADIMIR PERIĆ

Rođen 28. 09. 1981. u Beogradu. Diplomirao je etnologiju i antropologiju na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Piše poeziju i prozu. Njegova dela su objavljena u više književnih zbornika i štampanih i elektronskih medija. Autor knjige „Crni flor i pentaptih sopstva“, Ukronija, Beograd, 2012. Dobitnik niza nagrada za književno stvaralaštvo.

SLAVICA MRŠIĆ PETROVIĆ

Osnovnu školu završila u Ravnom Selu, potom Karlovačku gimnaziju u Sremskim Karlovcima, studirala na Filozofskom fakultetu u Beogradu, honorarni saradnik časopisa „Treće oko“, od 2005. godine, autor romana „Daumova vaza“ (2008), IK „Predrag i Nenad“ i romana „Visoki hrastovi“ (2013), IK „Nova poetika“.

BARBARA ŠODA

Rođena u Šibeniku 1992. godine. Tu je završila i osnovnu i srednju školu, sada studira u Zagrebu. Pisala mnogo, a jedno od rijetkih djela dostupnih javnosti je esej sa filozofske olimpijade do kojeg se lako može doći na google-u.

AMRA AGIĆ

Rođena 19. 12. 1991. godine u Doboju. Osnovnu školu i jezičku gimnaziju završila u Maglaju. Studira turski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zenici. Pored studija, učesnica je Radionice kreativnog pisanja UM „Eureka“ u Žepču, jedna od urednica portala „Magazin Urbane Kulture“, učesnica i „Poetry Jam-u“ u sklopu festivala „Rastok“ u Tešnju. Amra piše ljubavnu poeziju, kratke ljubavne

priče i kolumne. Na njen rad najviše uticaja imaju Jesenjin i Šantić, a velikog uzora vidi u Milanu Mladenoviću i njegovim pjesmama.

ANDRIJA BOŽOVIĆ

Rođen u Kosovskoj Mitrovici, 15. 09. 1994. godine. U Kosovskoj Mitrovici je završio Osnovnu školu „Sveti Sava” i Osnovnu muzičku školu, kao i Gimnaziju i srednju muzičku školu „Miodrag Vasiljević”, odsek gitar. Sa 16 godina održao solistički koncert klasične gitare. Bio član nekoliko rok sastava. Takođe član amaterskog pozorišta u Kosovskoj Mitrovici. U Beogradu je 2013. god. upisao Fakultet dramskih umetnosti, smer Menadžment i produkcija pozorišta radija i kulture. Pisanjem se bavim od svoje petnaeste godine i pored muzike, pisanje je njegova velika ljubav i opsesija.

ELIZABETA VOJINOVIĆ NIKOLIĆ

Dugogodišnji voditelj, novinar, urednik na Fast Radju i TV Global. Autor i voditelj emisije „Gradske priče”, TV ART – Niš. Predsednik i osnivač neformalne grupe „Lige niskih dama” koja se bavi promocijom duhovnih i kulturnih vrednosti. Organizator kulturnih manifestacija i humanitarnih akcija. Dela su joj zastupljena u časopisima, zbornicima, kao i u zajedničkoj pesničkoj zbirci „Besmrtnost boje i pesme”.

LJUBISAV GRUJIĆ

Rođen 9. maja.1962. Aforizmi i pesme su mu objavljivani u „Večernjim novostima”, „Ilustrovanoj politici”, „Humoru”, „Afirmatoru”, „Avliji”, „Šipku”. Njegova dela su zastupljena u mnogim zbornicima i antologijama („Vršačko pero”, „Rudnička vrela”, „Moravske tajne”, „Vukovi lastari”, „Noć boema”, „Garavi sokak”, „Tragovi na pesku”, „Afoteka”, „Osmeš život znači”, „Senke i uspomene”, „Za miris Božura”...). Dobitnik je više nagrada i priznanja među kojima je i „Majstorsko pero”. Član je KK „Braničevo“ iz Požarevca, KK „Momčilo Nastasijević“ iz Gornjeg Milanovca i KK „Čegar“ iz Niša.

DRAGAN VILIĆ

Rođen je 1956. godine u Gacku. Od 1959. do 1992. godine živio u Sarajevu. Bavi se pisanjem poezije i proze od srednjoškolskih dana. Objavio dve zbirke poezije: „Stakleno carstvo“ (2000) i „Kosmički kovitlac“ (2012), te roman „Tragom bunila“ (2014) istovremeno kada i zajedničku zbirku poezije „Ritam svjetlosti kroz mjesečeve mjene“ sa pjesnikinjom Marinom Bulajić. Pjesme i proza su mu objavljivane u raznim zbirkama, književnim novinama i elektronskim časopisima. Član je Književnog kluba „Miloš Crnjanski“ – Bijeljina. Od 2002. godine živi u USA.

ĐORĐE VOJNOVIĆ

(28. 08. 1949–26. 06. 2008.)

Đorđe Vojnović je rođen 1949. godine u Zrenjaninu. Studirao je istoriju umetnosti. Radio je kao novinar za Radio Slobodna Evropa i agenciju „Beta“. Autor je dve knjige koje su izašle u izdanju „Džuboks biblioteke“ – „Rolling Stones“ i „Bob Dylan“. Priču „Prag“ napisao je 1998.

OZRENKA KAPETANOV

Ozrenka Kapetanov (rođena Vukobrat) 23. 04. 1962. god. u Grahovu. Do udaje živela u Sarajevu, a sad u Bočaru (opština N. Bečej). Ponosna majka dvoje dece, zaposlena. Autor jedne zbirke poezije „Kapi duše“ (2009), a zastupljena je i u nekoliko zbornika.

IVANA GUDELJ

Rođena 11. 11. 1975. u Zagrebu. Diplomirala dramaturgiju na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Piše drame, kratke priče i scenarije. Voli pivo, slane štapiće i čokoladu.

KLARA LESKOVAR

Rođena 6. 5. 1999. u Rijeci. Pohađa Osnovnu školu „Petra Zrinskog“ u Prezidu s odličnim uspjehom. Već nekoliko radova joj je objavljeno u knjigama.

LEJLA KAŠIĆ

Rođena u Prijepolju, 15. 04. 1996. godine. Živi u Podgorici, gdje završava srednju školu – Gimnaziju „Slobodan Škerović“. U periodu 2008–2013 bila je voditeljka i saradnica na RTCG u dječijoj emisiji „Radoznalica“ i „Budilnik“. Od 2012. godine članica NVO „Vive l' art“ koja se zalaže za edukovanje mladih ljudi na polju umjetnosti. Trenutno članica društva „Alternativni teatar mladih“ koji okuplja mlade ljude koji vole i znaju da glume.

MILENA STOJANOVIĆ

Rođena 21. 03. 1988. u Paraćinu. Pisanjem se bavi od malena. Pisala je pesme i priče. Inspiraciju nalazi u muzici i slikama. U slobodno vreme, pored pisanja i čitanja, svira bas gitaru. Završila je knjigu „Petruški zmaj“, epsku sagu o Vojvodi iz Petruša i Petruškoj oblasti. Objavljivala u časopisima i na književnim sajtovima. Dobitnik je više nagrada na književnim konkursima. Član je Društva za negovanje tradicije, kulture, umetnosti, turizma i ekologije „PETRUS“ iz Zabrega.

JOSIPA LESINGER

Rođena je 04. 01. 2000. godine u Puli, Hrvatska. Manji dio svoga života provela je u istarskom gradu Rovinju, zatim u Korenici, gdje trenutno živi. Pohađa Osnovnu školu „dr Franja Tuđmana“, Korenica. Jedna je od urednica školskog časopisa „Sunce“.

SELMA ŠLJUKA

Rođena 27. 6. 1985. u Pljevljima, Crna Gora. Diplomirala na Fakultetu za saobraćaj, komunikacije i logistiku. Poslednjih godinu i po živi i radi u Podgorici. Pisanjem se bavim od 13. godine, nije nigdje objavljivala, ali u Podgorici, s vremena na vrijeme, vodi pjesničke večeri, piše svoj blog pod nazivom „Deseto nebo“ kao i istoimenu stranicu na Fb. Priprema prvu zbirku pjesama pod istim nazivom.

САРА ДАМЊАНОВИЋ

Рођена 1993. у Београду. Бруцош на Високој туристичкој школи струковних студија. Бавила се 11 година глумом у позориштима: „Дадов“, „Театар Лево“, студио глуме „Четврти зид“. Освајала награде на књижевним конкурсима за приче. Објављивала у електронском часопису „Афирматор“, збирки кратких прича „Рецепти за срећан живот“ Мирјане Бобић Мојсиловић, „My English Book“... Награђивана и за рецитовање и казивање својих прича.

СВЕТЛАНА РАДОСАВЉЕВИЋ

Рођена 23. 01. 1966. године у Поповцу. Завршила ВПШ у Приштини. Ради као наставник разредне наставе у ОШ „Вук Караџић“, Сочаница. Мајка четворо деце и бака две унуке. Рекреативно се бави писањем.

SUZANA BUNJAKU

Rođena u Splitu u studenom 1989. Završila srednju školu i pitala u Zadar na fakultet. Od 2010. živi, radi, piše i diše u Zadru. Radovi su joj objavljeni u zbirci „Između redaka“ (2011).

ZLATKO KRALJIĆ

Rođen 9. aprila 1962. godine u Sv. Martinu na Muri, u Medimurju. Živi i radi u Velenju u Sloveniji. Pisanjem i likovnim stvaralaštvom bavi se još od srednjoškolskih dana. Piše poeziju i prozu. Dobitnik je više značajnih nagrada, priznanja i sertifikata za kvalitetu. Objavio je zbirku pjesama 2001. godine. Zbirka pjesama i proze je objavljena 2012. bila je preko natječaja poduprta sredstvima Javnog sklada za kulturne djelatnosti Republike Slovenije (JSKD) i općine Velenje. Objavljuje u zborniku „Paralele“, koji je namijenjen pitanjima kulture drugih naroda koji žive u Sloveniji i izlazi godišnje, povodom literarnog druženja u okviru projekta „Sosed tvojega brega“. Hrvatski sabor kulture i Društvo zavičajnih književnika ga nagrađuju 2013. plaketom Mihovil Pavel Miškina, za dijalektalno pjesništvo. Iste godine je izabran među najbolje pjesnike festivala poezije u No-

vom Mestu. Uvršten u prvu antologiju moderne manjinske književnosti u Republici Sloveniji (2014).

МР ЈОВАНКА БОЖИЋ

Живи и ради у Врелу, Уб, Република Србија. Рођена 1953. Професор социологије у Ваљевској гимназији и пословне етике на Високој пословној школи струковних студија у Ваљеву. Аутор књига „Уметност у светлу награде“, „Ваљево које волим“, „Ваљевска села“ и других истраживачких стручних студија. Пише поезију, кратке приче и слика. Награђивана за поезију (две прве и две друге награде) и кратку причу (друга награда). Објавила књигу хаику поезије „Прозиран облак“ (и двојезично румунско-српско издање) и заједничку: „Дуге сенке“. Сарадник великог броја домаћих и страних листова и часописа. Хаику поезија је превођена на: румунски, енглески, француски, немачки, јапански, пољски, македонски, а са овим жанром је заступљена у две интернационалне антологије и неколико алманаха. Члан је Књижевне заједнице Ваљево, Хаику удружења Србије и Хаику удружења Србије и Црне Горе, „Акт“ из Ваљева.

NINA ČOŠIĆ

Stalni član Simfonijskog orkestra RTS-a. Svira obou i engleski rog. Umetnost je jezik kojim se najbolje izražava. Tako se pored muzike probava i u pisanju. Voli da piše kratke priče, koje često prelaze granicu kratkog. Nada se da će se iz njene duše jednom iskrčkati i roman. Pre svega žena, zatim majka Jevrema i Natalije, Zoranova supruga, oboista, pevačica, planinar, avanturista i pisac.

МИРЈАНА КОМАРИЦА

Рођена 03. 01. 1987. у Прибоју, Србија. Апсолвент на Филолошком факултету – српски језик и књижевност у Београду. Награде: прво место на републичком (литерарни конкурс, поезија – Друштво за борбу против рака); друго место на републичком такмичењу (такође литерарни, поезија); друга награда Четвртог међународног фестивала поезије и кратке приче младих „Војислав Деспотов“ у категорији до тридесет година за поезију.

РЕНАТА ЦВЕТКОВ

Рођена 1977. године у Сомбору. Завршила Вишу школу ликовних и примењених уметности. Запослена у ОШ „Никола Вукићевић“, као наставник ликовне културе. Бави се сликањем и писањем. Удата, мајка двоје деце.

BRANKA VLAJIĆ ČAKIĆ

Рођена је у Задру, далматинском граду уз море, 8. 3. 1953. Од 1995. живи у Београду. Трећи важан град, република, утврда, склониште и прибјежиште, у njenом животу, у коме борави, без обзира како је име мјеста у коме се физички налази, зове се Поезија. У Поезији непрестано борави, да не би заборавила због чега живи и да би се стално подсјећала да припада слободним људским бићима, које слободом мисли и отвореношћу осјећања, показују и Свјету и себи: како су схватили, осјетили, доживјели живот, колико из njega научили и докле напредовали... Уз помоћ pjesama, разабире да мудрост није у уму, памети, већ на nivou душе, jer је за shvatanje neophodna fina, tanana, суштинска осјећајност, коју научено знање не пружа. До наслова збирки, водиле су је njene pjesme. „Rod po duši“, „Ljubav u duši probudi“, „Pjeva mi duša“, „Duša zna“. Пише и pjesme за djecu, па је 2012. objavila zbirku „Kontrabas“.

ЈОВАН БАЈЦ

Рођен је 13. јула 1976. у Аранђеловцу. Од ране младости бави се писањем поезије, коју и објављује по школским и локалним књижевним часописима. Осликавајући реалну слику Србије кроз сва времена, ствара поетски роман „Ватрено оружје“ (2003). Савременим романом „Распеће“ (2005) потврђује своје књижевне способности. Центар за културу и образовање Аранђеловац објављује његове одабране афоризме у свом књижевном часопису „Излог културе“ (2011 и 2012). Заступљен је у зборницима и учесник је многих књижевних манифестација. Оснивач је некадашњег Књижевног клуба „Универзум“ и уважени члан садашњег Књижевног клуба „Аранђеловац“ у истоименом граду, где иначе живи и ствара.

SNEŽANA MARKO MUSINOV

Rođena 1958. Slovačinja. Stanovnik Zemuna. Udata. Zaposlena. Majčinski ostvarena. Piše i od skora objavljuje poeziju i kratke priče. Poeziju je do sada objavila u zbornicima: „Noć boema” (3), Indija, „Magija” (2), „Vrata Ponišavlja” (1), „Između dva sveta” (1), Niš, „Trijumf pesme i vina” (1), „Arte stih vol. 2” (2), Arte biblioteke „Poetika”, Beograd i na internet mediju, sve 2013. godine. Kratke priče objavljene su 2013. god. u zbornicima „Vrata Ponišavlja” (1), Niš i „Zajednička prečica” (3), Beograd.

САША М УТРИНИЋ

Pođen 1971. год, пише песме, кратке приче и афоризме, подстакнут свакодневницом, остварењима и покушајима познатих и анонимних савременика и свих оних који су за собом оставили видљив и мање видљив траг. Од 1997. год. Промовисао своје прве књижевне радове, био члан Књижевног клуба СКЦ – Крагујевац. Са Славишом Крстићем поделио другу награду на Конкурсу Дома културе из Ивањице за најлепшу љубавну песму 2006. године, након чега је објављена заједничка књига: „Језик жеђи/Тренутак цвета”. Живи у Великој Плани.

GALA ODANOVIĆ

Rođena 1987. godine u Beogradu. Asteriks i Talični Tom su je naučili da čita. Od malena u dilemi: voli li više srpski ili matematiku; pse ili mačke; eurokrem ili linoladu. Posle gimnazije se spremala za arhitekturu, upisala FON, a završila književnost. I mašta da upiše matematiku. Pomaže napuštenim životinjama da nađu dom. Popriličan broj joj je prošao kroz kuću. Popriličan broj je tu i ostao. Obožava duge šetnje s psima, maskenbale u svakoj prilici, more u svakoj sezoni, knjige na svakoj polici. Između redova traži posao.

ELDIN MUJKIĆ

Rođen 1995. Svestrani umjetnik, pisac, glumac, scenarista i režiser. Osvajao mnogobrojne nagrade u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Italiji za mnogobrojne kratke priče i pjesme. Pjesma „Slovo o snu” je

objavljena u Italiji u knjizi „Attraverso i Nostri Occhi” („Viđeno našim očima”) i prevedena na dva jezika: italijanski i švedski, te objavljena u „Švedskom kulturnom časopisu“. Trenutno piše dva romana i dva scenarija za film i pozorište.

ЈЕЛЕНА БОГДАНОВИЋ

Рођена 8. фебруара 1991. године. Студент је Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за српску књижевност и језик са компаратистиком. Интересовања: писање приповедака и кратких прича, читање, писање блога...

RADOSLAV SLAVNIĆ

Рођен је 10. јула 1985. године. Аpsolvent је FASPER-a у Београду, а живи у Руми. Приче објављује у збиркама, часописима и на сајтовима посвећеним научној фантастици и хорору, а сарађује са сајтовима: SF-Serbia, HellyCherry и RemixPress. Збирку прича „Svetlost на крају улице“ објавио је 2000. године, а роман „Nemesis“ 2011. године.

MIROSLAV PELIKAN

Рођен 1950. год. у Дежановцу. У Загребу аpsolvирао на Филозофском факултету. Од средине седамдесетих година дјелује као слободни новинар на плану културе (likovna umjetnost и издаваштво), сарађујући с низом дневних listova и периодиком. У истом раздобљу објављује прозу и поезију у специјализираним часописима, у дневном тisku и на Трећем програму Хрватскога радија (низ ауторских емисија у циклусима: „Poezija naglas” и „Hrvatska proza”). Завођен у Лексикografsком завoду „Miroslav Krleža”.

MATEJA MARIĆ

Рођена 10. 11. 1994. у Нјемачкој. Trenutно живи у Задру у Хрватској. Studира економiju.

MILJANA ČOPA

Rođena 22. 4. 1993. u Ćupriji, studira u Novom Sadu. Završila Gimnaziju „Svetozar Marković“ u Jagodini – filološki smer (2008–2012), sa odličnim uspehom, a sada je student druge godine Odseka za srpski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. U osnovnoj i srednjoj školi redovno učestvovala na takmičenjima iz srpskog jezika – najbolji plasman – drugo mesto na Republičkom takmičenju.

ANĐELA KAROVIĆ

Rođena 1997. godine u Nikšiću. Voli da piše. Ovo je prvi konkurs, gdje je odlučila poslati jedan od svojih radova. Ovu kratku, ljubavnu priču. Nada se da će zadovoljiti neke od kriterijuma.

БРАТИСЛАВ ПЕТРОВИЋ

Рођен 1961. у Шљивовику, код Беле Паланке. Објавио је романе: „Изјава“ (2007), „Крвава нишавска зима“ (2008), сатиричан роман на дијалекту „С'н ил'јава“ (преведен и на бугарски језик, 2012), хумористични роман, такође на дијалекту, „Госпаина слава“ (2012), „Цариградски друм“ (2013), „Романа“ (2013). Монографије: „Манастир Свете Богородице у Сићеву“ (2010) и „Манастир Успење Пресвете Богородице у Вети“ (2012). Објављиван у већем броју зборника књижевних часописа. Бави се новинарством. Члан је Савеза књижевника у отаџбини и расејању. Оснивач је међународне књижевне манифестације „Балканско ћирилично перо“. Живи у Белој Паланци.

БРАНКА СЕЛАКОВИЋ МИЛОШЕВИЋ

Рођена 4. фебруара 1985. године. Дипломирала је филозофију на Филозофском факултету Универзитета у Београду. Бави се писањем поезије, прозе, драма, есеја. Објавила је романе: „Нарциси бојени црно“ (2006, 2013); „Капија“ (2009); „Љута сам“ (2011). Објављује у књижевним зборницима, антологијама поезије и прозе, часописима и на сајтовима посвећеним књижевности и књижевној критици. Њени радови су заступљени

у преко педесет антологија и зборника. За свој књижевни рад је награђивана. Приче и песме су јој преведене на неколико страних језика: енглески, шпански, индонезански, норвешки, немачки. Члан је Удружења књижевника Србије. Ради као новинар у Радио-телевизији Србије, Радио Београд 1. Живи и ради у Београду.

HELENA HORVAT

Rođena Pohorsku u Hercegovcu (Moslavina), 21. lipnja 1958. godine. Živi i stvara u Zagrebu, od 1979. U zrelim godinama otkrila je želju za ponovnim pisanjem. Piše ono što osjeća iz srca i duše, pretežno ljubavnu liriku. Ponekad napiše pjesmu socijalne tematike iz ogorčenja koje muči malog čovjeka. Za sebe kaže da je obična žena, sa naramkom godina na leđima, sa mladenačkim duhom koji nikada ne stari. Najviše objavljuje u elektronskim medijima. Pjesme su joj objavljivane na mnogim portalima, u književnim časopisima, zajedničkim zbirka... UG „ESSEGG”, Osijek, 2012. godine joj je objavio prvu samostalnu zbirku poezije „U zagrljaju poezije”. UG „BAGREM”, Gradište, 2013. godine joj je objavila drugu samostalnu zbirku „Korak u život”.

BRANKA VOJINOVIĆ – JEGDIĆ

Rođena 1962. u Pljevljima. Živi u Podgorici. Piše poeziju, prozu, poeziju za djecu, haiku, satiru, prikaze knjiga. Zastupljena u mnogim časopisima, zbornicima, almanasima, panoramama, sajtovima..., a haiku poezija joj je prevedena na mnoge jezike i objavljena u antologijama, kako kod nas, tako i u svijetu. Dobitnica brojnih nagrada na konkursima. Priredila knjigu „Pisma balkanskih žena“ u kojoj je okupljeno 66 autorki sa Balkana, sa pjesmama na istu temu. Priredila sa Milutinom Đuričkovićem Prvu antologiju haiku pisaca iz Crne Gore – „Latice ruže“. U pripremi treća knjiga poezije. Član je Književnog kluba „Stihom govorim” iz Bijelog Polja, kao i Književnog kluba „Dalma” iz Pljevalja. Član je Haiku udruženja Srbije i Crne Gore u Beogradu kao i „United Haiku and Tanka Society“, stacioniranom u SAD-u.

БАЛША РАЈЧЕВИЋ

Балша Рајчевић, рођен 1941. у Београду. Завршио Уметничку академију и Историју уметности на Филозофском факултету у Београду, на истом факултету и магистрирао. Члан је Удружења књижевника Србије. Добио награде: „Јован Скерлић” за збирку песама и Награду за најбољу кратку причу на међународном конкурс часописа „Акт“. Заступљен у више антологија и зборника.

VEDRANA FRANJIĆ

Рођена 1979. године, у Осijekу. У Осijekу завршила jeзичну гимназију и Правни факултет. Живи у Осijekу, ради у Vukovару, у струци. Пише заправо одувijek, но никada ништа nije објавила, ово су јој први покушaji и први кораци, nada се да неће бити као први маћићи.

МАЈА STANKOVIĆ

Маја Stanković је рођена 1980. године у Vranju. Nјена животна искуства и искуства људи из Vranja су непresушни bunар из kog она crпи грађу за umetност. Један segment из njenог живота pretoчила је у свој први роман „Posle svega“ који је објавила 2012. године. Ове године објавила збирку поезије „Budne uspomene“ у изданju „KR Balkan”.

DANILO JELIĆ

Рођен у Београду, 19. 02. 1994. године. Oсновну школу завршио у Београду. Trenутно ученик Srednje elektrotehничке школе „Nikola Tesla”. Od раног detinjstva почео да пише, amatersки, за себе, али у cilju poboljšanja, učestvovao је на mnogим takmičenjima, а такође pokrenuo и amatersки blog у коме објављује дела за која misли да би trebalo да буду pročitana. Voljan да истражује, pre svega своје granice, teme о којима може да се пише, као и različите stilove pisanja. Po завршетку srednje школе planira да upiше факултет, а затим и да počне озбиљније да се бави posлом који voli, одсно pisanjem.

TATJANA AVRAMOVIĆ

Rođena 2. 12. 1972. u Požarevcu. Za svoje priče dobijala nagrade, a dela su joj zastupljena i u antologiji „Požarevački prozni trenutak”. Objavila i jednu zbirku priča „Škola za pisce” u izdanju „Trećeg Trga”, Beograd, 2009. Objavljuje u periodici „Majdan”, „Braničevo”, „Mons Aureus”, kao i na brojnim portalima: „Prozaonline”, „Kreativni magazin” i drugi. Druga zbirka priča priprema se za objavljivanje.

JAGODA ILIČIĆ

Rođena 23. 9. 1972. u Brezama kod Tuzle, Bosna i Hercegovina. Diplomirala na Filozofskom fakultetu u Tuzli. Članica Društva pisaca BiH. Objavila: zbirku priča i pjesama „Snovi sedefaste školjke” (1999); zbirku priča i igrokaza za djecu „Nisam kriv što sam krokodil” (2006); roman „Gutači vremena” (2008); novelu „Nomadi” (2009); zbirku priča i pjesama za djecu „Brkovi od kečapa” (2011). Priče i pjesme prevedene su joj na njemački, engleski i francuski jezik.

АНЂЕЛА ПАВИЋЕВИЋ

Рођена 25. септембра 1993. године, у Нишу где и сад живи. Студира српски језик и књижевност на Филозофском факултету.

SLOBODAN POPOVIĆ

Pisac, aforističar, pesnik i muzičar. Pod pseudonimom Delfagor ima tri izdanja na kojima je, između ostalih, saradivao i sa članovima kulturnih grupa kao što su „Beograski Sindikat” i „VIP”. Pisao i kolumne za najveći časopis urbane kulture na Balkanu „My people”. Radi na svom prvom romanu i do sada niije objavljivao.

LJILJANA PANTELIĆ NOVAKOVIĆ

Živi u Beogradu, gde je završila Tehnološko-metalurški fakultet. Objavljuje pesme, priče, eseje, putopise, kritike, prevode i romane (separat) – u časopisima, on line i štampanim, gde je dobila nekoliko nagrada. Pesme su joj objavljene u dvadesetak zbornika, nosilac je

Povelje Branko Miljković kao učesnik (2012), osvojila drugu nagradu za esej makedonskog časopisa „Koreni“ (2013), prvu nagradu Sv. Jovan Zlatousti (2013), na konkursu Književnog kluba „Rujno“ za najlepšu ljubavnu pesmu, prvu nagradu za najbolji esej i odabranu priču na konkursu lepe reči „Flert“ (2013) i nagradu Hadži Dragan koju dodeljuje časopis „Svitak“ iz Požege (2013).

ЉИЉАНА МИЛОСАВЉЕВИЋ

Рођена 1952. год. у Београду. Живи у Смедеревској Паланци. Члан Књижевног клуба „21“, Смед. Паланка. Пише поезију и кратке приче. Објављене су јој књиге љубавне поезије: „Постојбина срца“, Библиотека „Светислав Вуловић“, Ивањица (2007), „Небо у реци“, Књижевни клуб „21“, Смедеревска Паланка (2013). Дела су јој заступљена у многим зборницима поезије и кратких прича, као и на неколико веб сајтова. Песме су јој преведене на енглески, француски, бугарски и пољски.

DEJAN PETKOVIĆ

Рођен у Призрену, 23. 09. 1975. Основну и средњу школу завршио у родном граду. Уписао Филолошки факултет, одсек за енглески језик и књижевност у Приштини, 1994. Дипломирао 1999. у Вранју, где је факултет тада био измеšten. Као апсолвент радио у „Maguri“, па у Првој приштинској гимназији, све до рата 1999. Од 2000. Зарпослен у Медицинској школи у Косовској Митровици као професор енглеског језика.

АЛЕКСАНДРА СЕКУЛИЋ

Сањарка, идеалиста и вечити трагалац за нежношћу која у сваком човеку пребива. Рођена 26. 09. 1992. године у Бањој Луци, где и данас живи, ствара и студира на Природно–математичком факултету, одсек просторно планирање. Иако је школовање води на другу страну, све оно што јесте и настоји бити, уткано је у писану реч. Књига јој је најбољи друг још од малих ногу, а интензивно ствара песме и кратке приче у посљедње две године. До сада нема објављену збирку, а песме су јој објављене у књижевном зборнику „Мирис завичаја“ у издању Удружења писаца завичаја „Прњавор“.

STEVAN ČVOROVIĆ

Rođen u Beogradu 01. 04. 1975. Po obrazovanju diplomirani filmski i TV montažer. Zaposlen na RTS-u. Povremeno objavljivao kratke priče u zbornicima („Šumadijske metafore“, „Moravske tajne“, zbirka najkraćih priča „Hilandar“, „Kreativni magazin“, internet časopis „Faceforbook“, časopis folklorne fantastike „Omaja“) kao i pesme („Garavi sokak“, „Rudnička vrela“, „Poezin“, zbornik pesama „Život na Balkanu“, zbornici pesama „Osmeh život krasi“ i „Tragovi na pesku“). Oženjen, otac ćerke Natalije, stare 18 meseci.

ANDREA ŽIGIĆ DOLENEC

Rođena 9. 8. 1966. godine u Varaždinu, gdje živi i radi već više od dvadeset godina kao novinarka na Radio Varaždinu. Bavi se pisanjem pjesama i kratkih priča, od kojih su neke objavljene u tiskanim publikacijama i javno izvedene. Njena prva priča objavljena je u zbirci „Ispod stola: Najljepše antikorupcijske priče“, zajedno s pričama poznatih hrvatskih književnika. Upravo za objavljivanje priprema svoju prvu zbirku priča.

MERIMA MUSTAFIĆ

Rođena u Tuzli 02. 06. 1997. godine. Stalno nastanjena u Tuzli, učenica drugog razreda Gimnazije „Meša Selimović“ u Tuzli. Odlična učenica u slobodno vrijeme voli čitati literaturu, kao i pisati vlastite pjesme i druge literarne radove. Do sada učestvovala na više konkursa, raspisanih na području bivše Jugoslavije, a pri čemu su joj radovi rangirani visoko i objavljeni u više zbirki pjesama i literarnih radova u kategoriji srednjoškolaca.

ДРАГИША ЕРАКОВИЋ

Рођен у Нишу 1951. где и данас живи. Објављује од 1969. год. песме, приче и афоризме. До сада објавио књиге: „Задужбине“, „Пијана времена“, „Перивој љувезни (Врт љубави)“, „Азбучник православних манастира“, заједничку књигу „На путу бескраја“. Заступљен у више од стотину зборника и у четири антологије. Радови су му објављивани у Југославији, Србији, БиХ, Хрватској, Црној Гори, Бугарској и Немачкој.

JADRANKA TARLE VOJOVIĆ

Rođena je 9. 3. 1957. u Sinju. Živi u Splitu gdje se i školovala i diplomirala na Ekonomskom fakultetu. Pisanjem se bavi od školskih dana, kada je objavljivala u časopisima. Objavila je 6 knjiga: „Priče iz podsvijesti“, „Proljeće ljubavi“, „Vrijeme kada su padale maske“, „Noć ružičastog obzora“, „Izgubljena ulica“ i „Pjesme jedne džezerice“. Piše prozu i poeziju, njena dela su uvrštena u međunarodne zbornike i sudjelovala je na međunarodnim festivalima poezije.

МИЛИЦА МИМА ДМИТРОВИЋ

Рођена 25. априла 1949. год у Чачку, Србија. Објавила књиге поезије: „Жеља, кише и клацкалице“, „На странпутици душе“, „Мима III“, „Бих ли то снена“, „Нова ћутања“, „Чуло љубави“, приче „Амајлија“ и романе: „Тео“ и „Мер“. Добитник већег броја књижевних награда. Члан Књижевне заједнице Југославије, Удружења публициста Чачка, Удружења књижевника Србије.

ИВАНА СТОЈАНОВИЋ

Рођена 15. 12. 1994. у Београду. Двадесетогодишња Београђанка, студенткиња Факултета политичких наука. Верник у идеале, статиста среће и неко твој.

KATARINA PRLIĆ

Rođena 10. 01. 1994. u Lapovu, Srbija. Obrazovanje: Druga kragujevačka gimnazija, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu (pedagogija). Na prvo mesto stavlja porodicu, zatim obrazovanje i naravno ljubav. Imala je sreće da je spojila ove tri vrednosti, upisavši studije pedagogije. U pauzama između ispita uživa u volonterskom radu sa decom, bavi se primenjenom dekorativnom umetnošću, kuva, posećuje kulturne manifestacije. Voli da čita, ali mnogo više voli da piše. U trenucima nemoći, samoće, bola ili bezrazložne otuđenosti, olovka i papir su jedini lek za njenu dušu.

JASMINA MALEŠEVIĆ

Rođena 1962. godine u Beogradu. Član Udruženja književnika Srbije. Knjige: „Rođeni iz iste smrti”, Jasmina Malešević&Vojislav Brković, Sfairós, 1990. „Skarabeg”, Sfairós, 1992. „Adame ne ljuti se”, Aleksandra Slađana Milošević&Jasmina Malešević, Draslar Partner, 2001. „Jadi mladog anđela”, Asocijacija Ars et Norma, 2010. „Dnevnik urbane sirene”, Draslar Partner, 2013. „Čarna šuma”, Print 2 Print, 2014.

МИРЈАНА РАНКОВИЋ МАТОВИЋ

Рођена 1957. Професор српског језика и књижевности. Живи у Мојсињу, селу надомак Чачка. Ради у Чачку. Пише поезију и прозу од детињства. На конкурсима учествује од 2013. године. Песме и приче су јој објављене у многим зборницима. Због животних околности самосталних издања нема, осим монографије о својој основној школи. Од скора пише и хаику поезију и већ је заступљена у неколико иностраних зборника.

АНАСТАСИЈА КОЦИЋ

Рођена 05. 04. 1997. Објављивани су јој радови у многим часописима и зборницима (преко 50 зборника). Уметност је то што је тренутно интересује: добитница је многих међународних и републичких награда и признања протеклих година (преко 200) из области књижевности, мултимедија, калиграфије, уметности. Члан је удружења писаца „Чегар”, Ниш – књижевни под младак, члан Краљевског књижевног клуба „Карађорђевић”, Београд и почасни члан Књижевног клуба „Орфеј”, Суботица.

DUŠAN VOŠTINIĆ

Rođen 30. 04. 1990. u selu Gotovcu, nedaleko od manastira Žiče, okružen nevršnjačkom okolinom. Okruženje je doprinosilo njegovoj kreativnosti dok je bio dete. Završena Srednja medicinska škola u Kraljevu, okrnjen Pravni fakultet, trenutno na privatnom fakultetu za interacionalno poslovanje. I dalje nedefinisan po pitanju željenog obrazovanja i krajnje titule. Piše ponekad, što se tiče teme, nije

nezahvalan i probirljiv, kao ni što se tiče lokacije i vremena. Ljubav nije učestala tema, jer zahteva iskrenu nadahnutost.

КРИСТИНА ВЕСКОВИЋ

Рођена 26. 09. 1985. године у Краљеву. Апсолвент на Правном факултету у Крагујевцу. На конкурс издавачке куће „Лагуна“ и списатељице Исидоре Бјелице за најбољу причу о прељуби освојила је прво место. Две љубавне приче „Мирис ружа“ и „Град забрањене љубави“ објављене су у часопису „Лиса“. Неколико песама објављено је у часопису „Поета“. Песма „Вино и њен страх“ учествовала је на конкурс издавачке куће „Арте“ и објављена је у зборнику „Тријумф песме и вина“.

KATARINA FURTULA

Рођена на Palama, 24. маја 1994. године. Основну и средњу школу похађала на Palama. Student друге године на Filozofskom факултету, одсек за српски језик и књижевност.

BELINDA BELOVARI

U пролеће седи врбе и пише песме, лети у свом врту beleжи приче, у јесен шета шумом и измишља bajke, зими чежне за сунцем и чита knjige које су други написали...

MARIJA SOLUJIĆ

Učenica осmog разреда OŠ „Dr Arčibald Rajs“. Uspešan је član literarne секције.

МАЈА ГЕЧЕК ЈЕЛИЋ

Žиви у Bjelovaru. Рођена 24. 04. 1977. године и по занимању одгајатељ предшколске дјеце. Godinama пише pjesme и kratke приче, од којих су неке и награђене. Radi као kolumnista portal Zvono.eu, а godinama је blogger на Blog.hr–u.

MR LJILJANA ŽIVKOVIĆ

Ljiljana Živković, rođena 1978. u Gracu, odrasla u Nemačkoj. Magistar nauke o jeziku. Prvu poemu objavila na nemačkom jeziku, 2008. Otada uspešno objavljuje pesme i kratke priče na nemačkom i srpskom jeziku. Zastupljena je u više od 40 antologija i književnih časopisa na nemačkom i srpskom jeziku – poezija i proza 2009. Prvi roman „Artemije tvrdi da...“ (2011) drugi roman „Ako je verovati Artemiju...“, Izdavačka kuća „ALMA“.

MARTINA VUKIĆ

Rođena 11. januara 1993. godine, živi u Nišu. Piše za „Kreativni magazin“ i ima svoju stranicu „Mary Lou“. Za sada je samo mali pi-sac koji želi da poraste.

MARKO HAJDERER

Rođen 18. 03. 1984. Živi i radi u Dubravici, Republika Hrvatska.

DUŠAN VARIČAK

Rođen 18. 01. 1962. u Beogradu. Studirao istoriju na Filozofskom fakultetu. Piše poeziju, kratke priče, književnu kritiku, pripovetke i eseje. Objavljene su mu zbirke pesama „Posmatračeva pesma“, Smederevski književni krug, 2010. „Tražeći čoveka“, Beoknjiga, 2011. i „Sto lica jednog pisca“, Beoknjiga, 2012. Priče, pesme i kritike objavljujane su mu i u „Ninu“, „Politici“, „Večernjim novostima“, „Književnim novinama“, „Književnom magazinu“, „Priči“, „Bdenju“, „Mons Aureusu“, „Tragu“, „Majdanu“ i drugim. U pripremi su mu zbirke priča „Kratke priče ljubavi i smrti“ i „Prokletstvo Bukovskog“. Laureat „Nušićijade 2013“ za satiričnu priču (II nagrada).

JOVANA RISTIĆ

Rođena je 28. jula 1982. u Beogradu. Diplomirala je na smeru srpska književnost i jezik sa opštom književnošću na Filološkom fakultetu u Beogradu. Jedna je od dobitnika nagrade iz fonda „Vladan Nedić“ (2002) za posebno zalaganje i pismeni rad u okviru predmeta narodna književnost. Kao novinar Radio Beograda i TV RTS-a

pratila je dešavanja na našoj književnoj, odnosno kulturnoj sceni. Od 2008. radi kao PR menadžer u izdavačkoj kući „Portalibris”. U časopisu „Gradina” je objavljena njena priča „Ništa se nije desilo“. Sa romanom „Devedesete u kraju” ušla je u najuži izbor za nagradu „Proza na putu” (2013). To je njen prvi roman. Živi i radi u Beogradu.

DRAŽENA BAŠIĆ LOVRIC

Rođena u Sarajevu ,196. Živi u Zagrebu. Kao osoba u stalnom procesu istraživanja, rada na sebi i upoznavanja svijeta oko sebe, širom otvorenog srca i očiju. Rado se drugima predstavlja izričajem kroz pisanje, crtanje, slikanje, uređenje interijera i sretna je kad ih to dira. Piše priče, eseje, a ove godine je uronila u pisanje svog prvog romana.

ZORAN ŠKILJEVIĆ

Rođen 1962. u Beogradu. Piše kratke priče, romane i novele. Objavljuje u književnoj periodici („Književne novine“, „Književni list“, „Beogradski književni časopis“, „Letopis Matice Srpske“, „Međaj“, „Trag“, „Avangrad“, „Poeta“, „Libartes“...). Njegova dela su zastupljena u zbornicima: „Srpsko pero 97“, „O malim i velikom stvarima“, „Jedan život u manje od devetsto znakova“, „Najkraće priče 2012“, „Hilandar“, „Šumadijske metafore 2013“, „Najkraće priče 2013“.

VITOMIR ĆURČIN

Rođen 22. 09. 1948. godine u Zrenjaninu (Srbija). Po zanimanju diplomirani inženjer elektronike i telekomunikacija, od nedavno penzioner. Bavi se i pisanjem kratkih priča, aforizama i političkih kolumni.

ANDRIJANA IVELJIĆ

Rođena 14. 07. 1981. godine u Tuzli, BiH. Trenutno apsolvent engleskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Tuzli. Pisanjem se bavi amaterski, od svoje jedanaeste godine.

BOJAN VORKAPIĆ

Rođen u Beogradu, 1979. Diplomirani filmski i tv reditelj, sa značajnim iskustvom rada u pozorištu i na radiju, od septembra 2013. zaposlen u RTS-u. Pisao uglavnom priče, radiodrame, scenarija.

Prva zbirka priča, „Udah praha”, objavljena u izdanju „Književne omladine Srbije“, 2012. Radiodrame realizovane u Radio Beogradu: „Menuet za trio”, „Baruh”, „Car i govedar” (dečja), „Dar” (dečja) „Vatrena romansa a po čaju” u Radio Novom Sadu. Dobitnik većeg broja književnih nagrada.

BOŽICA BRKAN

Rođena 1955. Književnica (Društvo hrvatskih književnika), novinarka (Hrvatsko novinarsko društvo) i urednica (knjige, novine i časopisi, inernetski magazini). Objavila je dva romana: „Lift ili politička melodrama“ (1993) i „Rez, leica – roman u 36 slika“ (2012), dvije knjige štokavskih: „Bilanca 2.0“ (2012) i „To Toni, molitva za tihu sućut“ (2012) i dvije knjige kajkavskih pjesama: „Vetrenica ili obiteljska arheologija” (1990) i „Pevcov korak / kajkavski osebušek za eu“ (2012), knjigu feljtona: „Enciklopedija špeceraja“ (1990), pedesetak autorskih kuharica, zavičajnu čitanku „Oblizeki – Moslavina za stolom“ i „Kajkavsku čitanku Božice Brkan“. Pjesme i kratke priče objavljujane su joj u zbornicima, antologijama i nagrađivane.

МИЉА КОНЧАР

Ученица седмог разреда ОШ „Др Арчибалд Рајс“, Београд. Добитник је бројних литерарних награда.

DUNJA MATIĆ

Rođena 1996. u Novom Sadu, živi u Švedskoj. Završila osnovnu muzičku školu, u slobodno vreme crta, svira klavir i piše.

САЊА ДРЧА

Рођена 1998. године. Живи на Новом Београду и иде у Девету београдску гимназију „Михаило Петровић Алас“. До сада је писала критике на многа дела и добијала награде. Много воли да пише и прима сваку критику, јер ће јој у будућности много помоћи приликом писања.

STEFAN STANOJEVIĆ

Рођен 17. 08. 1995. у Панчеву, где живи и школује се. Од 2011. почео да пише реп текстове и бави се реп музиком, а као што се зна, рећ „rap“ значи ритам и поезија. Са писањем прозе и поезије, почео исте године. Писање воли целим бићем, оно га чини живим, њиме се штити од лошег утицаја тролог, суровог, спољашњег света.

DRAGICA (BOGDANA) PUŠONJIĆ

Dragica (Bogdana) Pušonjić, правник, новинар и publicista из Београда. Пише углавном рефлексивну поезију, као и кратку прозу. Као студент odbila позив проф. др Владете Станковића за објављивање самосталне збирке песама у едисији „Pegaz“, потом и Градског комитета СК Београда за штампање збирке поезије. Са седам година објавила прву песму у „Гласу Полимља“. Објављивала хумористичко-сатиричне радове у „Ježu“, касније у академским гласилима и потом на специјализованом веб сајту peglagic.com.

OLGICA VEŠLIGA

Рођена 1965. у Доњој Стубици (RH). Образовање: дипл. информатичар (Sveučilište у Zagreбу – FOI Varaždin). Додатно образовање: палијатива (Medicinski fakultet – Sveučilište у Zagreбу). Посао: равнатељница установе за старе и немоћне. Spisateljska активност: кратке приче.

SLOBODAN ILIĆ

Рођен 17. августа 1953. године у Lebanу. Завршио је Medicinski fakultet, на коме и ради као редовни професор на предмету Nuklear-

na medicina. Završio je specijalizaciju iz Psihijatrije u okviru koje se bavi Liaison psihijatrijom. Dopisni je član Medicinske akademije nauka. Piše kratke priče i haik poeziju. Aktivno se bavi šahom i piše članke iz šahovske psihologije za portale „Šahovska hronika“ i „Večiti šah“.

НЕВЕНА АНТИЋ

Рођена 23. јуна 1997. у Крагујевцу. Иде у 2. разред Техничке школе у Књажевцу, смер комерцијалиста. Одличан ученик. Тренира женски фудбал. Поред фудбала обожава писање, глуму... Писање је саставни део њеног живота, док је позорница опушта. Воли да путује и упознаје различите културе, традиције, специфичности неке државе. Након средње школе жеља јој је да упише Правни факултет, али истовремено би желела да се бави писањем, новинарством или глумом.

NIKOLA RADIĆ

Apsolvent francuskog jezika i književnosti. Pevač, perkusionista i tekstopisac u bendu „Barka Dilo“. Piše isključivo poeziju, od 2011. godine. Imao svoje poetsko-muzičko veče, učestvovao na nekoliko pesničkih večeri u Beogradu. Pesme su mu objavljivane u zbornicima „Rukopisi 35“ i „Rukopisi 36“ kao i na web portalu „Pljuskovi“. U svom radu najčešće spaja muziku i poeziju. Piše na srpskom, engleskom i francuskom jeziku. Živi, radi i stvara u Beogradu.

IVA DAMJANOVIĆ

Rođena 1974. godine u Livnu (BiH), živi u Zagrebu, po zanimanju sudski tumač i prevodilac. Učestvovala na raznim pjesničkim maratonima, pjesme su joj objavljivane u književnim časopisima. Višestruko nagrađivana i uvrštena u mnoge zbornike.

TANJA STANIĆ

Rođena u Poreču, 1966. godine, živi u Jurdani. Piše poeziju i prozu. Objavila zbirku pjesama „Torpedna knjiga br. 428“. Sudjelovala na mnogim međunarodnim pjesničkim susretima. Njena se po-

ezijska nalazi u mnogim zbornicima na Balkanu. Piše na hrvatskom jeziku, dijalektu čakavštini, talijanskom i engleskom jeziku. Želi da o njoj govori njena napisana riječ, a ne ona.

SANJA ILIJIN

Student Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu, smjera primjenjene matematike. Od malena gajila ljubav ka književnosti i pisanju. Učestvovala u mnogim kreativnim radionicama pisanja u okviru kojih se pisalo o temama iz ličnog života, filozofije, do muzičkih i filmskih recenzija. Iz ljubavi prema pisanju zajedno sa svojim prijateljima organizovala i radionicu pisanja.

БОЈАНА СЕКУЛИЋ

Рођена 09. јуна 1990. године у Бања Луци, где је завршила основну и средњу школу и факултет. Тренутно незапослена, и све своје време посвећује књижи и њеном ванвременском духу. Страствени је љубитељ писане речи, а посебно издваја и воли духовну, православну литературу.

FRANKA VICAN

Рођена 21. септембра 1988. Магистар крватологије и првоступница комуникације (смјер: односи с јавношћу). Председница удружења за промоцију културе ПАУК (Посушки Активисти за Умјетност и Културу). Била на развојној пракси у Италији, предавала на енглеском у званственој гимназији „Liceo scientifico Galileo Galilei“, Анкона Била, лекторика у Лингвистичком центру „Poliglotic“, Мостар. Судјеловала у организацији „Већерњаковог печата“, као и „Мостарског прољећа“. Писала за интернетски портал Креативни бизнис, те портал Посусје.инфо. Била и сарадница у католичком листу „Наша огњишта“. Воли јако писати и остављати трагове пера сурове стварности.

PAVLE LAZAREVIĆ

Рођен у Београду, 1992. године. Завршио Девету београдску гимназију „Михаило Петровић – Алас“. Студира драматургију на Факултету драмских уметности у Београду. Живи у Београду.

MILOŠ JOVOVIĆ

Rođen 1982. u Velikoj Plani. Diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu. Pohvala i objavljivanje priče „Leto bez Marije“ na konkursu za nagradu „Andra Gavrilović 2010“; nagrada „Laza K. Lazarević“ za neobjavljenu pripovetku za 2011, za priču „Pluralia tantum“; III nagrada na konkursu „Milutin Uskoković“ za neobjavljenu pripovetku za 2012, za priču „Detalji“; čitanje i dizajniranje priče Anarhija na konkursu „Reč u prostoru 07“ u okviru „Aprilskih susreta“, SKC Beograd; objavljena mu je priča „Marta i kurve“ u zborniku „Lapis Histriae 2012“..

RADA ILIĆ

Rođena 1951. u Mladenovcu. Diplomirala na Filološkom fakultetu u Beogradu, 1975. g. (grupa jugoslovenska i svetska književnost). Zanimanja: novinar (kultura), profesor jugoslovenske i svetske književnosti, lektor; član Udruženja književnika Srbije i Udruženja umetnika Srbije. Piše poeziju („Rečnik duše“), prozu (romani „Svetleći čovek“, „Ratovi strasti“, priče), stihovane basne („Basnograd“), recenzije, adaptira bajke; slika iz hobija.

LIDIJA RADISAVLJEVIĆ

Rođena 12. jula 1986. godine u Beogradu. Diplomirani komunistolog, živi, radi i stvara u Beogradu. Tokom školovanja u XIV beogradskoj gimnaziji učestovala u izradi gimnazijskih zbornika i časopisa, kao i u izradama scenarija za brojne školske predstave. Više puta je bila nagrađivana kao pobednik na konkursima za pisce časopisa „Bazar“, „Blic Žena“, „Grazia“, kao i MLS čiji je kasnije postao stalni dopisnik. Radila i stvarala i kao stalni dopisnik magazina „Lisa“ i portala Žena.rs. Aktivni pisac proze i poezije, priprema svoju prvu zbirku pesama za objavljivanje.

МИОДРАГ ЛАЗАРЕВИЋ

Рођен је 1954. године у Пожаревцу. Још у студентским данима почео је да објављује своје прилоге у часописима, а од 1980. године активније се бави новинарством и књижевним ствара-

лаштвом. Објављује у многим новинама, часописима, на радио таласима и у ТВ емисијама. Нарочито је плодан његов рад у области хумора и сатире, где у којој осваја бројне награде. Успешан је и у писању поезије за коју, такође, осваја бројне награде и заступљен је у многим збиркама поезије, а пише и драмске текстове. Написао је и објавио 11 књига кратких прича, афоризама и дечје поезије. Живи и ради у Пожаревцу.

NEMANJA STEVIĆ

Рођен 1991. у Приштини. Са писањем поезије започиње након судбоносног susreta са једном девојком у мају 2010. Иза себе има написаних преко две стотине песама и једну објављену збирку поезије „Опусти немоћ речима”. Живи у Врњачкој Бањи.

NUSRETA BERANAC

Pesnikinja i esejista, student engleskog jezika i književnosti. Pisanjem se počela baviti kao dete, mahom poezijom, a taj hobi je nastavila da razvija i u Gimnaziji u Novom Pazaru. Od tada učestvuje na različitim književnim večerima na kojima mladi autori i autorke kazuju svoje stihove i nastavlja da radi na svojim veštinama pisanja. Među objavljenim radovima nalaze se eseji u knjigama „120 priča o Novom Pazaru”, kao i u zbirci priča „Zajednicka prečica”. Više njenih pesama objavljeno je u elektronskim časopisima.

ANTONIA DOŠEN

Рођена 1981. у Госпићу. Студирала хрватски језик и књижевност те повјест умјетности на Филозофском факултету у Загребу. Ради као кустосица у Музеју за умјетност и обрт у Загребу. До сад није објављивала своје књижевне урадке, само стручне радове.

MIDHAT HRNČIĆ

Рођен 1947. у Кљућу. Дипломирао биологију и хемију на Педагошкој академији у Банјалуци, а уз рад стекао и звање виши књиžничар. До пензије радио као предавач, новинар и књиžничар. Бави се књиже-

vnim i likovnim radom. Objavljuje u brojnim listovima, časopisima i novinama. Autor 21 zbirke poetskih i prozних ostvarenja, a zastupljen i u trideset izbora, zbornika i antologija. Na likovnom polju ostvario 30 samostalnih i brojne zajedničke izložbe u zemlji i inozemstvu. Nagrađivan više puta za rezultate na oba polja djelovanja.

СЛАВИЦА ДАБЕВСКА КИРОВСКА

Рођена у Тетову, Република Македонија. Ради као дипломирани педагог у основној школи у Тетову. Пише прозу и поезију. Објавила је четири стихозбирке: „Булке поред пруге“, „Венчаница“, „Душа која греје“ и „Само звезде знају“. Ускоро јој излази из штампе роман под називом: „Зелени капутић“. Више пута је награђивана за поезију и прозу, и заступљена је у више зборника и часописа намењених овој уметности. Свој уметнички дар исказује и музиком и сликарством. Члан је Удружења писаца Македоније. Живи, ради и ствара у Тетову.

ЛАЛА ЛАРА БРАНКОВ

Лала Лара Бранков је рођена у Београду, шездесетих година. Школовала се у Београду и Паризу, где је завршила школу за модне стилисте „Fleuri-Delaporte“. Добитник је многих награда и признања за књижевно стваралаштво. Поред књижевности, бави се модом, дизајном, новинарством, компоује хорске композиције као и популарну музику на своје текстове (кантаутор). До сада је објавила осам збирки поезије: „Дах“ (2000), „Час блаженства“ (2001), „Вреле сенке“ (2002), „Божја рука“ (2003), „Српска бајка“ (2004), „Пред Богом и људима“ (2006), „Госпа од стихова“ (2009), „Деца Камелота“ (2013). У припреми су „Тројеручне очи“ и „Алхемија стиха“.

Zbornik
savremenih ljubavnih priča

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	5
STIGLA VAM JE POŠTA – Alisa Salopek	7
АНИЛОВА ПЕТА – Violeta Aleksić.....	9
NE ODBIJAJ PLES – Ana Jovanović.....	12
ИДЕМО ВАН – Доброслав Петричевић.....	13
МОЋ ЉУБАВИ – Марија Рожић	16
ЛЕПТИРИЦА У ЋИЛИБАРУ – Јован Н. Бундало	26
SUMNJA I SJEĆANJE NA NJU – Ramiz Nani Šaćirović	28
FOSILNI SPERMATOZOID I BERAČICA	
TREŠANJA – Dragan Stodić.....	32
JEDINI – Ana Babić.....	34
MALENA – Antonia Prgomet	36
ЗАБЛУДА БАЈКЕ – Горјана Ана Дабић.....	44
VOLEO BIH DA ZAUSTAVIM VREME – Franjo Frančić ..	47
(BEZ)VREDNI LANČIĆI – Dušan Mijajlović Adski.....	50
SEME LJUBAVI – Milica Spinčić.....	53
METAMORFOZA – Aleksandra Lalić.....	55
BAJKA ILI OBIČNA PRIČA – Mirjana Đapo.....	57
SUDBINA – Helena Himel	60
SNAGA ŠTO SE GUBI – Jelena Božić.....	64
NOVI POČETAK U SEN TROPEU – Jelena Kočović	66
IPAK SE ISPLATI – Branka Mumalo	71
ONI ŠTO ĆE SE NEKADA UZALUDNO	
VOLJETI – Mario Lovreković	73
ČOVEK MOG ŽIVOTA – Milica Mica Petković.....	75
LOGORSKA NOĆ – Mirjana Tachlinski.....	81

ПАРТИ – Радојко Лако Веселиновић.....	95
ПЧЕЛА – Саша З. Станковић.....	101
POSLE DVADESET GODINA – Stela Mihailović.....	102
ULIČNA SVETILJKA – Stevan Šarčević.....	104
POTRAŽI ME – Tamara Lucić Dinić.....	106
NIKAD VIĐENO – Tamara Maksimović.....	109
PARALELNI SVATOVI – Tanja Mlađen.....	111
LJILJA – Todor Dode Rajić.....	114
PREPOZNAVANJE – Zoran Krstić.....	116
SPLAČINE SA ŠLJOKICAMA – Vladimir Perić.....	118
IGRA ĆUTANJA – Slavica Mršić Petrović.....	120
PAD – Barbara Šoda.....	122
KIŠNI DAN – Amra Agić.....	123
POSLEDNJA MISAO UPUĆENA TEBI – Andrija Božović.....	125
LJUBAV JE JAČA OD SVIH RATOVA – Elizabeta Vojinović Nikolić.....	126
A JA VETAR – Ljubisav Grujić.....	129
PISMO BITANGE PRINCEZI – Dragan Vilić.....	130
PRAG – Đorđe Vojnović.....	132
HARMONIKA – Ozrenka Kapetanov.....	134
POGLED PREKO STOLA – Ivana Gudelj.....	136
TEBI, ANĐELE – Klara Leskovar.....	138
I OVOG DECEMBRA – Lejla Kašić.....	142
PRELAZAK – Milena Stojanović.....	144
MOJ KOLODVOR – Josipa Lesinger.....	148
POSLEDNJA – Selma Šljuka.....	150
НА ОБАЛИ ЗЛАТА – Сара Дамњановић.....	152
ИКОНА – Светлана Радосављевић.....	157
PRESPAVAO BIH ŽIVOT – Suzana Bunjaku.....	164

ЛИЈЕРА СИ КАО ГЛАЗБА – Zlatko Kraljić	165
СВАКА ЉУБАВ СА ПРОТОКОМ ВРЕМЕНА	
ЈЕЊАВА – Јованка Божић.....	166
ZAGRLJAJ – Nina Ćosić	169
РУКЕ – Мирјана Комарица.....	171
ЛЕПТИР – Рената Цветков	174
POSEJDON – Branka Vlajić Ćakić.....	176
ЦРНО ВИНО – Јован Бајц	181
TRAGOVI – Snežana Marko Musinov	185
СРЦА КЉУЧ – Саша М. Угринић.....	188
МОŽДА – Gala Odanović	189
BLUES – Eldin Mujkić.....	191
О ЧОВЕКУ КОЈИ СЕ ПРЕХЛАДИО – Јелена	
Богдановић.....	195
BUENA – Radoslav Slavnić.....	202
SUSRET – Miroslav Pelikan.....	204
PISMO – Mateja Marić.....	208
KLINCI – Miljana Ćopa	216
EVA – Alndela Karović.....	218
ГОСПАВА, ЉУБАВ, СЕКС И ДУША – Братислав	
Петровић.....	223
ВИДЕЋЕШ СРЕЋУ! – Бранка Селаковић Милошевић... 230	
NE ZNAM ZAŠTO – Helena Horvat	232
VJEROVANJE – Branka Vojinović – Jegdić	234
ЉУБАВ ЈАЧА ОД СВЕГА – Балша Рајчевић	235
KRAJ PRIČE – Vedrana Franjić	238
СТРАН ОД LJUBAVI – Маја Stanković	240
* * * – Danilo Jelić.....	242
PRONAĐENA – Tatjana Avramović	244
PARIŠKO PLAVA – Jagoda Pličić	246

О ЉУБАВИ – Анђела Павићевић	248
IMALA JE... – Slobodan Popović.....	250
LJUBAVI MOJA – Ljiljana Pantelić Novaković.....	252
ВАРЉИВИ СЈАЈ ОБЕЋАЊА – Љиљана Милосављевић	254
ČUVAR – Dejan Petković	255
ТАЈНА – Александра Секулић	257
ROMANTIČNA ZGODA NAŠIH SUGRAĐANA – Stevan Čvorović.....	259
ODLUČIO SAM – Andrea Žigić Dolenec	260
LJILJAN – Merima Mustafić.....	263
ТРИЛОГИЈА О ЉУБАВИ – Драгиша Ераковић.....	266
ČOVJEK KOJEG JE MOGLA VOLJETI – Jadranka Tarle Војовић.....	267
ЊИХ ДВОЈЕ – Милица Мима Дмитровић	269
СА ПОСВЕТОМ – Ивана Стојановић.....	270
ODLAZAK – Katarirna Prlić.....	272
PISMO SA ZABRANJENOG PROZORA – Jasmina Malešević	274
ИСКУШЕЊЕ – Мирјана Ранковић Матовић	275
„MARK OF THE BEAST“ – Анастасија Коцић	278
* * * – Dušan Voštinić	280
ЉУБАВ НА ПЛАНИНИ – Кристина Весковић.....	282
* * * – Katarina Furtula	285
PISMO – Belinda Belovari	287
A ONDA I PRVA LJUBAV – Marija Solujić.....	289
PRVA LJUBAV – Maja Geček Jelić.....	290
PEVAČICA ANTIGLAMUR ORIJENTACIJE – Mr Ljiljana Živković.....	292
NE ZNA ON, NI NE SLUTI – Martina Vukić.....	293

JEDNOM DAVNO, JEDNOM DALEKO – Marko	
Hajderer	294
O LJUBAVI, SMRTI I KOJEČEMU JOŠ...	
– Dušan Varićak	295
SAVA (I) MALA – Jovana Ristić	296
IGRA – Dražena Bašić Lovrić.....	299
MAČKE I MIŠA – Zoran Škiljević.....	301
SUSRET U VERONI – Vitomir Ćurčin.....	304
SREĆA U NESREĆI – Andrijana Iveljić	306
NA ZGARIŠTU STARE KUĆE – Bojan Vorkapić.....	308
LJUBAVNA ARKA – Božica Brkan	312
ПОСАО ЗАЧИЊЕН ЗГОДАМА И НЕЗГОДАМА	
– Миља Кончар	314
IZGUBLJENA U TRAŽENJU – Dunja Matić	317
* * * – Сања Дрча.....	323
* * * – Stefan Stanojević	328
KRAJ – Dragica (Bogdana) Pušonjić.....	330
INTERMEZZO – Olgica Vešliga.....	332
MINAKO – Slobodan Ilić.....	334
ОЧИ – ВРАТА СРЦА – Невена Антић	336
DO TAČKE APSURDA – Nikola Radić.....	338
ABAKUS ŽIVOTA – Iva Damjanović	339
NEŠTO KAO Π (PI) – Tanja Stanić	340
LJUBAV – Sanja Ilijin	342
БАСН – Бојана Секулић	344
O JESENI NIŠTA DOBRO – Franka Vican	345
PAVLE LAZAREVIĆ – Pavle Lazarević.....	346
NOVOGODIŠNJI SAN – Miloš Jovović	348
BRONZANI LJUBAVNIK – Rada Ilić.....	350
NIJE TEŠKO VOLETI – Lidija Radisavljević	352

СИГНАЛ – Миодраг Лазаревић	355
ONA SPAVA – Nemanja Stević	357
U POČETKU – Nusreta Beranac	360
NISAM GA VOLJELA – Antonia Došen.....	362
NA OBALI – Midhat Hrnčić	363
САМО ЗВЕЗДЕ ЗНАЈУ – Славица Дабевска Ћировска...	364
МИРКА, НЕДОРЕЧЕНА ПРИЧА – Лала Лара Бранков	368
AUTORI	377
Alisa Salopek.....	7. 377
Violeta Aleksić.....	9. 377
Ana Jovanović.....	12. 377
Доброслав Петричевић	13. 377
Марија Рожић	16. 378
Јован Н. Бундало	26. 378
Ramiz Nani Šaćirović.....	28. 378
Dragan Stodić	32. 379
Ana Babić	34. 379
Antonia Prgomet.....	36. 379
Горјана Ана Дабић.....	44. 379
Franjo Frančić.....	47. 379
Dušan Mijajlović Adski	50. 380
Milica Spinčić	53. 380
Aleksandra Lalić.....	55. 380
Mirjana Đapo.....	57. 380
Helena Himel.....	60. 381
Jelena Božić	64. 381
Jelena Kočović.....	66. 381
Branka Mumalo.....	71. 381

Mario Lovreković	73. 382
Milica Mica Petković	75. 382
Mirjana Tachlinski	81. 382
Радојко Лако Веселиновић.....	95. 382
Саша З. Станковић	101. 383
Stela Mihailović	102. 383
Stevan Šarčević	104. 383
Tamara Lucić Dinić.....	106. 384
Tamara Maksimović	109. 384
Tanja Mladen	111. 384
Todor Dode Rajić	114. 384
Zoran Krstić	116. 385
Vladimir Perić	118. 385
Slavica Mršić Petrović.....	120. 385
Barbara Šoda.....	122. 385
Amra Agić.....	123. 385
Andrija Božović.....	125. 386
Elizabeta Vojinović Nikolić.....	126. 386
Ljubisav Grujić.....	129. 386
Dragan Vilić.....	130. 387
Ђорђе Vojnović	132. 387
Ozrenka Kapetanov	134. 387
Ivana Gudelj.....	136. 387
Klara Leskovar	138. 387
Lejla Kašić	142. 388
Milena Stojanović.....	144. 388
Josipa Lesinger.....	148. 388
Selma Šljuka	150. 388
Сара Дамњановић	152. 389
Светлана Радосављевић	157. 389

Suzana Bunjaku	164. 389
Zlatko Kraljić	165. 389
Мр Јованка Божић	166. 390
Nina Ćosić.....	169. 390
Мирјана Комарица	171. 390
Рената Цветков	174. 391
Branka Vlajić Ćakić	176. 391
Јован Бајц.....	181. 391
Snežana Marko Musinov.....	185. 392
Саша М Угринић	188. 392
Gala Odanović	189. 392
Eldin Mujkić	191. 392
Јелена Богдановић.....	195. 393
Radoslav Slavnić.....	202. 393
Miroslav Pelikan.....	204. 393
Mateja Marić.....	208. 393
Miljana Ćora	216. 394
Anđela Karović	218. 394
Братислав Петровић.....	223. 394
Бранка Селаковић Милошевић.....	230. 394
Helena Horvat	232. 395
Branka Vojinović – Jegdić	234. 395
Балша Рајчевић.....	235. 396
Vedrana Franjić	238. 396
Мaja Stanković	240. 396
Danilo Jelić.....	242. 396
Tatjana Avramović	244. 397
Jagoda Pličić.....	246. 397
Анђела Павићевић.....	248. 397

Slobodan Popović.....	250. 397
Ljiljana Pantelić Novaković.....	252. 397
Љиљана Милосављевић	254. 398
Dejan Petković.....	255. 398
Александра Секулић	256. 398
Stevan Čvorović.....	259. 399
Andrea Žigić Dolenc.....	260. 399
Merima Mustafić	263. 399
Драгиша Ераковић.....	266. 399
Jadranka Tarle Војовић.....	267. 400
Милица Мима Дмитровић	269. 400
Ивана Стојановић.....	270. 400
Katarina Prlić.....	272. 400
Jasmina Malešević.....	274. 401
Мирјана Ранковић Матовић.....	275. 401
Анастасија Коцић.....	278. 401
Dušan Voštinić	280. 401
Кристина Весковић.....	282. 402
Katarina Furtula	285. 402
Belinda Belovari	287. 402
Marija Solujić.....	289. 402
Maja Geček Jelić	290. 402
Mr Ljiljana Živković	292. 403
Martina Vukić.....	293. 403
Marko Hajderer	294. 403
Dušan Varićak	295. 403
Jovana Ristić.....	296. 403
Dražena Bašić Lovrić.....	299. 404
Zoran Škiljević.....	301. 404

Vitomir Ćurčin	304. 404
Andrijana Iveljić	306. 404
Bojan Vorkarić	308. 405
Vožica Brkan	312. 405
Миља Кончар	314. 405
Dunja Matic	317. 405
Сања Дрча	323. 406
Stefan Stanojević.....	328. 406
Dragica (Bogdana) Pušonjić.....	330. 406
Olgica Vešliga	332. 406
Slobodan Ilić	334. 406
Невена Антић.....	336. 407
Nikola Radić	338. 407
Iva Damjanović.....	339. 407
Tanja Stanić	340. 407
Sanja Ilijin	342. 408
Бојана Секулић	344. 408
Franka Vican.....	345. 408
Pavle Lazarević	346. 408
Miloš Jovović	348. 409
Rada Ilić.....	350. 409
Lidija Radisavljević	352. 409
Миодраг Лазаревић.....	355. 409
Nemanja Stević	357. 410
Nusreta Veranac	360. 410
Antonia Došen.....	362. 410
Midhat Hrnčić	363. 410
Славица Дабевска Кировска	364. 411
Лала Лара Бранков.....	368. 411

DONATORI - ПРЕНУМЕРАНТИ

1. Snežana Marko Musinov, Zemun – 3 primerka
2. Рената Цветков, Сомбор – 1 примерак
3. Mirjana Đapo, Jagodina – 1 primerak
4. Vitomir Čurčin, Zrenjanin – 1 primerak
5. Јован Бајц, Аранђеловац - 1 примерак
6. Milica Spinčić, Zemun – 1 primerak
7. Vedrana Franjić, Osijek – 3 primerka
8. Branka Mumalo – 1 primerak
9. Jelena Kočović, Kragujevac – 1 primerak
10. Tanja Stanić, Jurdana – 1 primerak
11. Božica Brkan, Zagreb – 2 primerka
12. Јован Бундало, Београд – 1 примерак
13. Славица Дабеуска Кировска, Тетово – 1 примерак
14. Merima Mustafić, Tuzla – 2 primerka
15. Klara Leskovar, Prezid – 1 primerak
16. Lidija Radisavljević, Beograd – 1 primerak
17. Helena Himel, Ečka – 1 primerak
18. Jelena Božić – 1 primerak
19. Ivana Gudelj, Zagreb – 1 primerak
20. Саша Станковић, Власотинце – 1 примерак
21. Mario Lovreković, Petrinja – 1 primerak
22. Franjo Frančić, Slovenija – 1 primerak
23. Aleksandra Lalić, Mladenovac – 1 primerak
24. Маја Станковић, Вранје – 1 primerak
25. Ивана Стојановић, Београд – 1 примерак

26. Dejan Petković, Kosovska Mitrovica – 1 primerak
27. Slobodan Popović, Kraljevo – 1 primerak
28. Tanja Mladen, Kragujevac – 2 primerka
29. Stevan Čvorović, Beograd – 1 primerak
30. Јованка Божић, Ваљево – 2 примерка
31. Јелена Богдановић, Београд – 1 примерак
32. Nemanja Stević, Vrnjačka Banja – 1 primerak
33. Miljana Čora, Ćuprija – 1 primerak
34. Zoran Škiljević, Beograd – 1 primerak
35. Helena Horvat, Zagreb – 1 primerak
36. Katarina Furtula – 2 primerka
37. Branka Vlajić Ćakić, Beograd – 1 primerak
38. Миодраг Лазаревић, Пожаревац – 1 примерак
39. Jasmina Malešević, Beograd – 1 primerak
40. Саша М Угринић, Велика Плана – 1 примерак
41. Лала Лара Бранков, Београд - 1 примерак
42. Jadranka Tarle Војовић, Split - 1 primerak
43. Dušan Varićak, Beograd - 1 primerak
44. Братислав Петровић, Бела Паланка - 1 примерак
45. Milica Velimirović, Zrenjanin - 1 primerak

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.163.41-36(082.2)

821.163.4(497.6)-36(082.2)

821.163.42-36(082.2)

ZBORNIK savremenih ljubavnih priča / [urednički kolegijum
Marina Đenadić ... et al.]. - Beograd : Kreativna radionica Balkan
: Jovan, 2014 (Beograd : Jovan). - 428 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Bibli-
oteka Antologija / [Kreativna radionica Balkan])

Tekst na srp., hrv. i bos. jeziku. - Tiraž 300. - Str. 5-6: Predgovor /
Marina Đenadić, Stevan Krstec Starčinski. - Autori: str.

377-411.

ISBN 978-86-6403-006-9 (KRB)

COBISS.SR-ID 210483724